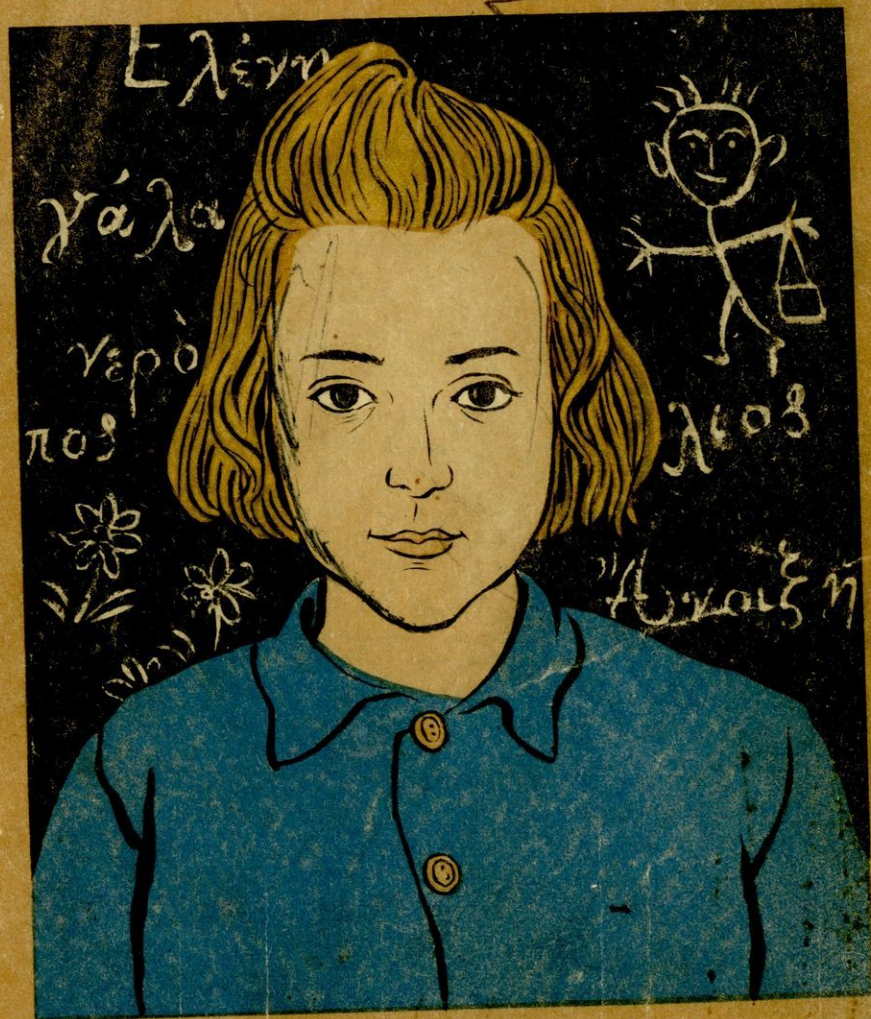

Κ. ΡΩΤΑ ΟΛΗΓΑΙΟΥ - Δ. ΖΗΣΗ

27

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1952

Κοροναϊ

15

ε μ
ίκα
1, 2

no

Νίκος

Σπύρος

Γεώργιος

αλέ

Μανώλης

Γιάννης

Τσίτα

Σπύρος

Νίκος

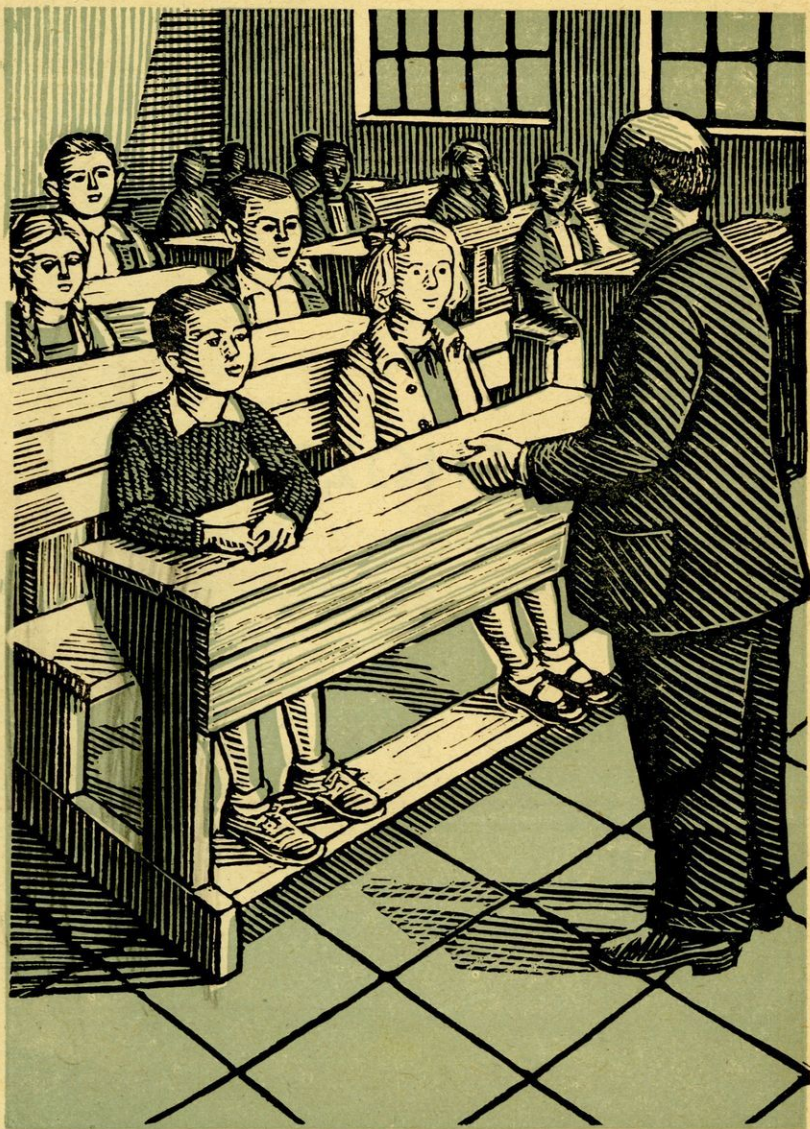
10/11

10/11

10/11

10/11

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Κ. ΡΩΤΑ ΟΛΗΓΑΙΟΥ - ΔΗΜ. ΖΗΣΗ

N. Ηλιοπούλου

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

L.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1952

ΕΙΜΑΙ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΗ

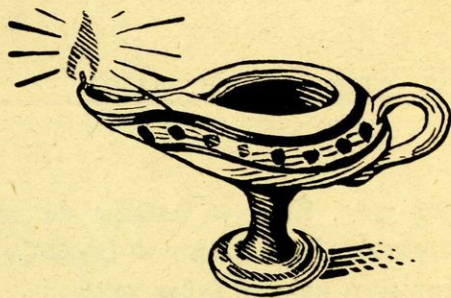
Είμαι στην Τρίτη τάξη. Εέρω να διαβάζω και να γράφω. Εέρω ιστορίες και τραγούδια. Εέρω ακόμη να ξεχωρίζω τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακό. Ἡ ἀγάπη εἶναι καλὸ, ἡ ἔχθρα κακό.

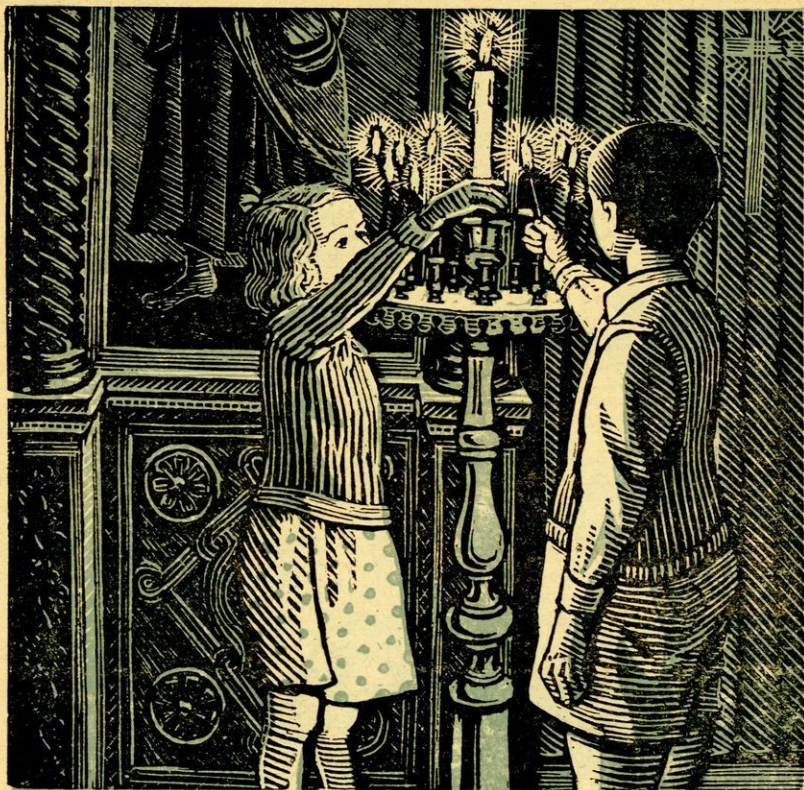
Τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅσα ξέρω εἶναι τὸ Πάτερ ἡμῶν. Εἶναι ἡ ταχτική προσευχή μου.

Ὅταν λέγω τὴν προσευχή, δὲν ἔχω τὸ νοῦ μου ἄλλου.

Λέγω στὸ Θεό:

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου,
 ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου,
 γενηθήτω τὸ θέλημά Σου,
 ὡς ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς.
 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.
 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
 ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
 ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

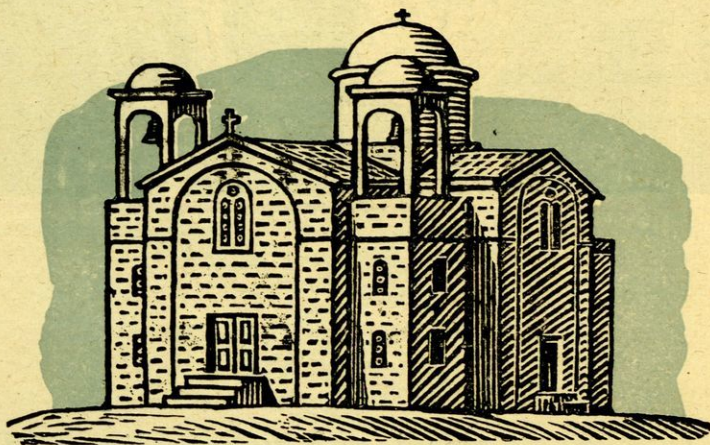
ΠΡΙΝ ΑΡΧΙΣΩ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ἐκτός ἀπὸ τὴν ταχτική αὐτὴ προσευχή, ξέρω καὶ ἄλλες.
Λέγω ἀκόμη στὸ Θεὸ καὶ δικές μου προσευχές.

Πρὶν ἀρχίσω ἐφέτος τὸ σχολεῖο, πῆγα πρῶτα στὴν ἐκκλη-
σία. Ἀναψα ἓνα κερί, ἔκανα τὸ σταυρό μου καὶ εἶπα :

«Θεέ μου, καθὼς μὲ βοήθησες καὶ πέρασα τὸν περασμένο χρόνο, σὲ παρακαλῶ, βοήθησέ με κι ἐφέτος. Φώτισε τὸ νοῦ μου, νὰ προσέχω καὶ νὰ μαθαίνω. Ὁδήγησέ με νὰ φέρωμαι ὅπως πρέπει σ' ὅλους καὶ νὰ μὴ μοῦ συμβῇ κακό. Ἀμήν».

Ὅταν βγῆκα ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, εἶχα μιὰ εὐχαρίστηση, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὴν παραστήσω. Καὶ μοῦ φαινόταν σὰν κάποιος ἄγγελος νὰ ἐρχόταν στὸ πλάγι μου.

Ο ΠΑΠΑΣ ΜΑΣ

Ο παπάς μας είναι τόσο καλός, πού, όταν τον βλέπω καμιά φορά στο δρόμο από μακριά, τρέχω να του φιλήσω το χέρι. Μ' ευλογεί και μου λέει:

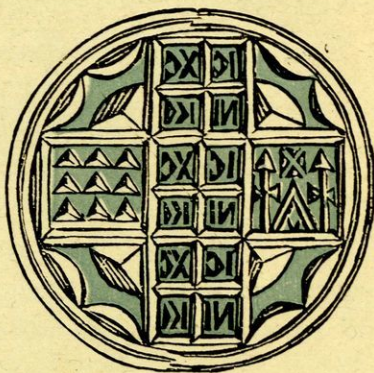
— Έχε την ευχή μου, καλό παιδί.

Κάθε Κυριακή στην εκκλησία, αφού πη το Ευαγγέλιο, ύστερα το εξηγεί. Τί ωραία πού μιλεί, πώς χαίρεται ή καρδιά μου να τον άκούω!

Ἔρχεται καὶ στὸ σπίτι κάθε πρωτομηνιά καὶ μᾶς κάνει ἁγιασμό. Ἔρχεται καὶ ὅταν ἔχουμε γιορτή. Στὴ γιορτὴ μου φέρνει καὶ τὸ δῶρο μου. Εἶναι ἓνα κομματάκι ἀντίδωρο, ἀπὸ τὴ σφραγίδα τοῦ πρόσφορου. Τὸ ἔχει διπλωμένο σ' ἓνα καθαρὸ ἄσπρο χαρτάκι. Μοῦ τὸ βάζει στὸ χέρι καὶ μοῦ λέει:

— Χρόνια πολλά, παιδί μου. Πάρε καὶ τὸ δῶρο σου. Ἔχε τὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐγὼ τοῦ φιλοῦ τὸ χέρι μὲ σεβασμό.

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

2 φ. 0014

Στις διακοπές είχαμε δυο μεγάλες γιορτές. Ἡ μιὰ τῆς Παναγίας στίς 15 Αὐγούστου καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Σταυροῦ στίς 14 Σεπτεμβρίου.

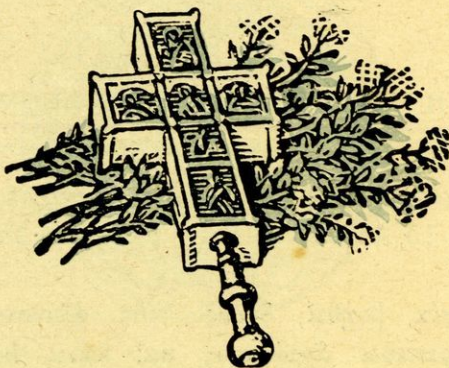
Ἡ Παναγία βοηθεῖ ὅλους τοὺς ἀδύνατους καὶ στὴν ἑορτὴ τῆς Θεραπεύει ἀρρώστους καὶ κάνει θαύματα. Ὅσοι υποφέρουν κι ὅσοι κινδυνεύουν καλοῦν σὲ βοήθεια τὴν Παναγία καὶ Αὐτὴ τοὺς σώζει. Ἡ Παναγία σώζει πολίτεῖς καὶ χῶρες.

Στὴν ἑορτὴ τοῦ Σταυροῦ ὅσοι ἔχουν κτήματα φέρνουν στὴν ἐκκλησίᾳ ἐπωρικά. Ἐπάνω στὰ σκαλοπάτια, ἐμπρὸς στὴν Ὠραία Πύλη, τοποθετοῦν καθαρὰ πανεράκια μὲ διαλεχτὰ σταφύλια, ἀχλάδια καὶ ἄλλα φρούτα. Κάθε πανεράκι ἔχει στὴ μέση ἓνα κερί μὲ τὴ χρυσή φλογίτσα του.

Τὸ Σταυρὸ τὸν ἔχουν ἐπάνω σὲ φρεσκοκομμένους βασιλικούς, ποὺ μοσχομυρίζουν. Ἐκεῖ ἀσπαζόμαστε μόλις μποῦμε. Κι ὅταν βγαίνουμε, φιλοῦμε πάλι τὸ Σταυρὸ κι ὁ παπὰς μᾶς δίνει ἓνα κλωνι ἀγιασμένο βασιλικό.

Ὁ Τίμιος Σταυρὸς εἶναι φυλαχτὸ τοῦ κάθε χριστιανοῦ.

Ἐέρω τὸ τροπάριο τῆς Παναγίας, τὸ τροπάριο τοῦ Σταυροῦ καὶ ἄλλους φαλμούς.

✱ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Στὸ σπίτι τὰ βράδια λέμε πολλὲς φορὲς παραμύθια. Μπορῶ νὰ διηγοῦμαι καὶ μὲ ἀκοῦνε μ' εὐχαρίστηση ὅλοι. Τώρα θὰ πῶ τὸ παραμύθι τῆς βοσκοπούλας, ποὺ ἔχασε τὸ ἀρνάκι της.

Μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρὸ ἦταν μιὰ βοσκοπούλα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Μάρω. Ἡ Μάρω ξεκινοῦσε μὲ τὴν αὐγούλα κάθε πρωὶ νὰ φέρη τὰ προβατάκια της στὴ βοσκή. Ἐνα ἀπὸ τὰ προβατάκια ἦταν τὸ πιὸ ἀγαπημένο της. Κάτασπρο σὰν τὸ χιόνι καὶ μόνο τὰ ματάκια καὶ ἡ μυτίτσα του ἦταν μαῦρα. Τὸ ἔλεγε· Ἀσπρούλη.

Ὁ Ἀσπρούλης πήγαινε πάντα κοντὰ της. Ὅταν ἡ βοσκοπούλα καθόταν στὴ ρίζα ἐνὸς δέντρου καὶ τὰ πρόβατα ἔβοσκαν πιὸ πέρα, τὸ ἀγαπημένο ἀρνάκι της καθόταν κι αὐτὸ δίπλα της. Τὸ ἔπαιρνε στὴν ἀγκαλιά της κι αὐτὸ ἦταν εὐτυχισμένο. Ὅταν ἔβγαζε ἀπὸ τὸ ταγάρι τὸ ψωμάκι της, τὸ μοιραζόταν μαζί του.

Τὸ δαίλι, καθὼς ὁ ἥλιος ἔγερνε πρὸς τὸ μακρινὸ βουνό, ἡ Μάρω πῆγαινε στὸ ἐρημικὸ ἐκκλησιάκι, ἀναθε τὰ καντήλια καὶ προσκυνοῦσε. Τὰ πρόβατα ἔμεναν ἀπ' ἔξω, μὰ τὸ ἀρνάκι ἔμπαινε κι αὐτὸ μαζὶ της.

Ἔπειτα χαρούμενα κατέβαιναν γιὰ τὸ σπίτι.

Ο ΑΣΠΡΟΥΛΗΣ ΧΑΘΗΚΕ

Ἐνα ἀνοιξιάτικο πρωινό, ποὺ τ' ἀγριολούλουδα μύρωναν τὸν ἀέρα καὶ τὰ πουλάκια πετοῦσαν ζωνηρά, τὸ ἀρνάκι πῆγε μὲ τ' ἄλλα, ποὺ πηδοῦσαν ὁλόχαρα στὴ χλόη.

Ἡ βοσκοπούλα κάθισε στὴ ρίζα τοῦ δέντρου κι ἄρχισε νὰ γνέθῃ τὴ ρόκα της. Πότε πότε ἔριχνε τὴ ματιά της, ἔβλεπε τὰ πρόβατά της καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὸ ἀγαπημένο της. Χαιρόταν ἡ καρδιά της καὶ γελοῦσε, καθὼς τὸ ἔβλεπε νὰ παίζει καὶ νὰ βελάζῃ χαρούμενο.

Μὰ ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ τὰ μαζέψῃ καὶ νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι της, εἶδε ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸ κοπάδι τὸ μικρὸ της ἀρνάκι. Ἄρχισε νὰ τὸ καλῇ καὶ νὰ ψάχνῃ γύρω νὰ τὸ βρῇ. Μὰ πουθενὰ δὲν ἦταν. Ὁ ἥλιος ἔγερνε νὰ βασιλέψῃ. Ἡ βοσκοπούλα γεμάτη ἀνησυχία ἔφαχνε παντοῦ, ἀνάμεσα στοὺς θάμνους, στοὺς βράχους, παντοῦ, μὰ τὸ ἀρνάκι της δὲ φαινόταν.

Τότε πῆγε τὸ κοπάδι στὸ σπίτι καὶ γύρισε πάλι νὰ ψάξῃ. Ὁ ἥλιος πιά εἶχε βασιλέψει. Τὰ πουλάκια εἶχαν μαζευτῇ στὶς φωλιές τους. Οἱ ζευγολάτρες καὶ οἱ ἄλλοι βοσκοὶ εἶχαν γυρίσει ὅλοι στὰ σπίτια τους.

Ἡ βοσκοπούλα καλοῦσε τὸ ἀρνάκι της καὶ πῆγαινε ἀπὸ μέρος σὲ μέρος, ἀπὸ βράχο σὲ βράχο. Δὲ θὰ γύριζε στὸ σπίτι, ἀν δὲν ἔβρισκε τὸ ἀγαπημένο της.

Ἀνέβηκε στὸ ἐρημικὸ ἐκκλησιάκι, μπῆκε μέσα, ἔβαλε λάδι

στά καντήλια καὶ τὰ ἄναψε. Ὑστερα γονάτισε μπροστὰ στὸ εἰκό-
νισμα τῆς Παναγίας καὶ τὴν παρακάλεσε μὲ δάκρυα :

«Χρυσή μου Παναγία. Δώσε μου δύναμη νὰ ψάξω ἐλὴ τὴ
νύχτα, ἂν χρειαστῇ. Ξέρω, γλυκιὰ μου Παναγία, πὼς θὰ μὲ βοη-
θήσης νὰ τὸ βρῶ».

Ὑστερα ἀσπάστηκε τὴν εἰκόνα, σκούπισε τὰ δάκρυά της
καὶ εἶπε μέσα της : «Ἡ Παναγία θὰ μὲ βοηθήσῃ καὶ θὰ τὸ βρῶ».

Ἡ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΑ ΨΑΧΝΕΙ

Βγῆκε καὶ προχώρησε μέσα στὴ νύχτα. Τ' ἀστέρια
ἐλάμπαν τώρα στὸν οὐρανὸ σὰ συντροφιά, σὰ γλυκὲς ἐλ-
πίδες.

— Ἀσπρούλη μου! Ἀσπρούλη μου! φώναζε κι ἡ κρυσταλ-
λένια παρακαλεστή φωνή της ἀντηχοῦσε μακριά. Ὅμως τὸ γλυκὸ
βέλασμα τοῦ ἀρνιοῦ της δὲν ἀκουγόταν. Σιωπὴ βασίλευε. Μόνο
νυχτερίδες φτεροῦγίζαν καὶ νυχτοπούλια ἄφηναν πότε πότε τὴν
κλαψιάρικη φωνή τους.

Πῆγε δῶ, πῆγε καί, πέρασε λόφους, πέρασε ρεματιές. Ἡ φωνή της ἄρχισε νὰ βραχνιάζῃ. Ἡ νύχτα σκέπαζε τὴ γῆ καὶ τ' ἄστρα, ποὺ ἔλαμπαν πάντα, τῆς ἔδιναν γλυκὲς ἐλπίδες.

Ἄρχισε νὰ κουράζεται. Τὰ πόδια της ἦταν καταπληγωμένα. Ὅμως δὲν ἔχασε καθόλου τὸ θάρρος της. Ἡ ἀπόφασή της ἦταν νὰ ψάξῃ ὡς τὴν αὐγὴ, νὰ ψάξῃ ἕλη τὴν ἄλλη μέρα, νὰ ψάξῃ καὶ τὴν ἄλλη νύχτα.

Προχωροῦσε, πάντα προχωροῦσε, καὶ κάθε τόσο καλοῦσε τὸ ἀρνάκι της:

— Ἀσπρούλη, Ἀσπρούλη!

Ο ΑΣΠΡΟΥΛΗΣ ΒΡΕΘΗΚΕ

Εαφνικὰ ἄκουσε σὰν κάποια μακρινὴ φωνή, ποὺ ἐρχόταν πίσω της. Γύρισε καὶ βλέπει μακριὰ ἓνα φῶς. Ἐπειτα κι ἄλλο ἓνα. Τὰ δύο φῶτα προχωροῦσαν, καὶ τώρα τῆς φάνηκε σὰ ν' ἄκουε τ' ὄνομά της:

— Μάρω, Μάρωω!

Σκούπισε καλὰ τὰ δακρυσμένα της μάτια καὶ στάθηκε ν' ἀκούσῃ καλύτερα. Δὲ γελιόταν, ἦταν ἄνθρωποι, ποὺ τὴν φώναζαν.

Ἐφαχνάν κι αὐτοὶ γιὰ νὰ τὴ βροῦν. Κι ὅταν ἀντάμωσαν, εἶδε δυὸ γνώριμους βοσκούς:

— Μάρω, τὸ ἀρνί σου εἶχε ῥθεῖ στὸ κοπάδι μας, εἶπαν. Τὸ πήγαμε στὸ σπῖτι σου καὶ βγήκαμε νὰ σὲ βροῦμε.

Ἄ, τί χαρὲς ἔκανε ἡ βοσκοπούλα, ὅταν ἔσφιξε τὸν Ἀσπρούλη στὴν ἀγκαλιά της! Ὅστερα εἶπε μέσα της: «Σ' εὐχαριστῶ, χρυσή μου Παναγία».

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ

Ὁ πατέρας ἔχει διάφορα βιβλία στὴ βιβλιοθήκη του. Κάθε τόσο ἀγοράζει, ὅταν βρίσκη, ὠραῖα βιβλία. Προχτὲς μᾶς ἔδωσε νὰ διαβάσωμε ἓνα βιβλιαράκι, ποὺ ἐπιγράφεται: «Οἱ δυὸ θυσίες». Μοῦ ἄρεσε πολὺ. Λέει γιὰ τὴ θυσία τοῦ Ἀβραὰμ καὶ γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγένειας.

Ἀκοῦστε νὰ διαβάσω τὴ θυσία τοῦ Ἀβραὰμ.

Ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ γυναῖκα του ἡ Σάρα ἔζησαν εἰρηνικὴ καὶ εὐτυχισμένη ζωὴ κι ἔφτασαν σὲ βαθιὰ γεράματα. Ἦταν ὅμως χωρὶς παιδιά.

Μιὰ νύχτα, ἀφοῦ ὁ Ἀβραὰμ ἔκανε τὴ βραδινὴ του προσευχὴ κι ἐτοιμαζόταν νὰ πλαγιάσῃ, ἀκούει τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ λήη:

— Ἀβραὰμ, στάθηκες πιστὸς δοῦλος Μου, ἐσὺ καὶ ἡ γυναῖκα σου ἡ Σάρα. Πάντοτε κάνατε τὸ θέλημά Μου. Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ σοῦ χάρισα ἄφθονα πλοῦτη, πρόβατα καὶ βόδια καὶ χωράφια καὶ δούλους. Καὶ περάσατε χρόνια γεμάτα εὐχαρίστηση καὶ εἰρήνη. Σοῦ ὑπόσχομαι καὶ τώρα, ὅτι θὰ σοῦ δώσω τόσο μεγάλη ἀμοιβὴ γιὰ τὴν πίστη σου, ποὺ ἄνθρωπος κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ τὴ φανταστῇ.

Τότε ὁ Ἀβραὰμ ἀποκρίθηκε καὶ εἶπε:

— Δέσποτα Κύριε, πιστεύω σ' Ἐσέ. Ἡ μόνη μου χαρὰ εἶναι νὰ κάνω τὸ θέλημά Σου. Τώρα κάνε, Κύριε, στὸ δούλο Σου τὴ χάρη, καὶ πές μου, ποιὰ θὰ εἶναι ἡ μεγάλη ἀμοιβή μου. Τάχα, θ' ἀποχτήσω παιδί, θ' ἀποχτήσω ἀπογόνους; Γιατί, ἔταν κοιτάξω τὴν καρδιά μου, τὴ βρίσκω ἀπ' αὐτὸ τὸν πόθο διψασμένη.

— Ἀβραάμ, δὲ θὰ σοῦ τὸ κρύψω, ἀλλὰ θὰ σοῦ τὸ φανερώσω, ὅτι ναι, αὐτὴ τὴν ἀμοιβὴν θὰ σοῦ δώσω. Ἔβγα καὶ κοίταξε τὸν οὐρανόν, Ἀβραάμ.

Κι ὅταν βγῆκε ὁ Ἀβραάμ καὶ σήκωσε τὰ μάτια του στὸν ἀστροστόλιστο οὐρανόν, τοῦ λέει ὁ Θεός:

— Κοίταξε τ' ἄστρα, Ἀβραάμ, ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης. Τόσοι θὰ γίνουν οἱ ἀπόγονοί σου. Κι ὅλη αὐτὴ γύρω

σου ἡ ὥραία γῆ θὰ εἶναι ἡ κληρονομία τῆς μεγάλης γενιᾶς σου. Αὔριο τὸ βράδυ, θὰ ἐτοιμάσης ἓνα δαμάλι τριῶν χρόνων γιὰ θυσία καὶ θὰ σοῦ δώσω ἀπόδειξη γι' αὐτά, ποὺ σοῦ ὑπόσχομαι.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδυ, ἔσφαξε ὁ Ἀβραάμ ἓνα δαμάλι τριῶν χρόνων, τὸ χώρισε στὴ μέση καὶ τὸ ἔβαλε ἐπάνω στὸ

βωμό τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ δὲν πέρασε πολλή ὥρα, καθὼς ἔπεφταν οἱ πρῶτες βραδινὲς σκιές, καὶ φάνηκε μὴ μεγάλη φωτιά, ποὺ ἐρχόταν. Ἡ φωτιὰ ἤρθε καὶ στάθηκε στὴ μέση τοῦ βωμοῦ. Ἦταν φλόγες μεγάλες, ποὺ ἔγλειφαν τὰ δυὸ χωρισμένα μέρη τοῦ σφαγμένου ζώου καὶ ὁ καπνὸς τοὺς χανόταν ψηλά.

Ὁ Ἀβραάμ ἔπεσε κάτω προσκυνώντας καὶ ἄκουσε πάλι τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ :

— Ἀβραάμ! Ἐχεις τὴν ἀπόδειξη γιὰ τὴν ὑπόσχεσή Μου. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός, ὁ παντοκράτορας. Νὰ βαδίζης μαζί Μου καὶ νὰ εἶσαι τέλειος. Κι ἐγὼ θὰ πληθύνω τὴ γενιά σου. Θὰ εἶσαι πατριάρχης, πατέρας σὲ πλῆθος ἔθνη. Βασιλιάδες θὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ γενιά τὴ δική σου. Τώρα λοιπόν, Ἀβραάμ, θὰ εὐλογῇσω τὴ Σάρα, τὴ γυναῖκα σου, καὶ θὰ ἀποκτήσετε παιδί. Καὶ θὰ εἶναι καὶ ἡ Σάρα μητέρα σὲ λαοὺς καὶ σὲ ἔθνη. Βασιλιάδες θὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ γενιά σας. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός, ὁ παντοκράτορας. Ἄς εἶναι ἡ Σάρα ἐνενήντα χρόνων κι ἐσὺ ἑκατό. Θὰ ἀποκτήσετε παιδί καὶ θὰ τὸ ὀνομάσετε Ἰσαάκ. Ὅ,τι ὑποσχέθηκα σὲ σένα εἶναι ὑπόσχεση καὶ γιὰ τὸν Ἰσαάκ καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἀπογόνους σου.

Σταμάτησε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Ἀβραάμ σηκώθηκε καὶ φανέρωσε στὴ γυναῖκα του τὴ Σάρα ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Θεός.

— Εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, εἶπε ἡ Σάρα. Ὁ Κύριος εἶναι παντοδύναμος.

Ὅταν ἤρθε ὁ καιρὸς, γέννησε ἡ Σάρα ἓνα ἀγόρι. Τὸ ἀγοράκι ἦταν ὅλο χαρὰ καὶ υγεία καὶ οἱ γέροι γονεῖς του, ὁ Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρα, δέχτηκαν τὸ οὐράνιο αὐτὸ δῶρο μὲ ἀφάνταστη χαρὰ. Ὁ Ἀβραάμ τὸ βάφτισε καὶ τ' ὀνόμασε Ἰσαάκ, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Στὰ βαφτίσια ἔκαμε συμπόσιο, ποὺ δὲν εἶχε ξαναγίνει.

Τὸ παιδί μεγάλωνε καὶ γινόταν ὅλο καὶ πιὸ ὥραιο. Δέκα χρόνων ἦταν ἓνα σωστὸ ἀγγελούδι. Ἡ μιλιὰ του ἦταν τόσο γλυκιά, τὰ φερόσιμά του τόσο εὐγενικὰ καὶ τὰ λόγια του τόσο σωστά, ποὺ παιδὶ ἄλλο στὸν κόσμο δὲν τοῦ ἔμοιαζε. Καὶ ἦταν ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐτυχία στὸ σπίτι τοῦ Ἀβραάμ.

Τότε ἓνα βράδυ, μετὰ τὴν προσευχή, ἀκούει ὁ Ἀβραάμ τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λέει :

— Ἀβραάμ!

— Ὁ δοῦλος Σου, Κύριε.

— Αὖριο μὲ τὴν αὐγή, πάρε τὸ παιδί σου, τὸ μονάκριβο, τὸν Ἰσαάκ, ποὺ τόσο τὸν ἀγαπᾷς, καὶ ἀνέβα στὸ βουνό. Καὶ θυσίασε ἐκεῖ ἐπάνω τὸ παιδί σου.

Ὁ Ἀβραάμ ἔμεινε πολλὴ ὥρα ἀσάλευτος. Ἐπειτα εἶπε :

— Ὁ Κύριος, ὁ Θεός μου.

Ὅλη τὴ νύχτα δὲν ἔκλεισε μάτι. Πρὶν ξημερώση, ἔκανε μεγάλη προσευχή. Ὅστερα διάλεξε τὸ πιὸ κοφτερὸ μαχαίρι του. Ἐπειτα σαμάρωσε ἓνα γαῖδουράκι καὶ πρόσταξε δυὸ ὑπηρέτες νὰ ἐτοιμαστοῦν.

Ἦρθε στὸ κρεβατάκι τοῦ Ἰσαάκ καὶ τὸν σήκωσε στὴν ἀγκαλιά του. Τὸ παιδί ξύπνησε καὶ κοίταξε γελαστὸ τὸν πατέρα του.

— Ἰσαάκ, παιδί μου, πᾶμε στὸ βουνό.

Τὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ ἄστραψαν ἀπὸ τὴ χαρά.

— Ἀ, τί ὥραια, πατέρα.

Ξύπνησε καὶ ἡ Σάρα καὶ παραξενεύτηκε. Μὰ ὁ Ἀβραάμ τὴν ἠσύχασε. Τῆς εἶπε πὼς ἔπρεπε νὰ πάη στὸ βουνό πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος, νὰ κάμῃ θυσία στὸ Θεό. Καὶ σκέφτηκε νὰ πάρῃ μαζί του τὸν Ἰσαάκ, γιὰ νὰ εὐχαριστηθῇ τὸ παιδί τίς ὁμορφιές τοῦ βουνοῦ μὲ τὴν αὐγή.

Η ΧΑΡΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ἐεκίνησε λοιπὸν ἡ συνοδεία. Ὅταν ἔφτασαν στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ, ἀκόμη δὲν εἶχε βγῆ ὁ ἥλιος.

Ἀνεβαίνοντας τὸ βουνό, χαίρονταν ὅλοι τὶς εὐωδιὰς τοῦ δάσους καὶ τοὺς κελαηδισμοὺς τῶν πουλιῶν. Ὁ Ἰσαὰκ τρα-

γουδοῦσε μὲ τὴ γλυκιά του φωνή. Πρὶν φτάσουν στὴν κορυφή, ὁ Ἀβραὰμ στάθηκε σ' ἓνα μέρος καὶ πρόσταξε τοὺς δούλους νὰ μείνουν ἐκεῖ μὲ τὸ ζῶο. Ἐπειτα προχώρησε μὲ τὸν Ἰσαὰκ.

Πρὶν ἀκόμη φτάσουν στὴν κορυφή, σταμάτησαν πάλι, καὶ ὁ Ἀβραὰμ εἶπε :

— Ἀς κόψωμε τώρα τὰ ξύλα γιὰ τὴ θυσία.

Καὶ ἄρχισε νὰ κόβῃ. Ὁ Ἰσαὰκ μάζευε τὰ κομμένα ξύλα

καὶ τὰ ἔκανε δεμάτι. Ὄταν ἐτοιμάστηκαν, τὰ φορτώθηκε τὸ παιδί στὸν ὄμο κι ἐξακολούθησαν τὸ ἀνέβασμα.

Ἐφτασαν στὴν κορυφή, στὸ μέρος, ποῦ ὁ Θεὸς ὄρισε στὸν Ἀβραάμ. Μάζεψαν πέτρες κι ἔφτιασαν πρόχειρο βωμό. Λέει τότε ὁ Ἰσαὰκ στὸν πατέρα του :

— Πατέρα, τὸ βωμὸ τὸν ἐτοιμάσαμε, τὰ ξύλα τὰ τοποθετήσαμε, τὸ μαχαίρι τὸ κρατεῖς στὸ χέρι σου, ποῦ εἶναι ὅμως τὸ πρόβατο γιὰ τὴ θυσία;

— Παιδί μου, εἶπε τότε ὁ Ἀβραάμ, ἐσένα παράγγειλε ὁ Θεὸς νὰ θυσιάσω.

Ὁ Ἰσαὰκ στάθηκε ξαφνιασμένος. Κοίταξε τὸν πατέρα του, ποῦ στεκόταν ἐμπρός του κρατώντας τὸ μαχαίρι, μὲ τὸ βλέμμα του κάτω. Γύρω ἦταν ἐρημιὰ καὶ ἡσυχία. Ὁ ἥλιος ἐτοιμαζόταν νὰ βγῇ.

— Ἐμένα; εἶπε ἀπλά.

Εἶχε τόση ἀγάπη κι ἐμπιστοσύνη στὸν πατέρα του, ποῦ δὲ χωροῦσε στὸ νοῦ του κακὴ σκέψη. Ἀφοῦ ὁ πατέρας του εἶχε διαταγὴ ἀπὸ τὸ Θεό, πῶςμποροῦσε νὰ γίνῃ διαφορετικὰ;

Ὁ Ἀβραάμ πλησίασε κοντά του κι ὁ Ἰσαὰκ δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση του νὰ φύγῃ.

— Παιδί μου ἀγαπημένο, εἶπε ὁ πατέρας του, ἐνῶ τὸν ἀγκάλιαζε καὶ ἄρχισαν τὰ μάτια του νὰ κλαῖνε σὰ δυὸ βρῦσες.

Ὁ Ἰσαὰκ ἔνιωσε βαθιὰ τὴν ἀπελπισμένη καρδιά τοῦ πατέρα του.

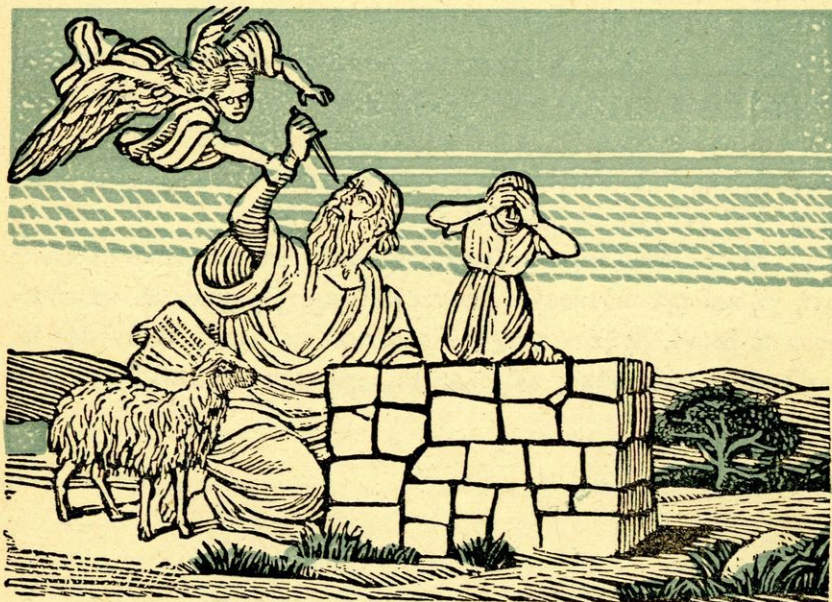
— Πατέρα, μὴν κλαῖς, εἶπε. Κάνε ὅ,τι παράγγειλε ὁ Θεός. Κάνε το γρήγορα, μὴν κλαῖς.

Κι ἄφησε νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν βάλῃ ἐπάνω στὰ ξύλα.

— Μητέρα μου, μητέρα μου, εἶπε φιθυριστὰ ὁ Ἰσαὰκ, ὅταν βρέθηκε ἐπάνω στὸ θυσιαστήριο μὲ τὰ δύο χέρια ἐπάνω στὰ κλειστά του μάτια.

Τώρα ὁ Ἀβραάμ ἐτοιμάστηκε νὰ κάνῃ τὸ φρικτὸ ἔργο. Ὅμως φοβερὴ φωνὴ ἀκούστηκε: «Μή, Ἀβραάμ!». Καὶ τὸ μαχαίρι ἔπεσε ἀπὸ τὸ χέρι του.

— Εἶδα, Ἀβραάμ, πόσο φοβᾶσαι τὸ Θεό, ἀφοῦ σήκωσες τὸ

μαχαίρι νὰ σφάξης τὸ μονάκριβο κι ἀγαπημένο σου παιδί, μὲ τὴν ἐντολὴ Μου. Εἶδα, Ἀβραάμ, πόσο μένεις πιστός Μου. Μὴν πειράξεις τώρα τὸ παιδί καθόλου.

Καὶ βλέπει ὁ Ἀβραάμ ἓνα πρόβατο δεμένο σ' ἓνα χαμῶδεντρο πλάι του. Ἐσκυψε τώρα ἐπάνω ἀπὸ τὸ παιδί του, τὸ σήκωσε στὴν ἀγκυαλιά του, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε καὶ τὰ δάκρυα τῆς εὐγνωμοσύνης κυλοῦσαν ἐπάνω στὰ μακριὰ γένια του. Κι ὁ Ἰσαὰκ τώρα, γεμάτος χαρά, βοήθησε τὸν πατέρα του νὰ λύσουν τὸ πρόβατο, νὰ τὸ σφάξουν, νὰ τὸ ἐτοιμάσουν, ὅπως ἔπρεπε, καὶ

νὰ τὸ βάλουν ἐπάνω στὸ βωμό. Κι εὐθὺς ἄναψαν τὰ ξύλα καὶ ἄρχισαν οἱ φλόγες νὰ τυλίγουν τὸ θύμα, ἐνῶ ὁ ἥλιος δολοламπρος παρουσιαζόταν στὸν οὐρανό.

Τότε ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔλεγε:

—'Αβραάμ, ἐπειδὴ ἔκανες αὐτὴ τὴν πράξη, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ Μου, καὶ δὲ λυπήθηκες τὸ παιδί σου, τὸ ἀγαπημένο καὶ μονάκριβο, σὲ εὐλογῶ ἐσένα καὶ τὴ γενιὰ δολόκληρη, ποὺ ἀπὸ σένα θὰ βγῇ. Θὰ πληθύνουν οἱ ἀπόγονοί σου σὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ σὰν τὸν ἄμμο τῆς θάλασσας. Ἀπόγονοί σου θὰ εἶναι ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ναί, 'Αβραάμ, θὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσή Μου, γιατί ἐσὺ ἄκουσες τὴ φωνή Μου.

Ὁ 'Αβραάμ τώρα μαζί μὲ τὸν Ἰσαὰκ ἔπεσαν μὲ τὸ πρόσωπο στὴ γῇ καὶ προσκύνησαν. Ἐπειτα δολόχαροι ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν τὸ βουνό, βρῆκαν τοὺς δούλους ἐκεῖ ποὺ τοὺς εἶχαν ἀφήσει μαζί μὲ τὸ γαιδαράκο, καὶ ὅλοι μαζί γύρισαν στὸ σπίτι.

ΘΕΕ ΜΟΥ ΣΤΙ ΠΟΥ ΟΡΙΖΕΙΣ

Θεέ μου, Σὺ ποὺ ὁρίζεις
τὰ οὐράνια καὶ τὴ γῆ
κι ἡ κρίση Σου ὁδηγεῖ
κάθε ψυχὴ ποὺ ἀγγίζεις,

Κλίνει στὴ δέησή μου
καὶ δέξου πατρικὰ
αὐτὴ, ποὺ ταχτικὰ
Σοῦ στέλνω προσευχή μου.

Δὲ θέλω τίποτ' ἄλλο,
Θεέ μου, στὸν κόσμον αὐτό·
πιστεύω εἰν' ἄρκετὸ
κι ἀπ' ὅλα πιὸ μεγάλο,

Νά 'ναι ἀγαθὴ ἡ καρδιά μου
κι ὁ νοῦς μου παστρικῶς
καὶ νά 'χω διαρκῶς
Ἑσένα βοήθειά μου.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

1. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ Φθινόπωρου, τὸ Σεπτέμβριο, ἀρχίζει πότε πότε νὰ συννεφιάζῃ ὁ οὐρανὸς καὶ πότε πότε βρέχει. Εἶναι τὰ πρωτοβρόχια. Ἡ γῆ, διψασμένη ἀπὸ τοὺς τρεῖς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ, δέχεται τὰ πρωτοβρόχια σὰν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Οἱ βοσκοὶ ἀρχίζουν νὰ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τοὺς ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους, στὰ χειμαδιά, ὅπως τὰ λένε.

Στοὺς τόπους μὲ τ' ἀμπέλια γίνεται τρύγος. Ἔχουν ἀρχίσει ἀπὸ τὸν Αὐγούστο νὰ μαζεύουν τὶς σταφίδες καὶ νὰ τὶς ἀπλώνουν στὸν ἥλιο. Μαζεύουν καὶ τὰ σταφύλια καὶ τὰ πατοῦν στοὺς ληνούς. Στοὺς ἀγροὺς γίνεται ὄργωμα καὶ σπέρνουν δημητριακά. Στὰ περιβόλια σπέρνουν τὰ λαχανικά.

Τρόφιμα τῆς ἐποχῆς εἶναι οἱ μελιτζάνες, κολοκυθάκια, μπάμιες, ντομάτες. Ὀπωρικά: σταφύλια, πεπόνια, καρπούζια, σůκα, ἀχλάδια.

2. Τὸν Ὀκτώβριο οἱ βροχὲς εἶναι περισσότερες καὶ μερικὲς ἡμέρες κάνει κρύο. Κοντὰ στοῦ Ἀγίου Δημητρίου ὅμως ὁ καιρὸς ζεσταίνει πάλι. Εἶναι «τὸ καλοκαιράκι τοῦ Ἀι-Δημήτρη», ὅπως λέγεται.

Ὅλοι γυρίζουν ἀπὸ τὶς ἐξοχές, ὅπου παραθέριζαν. Τε-

λειώνουν και οι κατασκηνώσεις. Σταματούν τα μπάνια στη θάλασσα.

Με την 1η του Οκτωβρίου αρχίζουν ταχτικά τα μαθήματα στα σχολεία. Τα βιβλιοπωλεία και τα χαρτοπωλεία έχουν πολλή δουλειά.

Όσοι καλλιεργούν δέντρα, καταγίνονται με το σκάψιμο και το λίπασμά τους. Οι έλιές ωριμάζουν. Τα χρυσάνθεμα ανθίζουν. Τα κυδώνια χρυσίζουν κι εωδιάζουν.

3. Το Νοέμβριο εξακολουθούν τότε τότε οι βροχές. Γίνονται προετοιμασίες για το χειμώνα, προμήθειες για τη θέρμανση, κάρβουνα, ξύλα. Στρώνονται τα χαλιά. Έχει όμως και ο Νοέμβριος, στα μισά του, το «μικρό καλοκαιράκι» του.

Οι άγροι πρασινίζουν. Τα σταφύλια τελειώνουν. Αρχίζουν να χρυσίζουν τα πορτοκάλια, τα μανταρίνια, τα λεμόνια. Μαζεύονται οι έλιές. Σπέρνονται τα τελευταία σιτηρά και όσπρια. Η αγορά έχει άφθονα ψάρια και κρέατα χοντρά, βοδινά, μοσχάρια, χοιρινά. Οι κότες λιγοστεύουν τα αυγά τους ή τα σταματούν.

Το μήνα Νοέμβριο χρειάζεται προσοχή από τη γρίπη. Στο ύπαιθρο δεν πρέπει να μένη κανείς, ούτε να πηγαίνει σε πλημμυρισμένες από κόσμο σάλες, κινηματογράφους, θέατρα, και να βγαίνει ύστερα από τη ζεστή σάλα στο κρύο του δρόμου.

ΒΡΕΧΕΙ ΒΡΕΧΕΙ Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

Βρέχει, βρέχει ο ουρανός
και τή γῇ ποτίζει·
στά σπαρτά και στά δεντρα
τή ζωή χαρίζει.

Όλη ἡ πλάση με χαρά
τήν καλή βροχούλα
δέχεται, σάν μιὰ γλυκιά
τ' ουρανοῦ εὐχούλα.

Και σὰ φύγη ἡ συννεφιά
κι ἡ βροχή περάση,
στολισμένη μ' ὁμορφιά
θα προβάλλῃ ἡ πλάση.

ΟΙ ΣΤΑΓΟΝΕΣ ΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ

Ήταν απόγεμα.

Ἐξαφνα πρόβαλε στὸν οὐρανὸ ἓνα μεγάλο, πυκνὸ, κατὰ-
μαυρο σύννεφο. Ξέρετε πῶς ἔγινε τόσο πυκνὸ καὶ μεγάλο;
Εἶχε παραγεμιστῇ μ' ἓνα ἀμέτρητο πλῆθος ἀπὸ φιλᾶς φιλᾶς
σταγόνες.

Οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς ἐνοχλοῦσαν πολὺ τὸ καημένο τὸ
σύννεφο. Γιατὶ ἦταν πολὺ ἀνυπόμονες, πότε νὰ πέσουν κάτω στὴ
γῆ. Ἀσυγκράτητες σπρώχνονταν πρὸς τὴν πόρτα, περιμένοντας
ν' ἀνοίξη, γιὰ νὰ πέσουν κάτω.

Τὸ σύννεφο ὅμως δὲν εἶχε καμιά βιασύνη. Ἐπρεπε πρῶτα
πρῶτα νὰ μιλήσῃ στὶς σταγόνες καὶ νὰ τὶς συμβουλεύσῃ τί δου-
λειὰς ἔχουν νὰ κάνουν πάνω στὴ διψασμένη γῆ. Γιατὶ μὴ νομί-
ζετε πῶς τὸ ταξίδι αὐτὸ εἶναι γιὰ τὶς σταγόνες ἓνα ταξίδι ἀναφυ-
χῆς μόνο. Κάθε ἄλλο!

Τὸ σύννεφο σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή.

— Τώρα πιά εἶναι ἡ κατὰλληλη στιγμή καὶ μπορείτε νὰ πη-
δῆσετε κάτω, τοὺς εἶπε, καὶ ἀνοίξε λίγο τὴν πόρτα.

Τότε—βούπ!—λίγες ἀπὸ τὶς σταγόνες, οἱ πιὸ ἀνυπόμονες καὶ περίεργες, πῆδησαν πρὸς τὰ κάτω, ἢ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, σχηματίζοντας χοντρὲς κλωστές. Ἔπεσαν—πλίτς, πλάτς!—ἐπάνω στὸ πεζοδρόμιο καὶ κάθε μιὰ ζωγράφιζε πάνω στὶς πλάκες μιὰ παχιά, μαύρη βούλα.

—Μπά! ἄρχισε νὰ βρέχει, εἶπαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀνοιξαν τὶς ὀμπρέλες τους. Καὶ καλὰ ἔκαναν, γιατί σὲ λίγο ὅλο τὸ πλήθος τῶν σταγόνων ἔπεσε μὲ ὀρμὴ κάτω.

Ἄ, ἦταν μιὰ νόστιμη διασκέδαση! Χόρευαν, πηδοῦσαν πάνω στὸ δρόμο καὶ τὸν μαύριζαν. Ὅπου ἦταν κανένα βαθούλωμα, πηδοῦσαν μέσα κι ἔκαναν μικρὲς λιμνοῦλες. Ὅστερα ἔπεφταν ἐκεῖ κι ἄλλες κι ἄλλες καὶ χόρευαν χαρούμενες. Κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια καὶ πλημμύριζαν τοὺς δρόμους. Ὅταν συναντοῦσαν κανένα φύλλο ἢ κανένα χαρτάκι, ποὺ βρισκόταν στὸ δρόμο, φώναζαν: «Ἐλα καὶ σὺ μαζί μας! Ἐλα μαζί μας νὰ παίξουμε!» καὶ τὸ ἔπαιρναν μαζί τους. Ἦταν ἓνα εὐχάριστο ταξιδάκι.

Τί διασκέδαση ἦταν ἐκείνη! Θορυβοῦσαν, μουρμούριζαν, βοῦιζαν κι ἔκαναν πλίτς, πλάτς! μὲ ἀκράτητη χαρὰ καὶ γέλια. Μερικὲς ἀπ' αὐτές, ἐπιπόλαιες καὶ ξεχασιάρες σταγόνες, πηδοῦσαν, χόρευαν καὶ φλυαροῦσαν λησμονώντας τὴ δουλειά, ποὺ τοὺς εἶχε ἀναθέσει τὸ σύννεφο.

Μὰ δὲν ἦταν ὅλες οἱ σταγόνες τέτοιες. Ὑπῆρχαν καὶ πολλές, ποὺ ἦταν λογικὲς, ἐργατικὲς σταγόνες, καὶ ἔκαναν τὴ δουλειά τους.

Γιατί εἶχαν πολλὰς δουλειὰς νὰ κάμουν. Πρῶτα πρῶτα ἔπρεπε νὰ πλύνουν καὶ νὰ καθαρίσουν καλὰ τὶς στέγες καὶ τὶς ταράτσες τῶν σπιτιῶν, ποὺ ἦταν γεμάτες σκόνη καὶ χρώματα.

Αὐτὴ ἦταν μεγάλη ἐργασία κι ἔπρεπε νὰ συνεργαστοῦν

πολλὰς σταγόνες μαζί. Τὴν ἔκαναν ὅμως μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση.

— "Α, τί ὥραϊα, ἔλεγαν, ἐνῶ ἔπλεναν τὰ κεραμίδια καὶ τὶς πλάκες καὶ τὶς ἔκαναν νὰ γυαλίζουν. Μὰ στὴν ἄκρη τῆς στέγης εἶναι τὰ λούκια καὶ μερικοὶ σωλῆνες. Τί σωλῆνες εἶναι αὐτοί; Καθὼς ἦταν περίεργες οἱ σταγόνες, ἤθελαν νὰ κοιτάξουν μέσα στοὺς σωλῆνες καὶ — μπλούμ! — ἔπεσαν μέσα.

Τώρα πιά ταξιδεύουν κατρακυλώντας μέσα στὸ σκοτεινὸ σωλήνα! Σὲ λίγο βγῆκαν πάλι ἔξω, στὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πιάστηκαν ὅμως αἰχμάλωτες μέσα σ' ἓνα μεγάλο βαρέλι, ποὺ τὸ εἶχε τοποθετήσει ἡ νοικοκυρά, γιὰ νὰ μαζέψῃ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς γιὰ τὴν πλύση.

— Τώρα πιά εἴμαστε αἰχμάλωτες! ἔλεγαν μὲ παράπονο οἱ σταγόνες. Δὲ θὰ ξαναδοῦμε Θεοῦ πρόσωπο! Καὶ τί εὐχάριστο ἦταν τὸ ταξιδάκι μας! Τί νὰ κάνουν τώρα οἱ ἄλλες; Μήπως λησμονήσαν νὰ καθαρίσουν καλὰ τὸ δρόμο;

"Οχι, δὲν τὸ λησμονήσαν. Ὁ δρόμος ἦταν πολὺ στενοχωρημένος γιὰτὶ τοῦ κάκου περίμενε τόσον καιρὸ τῇ βροχῇ.

— Δὲ βλέπετε πόση σκόνη ἔχω ἐπάνω μου; ἔλεγε στὶς σταγόνες. Οἱ ἄνθρωποι ἀποφεύγουν πιά νὰ βαδίζουν ἐπάνω μου. Ποτίστε με καλὰ! Μὴ λησμονήτε ὅμως καὶ τὰ λουλουδάκια, ποὺ κλαῖνε διαρκῶς ἀπὸ τὴ δίψα!

Τότε ἔτρεξαν γρήγορα μερικὲς σταγόνες στὰ λουλούδια καὶ τὰ δρόσισαν καὶ τὰ πότισαν. Ἦταν σχεδὸν ξεφυλισμένα καὶ εἶχαν κρεμάσει τὰ κεφαλάκια τους.

— "Α! ἔκαμαν, ὅταν ἐπὶ τέλους ἦπιαν νεράκι καὶ σήκωσαν τὸ κεφαλάκι τους. "Α! εὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε! Τί καλὰ, ποὺ ἤρθατε! Ἦμαστε ἀπελπισμένα καὶ περιμέναμε τὸ θάνατο! "Αν δὲν ἐρχόσαστε ἐσεῖς, θὰ μᾶς ἔκαιγαν οἱ ἀκτίνες τοῦ Ἡλίου.

— Οἱ ἀκτίνες ; Μὰ αὐτὲς εἶναι τόσο καλὲς καὶ εὐεργετικές, εἶπαν οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς.

— Ναί, καμιὰ φορὰ ὅμως εἶναι κακές. Γιὰ ρωτῆστε τὸ ρυάκι, ποὺ τρέχει ἐδῶ κοντὰ στὸ λιθάδι !

— ὦ, πόσο θλιμμένο ἦταν τὸ ρυάκι ! Ἐκεῖ, ὅπου πρωτύτερα χόρευαν καὶ πηδοῦσαν τὰ νερά, ποὺ κυλοῦσαν ἐπάνω στὶς πέτρες καὶ ἀστειεύονταν καὶ γελοῦσαν, ποὺ τὰ ἄκουγε κανεὶς ἀπὸ μακριὰ νὰ μουρμουρίζουν, τώρα δὲ βρίσκονταν ἐκεῖ παρὰ κάτι μεγάλες ξερὲς πέτρες. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς κυλοῦσε λιγοστὸ νεράκι, ἀργοκίνητο καὶ μελαγχολικό.

— Ποῦ εἶναι λοιπόν, τὰ παιδιὰ σου ; ποῦ εἶναι τὰ νερά σου ; ρώτησαν οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς.

— Ἀχ, οἱ ἀκτίνες τοῦ Ἥλιου μοῦ τὰ πήραν ! Εἶναι πάντα τόσο καυτερές καὶ διψασμένες ! Ὅταν μὲ ἐπισκέπτονται, μοῦ ξεραίνουν τὰ νερά μου ! Τότε οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς συμπόνεσαν τὸ καημένο τὸ ρυάκι καὶ τὸ παρηγόρησαν.

— Θὰ μείνωμε μαζί σου καὶ θὰ εἴμαστε παιδιὰ σου ! εἶπαν καὶ πήδησαν στὴν κοίτη του. Χρειάζονταν ὅμως πολλές πολλές χιλιάδες σταγόνες, γιὰ νὰ ζωντανέψῃ τὸ ρυάκι, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Νὰ βλέπατε λοιπόν πόσο χαρούμενα καὶ περήφανα ἔτρεχαν τώρα καὶ μουρμούριζαν καὶ βούιζαν τὰ νερά του !

Δὲν εἶχαν ὅμως τὴν τύχη ὅλες οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς νὰ δοῦν τόσα πολλά, ὅσα εἶδαν ἐκεῖνες ποὺ ἔπεσαν στὸ ρυάκι. Ὅσοτόσο ὅλες εἶδαν ἀρκετά, μερικὲς μάλιστα χαριτωμένα πράγματα.

Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ὑπῆρχαν καὶ μερικὲς, ποὺ τοὺς εἶχε πεῖ τὸ σύννεφο νὰ ποτίσουν καὶ νὰ καθαρίσουν καλὰ τὸ μεγάλο του-

φωτὸ δέντρο, πὺν ἦταν μέσα στὸ λιβάδι. Αὐτὸ καὶ ἔκαναν. Καὶ τὴν ὥρᾳ νᾶ τες! Ἀναπαύονται ἐπάνω στὰ πράσινα φύλλα ἥστερ' ἀπὸ τὴ δουλειὰ τους.

— Πίτ, πίτ! ἄκουγαν νὰ λήη κάποιο πουλάκι. Εἶναι πολὺ εὐχάριστο, πὺν ἡ βροχὴ ἔκανε σήμερᾳ γενικὸ σφουγγάρισμα. Γιατὶ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο σπῆτι χρειάζόταν πολλὴ δουλειὰ γιὰ νὰ καθαριστῇ.

Οἱ σταγόνες ἤξεραν πὺς τὸ δέντρο χρησίμευε γιὰ κατοικία σὲ μιὰ οἰκογένεια πουλιῶν.

— Ἀ, τὶ νερά! ἔλεγε ἓνα πουλάκι. Ἀκοῦτε ἔξω πὺς βρέχει; Αὐτὸ εἶναι πολὺ καλὸ γιὰ μᾶς. Τὴν ὥρᾳ θὰ βροῦν ἀπ' τὴ γῆ τὰ σκουληκάκια καὶ τὰ σκαθάρια καὶ αὔριο θὰ ἔχουμε πλούσια τροφή.

Ἐπάνω στὸν οὐρανὸ ἡ πόρτα τοῦ σύννεφου ἦταν ἀκόμῃ ἀνοιχτή. Διαρκῶς ἔπεφταν νέες σταγόνες καὶ ὅλες ἤθελαν κάτω νὰ δοῦν ἐπάνω στὴ γῆ καὶ νὰ χαροῦν.

— Βλέπετε ἐκεῖνο τὸ κοριτσάκι, πὺν στέκεται πίσω ἀπὸ τὸ τζάμι μὲ τὴν κούκλα στὰ χέρια; εἶπε μιὰ σταγόνα. Πᾶμε νὰ τὸ ἐπισκεφτοῦμε! Ἐλάτε!

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἦταν εὐκόλο, γιατί τὸ παράθυρο ἦταν κλεισμένο. Χτυποῦσαν ἐδῶ κι ἐκεῖ τὰ τζάμια, μὰ δὲν τοὺς ἀνοίγαν. Χτυποῦσαν παντοῦ καὶ προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν καμιά τρυπούλα. Τέλος βρῆκαν μιὰ πολὺ στενὴ σχισμάδα κάτω ἀπὸ τὸ τελάρο τοῦ παραθύρου καὶ ἀπὸ κεῖ πέρασαν, ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ἔτσι βρέθηκαν μέσα στὸ δωμάτιο, κοντὰ στὸ μικρὸ κοριτσάκι. Φοροῦσε ἓνα ὁμορφο λευκὸ φόρεμα μὲ κόκκινη ζώνη, καθὼς καὶ ἡ κούκλα της. Μ' ὅλα ταῦτα τὸ πρόσωπό του δὲν ἦταν χαρούμενο, ἀλλὰ μελαγχολικό.

— Κοιτάξτε, κοιτάξτε! εἶπε ἔξαφνα μιὰ σταγόνα. Βρέχει καὶ στὸ πρόσωπο τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ!

Καὶ πραγματικὰ ἐπάνω στὰ μάγουλά του κυλοῦσαν δυὸ μεγάλες σταγόνες.

Αὐτὲς οἱ σταγόνες ὅμως ἦταν πολὺ κακές.

— Δὲν εἴμαστε σταγόνες! εἶπαν μὲ θυμὸ. Εἴμαστε κάτι εὐγενικότερο· εἴμαστε δάκρυα. Τὸ μικρὸ κοριτσάκι μας κλαίει καὶ γι' αὐτὸ φταίτε ἐσεῖς. Σήμερα ἔτυχε νὰ ἔρθετε; Δὲν ξέρατε πὼς σήμερα θὰ πῆγαινε περίπατο μὲ τὴν κούκλα της;

— Ὁχι, δὲν τὸ ξέραμε καὶ λυπόμαστε πολὺ γι' αὐτό, εἶπαν οἱ σταγόνες.

— Εἴστε πολὺ κακές! Ὁ καθένας τὰ ἔχει μαζί σας, εἶπε μὲ παράπονο τὸ μικρὸ κοριτσάκι.

Οἱ σταγόνες ὅμως τῆς βροχῆς ἀπάντησαν :

— Ὁχι, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια! Γιὰ κοίταξε τὸ ρυάκι, ἐδῶ πίσω, πὼς ἀστράφτει καὶ πὼς χαίρεται! Ἐμεῖς τὸ στολίσουμε. Πλύνουμε ὅλες τὶς στέγες τῶν σπιτιῶν. Δὲν εἶναι ἀλήθεια πὼς ὅλοι τὰ ἔχουν μὲ μᾶς. Γιὰ κοίταξε τοὺς δρόμους! Βλέπεις ἐκεῖ τὰ περιστέρια; Πὼς χαίρονται ποὺ λούζονται ἐνθουσιασμένα στὸ νερὸ τῆς βροχῆς καὶ πόσο διασκεδάζουν, ὅταν βρέχη! Καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμη χαίρονται, ὅταν πέφτη βροχή.

Καὶ ἄρχισαν νὰ διηγοῦνται γιὰ τὸ σκονισμένο δρόμο, ποὺ τὸν κατάβρεξαν, γιὰ τὰ διψασμένα λουλούδια καὶ τὰ χορταράκια, ποὺ τοὺς ἔδωσαν ζωή. Γιὰ τὰ ξεραμένα χωράφια, ποὺ περίμεναν τὴ βροχή, γιὰ ν' ἀπαλύνουν καὶ νὰ τὰ καλλιεργήσῃ ὁ γεωργὸς γιὰ νὰ βγάλουν τὸ σιτάρι. Γιὰ τὰ λιθάδια, ποὺ τὰ πότισαν, γιὰ νὰ βγάλουν χορταράκι καὶ νὰ βοσκήσουν τὰ πρόβατα, τὰ βόδια, τὰ ἄλογα. Διηγήθηκαν γιὰ τὸ καημένο τὸ ρυάκι, ποὺ εἶχε χάσει τὰ παιδάκια του καὶ χάρηκε πολὺ, ποὺ ἀπό-

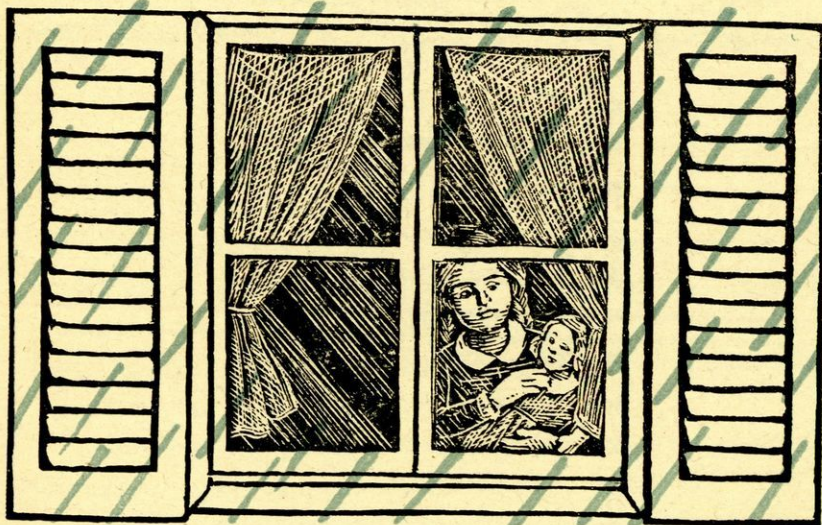
χτησε νέα παιδάκια. Για τὰ μικρὰ πουλάκια, ποὺ χαίρονται μὲ τὰ σκουληκάκια, ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴ γῆ.

Τὸ μικρὸ κοριτσάκι ἄκουγε πολὺ προσεχτικά.

— Τὸ καημένο τὸ ποταμάκι! εἶπε σιγὰ σιγὰ, καὶ τὰ φτωχὰ τὰ λουλουδάκια. Καλὰ λοιπὸν ἐκάνατε, ποὺ ἤρθατε, γιατί σίγουρα θὰ ξεραίνονταν.

— Δὲν εἶσαι λοιπὸν δυσαρεστημένη μαζί μας; ρώτησαν οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς. Καὶ ὅμως ἐμεῖς φταίμε, ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ πᾶς σήμερα περίπατο.

— Ἄχ, εἶπε ἡ μικρούλα γελώντας, αὐτὸ τὸ εἶχα λησμονήσει. Καὶ καθάρισε μὲ τὸ χέρι της τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰ μάγουλά της. Ἄλλὰ τὰ δάκρυα εἶχαν στεγνώσει. Δὲν πειράζει, εἶπε. Αὔριο θὰ κάνω πιδὼ ὥραϊο περίπατο.

Η ΒΡΟΧΗ

Ὁ ἥλιος βλέπει ἀπὸ ψηλὰ
μὲ μάτι φλογερό,
κι ἡ γῆ διψᾷ καὶ καίγεται
καὶ σκάζει γιὰ νερό.

Τὰ λούλουδα μαραίνονται,
σὰ λιγοθυμισμένα,
καὶ τὰ φυτὰ ξεραίνονται
καὶ χάνοντ' ἓνα ἓνα.

Ξάφνου ἀπ' τῇ δύση ἐκεῖ μακριὰ
φωτίζουν ἀστραπὲς
καὶ τὶς ξανοίγουν τὰ χωριά
κι οἱ χῶρες χαρωπές.

Ἀπ' ἀγεράκι δροσερὸ
τὰ φύλλ' ἀνατριχιάζουν,
καὶ σὲ πολὺ πολὺ νερὸ
τὰ σύννεφα ξεσπάζουν.

Βρέχει σὲ δάση φουντωτά,
βρέχει σὲ κάμπους καὶ χωριά,
βρέχει, ποτίζει τὰ σπαρτά,
ποτίζει κάθε γῆς μεριά.

Ἀνθίζει σ' ὅλους τοὺς ἀγρούς
καὶ τ' ἄνανθο χορτάρι,
καὶ στὸ χωράφι καθενὸς
μεστώνει τὸ σιτάρι.

Καὶ τρῶνε πλούσιοι καὶ φτωχοὶ
κι εὐχαριστοῦνε τὴ βροχή.

1. Πολέμης

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ ΣΠΕΡΝΕΙ

Ἦρθε τὸ φθινόπωρο μὲ τὰ πρωτοβρόχια.

Πρὶν ξημερώσῃ ἀκόμη, ὁ γεωργὸς βρίσκεται στὸ πόδι. Τὰ παιδιά του κοιμούνται. Ἐτοιμάζεται καὶ ξεκινᾷ γιὰ τὸ μακρινὸ χωραφάκι του, ποῦ θὰ τὸ σκάψῃ μόνος του, μὲ τὰ χέρια του. Γιατὶ δὲν ἔχει οὔτε ζευγάρι ἀπὸ βόδια, οὔτε ἄλογο, οὔτε ἀλέτρι. Εἶναι φτωχός, μὰ δουλευτής.

Φορτώνει στὸ γαϊδουράκι του τὸ σπόρο τοῦ σιταριοῦ, τὸ ψωμί του καὶ προσφάγι του καὶ τὴν εὐλογημένη τσάπα του.

Ὁ ἥλιος βγαίνοντας βρίσκει τὸ γεωργὸ στὸν ἀγρό του. Κάνει τὸ σταυρό του ὁ γεωργὸς κι ἀρχίζει νὰ σκάψῃ τὸ εὐλογημένο γῶμα, ποῦ πρόθυμα δίνει τὴν τροφή του στὸν κόσμο. Ὁ τί-

μιος ιδρώτας τῆς ἐργασίας βρέχει τὸ μέτωπό του. Κι ὁ γεωργὸς δουλεύει, δουλεύει ἀκούραστος. . .

Καὶ τὸ βραδάκι τὸ καλλιεργημένο χωράφι μαυρίζει ἀνάμεσα στὴ φουντωμένη πρασινάδα, ποὺ φύτρωσε κιόλας μὲ τὰ πρωτοβρόχια.

Ὁ γεωργός, ὅταν σπέρνῃ, σκορπίζει μὲ προσοχὴ τὸ σπόρο ἐπάνω στὸ χῶμα. Τὸν σκορπίζει μὲ τέτοια τέχνη, ποὺ κανένα σπειρὶ δὲν πέφτει ἐπάνω στὸ ἄλλο. Σὲ λίγο θὰ βλαστήσῃ ὁ σπόρος καὶ μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα θὰ σκεπάσῃ τὸ χωράφι.

Ἀφήνει εὐχαριστημένος τὸ χωράφι του ὁ γεωργὸς καὶ γυρίζοντας ἀργὰ τὸ βράδυ στὸ σπιτάκι του ψιθυρίζει πάλι τὴν προσευχή του:

— Εὐλόγησε, Θεέ μου, τοὺς κόπους μου καὶ κάνε νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ προκόψῃ ὁ σπόρος, ποὺ σκόρπισα στὴ μητέρα μας τὴ γῆ! Ζέστανέ τον μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ δρόσισέ τον μὲ τὸ ἀπαλὸ χάδι τοῦ ἀνέμου καὶ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά Σου!

Τὰ παιδιὰ τοῦ γεωργοῦ τρέχουν χαρούμενα νὰ ὑποδεχτοῦν τὸν καλὸ τους πατέρα, ποὺ ἐργάζεται ἀπὸ τὸ ξημέρωμα ὡς τὸ βράδυ. Κάθονται ὅλοι μαζὶ στὸ τραπέζι, γιὰ νὰ δειπνήσουν, καὶ τὰ παιδιὰ διηγοῦνται στὸν πατέρα τους καὶ γιὰ τὴ δική τους ἐργασία καὶ γιὰ τὴν πρόοδο ποὺ ἔκαμαν σήμερα στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστημένος πέφτει νὰ κοιμηθῇ, γιὰ νὰ ξεπνήσῃ πολὺ πρῶτὴ τὴν ἄλλῃ μέρα. Θὰ συνεχίσῃ τὴ δουλειά του.

Η Τ Σ Α Π Α

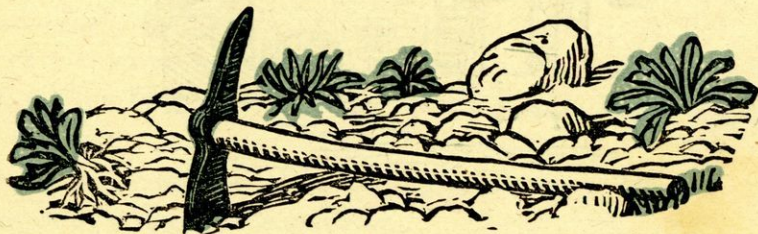
Τὰ περισσότερα παιδιά δὲν ξέρουν τί σπουδαῖο πράμα εἶναι ἡ τσάπα. Εἶναι ἓνα πολὺ ἀπλό, μὰ πολύτιμο ἐργαλεῖο ἡ τσάπα στὰ χέρια τοῦ γεωργοῦ. Ἡ τσάπα ποὺ εἶναι ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο, κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ γεωργοῦ. Τὴ λέμε καὶ ἀξίνα.

Εἶναι ἓνα κομμάτι ξύλο, ποὺ τελειώνει σ' ἓνα κομμάτι σί-
δερο. Ἐνα κομμάτι ξύλο, ποὺ δὲν εἶναι πολὺ καθαρὸ, οὔτε βερνι-
κωμένο, γιὰ νὰ γυαλίζῃ. Τὰ χοντροκαμωμένα ὅμως καὶ σκληρὰ
χέρια τοῦ γεωργοῦ τοῦ δίνουν ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὴν πιὸ
ὁμορφὴ γυαλάδα. Τὴ γυαλάδα τῆς ἐργασίας.

Ἐνα τιποτένιο κομμάτι σίδερο, ἓνα κομματάκι μαυριδερὸ
μέταλλο, ποὺ ὁ σιδεράς, πρὶν τὸ σφυρηλατήσῃ, τὸ κάνει κόκκινο
στὴ φωτιά, ὁ γεωργὸς τὸ κάνει μὲ τὴ δουλειά του νὰ γυαλίζῃ
στὸν ἥλιο σὰν ἀσήμι.

Τὰ παιδιά δὲν ξέρουν ἀκόμη τί μεγάλη ἀξία ἔχει στὰ χέρια
τοῦ χωρικοῦ τὸ πολύτιμο αὐτὸ ἐργαλεῖο. Μὲ αὐτὴ τὴν τσάπα ὁ
ἀγρότης ἀνοίγει τὴν ξερὴ καὶ διψασμένη γῆ καὶ τὴν κάνει
πάλι μαύρη. Μ' αὐτὴν ξεριζώνει τίς παλιὰς ρίζες. Μ' αὐτὴ γίνε-
ται ἡ γῆ καρπερὴ. Μᾶς δίνει τὴν τροφὴ μας καὶ διατηρεῖ τὴ
ζωὴ μας.

Πιὸ δοξασμένο ἐργαλεῖο ἀπὸ τὴν τσάπα δὲν ὑπάρχει.

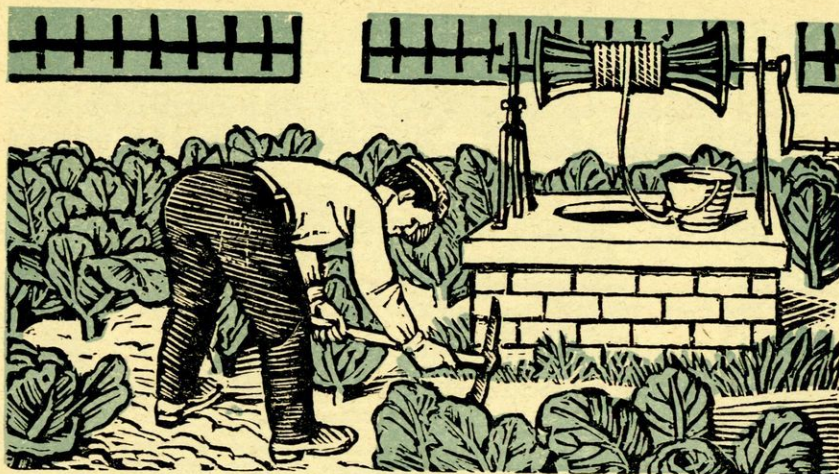
ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
ποὺ ὁ μύλος μας γοργὰ γυρνᾷ
κι ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ
μέσ' ἀπ' τὰ δέντρα δὲν περνᾷ,
ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ φτωχικὸ
τὸ σπίτι μου, τὸ πατρικό.

Ἐκεῖ πρωτάνοιξα στὸ φῶς
τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά
κι' εἶμαι σὰ νά 'μαι ἀδερφός
μὲ τ' ἄλλα τοῦ χωριοῦ παιδιά.
Γέλια, παιγνίδια ἀπ' τὴν αὐγὴ
κοντὰ στὴ δροσερὴ πηγὴ.

Ι. Πολέμης

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ - ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΙ ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ

Τὰ παιδιά, πὺν πέρασαν στὴν ἐξοχή τὶς διακοπὲς τοῦ καλοκαιριοῦ, εἶναι κατενθουσιασμένα μὲ τὸν Μπαρμπα - Θανάση, ἓνα γέρο κηπουρό, καλόκαρδο ἄνθρωπο, πὺν ἐργάζεται ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ στὸν κῆπο του. Τοὺς ἔλεγε περίεργες ἱστορίες, παραμῦθια καὶ διάφορα ἀστεῖα. Τὰ παιδιά ὅμως διασκεδάζουν περισσότερο μὲ τὶς κουβέντες τοῦ Μπαρμπα - Θανάση, γιὰτὶ μιλά ὅλο μὲ παροιμίες, πὺν τὶς ἔμαθε στὸ σχολεῖο, καθὼς λέει, σὰν ἦταν μικρός.

— Καλημέρα, Μπαρμπα-Θανάση! τοῦ φωνάζουν πρωὶ πρωὶ τὰ παιδιά. Πολὺ νωρὶς ἄρχισες σήμερα δουλεῖα.

— Τί νὰ κάνω, παιδιά μου; «Ὁ ποῖος κοιμᾶται τὸ πρωί, παλιὰ ροῦχα τῇ Λαμπρῇ», λέει ὁ Μπαρμπα-Θανάσης.

— Τὰ λαχανικά σου εἶναι περίφημα, Μπαρμπα-Θανάση, σίγουρα θὰ ἔχῃς καλὴ σοδεῖα ἐφέτος.

— Καὶ βέβαια. «Ἡ καλὴ μέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν αὐγὴ!»

— Τὰ σταφύλια σου δὲν ἔγιναν ἀκόμῃ, Μπαρμπα-Θανάση!

— «Ἀγάλια ἀγάλια γίνεται ἡ ἀγουρίδα μέλι», παιδιά μου. «Κάθε πράμα στὸν καιρὸ του».

— Ποῦ τὶς ἔμαθες τὶς ἄμορφες παροιμίες, Μπαρμπα-Θανάση;

— Στὴ ζωή, παιδιά μου, «ὅσο ζῶ, τόσο μαθαίνω».

— Βρῆκες τοὺς κλέφτες, ποὺ σοῦ ἔκλεψαν τὰ μῆλα;

— Δὲν τοὺς βρῆκα ἀκόμῃ. Μὰ ἔννοια σας! Θὰ βρεθοῦν καὶ θὰ τιμωρηθοῦν. «Ὁ ψεύτης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαίρονται».

— Μὰ γιατί δὲν τοὺς κατάγγειλες στὴν Ἀστυνομία;

— Γιατί νὰ τοὺς καταγγείλω; Ὁ Θεὸς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ. «Ὁ Θεὸς ἀργεῖ, μὰ δὲ λησμονεῖ».

— Μπαρμπα-Θανάση, σοῦ φέραμε σήμερα λίγο γλυκό, ἀπ' αὐτὸ ποῦ ἔκαμε ἡ μητέρα, δὲν πιστεύομε νὰ μὴ τὸ δεχτῇς.

— Γιατί ὄχι, παιδιά μου; «Καὶ τὰ καλὰ δεχούμενα καὶ τὰ κακὰ δεχούμενα». Σταθῆτε ὅμως νὰ σὰς προσφέρω κι ἐγὼ λίγα σύκα ἀπὸ τὴ συκιά μου, γιατί «ἡ χάρη θέλει ἀντίχαρη καὶ πάλι χάρη μένει».

— Σ'εὐχαριστοῦμε, Μπαρμπα-Θανάση, καὶ τοῦ χρόνου νὰ φάμε ἀπὸ τὰ ἄμορφα φρούτα σου! Νὰ ἔχῃς πάντα τὴν υἰεὶά σου νὰ τὰ χαίρεσαι!

— Μὰ βέβαια, ἡ υἰεὶά εἶναι τὸ καλύτερο πράμα: «Γειά μου, πλούτη μου».

Κι ἔτσι τὰ παιδιά φεύγοντας ἀπὸ τὴν ἐξοχή, ὄχι μόνο τὴν ἄμορφη ζωή, ποὺ περνοῦσαν, δὲ θὰ λησμονήσουν, μὰ οὔτε καὶ τὸν Μπαρμπα-Θανάση μὲ τὴν καλὴν του καὶ τὶς παροιμίες του.

Ὁ Ὑποδηματοποιὸς

(ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ)

(Διάλογος)

(Ένα παιδί κάνει τὸν τσαγκάρη. Δυὸ ἀγόρια καὶ δυὸ κορίτσια ἔρχονται ὡς πελάτες του. Στὸ μέσο τῆς σκηνῆς ἓνα τραπεζάκι ὑποδηματοποιεῖον κι ἓνα σκαμνί. Πάνω στὸ τραπεζάκι τὰ σύνεργα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ καὶ κάθε λογῆς παπούτσια).

Τσαγκάρης (χοντρος, χωρὶς σακάκι, μὲ σηκωμένα τὰ μανίκια καὶ μὲ ποδιά, κάθεται στὸ σκαμνὶ καὶ διορθώνει ἓνα σκαρπίνι).

Σὰν τρυπήσουν τὰ παπούτσια κι ἀρρωστήσουνε βαριά,
 στὸ γιατρὸ—σὲ μένα—τρέχουν νὰ τὰ φέρουν τὰ παιδιά.
 Τὰ μπαλῶνω καὶ τὰ ράβω, βάζω σόλες καὶ τακούνια,
 γιὰ ν' ἀντέχουνε σὲ δρόμους, καλντερίμια καὶ καντούνια.

Στὰ ὑποδήματα ἐγὼ εἶμαι
 ὁ μοναδικὸς γιατρός,
 ὁ γνωστὸς ὁ κὺρ Ζαφείρης,
 ὁ τσαγκάρης ὁ χοντρός....

(Χτυπᾷ 6 φορὲς μὲ τὸ σφυρὶ πάνω στὸ τραπέζι)

Μπὸπ μπὸπ μπὸπ,
 μπὸπ μπὸπ μπὸπ!

Τὸ Α ἀγόρι (μπαίνει βιαστικά στὸ τσαγκάρικο).
 Κὺρ Ζαφείρη, ἡ μητέρα μ' ἔστειλε νὰ ῥθῶ σὲ σένα,
 νὰ ρωτήσω ἂν τοιμάστηκε τὸ σκαρπίνι τῆς τὸ ἕνα.
 Κάθε μέρα βγαίνει ἔξω στὸ παζάρι καὶ φωνίζει
 καὶ δὲν πάει μ' ἕνα παπούτσι εἰς τοὺς δρόμους νὰ γυρίξῃ!
 Ὁ Τ σ α γ κ ἄ ρ η ς. Ἔχεις δίκιο, νά, μικρέ μου, τὸ σκαρπίνι
 εἶναι ραμμένο,
 μὰ εἶχε χάλια, τὶ τὸ ψίδι ἦτανε πολλὸ σκισμένο.

Πάρ' το, πήγαινε μαζί τῆς αὔριο στὴν ἀγορά,
 καὶ περνώντας ἀπὸ δῶθε, φέρε μου καὶ τὸν παρά. . .

(Τοῦ δίνει τὸ σκαρπίνι καὶ τὸ παιδὶ φεύγει βιαστικά).

Ὁ Τ σ α γ κ ἄ ρ η ς (μόνος). Στὰ ὑποδήματα ἐγὼ εἶμαι
 ὁ μοναδικὸς γιατρός,
 ὁ γνωστὸς ὁ κὺρ Ζαφείρης,
 ὁ τσαγκάρης ὁ χοντρός.

(Χτυπᾷ 6 φορὲς μὲ τὸ σφυρὶ στὸ τραπέζι)

Μπὸπ μπὸπ μπὸπ κλπ.

Τὸ Α κορίτσι (μπαίνει μ' ἓνα ζευγάρι παντοῦφλες σκισμένες).

Κὺρ Ζαφεῖρη, τίς παντοῦφλες σοῦ ἔφερα νὰ τίς γιατρέψης,
ὅλη σου τὴν τέχνη βάλε, ὁμορφα νὰ τίς δουλέψης. . .

Γιατὶ βγαίνουν ἀπ' τίς τρύπες τὰ μεγάλα δάχτυλά μου
καὶ γελοῦν ὅλοι στὸ σπίτι μὲ τὰ χάλια τὰ δικά μου.

Τσόκαρα ἂν βάλω, εἶναι μιὰ μεγάλη ἀσχημιὰ
καὶ θὰ γίνω ἓνα παίγνιο σ' ὅλη μας τὴ γειτονιά...

Ὁ Τσαγκάρης (παίρνει τίς παντοῦφλες καὶ τίς κοιτάζει).

Γιὰ νὰ ἰδῶ τί ἔχουν πάθει! "Α, μεγάλες συμφορές.

Ἡ ἀρρώστια τους βαριά ἔναι, μὰ θὰ γίνουνε γερές.

Δυὸ φολίτσες θὰ τοὺς βάλω, θὰ τίς ράψω τεχνικά,
εἴμ' ἐγὼ γιατρὸς σπουδαῖος κι ἔχω φίνα γιαντρικά. . .

Μά, καημένη, δὲν προσέχεις κι ὅλο ἄνταφλα πατάς,
τί στοιχίζουν τὰ παπούτσια... σὺ διόλου δὲ ρωτᾷς!

(Τὸ κορίτσι φεύγει βιαστικά).

Ὁ Τσαγκάρης (μόνος).

Στὰ ὑποδήματα ἐγὼ εἶμαι

ὁ μοναδικὸς γιατρός,

ὁ γνωστὸς ὁ κὺρ Ζαφεῖρης,

ὁ τσαγκάρης ὁ χοντρός. . .

Τὸ Β ἀγόρι (μ' ἓνα ζευγάρι μεγάλα παπούτσια στὰ χέρια).

Κὺρ Ζαφεῖρη, τὰ παπούτσια τοῦ μπαμπᾶ μου ἔχω φερμένα,
τὰ τακούνια τους νὰ φτιάξης, γιατί εἶναι χαλασμένα.

Ὁ μπαμπάς μου συνηθίζει ὅλο νὰ στραβοπατάη
καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς τοὺς δρόμους τὰ τακούνια του χαλάει.

Μὰ δὲ δίνει μιὰ πεντάρα καὶ ἄς εἶναι χαλασμένα.

Κι ἡ μητέρα καθγαδίζει, θέλει νὰ ἔναι διορθωμένα.

Ὁ Τσαγκάρης (κοιτάζοντας τὰ παπούτσια).

Ἔχει δίκιο ἡ μαμά σου νὰ ἀνοίγῃ τὸν καθγά,
πολὺ ἄσχημο εἶναι πράμα τὰ τακούνια τὰ στραβά. . .
Μὰ ἐγὼ θὰ τὰ γιαιτρέψω. Για νὰ μὴ χαλάσουν πάλι,
πεταλάκια θὰ τοὺς βάλω, ποὺ θὰ εἶναι ἀπ' ἀτσάλι. . .

(Τὸ παιδί φεύγει).

Ὁ Τσαγκάρης (μόνος). Στὰ ὑποδήματα ἐγὼ εἶμαι κλπ.

Τὸ Β κορίτσι (μ' ἓνα ζευγάρι σκαρπίνια στὸ χέρι).

Κὺρ Ζαφεῖρη, κὺρ Ζαφεῖρη, ἔχω πρόσκληση σὲ γάμο,
μὰ δὲν ἔχω πιὰ παπούτσια καὶ δὲν ξέρω τί νὰ κάμω. . .
Νά τα! εἶναι χαλασμένα καὶ νὰ πάω δὲν μπορῶ
καὶ θὰ χάσω ὅλο τὸ γλέντι καὶ πρὸ πάντων τὸ χορὸ!
Ἄν μπορούσες νὰ τὰ φτιάξῃς, τὸ πολὺ ὡς τὴν Κυριακή,
θὰ σοῦ φέρω καὶ μπομπόνια, ποὺ θὰ πάρω ἀπὸ κεῖ.

Τσαγκάρης (παίρνοντας τὰ παπούτσια).

Καὶ μπομπόνια θὰ μοῦ φέρῃς; Τότε φέρ' τα δῶ ἀμέσως!
Θὰ τὰ φτιάσω πὶ καὶ φί, γιὰ τὴ φίλη τὴ Φιφή.
Γιὰ νὰ ἰδῶ, τί ἄραγ' ἔχουν; ὦ, οἱ σόλες εἶναι χάλι!
Θὰ τὰ φτιάξω ἐγὼ μὲ τέχνη καὶ μὲ προσοχὴ μεγάλη. . .
Τὸ Σαβδάτο μεσημέρι, θὰ εἶναι κιόλας μπαλωμένα
κι ἔλα νὰ τὰ πάρῃς τότε καὶ θυμήσου μου καὶ μένα. . .

Τὸ Β κορίτσι (μὲ χαρά).

Ἄχ, σ' εὐχαριστῶ πολὺ, νὰ μοῦ ζήσης χίλια χρόνια!
Θὰ σοῦ φέρω τὴ Δευτέρα ὅσα δυνηθῶ μπομπόνια. . .

(Τὸ κορίτσι φεύγει).

Ὁ Τσαγκάρης (μόνος).

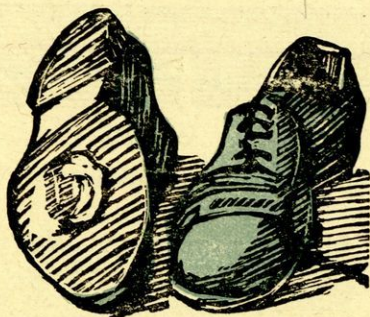
Μπόπ μπόπ μπόπ,
μπόπ μπόπ μπόπ!

"Ετσι ἐγὼ χτυπῶ καὶ ράβω ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.
"Ολους τοὺς περιποιοῦμαι κι ἄς μοῦ βγάζουνε τὸ λάδι...
Τώρα πιά πέρασ' ἡ ὥρα, ἐτελείωσε ἡ δουλειά μου,
στὸ σπιτάκι μου θὰ πάω, γιὰ νὰ δῶ καὶ τὰ παιδιὰ μου.

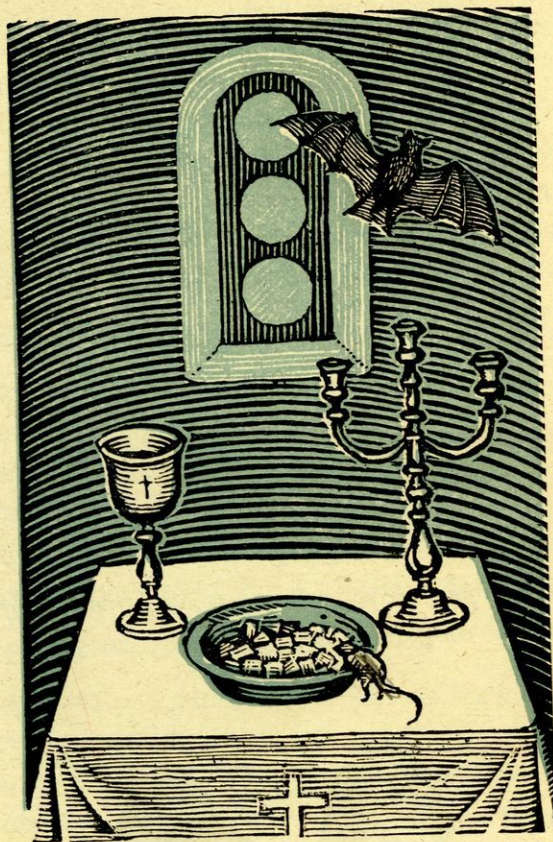
Κλείω λοιπὸν τὸ μαγαζάκι
καὶ χτυπῶ μὲ τὸ σφυράκι
πὼς τελείωσε ἡ δουλειά
κι ὅλα πῆγανε καλὰ.

Μπόπ μπόπ μπόπ,
μπόπ μπόπ μπόπ!

(Πετᾶ τὸ σφυρὶ πάνω στὸ τραπεζάκι, βγάζει τὴν ποδιά,
φορεῖ τὸ σακάκι του καὶ φεύγει).

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

1. Ἡ νυχτερίδα.

1 φορά.
Ἡ νυχτερίδα ἦταν πρῶτα ποντίκι. Μιὰ φορὰ ὅμως ἄρπαξε τὸ ἀντίδωρο ἀπὸ μιὰ ἐκκλησία καὶ ἔκανε φτερά καὶ πέταξε. Ὁ Θεὸς τὴν τιμώρησε γιὰ τὴν ἀμαρτία της καὶ τῆς πῆρε τὸ φῶς τὴν ἡμέρα καὶ τῆς τὸ ἔφηρε τὴ νύχτα.

2. Ὁ σκαντζόχοιρος, ἡ ἀράχνη, ἡ χελώνα καὶ ἡ μέλισσα.

Μιὰ μάνα εἶχε τέσσερα παιδιά, τὸ σκαντζόχοιρο, τὴν ἀράχνη, τὴν χελώνα καὶ τὴν μέλισσα.

Ἦρθε καιρὸς καὶ ἀρρώστησε ἡ μάνα καὶ ἔστειλε νὰ φωνάξῃ τὸ γιό της, τὸν σκαντζόχοιρο, καὶ τὶς θυγατέρες, ποὺ τὶς εἶχε παντρεμένες.

Ὁ σκαντζόχοιρος ὅμως εἶπε σ' ἐκεῖνον ποὺ ἔστειλε ἡ μάνα του, πῶς ἔχει νὰ βάλῃ φράχτη στ' ἀμπέλι του καὶ δὲν ἔχει καιρό. Ἡ μάνα του τὸν καταράστηκε τότε λέγοντας: «Νὰ καθίσουν τ' ἀγκάθια στὴ ράχη του!»

Ἡ ἀράχνη εἶπε πῶς ὑφαίνει πανὶ καὶ δὲν ἔχει καιρό. Τὴν καταράστηκε καὶ αὐτὴ ἡ μάνα της μὲ τὰ λόγια: «Νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰδιάζεται καὶ πανὶ νὰ μὴν ἀποχτήσῃ».

Ἡ χελώνα εἶπε πάλι πῶς ἔχει πλύσιμο καὶ γι' αὐτὸ ἡ μάνα της τῆς ἔδωσε τὴν κατάρρα: «Νὰ γυρίσῃ ἡ σκάφη καὶ νὰ κολλήσῃ στὴ ράχη της».

Ἡ μέλισσα ὅμως, ἅμα τῆς ἔφεραν τὴν εἶδηση, μ' ὄλο ποὺ ζύμωνε, ἔτρεξε, καθὼς ἦταν μὲ τὸ ζυμάρη, καὶ τὴν πρόφτασε τὴ μάνα της ζωντανή. Γιὰ τοῦτο καὶ αὐτὴ εὐχαριστήθηκε καὶ τῆς εὐχήθηκε, ὅ,τι πιάνει στὰ χέρια της νὰ γίνεταί μέλι. «Νά'ναι τὸ σπῆτι της γεμάτο, νά'ναι ὄλο μέλι καὶ τὴν ἐργασία της νὰ τὴ βλέπῃ καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμη». Αὐτὸ σημαίνει τὸ κερί, ποὺ δίνει ἡ μέλισσα.

Ἀπὸ τότε ἡ μέλισσα εἶναι τὸ πιὸ εὐλογημένο ζῷο καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη, οὔτε νὰ τὴ βόσκῃς οὔτε νὰ τὴν περιποιῆσαι, ἀλλὰ σοῦ δίνει τὸ μέλι χωρὶς κόπο καὶ ἔξοδα.

3. Γιατὶ τὰ σκυλιὰ κυνηγοῦν τὶς γάτες καὶ οἱ γάτες τοὺς ποντικούς.

Τὰ σκυλιὰ εἶχαν μιὰ φορὰ μιὰ δίκη. Κι ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι

τεμπέλικα, ἔδωσαν τὰ χαρτιά τους νὰ τὰ φυλάξουν οἱ γάτες, ποὺ εἶναι νοικοκυράδες. ✓

Οἱ γάτες τὰ ἔβαλαν ἐπάνω στὸ ράφι κι ἐκεῖ πῆγαν οἱ ποντικοὶ καὶ τὰ ἔφαγαν

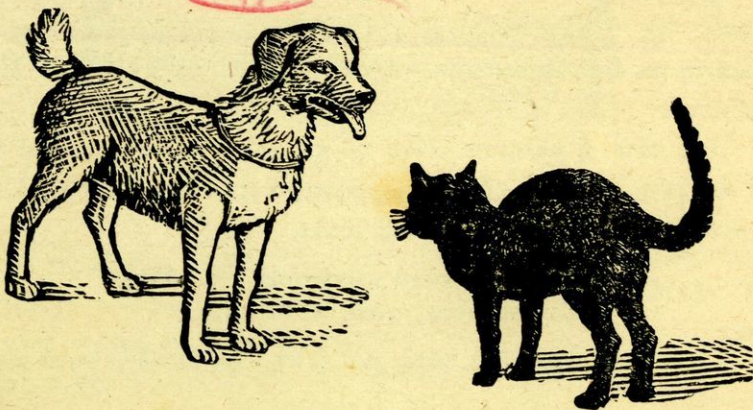
Γιὰ τοῦτο, ὅταν βλέπουν τὰ σκυλιὰ τὶς γάτες, τὶς κυνηγοῦν, γιατί τοὺς ἔχασαν τὰ χαρτιά τους. Καὶ οἱ γάτες πάλι κυνηγοῦν τοὺς ποντικούς, γιατί τοὺς ἔφαγαν τὰ χαρτιά καὶ τοὺς ἔβαλαν σὲ ἔχθρα μὲ τοὺς σκύλους.

4. Γιατὶ τὰ σκυλιὰ μυρίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο.

Τὰ σκυλιὰ σὰν ἔβλεπαν πὼς φοφοῦν χωρὶς γιατρό, ἀποφάσισαν νὰ μαζέψουν χρήματα ἀναμεταξύ τους, γιὰ νὰ φέρουν γιατρό. Ἔδωσαν τὰ χρήματα σ' ἓνα σκυλί καὶ τὸ ἔστειλαν στὴ φραγκιὰ νὰ σπουδάσῃ γιατρὸς καὶ νὰ φέρῃ καὶ φάρμακα, γιὰ νὰ τὰ γιατρεύῃ. Τὸ σκυλί ὅμως πῆρε τὰ λεπτὰ καὶ δὲν ξαναγύρισε.

Ἀπὸ τότε τὰ ἄλλα σκυλιὰ τὸ ζητοῦν, καὶ ὅταν συναντηθοῦν δυὸ σκυλιά, μυρίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, μήπως μυρίζει ἀπὸ γιατρικό, γιὰ νὰ πιάσουν τὸ γιατρό, ποὺ τὰ γέλασε.

(Ἑλλ. Παράδοσις)

Ο ΑΝΤΙΠΟΜΟΝΟΣ

Μόλις τ' αὐγά της ζέστανε ἡ κλώσα
καὶ τὰ μικρὰ ἐτοιμάστηκε νὰ βγάλῃ,
ἓνα πουλάκι σήκωσε τὸ κεφάλι
μέσ' στὸ τσόφλι, μιλώνοντας τέτοια γλώσσα.

«ὦς πότε ἐδῶ θὰ μ' ἔχουνε κλεισμένο;
Καθόλου δὲν μπορῶ νὰ περιμένω!
Πῶς; Ἔτσι τὸν καιρὸ μου ἐδῶ θὰ χάνω;
Ἐγὼ ἔχω κατορθώματα νὰ κάνω!

Κόκορας βέβαια θὰ ἴμαι δίχως ἄλλο,
λοφίο ψηλό, χρυσὰ φτερὰ θὰ βγάλω·
θὰ φέρνω τὴν αὐγή, μόλις λαλήσω
στὸ φράχτη, στὴν αὐλή, σὲ κάθε μέρος
στρατεύματα τὶς κότες θὰ ὀδηγῶ».

Καὶ τοῦ ἴπε τότε ὁ κόκορας ὁ γέρος:
« Στάσου νὰ βγῆς, παιδάκι μου, ἀπ' τ' αὐτό! »

Ζ. Παπαντωνίου

ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Η Σ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πίνε χαλάλι εἰ κόποι.
2. Ἄν ἴσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκίμο.
3. Δέξα νὰ ᾄχῃς, Τρυγητὴ μου, εἶδα ᾄγῳ τὴν προκοπὴ μου.

Ο Κ Τ Ω Β Ρ Η Σ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, λίγο στάρι θὰ κάμῃς.
2. Ἀι-Δημητράκη—μικρὸ καλοκαιράκι.
3. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.

Ν Ο Ε Μ Β Ρ Η Σ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.
2. Ὁ Νοέμβρης ἔκλεισε, τὰ ζευγάρια εἰν' στὸ στάβλο,
κι οὔτε τσοπάνης στὰ βουνά, οὔτε ζευγὰς στοὺς κάμπους.

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

Ἀπὸ τὸ βιβλιάρκι «Οἱ δυὸ θυσίαι», ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ πατέρας καὶ διαβάσαμε, θὰ ξαναδιαβάσω τώρα τὴ δεύτερη ἱστορία, τὴ θυσίαι τῆς Ἰφιγένειας. Ἡ ἱστορία αὐτὴ μοιάζει μὲ τὴ θυσίαι τοῦ Ἀβραάμ, ἔχει ὅμως καὶ διαφορές.

Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀποφάσισαν νὰ κάμουν τὴν ἐκστρατεία τῆς Τροίας, μαζεύτηκαν στὴν Αὐλίδαι, γιὰ νὰ ξεκινήσουν ἀπὸ κεῖ. Ἡ Αὐλίδαι ἦταν μιὰ πολιτεία κοντὰ στὴ Χαλκίδαι. Ἐκεῖ λοιπὸν ἦταν τώρα ὡς τριάντα βασιλιάδες, καθένας μὲ τὸ στρατὸ του καὶ τὰ πλοῖα του. Ἀπ' αὐτοὺς ξεχώριζαν ὁ Μενέλαος, βασιλιάς τῆς Σπάρτης, ὁ ἀδερφός του Ἀγαμέμνωνας, βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν, ὁ δυνατὸς κι ἔξυπνος Ὀδυσσεύς, βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, ὁ σοφὸς Νέστορας, βασιλιάς τῆς Πύλου, ὁ γιγαντένιος Αἴας, βασιλιάς τῆς Σαλαμίνας, ὁ Ἰδομενέας τῆς Κρήτης, ὁ Διομήδης τοῦ Ἀργεῖος κι ὁ πιὸ δυνατὸς καὶ καλύτερος ἀπ' ὅλους, ὁ Ἀχιλλεύας, βασιλιάς τῶν Θεσσαλῶν.

Οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοί, ἀφοῦ κανόνισαν ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἐκστρατείας καὶ ὄρισαν ἀρχιστράτηγό τους τὸν Ἀγαμέμνονα, περίμεναν τὴν ἡμέρα, ποὺ θὰ εἶχε κατάλληλο καιρὸ κι εὐνοϊκὸ ἄνεμο, γιὰ νὰ μποῦν στὰ πλοῖα καὶ νὰ ξεκινήσουν.

Ἡ ἡμέρα ὅμως αὐτὴ δὲν ἐρχόταν. Ὅλες οἱ μέρες ἔφευγαν, ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, χωρὶς νὰ φυσήξῃ τὸ παραμικρὸ ἀεράκι.

Ὁ στρατὸς ἄρχισε νὰ στενοχωριέται. Μπορεῖ νὰ φανταστῇ κανεὶς ποιά κατάσταση βασιλεὺς. Χίλια ἑκατὸν ὀγδόντα καράβια ἦταν ἀραγμένα στὴν παραλία. Ἐνα δολόκληρο δάσος ἀπὸ κατάρτια θὰ φαίνόταν. Ἐπειτα, ἑκατὸν δέκα χιλιάδες στρατιῶτες στὰ

στρατόπεδα. Φανταστῆτε ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος νὰ περιμένῃ μὲ ἀνυπομονησία, πότε θὰ φυσήξῃ λίγος ἀέρας, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τῶν καραβιῶν.

Μὰ ὁ πιὸ σπουδαῖος λόγος, ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ βιάζωνται, ἦταν τὰ τρόφιμα. Ὁ στρατὸς αὐτὸς ἔτρωγε ἀρνιά, βόδια, λάχανα, ψωμιά, τυριά, ψάρια, ποὺ ἔπρεπε νὰ φτάνουν στὴν Αἰδίδα ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας μὲ κόπους καὶ δυσκολίες. Ὅσες τροφές πάλι εἶχαν στὶς ἀποθήκες τῶν καραβιῶν γιὰ τὸ

ταξίδι τους, ἔπρεπε νὰ τὶς διατηροῦν. Ἄν ὁμως ξεκινούσαν κι ἔφταναν σὲ ξένο μέρος, ἀμέσως θὰ ἀνάγκαζαν τοὺς κατοίκους τοῦ μέρους αὐτοῦ νὰ τοὺς φέρουν τρόφιμα. Ὅσο λοιπὸν γρηγορώτερα ἔφευγαν ἀπὸ τὴν Αὐλίδα, τόσο μεγαλύτερη ἀνακούφιση θὰ ἦταν γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐπειτα, δὲν ἦταν μόνο τὰ τρόφιμα, ποὺ τοὺς ἔκαναν ν' ἀνυπομονοῦν. Ἐπρεπε νὰ μὴν τοὺς βρῇ ὁ χειμώνας μὲ τὶς ἄγριες φουρτοῦνες του στὸ ταξίδι. Κι ἀκόμη ἓνας λόγος ἦταν: ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δώσουν καιρὸ στοὺς Τρωαδίτες νὰ μαζέψουν στρατό, συμμάχους καὶ νὰ ἐτοιμαστοῦν. Τέλος, ἀνυπομονοῦσαν νὰ φύγουν καὶ γιατί, ὅσο ἔμεναν ἄπραγοι στὴν Αὐλίδα, τοὺς ἔπιανε ἡ στενοχώρια, ἡ μεγάλη στενοχώρια ποὺ πιάνει τὸν ἀνθρώπο, ὅταν εἶναι ἀναγκασμένος νὰ περιμένη καὶ δὲν ἔχει τί νὰ κάμῃ.

Ὁ ἀρχιστράτηγος, ὅσο ἔβλεπε αὐτὸ τὸ κακό, στενοχωριόταν περισσότερο ἀπ' ὅλους. Ποτὲ δὲ θυμόταν οὔτε αὐτὸς οὔτε κανεὶς ἄλλος, νὰ εἶχε κρατήσει τέτοια ἀταραξία στὸν ἀέρα τόσες ἡμέρες. Ὅταν εἶδε πια τὴν τόση ἐπιμονὴ αὐτοῦ τοῦ ἥσυχου καιροῦ, σκέφτηκε μήπως κάποιος ἀπὸ τοὺς θεοὺς, ἐμπόδιζε ἐπίτηδες τὸ ξεκίνημα μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Ἄν συνέβαινε τέτοιο πράγμα, ἔπρεπε νὰ μάθῃ ποιοὺς θεοὺς ἔφερνε αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο καὶ γιατί.

Στέλνει λοιπὸν καὶ φωνάζει τὸ μάντη, τὸν Κάλχα, ποὺ τὸν εἶχαν ἐπίτηδες στὸ στρατόπεδο σὰν ἱερωμένο, καὶ φρόντιζε τὶς θυσίες γιὰ τοὺς θεοὺς καὶ γνώριζε πῶς νὰ μαθαίνει τὶς θελήσεις τους.

Ὁ Κάλχας, ἀφοῦ ἐξέτασε τὰ σημάδια ποὺ ἤξερε νὰ ἐξηγῇ, τὸ πέταγμα τῶν πουλιῶν, τὰ σπλάχνα τῶν ζώων, ποὺ ἔσφαζαν γιὰ θυσίες, καὶ ἄλλα διάφορα σημάδια, εἶπε ὅτι πραγματικὰ ἓνας θεὸς δὲν ἄφηνε τοὺς Ἕλληνες νὰ ξεκινήσουν. Ὁ

θεὸς αὐτὸς ἦταν ἡ Ἄρτεμις. Ἡ Ἄρτεμις, ἡ θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, ἦταν θυμωμένη φοβερὰ ἐναντίον τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Ἀγαμέμνονα. Καὶ ὁ λόγος ἦταν, ὅτι ὁ Ἀγαμέμνωνας εἶχε σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ἀγαπημένο της ἐλάφι, μὲ τὰ χρυσὰ κέρατα. Γι' αὐτὸ τώρα δὲν ἄφηνε νὰ σαλέψῃ φύλλο ἀπὸ τ' ἀεράκι, καὶ τὰ καράβια ἔμεναν καρφωμένα στὴν παραλία τῆς Αὐλίδας.

— Καὶ πῶς νὰ κάμωμε, ὥστε ν' ἀφήσῃ τὸ θυμὸ της ἡ θεά; Πῶς νὰ τὴν ἐξιλεώσωμε, ρώτησε ἀνήσυχος ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνωνας τὸ μάντη.

Ὁ Κάλχας φαινόταν πολὺ στενοχωρημένος καὶ δυσκολευόταν ν' ἀποκριθῇ. Ὅταν εἶδε ὅμως τὴν ἀνυπομονησία τοῦ βασιλεῖ, εἶπε :

— Ὡ βασιλιά, ἡ θεὰ Ἄρτεμις ζητεῖ μιὰ θυσία πολὺ βαριά γιὰ σένα, ποὺ ἡ καρδιά μου διστάζει νὰ σοῦ τὴ φανερώσω.

Ὁ Ἀγαμέμνωνας ταραχτήκε, ποὺ ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια. Κοίταξε τὸ μάντη στὰ μάτια, σὰ νὰ προσπαθοῦσε νὰ διαβάσῃ ἐκεῖ μόνος του τὴ θέληση τῆς θεᾶς.

— Λέγε, Κάλχα, ποιά θυσία ζητεῖ ἀπὸ μένα ἡ θεά, εἶπε στὸ τέλος.

— Βασιλιά! Μόνο ἂν θυσιάσῃς τὴν ἴδια τὴν κόρη σου, τὴν Ἰφιγένεια, στὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, μόνο τότε θὰ μαλακώσῃ ἡ ὀργή της.

— Τὸ παιδί μου! εἶπε ὁ Ἀγαμέμνωνας φέρνοντας τὸ χέρι στὴν καρδιά του.

Ἀφῆσε τὸ μάντη νὰ φύγῃ κι ἔπεσε σὲ μεγάλη συλλογή. Νὰ θυσιάσῃ τὴ λατρευτὴ του κόρη, τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς του; Νὰ χαθῇ ἡ καλύτερη βασιλοπούλα τῆς Ἑλλάδας, τὸ καμάρι τῶν χρυσῶν Μυκηνῶν;

Η ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΛΙΑΔΑ

Πέρασε μιὰ μέρα, πέρασε δεύτερη, τρίτη, πέρασαν πολλές
ήμέρες. Ὁ καιρὸς δὲ ἄλλαζε. Ὁ ἀρχιστράτηγος κλεισμένος
στὴ σκηνή του δὲ δεχόταν νὰ δῇ κανένα. Ὁ στρατὸς, ποὺ ἔμαθε
στὸ μεταξὺ τὴ μαντεία τοῦ Κάλχα, ἄρχισε νὰ μурμουρίζει.

Στὴν ἀρχὴ ἀκούγονταν παράπονα, μὰ ὕστερα ἄρχισαν νὰ
ἀγριεύουν καὶ νὰ φωνάζουν, ὅτι πρέπει νὰ γίνη τὸ θέλημα
τῆς θεᾶς.

—Ἐδῶ εἶναι μαζεμένη ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ἔλεγαν, γιὰ νὰ πάη
σ' ἓναν πόλεμο, ποὺ κανεὶς δὲν ξέρει, ἂν θὰ ξαναγυρίσῃ στὴν πα-

τρίδα, στο σπίτι, στους δικούς του. Κι ὁ Ἀγαμέμνωνας συλλογίζεται τὸ παιδί του;

Ὁ Ἀγαμέμνωνας ὅμως εἶχε ἀποφασίσει πιά νὰ κάνῃ τὴ βαρεῖα ἐξιλέωση στὴ θυμωμένη θεά. Συλλογιζόταν μόνο τώρα ὁ δύστιχος βασιλιάς, μὲ ποιά δικαιολογία θὰ παράγγειλε νὰ φέρουν τὴν κόρη του στὴν Αὐλίδα. Δὲν μποροῦσε βέβαια ποτὲ νὰ εἰδοποιήσῃ πὼς ἡ κόρη θὰ ἐρχόταν γιὰ σφαγὴ!

Τέλος ἀποφάσισε καὶ παράγγειλε στὴν γυναῖκα του, τὴ βασίλισσα Κλυταιμῆστρα, νὰ φέρῃ τὴν Ἰφιγένεια στὴν Αὐλίδα, γιατί σκόπευε τάχα, πρὶν φύγουν, νὰ τὴν παντρέψῃ. Καὶ γιὰ γαμπρὸ εἶχε διαλέξει δῆθεν τὸν καλύτερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἀρχηγούς, τὸν Ἀχιλλέα.

Γεμάτη χαρὰ ἡ βασίλισσα Κλυταιμῆστρα, γιὰ τὴν εὐχάριστη εἴδηση, πῆρε τὴν Ἰφιγένεια καὶ ἦρθε βιαστικὰ στοὺς στρατόπεδο τῆς Αὐλίδας. Δὲν ἄργησαν ὅμως νὰ μάθουν τὴν ἀλήθεια, καὶ στὴν καρδιά τους, ἔπειτα ἀπὸ τόση χαρὰ, χύθηκε μαῦρο πένθος. Τώρα ποῦ βρέθηκαν ἀνάμεσα στοὺς στρατόπεδο, εἶχαν ἄραγε καμιὰ ἐλπίδα νὰ ξεφύγουν; Αὐτὸς ὁ ἐξαγριωμένος στρατὸς, θὰ ἄφηνε ἄραγε ποτὲ νὰ φύγῃ τὸ θῦμα;

Ἡ μητέρα τῆς Ἰφιγένειας οὔτε στιγμή δὲν ἔμεινε ἡσυχῇ. Προσπάθησε νὰ βρῇ τρόπο νὰ σώσῃ τὸ παιδί της. Τὴ νύχτα δυὸ ἄλογα θὰ ἔφερνε ἕνας ἀφοσιωμένος ὑπηρέτης της καὶ θὰ ἔφευγαν κρυφά. Ὅμως τίς κατάλαβαν τὴν τελευταία στιγμή. Ἐγινε μεγάλος θόρυβος, ὁ στρατὸς πολιορκήσῃ τὴ σκηνή, ὅπου ἔμεναν, καὶ ζητοῦσε νὰ γίνῃ ἀμέσως τὸ πρωὶ ἡ θυσία.

Ὁ Ἀχιλλέας, ποῦ ἔμαθε στὸ μεταξὺ, ὅτι ἡ Ἰφιγένεια μὲ τὴ μητέρα της εἶχαν ἔρθει γιὰ γάμους καὶ ὅτι αὐτὸς δῆθεν ἦταν ὁ γαμπρός, θύμωσε πάρα πολύ. Ὅταν ὅμως συλλογίστηκε τὸ βασιλιά Ἀγαμέμνονα, μαλάχωσε ὁ θυμὸς του, γιὰ

τὸ ψέμα, ποὺ μεταχειρίστηκε ὁ δύστηνος πατέρας. Τώρα, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε ἀνακατευθῇ τὸ ὄνομά του, νόμισε πῶς ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴ τὴ σκληρὴ πράξη. Ἦταν ἀληθινὰ πρὸς φοβερὴ ἢ ἀπάτη, ποὺ ἔγινε στὴν κόρη, παρὰ ἢ καταδίκη της νὰ πληρώσῃ τὴν ὀργὴ τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος. Ἡ σεμνὴ βασιλοπούλα ἐρχόταν χαρούμενη, μὲ τὴν ἰδέα πῶς θὰ παντρευόταν τὸν Ἀχιλλέα, καὶ εἶδε νὰ τὴν περιμένουν γιὰ νὰ τὴν θυσιάσουν ἀσπλαχνα.

Πῆρε τότε ὁ Ἀχιλλέας μερικὸς πολεμιστὲς του κι ἔτρεξε στὴ σκηνή, ποὺ ἔμενε ἡ Ἰφιγένεια μὲ τὴ μητέρα της. Εἶχε σκοπὸ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ καὶ νὰ τὴ στείλῃ πίσω στὶς Μυκῆνες.

Βρῆκε τὴ σκηνὴ πολιορκημένη ἀπὸ πλῆθος στρατοῦ, ποὺ φώναζαν καὶ ζητοῦσαν νὰ γίνῃ ἡ θυσία. Ρίχνεται τότε ὁ Ἀχιλλέας μέσα σ' αὐτοὺς ν' ἀνοίξῃ δρόμο. Ἐκεῖνοι, ποὺ ἔμαθαν τοὺς σκοποὺς του, ἀντιστέκονταν. Καὶ ἄρχισε τότε ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες μιὰ φοβερὴ συμπλοκή, μιὰ συμπλοκή ποὺ ὅλο δυνάμεινε καὶ ἀπλωνόταν, ὅσο μαζεύονταν καὶ ἄλλοι. Χτυπιόνταν τώρα μὲ λύσσα, χωρισμένοι στὰ δύο, καὶ τὸ αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχῃ. Ἦταν ἀληθινὰ φοβερό. Δὲν εἶχαν ἀκόμη ξεκινήσει οἱ Ἕλληνες γιὰ τὸν πόλεμο κι ἔχουναν κιόλας αἷμα μεταξὺ τους.

Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν εἶδε τὸ κακὸ ποὺ γινόταν, πόνεσε σὰν Ἕλληνίδα βασιλοπούλα. Σηκώθηκε καὶ παρουσιάστηκε στὴν εἴσοδο τῆς σκηνῆς. Ἦταν ἀκριβῶς ἡ στιγμὴ, ποὺ ὁ Ἀχιλλέας εἶχε φτάσει ἀπ' ἔξω μὲ τοὺς πολεμιστὲς του καὶ κρατοῦσε τοὺς ἄλλους μακριά. Θὰ μπορούσε νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ.

Ἕνας φοβερὸς ἀλαλαγμὸς ἔγινε, ὅταν ἡ πεντάμορφη βασιλοπούλα παρουσιάστηκε χλωμὴ στὸ ἀνοιγμα τῆς σκηνῆς. Στάματησαν ὅμως ὅλοι τὶς φωνὲς καὶ τὴ μάχῃ, γιὰτὶ ἡ βασιλοπούλα κάτι ἔλεγε.

—Ἕλληνες! φώναξε μὲ ὄση δύναμημποροῦσε ἡ κόρη. Πάψτε νὰ χτυπιέστε μεταξύ σας. Μάθετε ὅτι δὲ σκέπτομαι νὰ φύγω. Μὲ τὴ θέλησή μου θὰ θυσιασθῶ στὸ βωμὸ τῆς θεᾶς!

Αὐτὰ εἶπε κι ἀφοῦ ἔριξε ἓνα λυπημένο βλέμμα στὸν Ἀχιλλέα, γύρισε καὶ μπῆκε στὴ σκηνή της.

Ὅλοι στάθηκαν γιὰ λίγες στιγμὲς ἀσάλευτοι καὶ ἄφωνοι. Εἶδαν πὼς ἦταν μιὰ ἀληθινὴ βασιλοπούλα, ὅπως τὴν ἤθελαν, σεμνή, ὁμορφὴ καὶ ἥρωική. Μόνη της θὰ πῆγαινε στὴ θυσία. Σοβαρὴ καὶ περήφανη γιὰ τὴν ὑπακοή της στὴ θεὰ καὶ στὴν πατρίδα.

Ὁ Ἀχιλλέας καταλυπημένος γύρισε στὴ δική του σκηνή καὶ ἀπὸ κεῖ δὲ βγήκε, παρὰ μόνο ὅταν ξεκινοῦσαν τὰ πλοία.

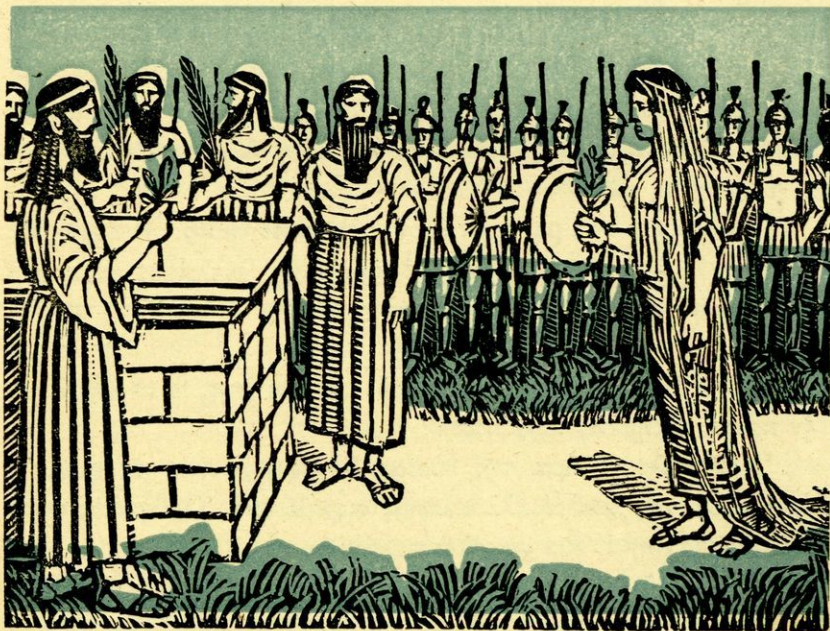

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ

Στή σκηνή τῆς Ἰφιγένειας τώρα ἓνας πικρὸς θρήνος εἶχε ἀρχίσει. Ἐκλαιγε ἡ βασίλισσα τὴ γλυκιὰ τῆς κόρη. Τότε ἤρθε καὶ ὁ βασιλιάς Ἀγαμέμνωνας. Ἡμέρες πολλὲς δὲν εἶχε κλείσει μάτι, δὲν ἔτρωγε, δὲ μιλοῦσε. Ἦταν χλωμὸς καὶ ἀδυνατισμένος ὁ ὠραῖος βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν, ὁ πιδ δυνατός, ὁ πιδ πλούσιος ἀπ' τοὺς βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας.

Ἀγκάλιασε τὴν κόρη του καὶ τὴν κράτησε ὥρα πολλή σφιχτὰ ἐπάνω στὰ στήθη του. Τὰ δάκρυά του κυλοῦσαν καὶ λόγο δὲν ἔβγαζαν τὰ χεῖλη του. Ὅμως ἡ Ἰφιγένεια, ποὺ ἔνιωθε βαθιὰ τὸν ἀπέραντο πόνο τῆς καρδιάς του, εἶπε:

— Χρυσέ μου πατέρα, ἀλήθεια πικρὴ εἶναι ἡ τύχη μου καὶ μεγάλος ὁ πόνος σου καὶ τῆς μητέρας. Σκέφτηκα ὅμως πολὺ ὅσα

οἱ δασκάλοι μου κι ἐσεῖς οἱ γονεῖς μου πολλές φορές μοῦ ἔχετε πεῖ. Ὁ τρόπος ποῦ πεθαίνει ὁ κάθε ἄνθρωπος δίνει καὶ τὴν ἀξία του. Βρίσκω τώρα πῶς, ἂν παντρευόμουν κι ἔκανα παιδιὰ καὶ ζοῦσα εἰρηνικὰ ὡς τὰ γεράματά μου, θὰ πρόσφερα τὰ πολλὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου γιὰ τὴν οἰκογένειά μου. Θὰ περνοῦσα θλίψεις πολλές καὶ ἀγωνίες. Κι ὅταν πιὰ γριὰ καὶ ἀνῆμφορ, δίχως ν' ἀκούω ἢ νὰ βλέπω, θὰ πλησίαζα τὸν τάφο μου, θὰ δοκίμαζα φοβερὴ πίκρα, γιατί θὰ ἔφευγα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπητά μου πλάσματα. Ἄς μὴ λογαριάζουμε δά, πῶς ἡ ζωὴ παρουσιάζει τόσα ἀναπάντεχα, ἀρρώστιες καὶ ξαφνικὰ περιστατικά, ποῦ μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν τὸν ἄνθρωπο στὸν τάφο σὲ ὅποιαδήποτε στιγμή, δίχως νὰ μπορῇ νὰ πῇ, πῶς κάτι ἀξιοῖ ἐπραξε στὴ ζωὴ του.

Ὅμως, χρυσοὶ μου γονεῖς, ὁ δικός μου θάνατος, στὸ ἄνθισμα τῆς νιότης καὶ τῆς ὁμορφιάς μου, γιὰ χάρη μιᾶς σεβαστῆς θεᾶς καὶ γιὰ χάρη, ἔχει μιᾶς οἰκογένειας, ἀλλὰ δολόκληρης τῆς Ἑλλάδας, ποῦ πηγαίνει στὸν αἱματόβρεχτο ἀγῶνα τῆς τιμῆς, ὁ θάνατός μου ὁ πρόθυμος δίνει ἀξία ὑπέροχη σὲ μένα καὶ περηφάνια μεγάλη σὲ σᾶς.

Τὰ δάκρυά σας μὲ ραντίζουν σὰν ἅγιο μύρο. Ἡ εὐχή σας καὶ ἡ εὐχὴ ὅλου τοῦ στρατοῦ καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδας εἶναι γιὰ μένα καλύτερα ἀπὸ στεφάνι γάμου.

Αὐτὰ ἔλεγε ἡ Ἰφιγένεια στοὺς γονεῖς της, ποῦ ἔκλαιγαν τὴν πολυαγαπημένη τους κόρη.

Ἦρθε τέλος ἡ ὥρα τῆς θυσίας. Ὁ βωμὸς εἶναι ἑτοιμός. Ὁ μάντης Κάλχας καὶ οἱ ἄλλοι ἱερεῖς περιμένουν. Ὁ στρατὸς γύρω ἔχει παραταχθῇ σ' ἓνα μεγάλο τετράγωνο.

Καὶ νὰ ἡ βασιλοπούλα ! Περπατεῖ σιγά, δλόρθη, μὲ τὸ κεφάλι ἴσια. Ἐνας λευκὸς πέπλος τὴ σκεπάζει δλόκληρη. Δὲν τὴ

συντροφεύει οὔτε ἡ μητέρα της οὔτε ὁ πατέρας της. Κοντά της μόνο ὁ θεῖος της πηγαίνει, ὁ Μενέλαος, ὁ ἄτυχος βασιλιάς τῆς Σπάρτης, θλιβερός, σκυμμένος.

Τῇ μητέρα της καὶ τὸν πατέρα της ἀποχαιρέτησε ἡ Ἰφιγένεια στὴ σκηνή τους. Ἐκεῖνοι ἔκλαιγαν, ἡ μητέρα θρηνοῦσε σπαρχιτικά, ἐνῶ ἡ Ἰφιγένεια τοὺς παρηγοροῦσε.

— Φτάνει πιά, χρυσοί μου γονεῖς, μὴ μὲ κλαῖτε τόσο. Σκεφτῆτε τίς πίκρες, ποὺ περάσατε ἐσεῖς στὴ ζωὴ σας, ἐνῶ ἐγὼ τώρα θὰ τίς γλιτώσω. Σκεφτῆτε πόσους προσμένει ὁ θάνατος ἔπειτα ἀπὸ τὸ δικό μου καὶ πῶς ὅλος ὁ στρατὸς περιμένει ἀπὸ μένα τὸ καλὸ του ξεκίνημα γιὰ τὴν πολυθάνατη ἐκστρατεία. Χαίρετε, χρυσοί μου γονεῖς. Μιὰ χάρη θέλει ἡ θυγατέρα σας, μὴ τὴν ἀκολουθήσετε ὥς τὸ βωμό.

Τέτοια ἔλεγε ἡ ἥρωική βασιλοπούλα στοὺς γονεῖς της, νὰ τοὺς παρηγορήσῃ καὶ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ νὰ τὴ συνοδέψουν στὸ βωμό, ὅπου θὰ ἐνιωθάν τὰ σπλάχνα τους νὰ τὰ σκίζῃ τὸ ἴδιο τὸ μαχαίρι.

Ἐπειτα τοὺς ἀγκάλιασε γιὰ τελευταία φορά, ἀποχαιρέτησε, χύνοντας κι αὐτὴ ἄφθονα δάκρυα, τυλίχτηκε στὸν πέπλο καὶ προχώρησε μαζί μὲ τὸ θεῖο της.

Ὅταν ἔφτασε στὸ βωμό, ἡ Ἰφιγένεια στάθηκε ἡσυχῇ, ἀσάλευτῇ, ὀρθὴ δίπλα στὸν ἱερέα. Ὅλος ὁ στρατὸς εἶχε τὰ μάτια του ἐκεῖ καὶ κανεῖς δὲ σάλευε οὔτε μιλοῦσε.

Τέλος ἦρθε ἡ στιγμή τῆς θυσίας. Ἀφοῦ οἱ ἱερεῖς εἶπαν τὰ λόγια, ποὺ ἔπρεπε, κι ἔφαλαν τοὺς φαλμούς, ἔπαφان κι αὐτοί. Τότε, μέσα στὴν νεκρικὴ ἡσυχία, ὁ Κάλχας πλησίασε τὴν Ἰφιγένεια, τράβηξε τὸ πέπλο, ἑτοιμὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἱερὸ καθήκον του. Ὅμως ἐκείνη τὴ στιγμή ἔγινε κάτι ἔκτακτο, ἓνα μεγάλο θαῦμα. Χάθηκε ἡ Ἰφιγένεια καὶ στὴ θέσῃ της παρουσιάστηκε ἓνα ἐλάφι.

Ὁ Κάλχας κατάλαθε ἀμέσως, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατός, ὅτι ἡ θεὰ ἄρπαξε τὴν Ἰφιγένεια καὶ ἔβαλε στὴ θέσῃ της τὸ ἐλάφι. Λοιπὸν θυσίασαν τὸ ἐλάφι, καὶ ἀμέσως φάνηκε, πὼς ἡ θεὰ Ἄρτεμις εἶχε ἀφήσει πιά τὸ θυμὸ της, γιατί ἀμέσως ἓνας πρίμος ἀέρας ἄρχισε νὰ φυσᾷ καὶ κουνήθηκαν τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων.

Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ μαζεύουν τὶς σκηνὰς καὶ νὰ μπαίνουν στὰ καράβια. Σὲ λίγο ὅλος ἐκεῖνος ὁ μέγας στόλος βρισκόταν στὸ πέλαγος καὶ πῆγαινε γιὰ τὴν Τροία.

Τὴ γενναία βασιλοπούλα τὴν ἔφερε ἡ θεὰ Ἄρτεμις στὸ ναὸ της, ποὺ εἶχε στὴν πολιτεία τῶν Ταύρων. Ἐκεῖ τὴ βρῆκε ἀργότερα ὁ ἀδερφός της Ὁρέστης.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Ὁ παππούς εἶναι πολὺ γέρος. Θυμᾶται ὅμως ἱστορίες τοῦ πατέρα του, ποὺ ἦταν ἀγωνιστὴς τοῦ Εἰκοσιένα. Καὶ μᾶς τὶς λέει τόσο ζωντανὰ καὶ ὥραϊα, ποὺ καθόμαστε κοντὰ κοντὰ στὰ σκαμνάκια μας, ἀκουμπᾶμε τὰ χέρια μας στὰ γόνατά του καὶ τὸν κοιτοῦμε στὰ μάτια.

— Λοιπὸν, παιδιὰ μου, θὰ μάθετε, ὅταν πάτε στὶς μεγάλες τάξεις τοῦ σχολείου, γιὰ τὴν πικρὴ σκληριὰ, ποὺ πέρασε ἡ πατριδα μας. Θὰ μάθετε γιὰ τὸ σκληρὸ καὶ αἱματόδρεχτο πόλεμο, ποὺ ἔκαναν, ἐδῶ καὶ ἑκατὸν πενήντα χρόνια, οἱ πατέρες μας, γιὰ νὰ λευτερωθοῦν. Ἄν καὶ δὲν ξέρετε τὰ καθέκαστα, ξέρετε ὅμως γιὰτὶ γίνεται κάθε χρόνο στὸ σχολεῖο σας ἡ Ἑθνικὴ γιορτὴ τῆς 25 Μαρτίου. Γίνεται ἀκριβῶς, γιὰ νὰ μαθαίνετε ἐσεῖς τὰ παιδιὰ, πὼς τὴν ἐλευθερίαν σας τὴν τωρινὴ τὴ χρωστάτε στὸν ἀγῶνα ἐκεῖνον.

Τώρα λοιπὸν ποὺ πλησιάζει ἡ μέρα τῆς μεγάλης γιορτῆς, θὰ σᾶς πῶ καὶ ἐγὼ μιὰ ἱστορίαν τοῦ ἴδιου τοῦ πατέρα μου.

Ὁ παππούς στάθηκε λίγο, ἀναστέναξε καὶ ἄρχισε:

— Στὸ Μεσολόγγι, παιδιὰ μου, εἴμαστε κλεισμένοι γύρω γύρω ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Ἡ πείνα μᾶς εἶχε κάνει ὅλους σκελετούς. Δὲν παραδινόμαστε ὅμως. Ὅταν σώθηκαν ὅλα, καὶ τὸ νερὸ ἀκόμῃ, τότε οἱ ἀρχηγοὶ πῆραν τὴ μεγάλη ἀπόφαση: Νὰ βγοῦν ὅλοι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, νὰ χτυπήσουν τὸν ἐχθρό, νὰ περάσουν καὶ νὰ σωθοῦν.

Μπροστά θά πήγαιναν οί πιό γεροί μέ τὰ ὅπλα τους. Πίσω οί γυναῖκες, τὰ παιδιά, οί γέροι.

Ὁ πατέρας μᾶς φώναξε, ἐμένα καί τὴν ἀδερφούλα μου τὴ Βαγγελίτσα, τὴ μακαρίτισσα τὴ γιαιγιά σας—θεὸς σχωρήσῃ τὴν ψυχὴ της,—καί μᾶς λέει :

—Ἀκοῦστε παιδιά. Ἀπόψε τὴ νύχτα θά βγοῦμε. Ἐγὼ θά εἶμαι μέ τοὺς μπροστινοὺς. Ἑσεῖς θά εἴστε μέ τὴ μάνα σας. Σᾶς θέλω, δὲν πρέπει νὰ χαθῇτε. Ἡ πατρίδα μᾶς χρειάζεται οἷους. Αὐτὸ μόνο σᾶς λέω.

Λοιπὸν περιμέναμε πῶς καί πῶς νὰ πέσῃ ἡ νύχτα.

—Βαγγελίτσα, λέγω στὴν ἀδερφούλα μου, ἐγὼ θά ᾿μαι μπροστά ἀπὸ τὴ μάνα καί σὺ θά κρατιέσαι πίσω της.

—Γιατί, Χρίστο; μοῦ λέει ἐκείνη. Καί οἱ δυὸ νὰ εἴμαστε μπροστά ἀπὸ τὴ μάνα μας. Ἡ μάνα εἶναι ὁλότελα ἀποκαρμωμένη, ἔχει τέσσερεις μέρες ποὺ δὲν ἔβαλε στὸ στόμα της τίποτε. Ἀπὸ τίς τσουνίδες, ποὺ μαζέψαμε τὴν τελευταία φορά, ὅταν βγήκαμε τὴ νύχτα κρυφὰ ἐξω, αὐτὴ δὲ θέλησε νὰ φάῃ οὔτε μισὴ πηρουριά. Μᾶς τίς ἔβαλε στὸ στόμα μέ τὴ βία, ἐμᾶς καί τοῦ πατέρα. Λοιπὸν, ἂν πέσουν ἐπάνω μας, ἐμεῖς πρέπει νὰ τὴ φυλάξουμε.

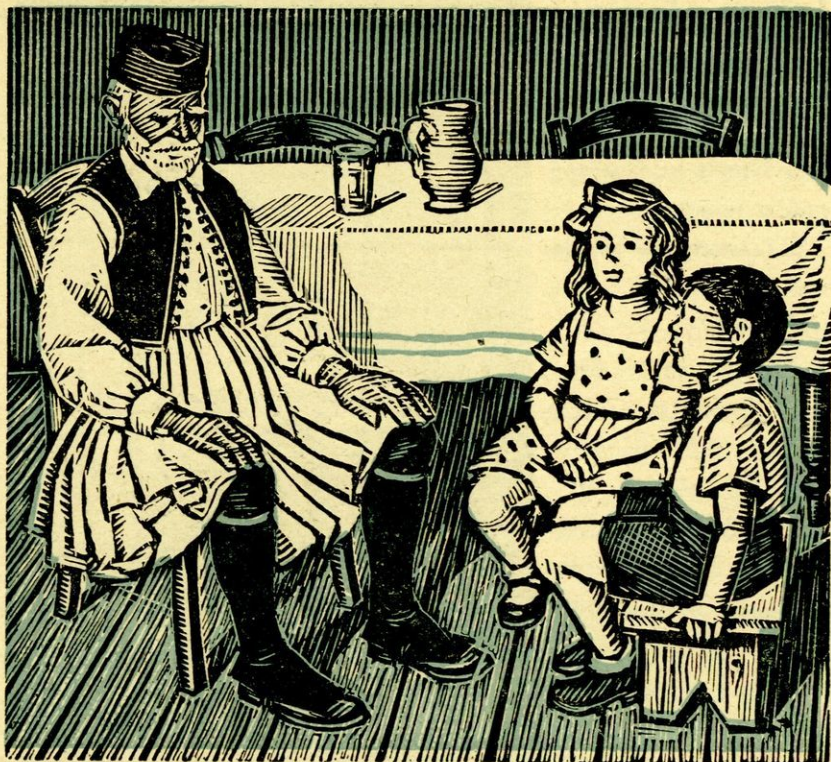
—Ἐοῦ, Βαγγελίτσα, εἶσαι χειρότερα ἀπὸ τὴ μάνα. Τί θά μπορέσης ἐοῦ νὰ κάνης, ἂν μᾶς ριχτοῦν; Καλύτερα πίσω ἀπὸ τὴ μάνα.

—Δὲν τὸ κάνω, Χρίστο. Θά πάω μπροστά της, δίπλα σου.

Ἐκείνη τὴ στιγμή μπῆκε ἡ μάνα μας, ποὺ γύριζε ἀπὸ τίς γειτόνισσες.

—Τί λέτε, χαρές μου, τί λέτε, μάτια μου; εἶπε καί μᾶς ἀγκάλιασε.

Θεὲ μου, τί φοβερὸ ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔνιωθα ἐκείνες τίς μέρες, ὅταν ἡ μάνα μ' ἔσφιγγε πάνω στὰ κόκαλά της. Ἀλη-

θινά σά νά μ' ἔσφιγγε ἓνας σκελετός, δίχως κρέας καθόλου ἐπάνω του.

Μᾶς φίλησε μέ λαχτάρα καί μᾶς εἶπε κι αὐτὴ γιὰ τὸ νυχτερινὸ «γιουρούσι», ὅπως ἔλεγαν τότε τὴν ἔφοδο.

—Τὸ ξέρουμε, μάνα.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ

Ἔφτασε ἡ στιγμή. Τίποτε δὲ μᾶς τάραζε. Σκέπτομαι τώρα τὸ πῶς δὲν ἐνιωθα τὸν παραμικρὸ φόβο, ἡ καρδιά μου ἦταν δλότελα ἥσυχη· ἐκεῖνο ποὺ καταλάβαινα μόνο, ἦταν μιὰ

ἀπόφαση νὰ τελειώσω σωστά τὴ δουλειά, πὺ εἶχα νὰ κάνω. Θαρρῶ πῶς τὸ ἴδιο ἐνιωθε κι ἡ ἀδερφούλα μου.

Ὁ πατέρας ἦρθε καὶ εἶπε σιγανά :

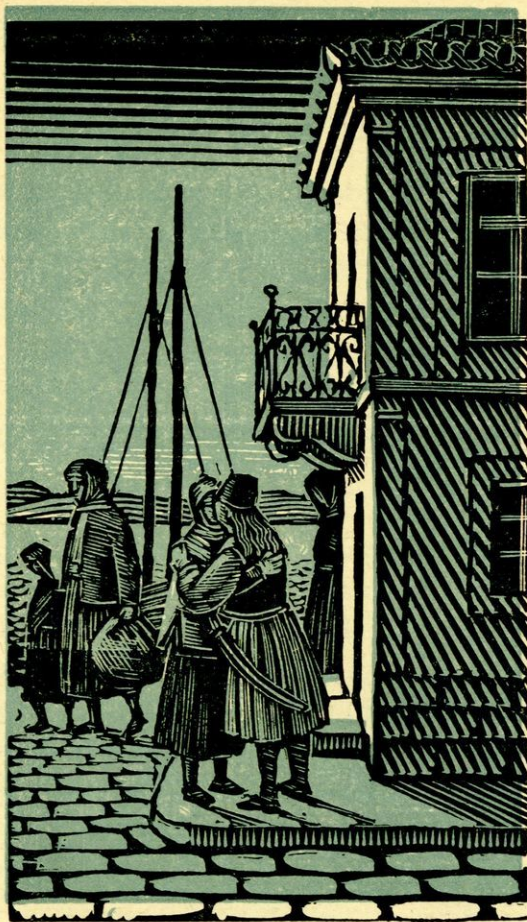
— Σηκωθῆτε.

Σηκωθήκαμε ὅλοι καὶ ἐγῆκαμε μαζί. Ἦταν πιὰ μεσάνυχτα. Ὁ οὐρανὸς γέμιζε ἀστέρια. Στὸ δρόμο προχωροῦσαν κι ἄλλες σκιές. Δίχως τὴν παραμικρὴ ταραχή, μὲ σιγανὲς μιλίες, μονοκόμματα, πὺ ἔσθηναν στὰ χεῖλη. Μαζεύονταν σιγὰ σιγὰ μπουλούκια, κι ὅλο προχωροῦσαμε.

Ὅταν πιὰ φτάσαμε στοὺς πολλοὺς, σταθήκαμε. Τότε ὁ πατέρας ἀγκάλιασε τὴ μάνα μας, κι ἔμειναν ἐκεῖ ἀγκαλιασμένοι γιὰ μερικὲς στιγμές. Ὑστερα ἀγκάλιασε ἐμᾶς. Μέσα στὸ σκοτάδι εἶδα κι ἄλλες σκιές, πὺ ἀγκαλιάζονταν, μὰ δὲν ἄκουσα τὸ παραμικρό, τὸ παραμικρό.

— Παιδιά μου, εἶπε ὁ πατέρας καὶ ἡ φωνή του φαινόταν

σὰ νὰ ἔμενε μέσα
στο λαρύγγι του. "Ο,τι
εἶπαμε. Συλλογιστῆτε
Θεὸ καὶ Πατρίδα. Θ'
ἀνταμώσουμε στο φα-
ράγγι τοῦ Ζυγοῦ, ποῦ
σὰς εἶπα, εἰδ' ἄλλιως
στήν "Αμφισσα.

Κι ἔφυγε ἀνάμεσα
στὶς σκιές. Πῆγε νὰ
μπῇ στοὺς μπροστι-
νοὺς.

Ἐγὼ ἔσφιξα τὸ
κοντόσπαθο, ποῦ μοῦ
εἶχε δώσει, καὶ ἡ Βαγ-
γελίτσα τὸ μαχαίρι
τῆς μὲ τὴ σουβλερὴ
μύτη. Ἡ μάνα μᾶς ἔ-
σφιξε πάνω τῆς, ἐμέ-
να στο δεξιὲ τῆς πλευ-
ρὸ καὶ τὴν ἀδερφή μου
στο ἀριστερό τῆς.

Περιμέναμε. Περ-
νοῦσε ἡ ὥρα. Κάποια

ἀνησυχία ἄρχισε νὰ μᾶς κεντᾷ. Στὴν ἀνατολὴ ἐτοιμαζόταν νὰ
φανῇ τὸ φεγγάρι.

Τέλος, ἐνῶ τὸ φεγγάρι ἔβγαινε πιά, ξεκινήσαμε, φτάσαμε
στο γεφύρι μὲ γρήγορο περπάτημα, σχεδὸν τρέχοντας. Μόλις
τὸ εἶχαμε περάσει, κι ἀκούστηκε στὴν ἡσυχία τρομαχτικὴ φωνή:
« Πίσω ! ».

Καὶ κοντὰ σ' αὐτὴ ἄλλες φωνές ἀπανωτές, οὐρλιαχτά, ντουφεκιές καὶ τρομερὴ ἀναττραχή.

Ξ Η Μ Ε Ρ Ω Μ Α

Ἐγὼ ἔσφιξα τὸ σπαθί μου στὸ χέρι καὶ μὲ γουρλωμένα μάτια πολεμοῦσα ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ νιώσω τί δρόμο ἔπρεπε νὰ τραβήξωμε. Κατάλαβα ἀμέσως, πὼς κάποια προδοσία εἶχε γίνει καὶ οἱ ἐχθροὶ μᾶς ἔνιωσαν καὶ μᾶς εἶχαν ριχτῇ. Γιὰ νὰ κάνω πίσω, δὲν θὰ τὸ ἔκανα ποτέ !

Ἡ μάνα μας, κάπως σαστισμένη, πολεμοῦσε νὰ μᾶς περιμαζέψῃ κοντά της, μὰ ἐγὼ ἐκείνη τῇ στιγμῇ φώναξα μέσα στὴ βοή ποὺ γινόταν :

— Ἀπὸ δῶ, μάνα !

Καὶ τὴν τράβηξα μὲ τέτοια δύναμη καὶ θέληση, πού, καθὼς ἦταν σαστισμένη καὶ ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴ φοβερὴ πείνα, ἄφησε νὰ συρθῇ ἀπὸ τὸ χέρι μου, ἐνῶ ἡ Βαγγελίτσα, σύμφωνα μαζὶ μου, δίχως ἄλλη συνεννόηση, ἔτρεχε δίπλα μου μὲ τὸ μαχαίρι της μπροστά.

Πὼς τὰ καταφέραμε καὶ ἐγήκαμε ἀπὸ τὴ στριμωξιά, θαῦμα Θεοῦ ! Σκύβοντας τώρα, πίσω ἀπὸ θάμνα καὶ πέτρες, συρτὰ καὶ οἱ τρεῖς, περάσαμε δίπλα σὲ δυὸ τσαντήρια σκοτεινά, ποὺ φαίνεται πὼς τὰ εἶχαν ἀφήσει οἱ ἐχθροὶ γιὰ νὰ πᾶνε στὴ συμπλοκή, καὶ τέλος ἐγήκαμε σ' ἀνοιχτὸ μέρος.

Τότε, μὲ ὅση δύναμη εἶχαν τὰ πόδια μας, βαλθήκαμε νὰ τρέχουμε, πίσω ἀπὸ μερικoὺς ἄλλους ποὺ φαίνονταν κι αὐτοὶ νὰ εἶχαν περάσει.

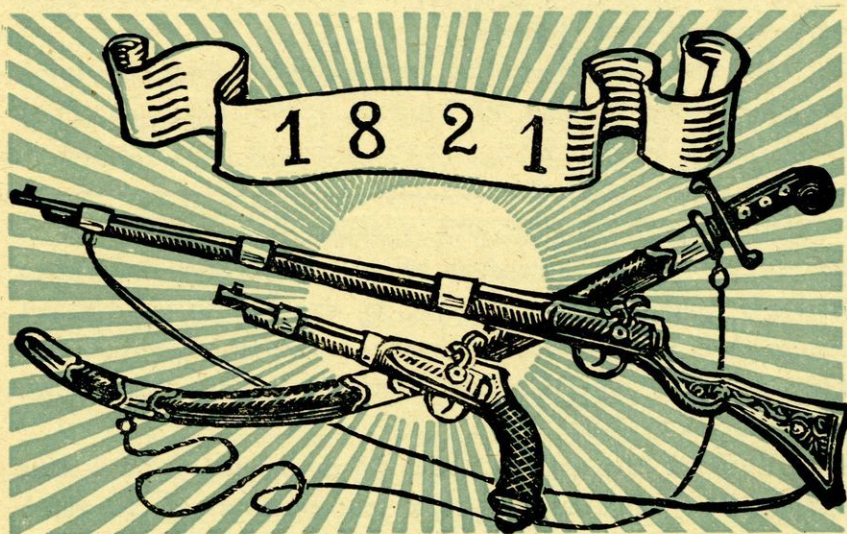
Σὲ δυὸ ὥρες ἤμαστε στὸ Ζυγό. Σωσμένοι κι οἱ τρεῖς. Μὰ ὁ πατέρας ;

Πάνω ἀπὸ χίλιοι, καθὼς μοῦ φαινόταν, ἦταν τώρα ἐκεῖ. Ἀρχίσαμε νὰ γυρίζουμε ἀνάμεσά τους ψάχνοντας.

Και νά τος. Ἐφαχνε κι αὐτὸς γιὰ μᾶς. Ἀγκαλιαστήκαμε. Τότε εἶδα τοῦ πατέρα τὸ ἀριστερὸ χέρι λουσιμένο στὰ αἷματα. Εἶχε φάει τρομερὴ σπαθιά, καὶ ἀπὸ τότε εἶχε μείνει μ' ἓνα χέρι. Ὁ προπάππος σας πρόσφερε πρῶτα τὸ χέρι του στὴν πατρίδα. Ἀργότερα καὶ τὴ ζωὴ του.

Τὸ κακὸ ποὺ ἔγινε στὸ Μεσολόγγι, ἔκανε ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου νὰ συμπαθήσουν καὶ νὰ βοηθήσουν τοὺς γενναίους Ἑλλήνες. Κι ἔτσι, ἀπὸ τὴ φριχτὴ ἐκείνη νύχτα τοῦ Μεσολογγίου, ξημέρωσε μιὰ μέρα δόξαρη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ «Λευθεριά».

Καὶ ὁ παπποὺς βγάζει τὸ σκοῦρο μαντίλι του καὶ σκουπίζει τὰ μάτια.

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

Στὸ σπίτι τοῦ Λεωνίδα ἔχομε μαζευτὴ κορίτσια κι ἀγόρια. Μᾶς κάλεσε νὰ μᾶς δείξη τὰ στρατιωτάκια, ποὺ τοῦ χάρισε ὁ νουνός του, ὁ συνταγματάρχης. Τὰ κοιτάζομε μὲ θαυμασμό καὶ δὲν τὰ χορταίνομε νὰ τὰ βλέπουμε.

Μὰ εἶναι περίφημα, σὰν ἀληθινοὶ στρατιῶτες, ζωντανοί. Στολή, πηλήκιο, κουμπιὰ ποὺ λάμπουν, σπαθί, ὄπλο, γυλιός, ὅλα ἐν τάξει. Καὶ δὲν ἔχει λίγα. Στρατὸ δλόκληρο, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη, πεζικό, ἱππικό, ναῦτες, σαλπικτές.

Τὰ βάζει ὁ Λεωνίδας στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ μπροστὰ οἱ σαλπικτές μὲ τὶς γυαλισμένες σάλπιγγες στὸ στόμα. Ἀμέσως ἔπειτα ὁ σημαιοφόρος, κρατώντας τὴ σημαία, τὴ γαλανὴ καὶ ἄσπρη μὲ τὸ χρυσὸ σταυρό. Ἐπειτα ἀκολουθεῖ τὸ ναυτικό, κατόπιν τὸ πεζικὸ καὶ τελευταῖα τὸ ἱππικό. Νὰ πίσω καὶ κανόνια καὶ ἄρματα καὶ τάνκς.

Ἐχει καὶ ἀξιωματικούς, ποὺ πηγαίνουν μπροστὰ ἀπὸ κάθε τμήμα. Πῶς γυαλίζουν τὰ χρυσά τους γαλόνια καὶ τὸ γυμνὸ σπαθί στὸ χέρι!

Ἐξοχη παράταξη! Ποτὲ δὲν εἶδαμε τόσο ὠραῖο στρατό!
— Ζήτω! φωνάζουμε ὅλα μ' ἐνθουσιασμό.

Ἀφοῦ θαυμάσαμε τὰ ἔξοχα αὐτὰ στρατιωτάκια, θέλομε νὰ παίξωμε τώρα μόνον μας τὸ στρατό. Κατεβαίνομε στὴ μεγάλη αὐλὴ καὶ ψάχνουμε νὰ βροῦμε ὅπλα. Δὲν ἄργησαν νὰ βρεθοῦν. Καὶ σπαθὶ καὶ τουφέκι οἰκονόμησαν ὅλοι. Δὲ χρειάστηκαν δὲ καὶ ἀληθινά, ὅς ἦταν ξύλινα.

— Μήπως θὰ κάνωμε ἀληθινὸ πόλεμο; λέει ὁ Κωστάκης.

— Πῶς δὲ θὰ κάνωμε; λέει ζωηρὰ ὁ Ἀργυράκης, ποὺ εἶναι πάντοτε πρῶτος στὶς φωνῆς καὶ στὴν ταραχὴ.

— Ὅχι, ὅχι, φωνάζει ὁ Λεωνίδας. Θὰ κάνωμε μόνον παρέλαση. Τὰ κορίτσια νοσοκόμες καὶ προσκοπίνες. Τ' ἀγόρια θὰ ταχτοποιηθῇτε καὶ θὰ βάλετε σήματα στὸ στῆθος σας τί εἶστε, ἂν εἴστε δηλαδὴ πεζικό, ναυτικό, ἀεροπορία κλπ.

Σὲ λίγη ὥρα ὅλοι εἴμαστε ἕτοιμοι. Ὁ Λεωνίδας ὁρίζει ὅτι ὁ τοῖχος μὲ τὴ βρύση θὰ εἶναι ὁ ἄγνωστος στρατιώτης. Καὶ σχεδίασε μὲ κιμωλία τὸ σκοτωμένο μαχητὴ μὲ τὴν περικεφαλαία του, τὴν ἀσπίδα του καὶ τὸ δόρυ του.

Ἡ παρέλαση θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ περιβολιοῦ, ποὺ εἶναι οἱ δυὸ πορτοκαλιές, θὰ προχωρήσῃ ὅλο τὸ δρομάκι, θὰ περάσῃ ἐμπρὸς στὸν ἄγνωστο στρατιώτη, ποὺ εἶναι ζωγραφισμένος στὸν τοῖχο τῆς βρύσης, θὰ γυρίσῃ ὕστερα δεξιὰ καὶ θὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸν ἀνθόκηπο. Ἐκεῖ θὰ γίνῃ διάλυση.

Εἴμαστε ὅλοι ἕτοιμοι, μὰ ξαφνικὰ ἀνάβει ἡ λογομαχία. Ὁ Ἀργυράκης θέλει νὰ κάνῃ τὸ βασιλιά καὶ νὰ σταθῇ ἐμπρὸς στὸν ἄγνωστο στρατιώτη, νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν παρέλαση.

Ὁ Λεωνίδας ὅμως λέει, ὅτι αὐτὸς θὰ κάνῃ τὸ βασιλιά, γιατί αὐτὸς μᾶς εἶχε φωνάξει καὶ μᾶς τὰ ἐτοίμασε ὅλα.

Ἐπάνω στὴ λογομαχία νὰ ὁ νουνὸς τοῦ Λεωνίδα, ὁ συνταγματάρχης.

Ἄφου ἔμαθε τί γινόταν, εἶπε :

— Θὰ σταθῶ ἐγὼ νὰ ἐπιθεωρήσω τὴν παρέλαση. Ὁ Λεωνίδας θὰ δίνη τὰ προστάγματα καὶ ὁ Ἀργυράκης ἄς εἶναι ὑπαπιστῆς μου.

Ἀμέσως ὁ Ἀργυράκης πῆρε θέση δίπλα του καὶ ὁ Λεωνίδας φώναξε :

— Λοιπὸν ὅλοι στὶς πορτοκαλιές !

— Σταθῆτε ! λέει ὁ νουνός του. Γιὰ ποιό λόγο γίνεται παρέλαση ;

Μιὰ στιγμὴ μείναμε ὅλοι ἀμίλητοι. Ξαφνικὰ ὁ Κίμων φώναξε :

— Γιὰ τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου !

— Ἄ, λαμπρά ! εἶπε ὁ συνταγματάρχης εὐχαριστημένος. Μόνο θὰ ἔπρεπε πρῶτα νὰ βγάλῃ κάποιος λόγο. Ποὺς ξέρει ;

— Ἐγώ, φώναξε πάλι ὁ Κίμων.

— Ἐλα λοιπόν. Ἀνέβα σ' αὐτὸ τὸ σκαλοπάτι. Ὠραία. Ἐσύ, Λεωνίδα, πρόσταξε νὰ μαζευτοῦν ὅλοι ἐδῶ.

Ἄφου παραταχτήκαμε, ὁ Κίμων ἔβγαλε τὸ λόγο καὶ εἶπε :

« Σήμερα είναι ή 28η Ὀκτωβρίου.

» Τέτοια μέρα ἤρθαν οἱ Ἰταλοὶ καὶ εἶπαν στοὺς Ἑλληνας :
« Παραδοθῆτε ! » Καὶ οἱ Ἑλληνες ἀπάντησαν : « Ὅχι ! »

» Οἱ Ἰταλοὶ ἦταν ἑκατομμύρια, μὲ πλῆθος κανόνια, τάνκς, ἀεροπλάνα. Οἱ Ἑλληνες ἦταν λίγοι, μὲ λίγα κανόνια, λίγα ἀεροπλάνα. Ἀνέβηκαν ἐπάνω στὶς κορυφές τῶν βουνῶν, στὴν Πίνδο, καὶ κρατοῦσαν τὴ γραμμή, μέσα στὰ χιόνια, νὰ μὴν περάσουν οἱ Ἰταλοί. Τὰ ἰταλικά κανόνια καὶ τ' ἀεροπλάνα ἔριχναν βροχὴ τὶς δάδες, μὰ οἱ Ἑλληνες ἔμεναν στὴ θέση τους. Ὁ ἰταλικὸς στρατὸς ἔκανε ἐπιθέσεις, τὴ μιὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη, μὰ νὰ περάσουν δὲν μποροῦσαν. Στὸ τέλος οἱ Ἑλληνες φώναξαν « Ἀέρα ! » καὶ ρίχτηκαν στοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς ἔσπρωξαν πέρα, μακριά.

» Στὸν ἀρχαῖο καιρὸ εἶχαν ἔρθει πάλι ἑκατομμύρια ἐχθροὶ καὶ εἶπαν στοὺς Ἑλληνας : « Παραδῶστε τὰ ὅπλα σας ! » Καὶ οἱ Ἑλληνες ἀποκρίθηκαν : « Κοπιᾶστε νὰ τὰ πάρετε ! ». Ἔτσι καὶ

στις 28 Ὀκτωβρίου 1940 ἑκατομμύρια ἐχθροί, Ἴταλοι καὶ Γερμανοί, εἶπαν στοὺς Ἕλληνες: «Παραδοθῆτε!» Καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπάντησαν: «Ὁχι!»

» Σήμερα λοιπὸν θὰ κάνουμε παρέλαση γιὰ νὰ γιορτάσουμε τὴ μεγάλη ἡμέρα τοῦ ΟΧΙ, τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!».

— Ζήτωωωωω! φωνάξαμε ὅλα τὰ παιδιά.

Ὁ νουνὸς τοῦ Λεωνίδα, ὁ συνταγματάρχης, ἀγκάλιασε τὸν Κίμωνα καὶ τὸν φίλησε στὰ δύο μάγουλα, ἐνῶ δύο δάκρυα κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ μάτια του. Καὶ δὲν εἶπε τίποτε, παρὰ ἔγινε πολὺ σοβαρὸς καὶ στάθηκε ἀκίνητος σὲ προσοχή. Τότε ὁ Λεωνίδας ἔδωσε πάλι διαταγὴ καὶ πῆγαμε στὶς πορτοκαλιές.

Ἐκεῖ συνταχθήκαμε ὅλοι κανονικὰ μὲ τὶς σημαῖες μας, τὰ σή-
ματά μας, τὰ ὅπλα μας, ἑτοιμοί.

— Ἐμπρός, μάρες! παραγγέλνει ὁ Λεωνίδας.

Καὶ ὁ στρατὸς ξεκινᾷ: Ἐν, δύο, ἓν, δύο!

Προχωροῦμε καμαρωτοί, μὲ ρυθμικὸ βῆμα, τὸ κεφάλι ψηλὰ
καὶ ἴσιο τὸ κορμί.

Καὶ προχωρώντας τραγουδοῦμε:

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει,
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμιά,
μόνο λίγον καιρὸ ξαποσταίνει
καὶ ξανὰ πρὸς τὴ δόξα τραβά.

ΠΟΥ ΠΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ ;

- Πού πᾶς, στρατιώτη ;
- Πάω νὰ πολεμήσω.
- Πᾶς νὰ παλέψης μὲ λιοπύρια καὶ χιόνια ;
- Πάω νὰ προστατέψω τὸ δίκιο καὶ τὴ λευτεριά.
- Πᾶς νὰ διψάσης καὶ νὰ πεινάσης ;
- Πάω νὰ φυλάξω τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν.
- Πᾶς νὰ χάσης χέρι, πόδι, μάτι ;
- Πάω νὰ δώσω χαρὰ καὶ φῶς σὲ χιλιάδες τίμιους
[καὶ εἰρηνικοὺς ἀνθρώπους.
- Πᾶς νὰ σκοτώσης καὶ νὰ σκοτωθῇς ;
- Πάω νὰ δώσω ζωὴ καὶ εἰρήνη, δίκιο καὶ λευτεριά.
- Γιὰ ποιόν, στρατιώτη ;
- Γιὰ τὴν πατρίδα !

ΣΕ ΓΝΩΡΙΖΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΨΗ
ΤΟΥ ΣΠΑΘΙΟΥ ΤΗΝ ΤΡΟΜΕΡΗ
ΣΕ ΓΝΩΡΙΖΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΨΗ
ΠΟΥ ΜΕ ΒΙΑ ΜΕΤΡΑΕΙ ΤΗ ΓΗ

ΑΠ' ΤΑ ΚΟΚΚΑΛΑ ΒΓΑΛΜΕΝΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΑ ΙΕΡΑ
ΚΑΙ ΣΑΝ ΠΡΩΤΑ ΑΝΤΡΕΙΩΜΕΝΗ
ΧΑΙΡΕ, Ω ΧΑΙΡΕ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Χτὲς λάβαμε ἓνα γράμμα τοῦ θείου μου, τοῦ ἀδερφοῦ τῆς μητέρας μου, ποὺ μένει στὴ Νότιο Ἀφρικὴ πολλὰ χρόνια.

Εἴχαμε καιρὸ νὰ λάβωμε εἰδήσεις του. Τὸν ἀγαποῦμε πάρα πολύ, ἂν καὶ δὲν τὸν ἔχομε γνωρίσει. Στὰ γράμματά του μᾶς λέει παιδιὰ του, καὶ τὸν πατέρα τὸν λέει ἀδερφό.

Ὁ πατέρας ἀνοίξε τὸ γράμμα μὲ ἀνυπομονησίᾳ καὶ ἄρχισε νὰ διαβάζῃ δυνατὰ :

Ἀγαπητέ μου ἀδερφέ,

Ἀπὸ ὕγεια εἶμαι καλὰ. Τὸ αὐτὸ ἐπιθυμῶ καὶ γιὰ σᾶς. Εἴχα καιρὸ νὰ σοῦ γράψω, γιατί εἴχα πολλὰς δουλειές. Δόξα τῷ Θεῷ, πῆγανε καλὰ οἱ δουλειές μου καὶ τώρα μπορῶ πιά νὰ πῶ, πῶς ἐπλούτισα κι ἐγώ. Μετρῶ ὅμως τὰ χρόνια, ποὺ λείπω ἀπ' τὴν πατρίδα, ἀδερφέ μου. Εἶναι πολλά, πῶς τὰ βάσταξα! Δὲ ζῇ κανεὶς στὴν ξενιτιά. Ἔχω λαχταρήσει τὴν πατρίδα. Θὰ κάνω ὑπομονὴ ἀκόμη λίγο, ὥσπου νὰ πουλήσω ὅ,τι ἔχω ἀποχτήσῃ ἐδῶ καὶ νὰ γυρίσω.

Χτὲς εἴχαμε ἐδῶ γιορτὴ, ὅλη ἡ πολιτεία στὸ πόδι, γιὰ ποιὸν νομίζεις; γιὰ τὴν Ἑλλάδα! Ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες, ποὺ μένομε ἐδῶ, μᾶς ἔδωσαν τιμητικὴ θέσῃ. Μίλησε ὁ δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ἀπάγγειλαν ποιήματα κι ἔψαλαν ὕμνους στὴν Ἑλλάδα, ποὺ τὴ λένε κι αὐτοὶ οἱ ξένοι πατρίδα τους. Εἶναι, λέει, πατρίδα ὅλου τοῦ κόσμου.

Πολὸ μ' ἔκανε νὰ περηφανευτῶ ἢ χτεσινὴ γιορτὴ, ἀδερφέ μου. Κι ὁ καημός μου νὰ γυρίσω φούντωσε πιὸ πολὺ. Νὰ ῥθῶ πάλι στὴν πατριδοῦλα μου καὶ νὰ ρίξω ὅλα μου τὰ λεφτὰ σὲ δουλειές δικές της. Ναί, ἀδερφέ μου, μόνο γιὰ τὴν πατρίδα ἀξίζει νὰ ζῇ κανεὶς καὶ νὰ παλεύῃ. Καὶ τέτοια πατρίδα, σὰν τὴν Ἑλλάδα μας, δὲ βρίσκεται, ἀδερφέ μου, σ' ὅλη τὴ γῆ.

"Αχ, ἡ ξενιτιά, ἀδερφέ μου, ἔχει πίκρες, ποὺ φαρμακῶνουν τὸ αἷμα καὶ λιώνουν τὴ ζωή. Ὅσα λεφτὰ κι ἂν ἔχης, ὅσες διασκεδάσεις κι ἂν βρίσκης, ἡ ζωή σου περνᾷ ἄχαρη καὶ σκοτεινή. Βρίσκεσαι μέσα σὲ ἀνθρώπους, ποὺ δὲ σὲ καταλαβαίνουν, γιατί ὁ δικός τους ὁ νοῦς καὶ ἡ δική τους καρδιά εἶναι στὸν τόπο τους καὶ στοὺς ἀνθρώπους τους.

Θέλω, ἀδερφέ μου, τώρα ποὺ ἔχω περιουσία, νὰ γυρίσω στὴν Ἑλλάδα μου. Μὰ κι ἂν ἦμουν φτωχός, δὲ θὰ βαστοῦσα πιά. Θὰ γύριζα καὶ ἂς περνοῦσα μὲ τὴ φτώχεια μου.

"Αν καταδικαζόμουν νὰ μείνω ἐδῶ καὶ νὰ πεθάνω στὸν ξένο τόπο, θὰ μαράζωνα καὶ θὰ ἔλιωνα πρὶν τῆς ὥρας μου. Τρέμω καὶ παρακαλῶ νύχτα μέρα τὸ Θεὸ νὰ μοῦ χαρίσῃ τὴν εὐτυχία νὰ πεθάνω στὴν πατρίδα.

Λοιπόν, ἀδερφέ μου, ἐλπίζω μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ σὲ δυὸ τρεῖς, τὸ πολὺ, μῆνες νὰ ἔχω τακτοποιήσει τίς ὑποθέσεις μου καὶ νὰ ἔρθω.

Φίλησε τὰ παιδιὰ μου καὶ τὴν ἀδερφή μου. Χαιρετίσματα σὲ ὅλους.

Σὲ φιλῶ

Ὁ ἀδερφός σου

ΕΛΛΑΔΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΣ

Ἐμπρὸς ὅλοι μ' ἐλπίδα στὸ χέρι τὸ σπαθί,
νὰ δοῦμε τὴν πατρίδα ξανὰ νὰ δοξασθῇ.
Ἐμπρὸς ν' ἀγωνιστοῦμε κκὶ τούτῃ τῇ φορᾷ,
μεσ' στὴ φωτιὰ νὰ μποῦμε μὲ πίστη, μὲ χαρά.

Στὸ Ἔθνος ξεπροβάλλει καινούρια χαραυγή,
θὰ ξανανθίση πάλι ἡ τιμημένη γῆ.
Ἐμπρὸς γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὅλοι μὲ μιὰ καρδιά,
μὲ νιότη, μὲ φρεσκάδα καὶ μὲ παλληκαριά.

Οἱ ἄτιμοι ἐχθροί μας, οἱ βάρβαρες φυλές,
ποὺ θέλουν στὴν τιμὴ μας νὰ κάνουν προσβολές,
θὰ δοῦνε τώρα πάλι ν' ἀστράφτῃ τὸ σπαθί
κι ἡ Ἑλλάδα μας μεγάλη στὸν κόσμο θὰ στηθῇ.

Ἐπὶ δόξ: Κι ἄς ἔχουμε λαμπάδα μεσ' στὴν καρδιά μας
μονάχα τὴν Ἑλλάδα βασίλισσά μας

(τονισμένο)

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΜΑΣ

Ένα πρωί άκούσαμε μι ά ειδηση, που μäs έκανε όλους ν' άφήσουμε κάθε σκέψη, που είχαμε στο νοϋ, κάθε δουλειά, που είχαμε στο χέρι, και νά σταθοϋμε άμιλητοι, σά νά μäs χτύπησε ξαφνικά ένας φοβερός κεραυνός.

« Ό βασιλιάς πέθανε ! »

Ό βασιλιάς μας ! ό καλός μας βασιλιάς, που ήταν σάν πατέρας μας, που είχε παλέψει σ' όλη του τη ζωή για τó καλό όλων μας, που είχε βασανιστή άπό δύσκολες έγνοιες σέ ώρες φοβερές. Ό βασιλιάς, που μäs άγαπούσε μ' όλη του την καρδιά, ειλικρινά. Πού ήξερε καλά τó χρέος του και υπηρετούσε πιστά εκεί που ό Θεός, όπως όρίζει τόν καθένα μας, είχε όρίσει κι αυτόν.

Ό βασιλιάς μας ήταν νεκρός ! Μäs φαινόταν άπίστευτο ! Όλοι τώρα ζητούσαμε ό ένας τόν άλλον, νά ποϋμε τόν πόνο, που νιώσαμε, νά μιλήσουμε γι' αυτόν, νά χύσουμε τά δάκρυα, που έρχονταν στá μάτια μας.

Βγήκαμε στούς δρόμους. Όλος ό κόσμος είχε ξεχυθή, όλων τά πρόσωπα ήταν θλιμμένα, τά μάτια δακρυσιμένα. Μαζεύονταν

ομάδες ομάδες και μιλούσαν σιγανὰ και ἀπορημένα. Ὅλοι τραβοῦσαν μὲ βαρὺ βῆμα πρὸς τὸ παλάτι.

Οἱ σημαῖες κρεμάστηκαν στὴ μέση τῶν κονταριῶν, σὰ νὰ ἔκλαιγαν κι' αὐτές. Οἱ καμπάνες ἄρχισαν νὰ χτυποῦν λυπητερά. Καὶ ὁ καιρὸς ἦταν κι αὐτὸς θλιμμένος, ὁ οὐρανὸς σκεπασμένος μὲ σταχτιὰ σύννεφα, δὲ φυσοῦσε ὁ παραμικρὸς ἀέρας και τὰ φύλλα τῶν δέντρων ἔμεναν ἀσάλευτα.

Ὁ βασιλιάς μας ἦταν νεκρός. Προσπαθούσαμε νὰ τὸ νιώσωμε, νὰ τὸ πιστέψωμε, πὼς εἶχε χαθῇ ξαφνικὰ ἀπὸ κοντά μας, εἶχε φύγει ἢ γλυκιὰ ζέστη, ποὺ ἀπλωνόταν γύρω μας, εἶχε πεθάνει ὁ πιὸ ἀγαπημένος ὄλων μας, ὁ βασιλιάς μας.

Ὅλη τὴν ἡμέρα περάσαμε δίχως νὰ μπορούμε νὰ κάνωμε τίποτα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα μας. Καὶ τὸ βράδυ πλαγιάσαμε μὲ καρδιὰ βαριά. Καὶ τὸ ἄλλο πρωὶ ξυπνήσαμε και λαχταρούσαμε νὰ μὴν ἦταν ἀλήθεια, νὰ ἦταν ἓνα κακὸ ὄνειρο ποὺ πέρασε. Μὰ ἀλίμονο ! Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν λυπητερά. Οἱ σημαῖες ἔγερναν θλιμμένες. Τὸ πένθος σκέπαζε ὅλα τὰ σπίτια, ὅλους τοὺς δρόμους, ὅλη τὴν πολιτεία, ὅλη τὴ Χώρα.

Ἐγὼ δὲν εἶχα ὀρεξὴ οὔτε γιὰ παιγνίδι, οὔτε γιὰ ὀμιλίες. Ἄκουγα ὅσα ἔλεγαν οἱ μεγάλοι.

Ὁ βασιλιάς μας ἦταν νεκρός. Εἶχε πεθάνει χωρὶς νὰ φτάσῃ σὲ θατιά, εἰρηνικά, γλυκὰ γεράματα. Εἶχε πεθάνει ἀπὸ τοὺς κόπους, ἀπὸ τίς ἀβάσταχτες ἔγνοιες γιὰ τὴν πατρίδα, ποὺ ἐπάνω της ἔπεσαν μαῦρες συμφορές. Εἶχε σκοτωθῇ σ' ἓναν ἄγριο πόλεμο, σὲ μιὰ φοβερὴ μάχη, ὅπου στάθηκε μπροστά, ἔβαλε τὸ στήθος του ἐμπόδιο σὲ λυσσασμένους ἐχθρούς.

Κι ἔπese ὁ βασιλιάς μας ὁ καλός, ἔπese ἐπάνω στὸ χρέος του, γιὰ μᾶς, γιὰ τὴν πατρίδα.

Τέτοια ἔλεγε, ὁ πατέρας μου και ὁ θεῖος μου, κι ἐγὼ ἄκουγα δίχως μιλιὰ.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

‘Ο θεῖος στὸ τραπέζι μιλοῦσε σὲ μᾶς τὰ παιδιὰ καὶ μᾶς ἔλεγε :

— Πόσοι βασιλιάδες στὴν Ἑλλάδα μὲς βρέθηκαν ἐμπρὸς σὲ συμφορές, κι ἔκαναν τὸ χρέος τους ! Ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα, τὰ παμπάλαια χρόνια, ὡς σήμερα.

‘Ο πιὸ ἀρχαῖος βασιλιάς, ποὺ ξέρομε, στὴν Ἀθήνα ἦταν ὁ Αἰγέας. ‘Ο Αἰγέας ὅμως εἶχε βαρὺ χρέος, ποὺ δὲν τὸν ἄφηνε μιὰ στιγμὴ νὰ χαρῇ. Κάθε χρόνο ἔπρεπε νὰ διαλέγῃ ἑφτά παιδιά κι ἑφτά κορίτσια ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς Ἀθήνας καὶ νὰ τὰ στέλνῃ σ’ ἓνα τρομαχτικὸ θεριὸ τῆς Κρήτης, τὸ Μινώταυρο.

Ὁ δράκος αὐτὸς ἔμενε σὲ μιὰ τρίσβαθη σπηλιά, χωμένη στὰ σπλάχνα ἑνὸς βουνοῦ. Ἦταν μιὰ σπηλιά, ποὺ εἶχε τόσους δρόμους καὶ χωρίσματα καὶ κρυφές μεριές, ποὺ ὅποιος ἔμπαινε, δὲν μπορούσε νὰ βγῇ πιά. Χανόταν μέσα ἐκεῖ, ὅπως χάνεται κανεὶς σὲ ἀτέλειωτο, πυκνὸ καὶ σκοτεινὸ δάσος.

Μέσα στὸ Λαβύρινθο (ἔτσι λεγόταν ἡ φριχτὴ σπηλιά) εἶχε τὴ φωλιά του ὁ φοβερὸς δράκος, καὶ καὶ κάθε χρόνο ἔτρωγε τὰ ἑπτὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἑπτὰ κορίτσια, ποὺ εἶχε προστάξει νὰ τοῦ στέλνουν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Τὴ συμφορὰ αὐτὴ ὁ Αἰγέας δὲν τὴ βαστοῦσε. Ὑπέφερε φριχτά, ὥσπου μεγάλωσε ὁ γιὸς του ὁ Θησεύς. Τότε πατέρας καὶ γιὸς, βασιλεὺς καὶ βασιλόπουλο, πῆραν τὴν ἀπόφαση. Τὸ χρέος τους στὴν πατρίδα ἦταν νὰ σκοτώσουν τὸ Μινώταυρο.

Τὴ μέρα λοιπὸν ποὺ θὰ ἔφευγαν πάλι τὰ ἑπτὰ ἀγόρια καὶ τὰ ἑπτὰ κορίτσια γιὰ τὸ φοβερὸ ταξίδι τοῦ θανάτου, μπῆκε στὸ πλοῖο μαζί τους κι ὁ Θησεύς. Πῆρε τὸ σπαθὶ τοῦ πατέρα του καὶ τὴν εὐχή του. Καὶ τὸ πλοῖο ἀνοιξε τὰ μαῦρα πανιά του καὶ μέσα στοὺς πένθιμους ἀποχαιρετισμοὺς καὶ τοὺς θρήνους ἔφυγε στὸ πέλαγος.

Στὴν Κρήτη ζοῦσε τὸν καιρὸ ἐκεῖνο μιὰ καλὴ βασιλοπούλα, ἡ Ἀριάδνη. Ἡ καρδιά της πονοῦσε κάθε φορὰ, ποὺ ἔρχονταν τὰ δεκατέσσερα αὐτὰ παιδιὰ γιὰ τὴν τροφή τοῦ λυσσασμένου Μινώταυρου. Καὶ τὴ χρονιά αὐτὴ ἀποφάσισε κρυφὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ Θησεύ. Τοῦ ἔδωσε λοιπὸν ἓνα κουβάρι νῆμα, νὰ δέσῃ τὴν ἄκρη του ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά, ὅταν θὰ ἔμπαινε, κι ὅσο προχωροῦσε μέσα νὰ ξετύλιγε κρατώντας τὸ κουβάρι. Ἔτσι θὰ μπορούσε τυλίγοντας πάλι τὸ νῆμα νὰ ξαναβγῇ ὕστερα, ἂν σκότωνε τὸ δράκο.

Λοιπὸν ὁ Θησεύς μπῆκε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο στὸ Λαβύ-

ρινθο και προχώρησε θαρρατὰ ὡς τὸ πιὸ σκοτεινὸ μέρος, ὅπου ὁ Μινώταυρος περίμενε κοιτάζοντας μὲ τ' ἄγρια μάτια του, ποὺ πετοῦσαν πράσινες σπῖθες. Ὁ Θησέας ἐστάθηκε μπρὸς του μὲ στιγμὴ, ἔκανε στὴν ψυχὴ του μὲ μυστικὴ δέηση στοὺς θεούς, καὶ εἶπε μὲ βροντερὴ φωνή:

— Φτάνει, πιά, τέρας τῆς γῆς! Ἡ πατρίδα μου δὲ σὲ φοβάται. Ἀπὸ τὸ χέρι μου θὰ βρῆς τὴ δίκαιη τιμωρία σου.

Καὶ σήκωσε ὁ Θησέας τὸ πατρικὸ σπαθί, τρομερὸς μπροστὰ στὸ δράκο, ποὺ μούγκρισε μὲ ἀφάνταστη μανία καὶ σείστηκε ὁ κόσμος.

Τότε ἔγινε φοβερὴ πάλι. Τὸ θεριὸ ριχνόταν μὲ ἀνοιχτὸ τὸ

ἀφρισμένο στόμα του, ὅπου φοβερὰ δόντια λυσσοῦσαν νὰ ροκανίσουν τὰ κόκαλα τοῦ Θησέα. Τὰ ἀτσάλενα νύχια του χώνονταν στίς σάρκες τοῦ βασιλόπουλου. Μὰ τὸ σπαθί ἔπεφτε μὲ δύναμη κι ἀνοιγε φοβερὲς πληγὲς στὸ τεράστιο κεφάλι τοῦ θηριοῦ. Ὡσπου παρέλυσε κι ἔπεσε μὲ βογγητὰ κάτω, σπαρτάρησε κι ἔμεινε τέλος ἄψυχο.

Ἡ Ἀθήνα εἶχε γλιτώσει. Ἡ πατρίδα εἶχε σωθῇ. Ὁ Θησέας, βασιλόπουλο ἀκόμη, εἶχε κάνει τὸ χρέος του, ὅπως τὸ εἶχε κάνει κι ὁ γερο-βασιλιάς ὁ Αἰγέας, ὅταν ἔστειλε τὸ ἀγαπημένο του παιδί ἐκεῖ, πὺρ ἢ πατρίδα πρόσταζε.

Καὶ ὁ θεὸς τελείωσε μὲ αὐτὰ τὰ λόγια :

— Ἡ Ἑλλάδα στὴν ἀρχαία της ἐποχὴ εἶχε πολλοὺς βασιλιάδες, πὺρ ἔκαναν τὸ χρέος τους στὴν πατρίδα. Ἕνας ἄλλος βασιλιάς τῆς Ἀθήνας, ὁ Κόδρος, θυσιάστηκε ὁ ἴδιος κι ἔσωσε τὴν πατρίδα του, πὺρ κινδύνευε. Στὴ βυζαντινὴ πάλι ἐποχὴ τῆς Ἑλλάδας πολλοὶ βασιλιάδες ἔβαλαν τὰ στήθη τους, γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν πατρίδα.

Ὁ τελευταῖος βασιλιάς τῆς Πόλης, ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, σκοτώθηκε πάνω στὰ τεῖχη, πολεμώντας ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες του.

Στὴν πατρίδα ἔχομε ὅλοι χρέος. Καὶ ὅλοι ὅσοι ἔχομε πατρίδα τὴ γλυκιὰ μας Ἑλλάδα, ὅλοι κάνομε τὸ χρέος μας σ' αὐτή, εἴτε πολεμώντας, εἴτε πληρώνοντας ἕνα φόρο, εἴτε δίνοντας ἀφθονα χρήματα, ὅπως ἔκαναν καὶ κάνουν τόσοι πλούσιοι ἔμποροι. Οἱ ἔθνηκοι εὐεργέτες, Ἀβέρωφ, Βαρθάκης, Συγγρὸς καὶ πλῆθος ἄλλοι ἔκαναν τὸ χρέος τους στὴν πατρίδα, ἀκριβῶς ὅπως καὶ κάθε πολίτης, στρατιώτης καὶ βασιλιάς. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι μῆτέρα ὅλων μας.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

1 Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χειμῶνα, Δεκέμβριο, ἔχουν ἀρχίσει νὰ πέφτουν τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δέντρων. Ὁ κόσμος κάνει τὶς χειμωνιάτικες προετοιμασίες καὶ οἱ ἔμποροι ἔχουν πολλὴ δουλειά.

Οἱ καλλιεργητὲς ρίχνουν τὸ λίπασμα στὰ κτήματά τους. Τελειώνει τὸ μάζωμα τῶν ἐλιῶν. Τὰ πορτοκάλια βρίσκονται στὶς δόξες τους. Ἡ μυγδαλιὰ ἀνθίζει. Ζουμπούλια, μενεξέδες, ρόδα, γαρύφαλλα καὶ ἀνεμώνες.

Τὸ κρύο δυναμώνει. Πολλοὶ παθαίνουν χιονίστρες καὶ πόνους τοῦ λαιμοῦ. Πρέπει ν' ἀλείφουν τὰ χέρια τους μὲ γλυκερίνη καὶ νὰ κάνουν γαργάρες μὲ ὄξυζενέ πρωὶ καὶ βράδυ γιὰ τὸ λαιμό.

2. Τὸν Ἰανουάριο φυσᾷ συχνὰ ὁ βοριάς, ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει. Φυσοῦν ὅμως καὶ νότιοι ἄνεμοι πολὺ δυνατοί, μὲ χοντρές βροχές. Μολαταῦτα κατὰ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς γίνεται μιὰ ἐξοχη καλοκαιριά ποὺ λέγεται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες », ἐπειδὴ αὐτὲς τὶς μέρες κλωσοῦν στὶς ἀκρογιαλιές τὰ θαλασσοπούλια, ποὺ λέγονται Ἀλκυόνες. Στοιὺς ἀγροὺς δὲν ἐργάζονται.

Ἡ μυγδαλιὰ καμαρώνει σὰ νυφούλα στὴν ἄσπρη στολὴ της. Οἱ ἀνεμώνες γεμίζουν τὶς ἀκαλλιέργητες πλαγιές. Τώρα στὰ περιβόλια φυτεύουν κουκιά, μπιζέλια, κρεμμύδια. Οἱ δεντροκόμοι

καθαρίζουν τὰ δέντρα τους καὶ ἀσθεστώνουν τοὺς κορμούς. Οἱ ναυτικοὶ ἐτοιμάζονται γιὰ τὶς δουλειές τους στὴ θάλασσα, τώρα ποὺ μὲ τὸν ἀγίασμό ἡμερεῖται.

Γιὰ τὸ κρῦο τὰ σπίτια μένουν κλειστὰ, μὰ πρέπει συχνὰ ν' ἀερίζωνται χάριν τῆς υγείας μας. Πότε, πότε νὰ βάζουμε βορικοῦχο βαζελίνη στὴ μύτη μας, ὅταν βγαίνουμε μὲ τὴν παγωνιὰ ἔξω.

Τρόφιμα τῆς ἐποχῆς εἶναι τὸ λάχανο, τὸ κουνουπίδι. Ἀρνάκι τοῦ γάλακτος, ὀρνίθες, γαλοπούλες. Ἀρχίζουν νὰ γεννοῦν αἱ κόττες αὐγά. Ἀφθονία ἀπὸ μῆλα καὶ κάστανα.

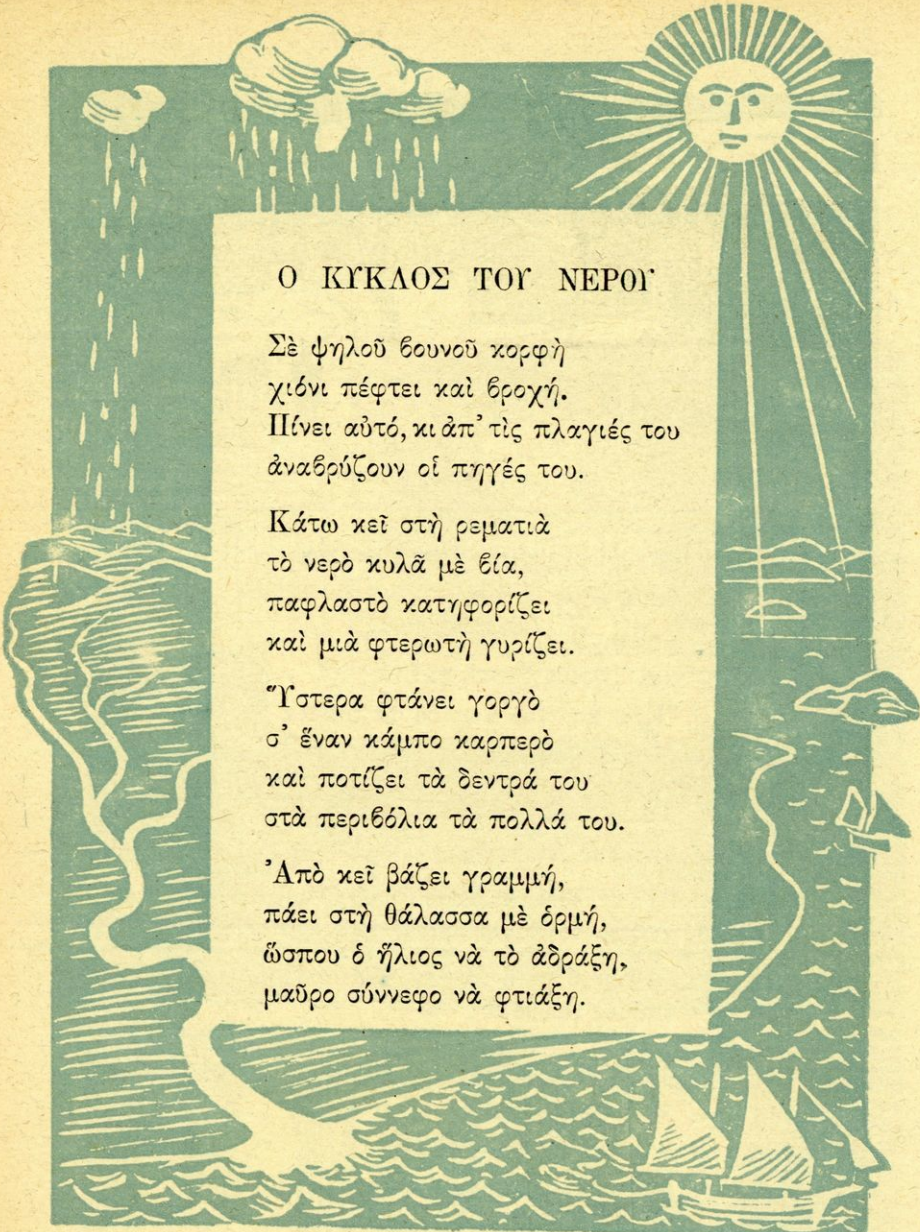
3. Τὸ Φεβρουάριο μὲ τὶς ἀποκριάτικες διασκεδάσεις, χοροὺς καὶ συγκεντρώσεις, πρέπει νὰ προσέχωμε περισσότερο τὴν υγεία μας στὴν ἀπότομη ἀλλαγὴ ἀπὸ ζεστὸ μέρος στὸν κρῦο δρόμο. Πρῶτὴ καὶ βράδυ ἡ ψύχρα εἶναι τσουχτερή, ἐνῶ τὸ μεσημέρι κάνει ζέστη. Ἐπίσης φυσοῦν συχνὰ νότιοι ἄνεμοι καὶ κάνει πολλὴ ὑγρασία. Ἀρχίζει μολαταῦτα νὰ μυρίζῃ ἡ ἀνοιξη. Προβάλλει ἡ κκινούρια βλάστηση, ἀνθίζουν τὰ καρποφόρα δέντρα, κερασιές, βερυκοκιές κλπ.

Στοὺς λαχανόκηπους σπέρνουν σπανάκι, καρότα, σκόρδα, κάρδαμο, μαϊντανό, μελιτζάνες, πατάτες. Οἱ δεντροκόμοι καθαρίζουν τὶς ἀχλαδιές καὶ τὶς μηλιές τους.

Στοὺς ἀνθῶνες φυτεύουν γαρυφαλλιές, τριανταφυλλιές. Οἱ βοσκοὶ ἔχουν τὰ κοπάδια τους στὰ λιβάδια. Οἱ ψαράδες βγάζουν ἀφθονα ψάρια.

Στὸ σπίτι χρειάζεται λίγη φωτιὰ νὰ στεγνώνη ἡ ὑγρασία, καὶ πότε πότε νὰ γίνεται ἀερισμός. Τὴ νύχτα δὲν πρέπει νὰ βγαίνουμε ἔξω, γιὰτὶ ἡ γρίπη καὶ ἡ βρογχίτις παραμοεύουν.

Στὸ διάστημα τοῦ χειμῶνα τὸ σπίτι ἔχει πολλὰ ἔξοδα.

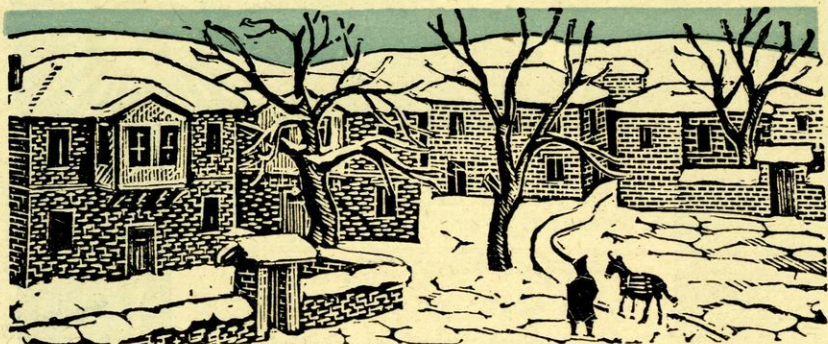
Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Σε ψηλού βουνού κορφή
χιόνι πέφτει και βροχή.
Πίνει αυτό, κι απ' τις πλαγιές του
αναδρύζουν οι πηγές του.

Κάτω κει στή ρεματιά
τὸ νερό κυλά με βία,
παφλαστό κατηφορίζει
και μιὰ φτερωτὴ γυρίζει.

Ύστερα φτάνει γοργό
σ' ἓναν κάμπο καρπερό
και ποτίζει τὰ δέντρά του
στὰ περιβόλια τὰ πολλά του.

Ἀπὸ κει βάζει γραμμή,
πάει στή θάλασσα με ὀρμή,
ὥσπου ὁ ἥλιος νὰ τὸ ἀδράξει,
μαῦρο σύννεφο νὰ φτιάξει.

ΧΕΙΜΩΝΙΑ

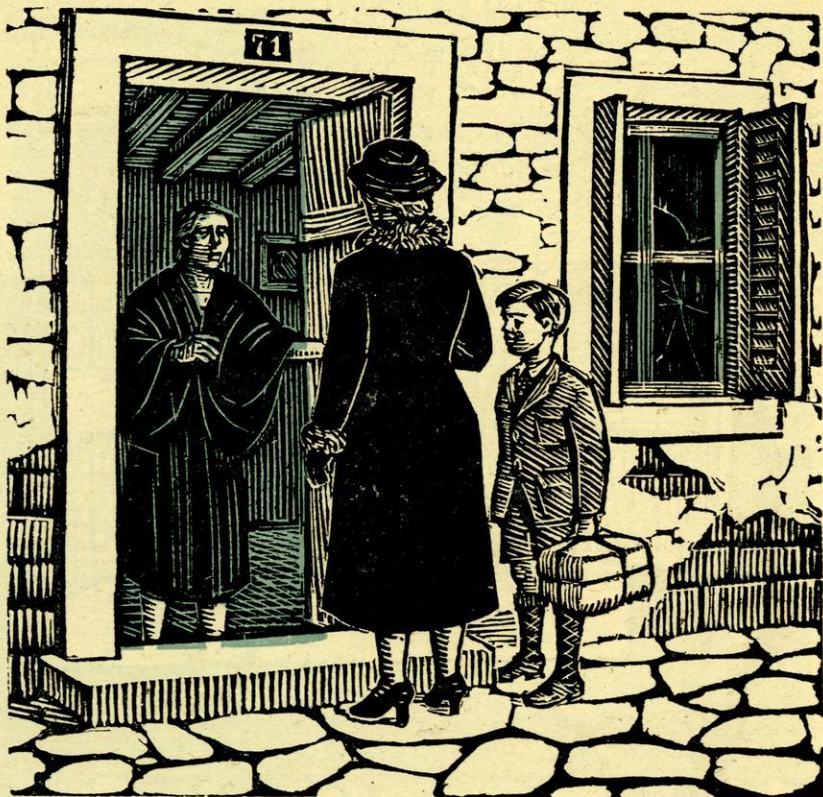
Στὸ χωριὸ μὲ τ' ἄσπρα σπίτια
ἦρθε ἡ χειμωνιά,
μαζευτήκαν τὰ σπουργίτια
καὶ ζητοῦν ζεστὴ γωνιά.
Ἔξω ἀπ' τοῦ χωριοῦ τὰ σπίτια
ἦρθε ἡ χειμωνιά.

Τὰ κλαριά δὲν ἔχουν φύλλα,
σπόρους πουθενά,
μέσ' στὸ τζάκι ἄναψαν ξύλα
κι ἔξω τὸ πουλὶ πεινᾷ·
τὰ κλαριά γυμνά ἀπὸ φύλλα,
σπόρος πουθενά !

Τὸ καλὸ παιδὶ θ' ἀνοίξη
τότε, τί χαρά !
καὶ τὰ ψίχουλα θὰ ρίξη
στὰ πουλάκια τὰ μικρά.
Τὸ θολὸ τζάμι θ' ἀνοίξη
τότε, τί χαρά !

Μιά καὶ δυὸ θὰ φτερουγίσουν
μέσα στὴν αὐλή,
τὴν κοιλιὰ τους νὰ γεμίσουν,
ποὺ 'ταν ἄδεια ὥρα πολλή,
καὶ γι' ἄλλου θὰ ξεκινήσουν !
—ὥρα τους καλή !

ΜΙΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

(Διήγηση μαθητού)

Χτὲς βράδῳ μὲ τὴ μητέρα μου πήγαμε σὲ μιὰ φτωχὴ γυναίκα, νὰ τῆς δώσουμε λίγα ἀσπρόρουχα, ποὺ ἐτοιμάσαμε. Ἐγὼ κρατοῦσα τὸ δέμα καὶ ἡ μητέρα μου τὴν ἐφημερίδα, ποὺ εἶχε τὴ διεύθυνση τῆς φτωχῆς.

Φτάσαμε σ' ἓνα φτωχικὸ σπίτι.

Ἡ μητέρα μου χτύπησε τὴν πόρτα. Μὰς ἀνοιξε μιὰ γυναίκα, νέα ἀκόμη, ξανθὴ καὶ πολὺ ἀδύνατη. Μοῦ φάνηκε ἀμέσως, ὅτι τὴν εἶχα δεῖ πολλές φορές, μὲ τὸ ἴδιο κίτρινο μαντίλι, ποὺ φοροῦσε στὸ κεφάλι.

— Εἰστε ἐσεῖς ἡ κυρία Φανή; τὴ ρώτησε ἡ μητέρα μου.

— Ναί, καλὴ μου κυρία, ἐγὼ εἶμαι.

— Σὰς φέραμε λίγα ἀσπρόρουχα.

Ἡ δυστυχισμένη γυναίκα ἄρχισε τότε νὰ μᾶς εὐχαριστῇ καὶ νὰ μᾶς εὐχεται χωρὶς τελειωμό.

Ἐγὼ στὸ ἀναμεσαξὺ παρατήρησα σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ γυμνοῦ καὶ σκοτεινοῦ δωματίου ἓνα παιδί γονατισμένο μπροστὰ σὲ μιὰ καρέκλα, μὲ τὰ νῶτα γυρισμένα πρὸς ἐμᾶς. Φαινόταν ὅτι ἔγραφε. Καὶ πραγματικὰ ἔγραφε, μὲ τὰ τετράδιά του ἐπάνω στὴν καρέκλα καὶ τὸ καλαμάρι στὸ πάτωμα. Πῶς μπορούσε ὁμως καὶ ἔγραφε στὸ σκοτάδι;

Ἐνῶ σκεφτόμουν αὐτά, γνώρισα ἔξαφνα τὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ τὸ παλὶδ σακάκι τοῦ Διαμαντῆ, τοῦ παιδιοῦ, ποὺ εἶχε τὸ χέρι παράλυτο καὶ ποὺ τὸ πείραζαν μερικὰ κακὰ παιδιά.

Τὸ εἶπα σιγὰ στὴ μητέρα μου, ἐνῶ ἡ φτωχὴ γυναίκα ἀπομακρύνθηκε λίγο, γιὰ νὰ ἀκουμπήσῃ σὲ μιὰ καρέκλα τὸ δέμα μὲ τὰ ἀσπρόρουχα.

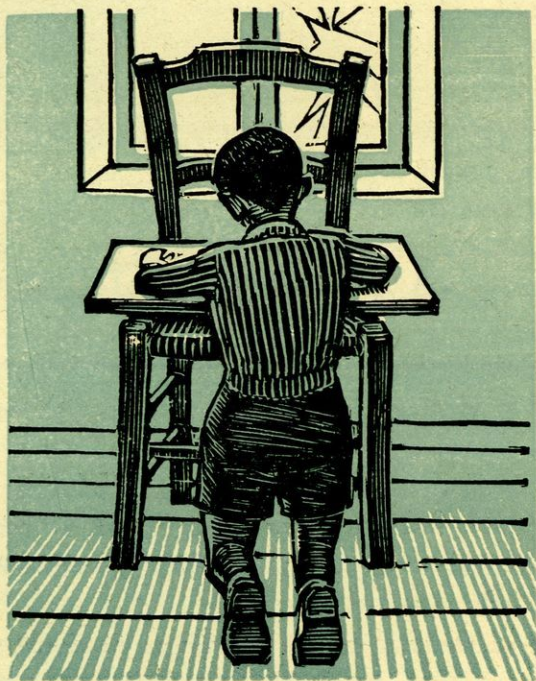
— Σιωπὴ! ἀπάντησε ἡ μητέρα μου. Ἴσως νὰ ντρέπεται νὰ σὲ δῇ, ποὺ ἦρθες νὰ κάμῃς ἐλεημοσύνη στὴ μητέρα του. Μὴν τὸ φωνάξῃς!

Αὐτὴ ὁμως τὴ στιγμή ὁ Διαμαντῆς στράφηκε πρὸς ἐμᾶς. Ἐγὼ τὰ ᾄχασα. Αὐτὸς μοῦ χαμογέλασε καὶ ἡ μητέρα μου μ' ἐσπρωξε νὰ τὸ χαιρετήσω. Ἐτρεξα κοντά του καὶ αὐτὸς μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι χαρούμενος.

— Ὅριστε! ἔλεγε στὸ μεταξὺ ἡ μητέρα του στὴ δική μου. Εἶμαι ἡ μόνη μ' αὐτὸ τὸ παιδί. Ὁ ἄνδρας μου πέθανε. Τώρα

εἶμαι ἄρρωστη καὶ δὲν μπορῶ νὰ κερδίξω τὰ λίγα χρήματα που ἔβγαζα πουλώντας λαχανικά. Δὲ μᾶς ἔμεινε οὔτε ἓνα τραπεζάκι, γιὰ νὰ γράφῃ ὁ καημένος ὁ Διαμαντής μου. Ὅταν εἶχα τὴν μπάγκα μου στὴν πόρτα, μπορούσε τουλάχιστο νὰ γράφῃ ἐκεῖ ἐπάνω. Τώρα μοῦ τὴν πῆραν κι αὐτή. Καὶ δὲν ἔχομε οὔτε λίγο φῶς, γιὰ νὰ μελετᾷ χωρὶς νὰ πάθουν τὰ μάτια του. Εὐτυχῶς ποὺ μπορῶ καὶ τὸν στέλνω στὸ σχολεῖο μὲ ἔξοδα τοῦ Δήμου. Ὁ καημένος ὁ Διαμαντής μου ! Νὰ ξέρατε πόση ὀρεξὴ ἔχει γιὰ μελέτη. Δυστυχισμένη ποὺ εἶμαι !

Ἡ μητέρα μου τῆς ἔδωσε ὅσα χρήματα εἶχε στὴν τσάντα της, φίλησε τὸ Διαμαντὴ καὶ σχεδὸν ἔκλαψε, ὅταν φύγαμε.

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Είναι παραμονή των Χριστουγέννων.

Από το πρωί τα παιδιά ετοιμάζονται να πούν τα κάλαντα. Κι εφέτος έχουν περισσότερη προθυμία και περισσότερο ζήλο από κάθε άλλη φορά.

Γιατί σήμερα θα πούν τα κάλαντα, όχι για να πάρουν δώρα και να τα μοιραστούν αναμεταξύ τους. Σήμερα, τι μαζέψουν θα τα δώσουν για να αγοράσουν δώρα πρωτοχρονιάτικα για τα φτωχά

παιδιά καὶ γιὰ τὰ ὄρφανά, ποὺ δὲν ἔχουν κανένα νὰ φροντίσῃ γι' αὐτά. Γι' αὐτὸ τὰ βλέπετε μὲ τόση περηφάνια καὶ μὲ τόση φροντίδα νὰ ἐτοιμάζονται.

Ἐκεῖ κάτω, στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ τους ὁ Πέτρος, ὁ Μανόλης καὶ ὁ Νίκος τελειώνουν τὴν ἐκκλησίαν, ποὺ θὰ κρατοῦν στὰ χέρια τους, ὅταν θὰ λένε τὰ κάλαντα. Ἐπάνω στὸν ὠραῖο τροῦλο τῆς καρφώνουν ἓνα σταυρό. Τὰ διπλανὰ καμπαναριὰ ἔγιναν ψηλὰ καὶ ἴσια, καὶ φαίνονται ἀπὸ μέσα οἱ καμπάνες, τὰ μικρὰ κουδουνάκια ποὺ κρέμασαν.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Γιώργος γυμνάζονται ἀκόμη στὸ ταμποῦρλο καὶ σιγοτραγουδοῦν :

*Χριστούγεννα, πρωτόγεννα,
πρώτη γιορτὴ τοῦ κόσμου.*

— Μπούμ ! μπούμ ! μπουμπουμπούμ ! κάνουν τὰ ταμποῦρλα.

Ὁ Ἀντώνης παρέκει κρατεῖ ἓνα τρίγωνο σιδερένιο καὶ τὸ χτυπᾷ μὲ πολλὴ τέχνη.

*Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τ' ἀψηλὸ πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ,
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.*

— Ντίν, ντάν, ντίν ! Ντίν, ντάν, ντίν !

Τὰ ἄλλα παιδιά ἔμαθαν καλὰ τὰ κάλαντα. Ἐμαθαν ἀκόμη καὶ τὸ τροπάριο :

Ἡ παρθένος σήμερον . . .

Καὶ μὲ τί γλυκιὰ φωνὴ τὰ τραγουδοῦσαν !

Σὲ λίγο μπῆκαν σὲ γραμμὴ. Μπροστὰ ἢ ἐκκλησίαισιν τους, ἔπειτα τὰ ταμποῦρλα καὶ τὸ τρίγωνο καὶ δλόγυρα τὰ ἄλλα παιδιά.

Ὁ Ἡλίας κρατᾷ ἓνα κλουδάκι πουλιοῦ. Δὲν ἔχει πουλί. Τὸ ἔχει ντύσει μὲ χαρτὶ καὶ ἀφῆκε ἀπὸ πάνω μιὰ τρύπα. Ἐκεῖ μέσα θὰ ἔριχναν τὰ λεφτὰ ποὺ θὰ τοὺς ἔδιναν.

— Ἐμπρός ! λέει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν τραγουδώντας.

— Νὰ τὰ ποῦμε ; ρωτοῦσαν μόλις ἔμπαιναν σὲ κανένα σπίτι γνωστό τους.

— Μάλιστα !

Καὶ τὰ παιδιὰ ζωηρὰ ζωηρὰ ἄρχιζαν !

*Καλὴν ἐσπέραν ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὀρισμός σας,
Χριστοῦ τῇ θείᾳ γέννηση νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας.
Χριστὸς γεννᾶται σήμερα, στὴ Βηθλεὲμ τὴν πόλη....*

— Καὶ τοῦ χρόνου ! φωνάζουν στὰ τελευταῖα.

Γρήγορα μαθεύτηκε γιὰ ποιο σκοπὸ ἔλεγαν τὰ κάλαντα.

Καὶ τοὺς φώναζαν ἀπὸ κάθε σπίτι :

— Ἐλᾶτε καὶ σ' ἐμᾶς ! Ἐλᾶτε νὰ μᾶς τὰ πῆτε !

Νὰ βλέπατε τὴ χαρὰ τους ! Εἶχαν τέτοια συγκίνηση, ποὺ πολλὰ κόντευαν νὰ κλάψουν.

Καὶ μὲ μεγαλύτερη ζωηρότητα φώναζαν :

Οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται, χαίρει ἡ φύση ὅλη.

Εἶχε νυχτώσει κι ἀκόμη τὰ ἔλεγαν. Ὅταν ξαναγύρισαν στὸ σπίτι τοῦ Ἡλία, ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Πέτρος μέτρησαν τὰ λεφτὰ καὶ εἶπαν στὰ παιδιὰ, πόσα ἦταν !

— Ζήτω ! φώναξαν ὅλα μαζί μὲ χειροκροτήματα, μὲ χοροπηδήματα, μὲ χαρὰ καὶ περηφάνια.

Τόσο μάλιστα δυνατὰ φώναζαν ἀγκαλιασμένα, ποὺ δὲ μᾶς ἄφηναν ν' ἀκούσωμε πόσες δραχμὲς εἶχαν στὸ κλουδάκι μέσα.

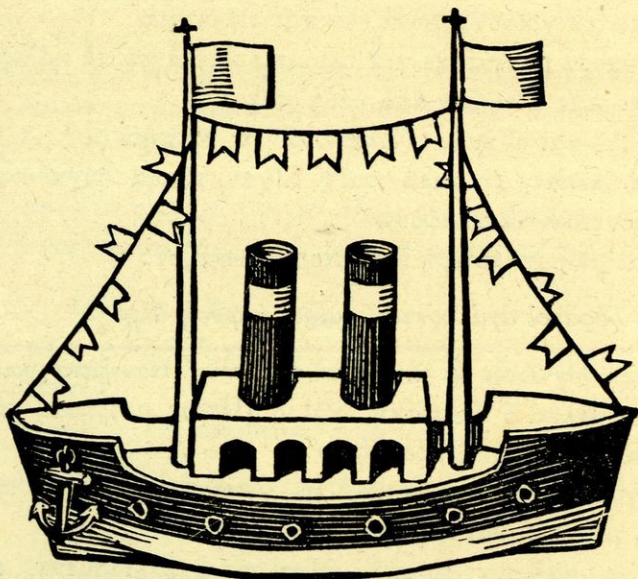
Γι' αὐτὸ δὲν τὸ ξέρομε νὰ σᾶς τὸ ποῦμε.

— Φτάνουν γιὰ ἔλα τὰ φτωχὰ μας, γιὰ ἔλα τὰ ὀρφανὰ ! εἶπε ὁ Πέτρος. Γιὰ ἔλα θὰ πάρωμε ἀπὸ ἓνα δῶρο.

— Καὶ τοῦ χρόνου ! φώναξαν ἔλα. Καληνύχτα, τὸ πρωὶ στὴν ἐκκλησία, θὰ ξαναβρεθοῦμε καὶ τὰ λέμε.

Καὶ ἔπως ἔφευγαν γιὰ τὸ σπιτάκι τους τὸ καθένα, καὶ σκορπίζονταν σὲ κάθε δρόμο, ἀκούγονταν χαρούμενες οἱ φωνές τους :

Χριστὸς γεννᾶται σήμερα....

Η ΣΗΜΑΙΑ

Τί ωραία τελετή! Ὁ Λέανδρος εἶχε πᾶνι πολλές φορές σὲ πολεμικά πλοία. Ὁ θεῖος του ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τὸν ἔπαιρνε συχνὰ μαζί του στὰ πλοία, ποὺ ὑπηρετοῦσε. Αὐτὴ τὴ φορά ὁμως τοῦ εἶχε παραγγεῖλει νὰ εἶναι ἑτοιμος στὶς 7 τὸ πρωί. Θὰ ἔστελνε ἕνα ναύτη νὰ τὸν πάρῃ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ τὸν πᾶν μέσα, μὲ τὴ βενζινάκατο τοῦ πλοίου.

Στὶς 7 ὁ Λέανδρος ἦταν ἑτοιμος. Σὲ λίγο ἦρθε ὁ ναύτης, τὸν πῆρε, τὸν κατέβασε στὸ Φάληρο, καὶ στὶς ἑφτάμιση—τί ωραίο ταξίδι ἔκανε μὲ τὴ γρήγορη βενζινάκατο—ἦταν φτασμένος στὸ πλοίο. Ὁ θεῖος του, μὲ τὴ στολή του, τὸν περίμενε στὴ σκάλα

τοῦ μεγάλου θωρηκτοῦ. Μὰ γιατί τόσο πρῶι αὐτὴ τὴ φορά; Σὲ λίγο εἶδε γιατί.

Πλησίαζε 8 ἡ ὥρα. Στὸ κατάστρωμα, ποὺ ἔλαμπε ἀπὸ καθαριότητα, ἦταν μεγάλη κίνηση. Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί καὶ ναῦτες πηγαينوέρχονται. Ἐξαφνα ἡ σάλπιγγα ἀκούστηκε. Οἱ ναῦτες παρατάχθηκαν σὲ δυὸ γραμμὲς πίσω στὴν πρύμνη, μὲ τὰ ὅπλα τους. Οἱ ἀξιωματικοί στάθηκαν σὲ προσοχή. Ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου ἀνάμεσά τους. Σὲ λίγο ἡ μικρὴ καμπάνα τοῦ πλοίου σήμανε τέσσερεις διπλοὺς χτύπους. Ἔτσι σημαίνουν τὴν ὥρα τοῦ πλοίου. Ἡ ὥρα ἦταν 8. Καὶ ἀμέσως ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας ἔδωσε δυνατὰ τὴ διαταγή :

— Εἰς ἔπαρσιν σημαίας. Προσοχή!

Καὶ σὲ λίγο πάλι φώναξε δυνατὰ :

— Αἶρε!

Ὁ Λέανδρος δὲν καταλάβαινε καλὰ τὴ γλώσσα τῶν ναυτικῶν προσταγμάτων, ὁ θεῖος του ὅμως, ποὺ ἦταν κοντά του, τοῦ ἐξήγησε τὸ νόημα. Οἱ ναῦτες τῆς φρουρᾶς παρουσίαζαν ὅπλα. Οἱ ἀξιωματικοί ἔφεραν τὴ δεξιὰ τους παλάμη στὸ γεῖσο τοῦ πηληκίου τους, ὅπως κάνουν ὅταν χαιρετοῦν στρατιωτικά. Οἱ ὑπαξιωματικοί τὸ ἴδιο. Ὁ Λέανδρος, χωρὶς κανεῖς νὰ τοῦ πῇ τίποτε, σὰ νὰ τοῦ εἶχε σηκώσει κάποιος τὸ χέρι του, ἔβγαλε καὶ αὐτὸς τὸ καπέλο του.

Μὲ τὸ «αἶρε», εἶδε τότε νὰ ὑψώνεται στὴν πρύμνη, ἐπάνω σ' ἓνα τεντωμένο σχοινί, ἡ σημαία τοῦ πλοίου, μιὰ μεγάλη ὠραία σημαία, ν' ἀνεβαίνει σιγὰ σιγὰ, νὰ ξεδιπλώνεται καὶ ν' ἀνεμίζει, μὲ τὰ γαλανόλευκα χρώματά της καὶ τὸ σταυρὸ στὴ μέση. Καὶ στὸν ἴδιο καιρὸ ἓνας πυροβολισμὸς ἀκούστηκε. Ἦταν ὁ ναύτης σκοπὸς τῆς σκάλας, ποὺ εἶχε ἀδειάσει τὸ τουφέκι του, γιὰ

τὸ χαιρετισμὸ τῆς Σημαίας. Ἡ ἐλληνικὴ Σημαία κυμάτιζε τώρα περήφανα στὸν ἀέρα, ἐπάνω ἐπάνω ἀπὸ τὴν πρύμνη τοῦ θωρηκτοῦ.

Ὁ Λεάνδρος εἶχε καταλάβει τώρα τί ἦταν ὅλη αὐτὴ ἡ ὥραία τελετὴ. Ἦταν ὁ χαιρετισμὸς τῆς Σημαίας. Καὶ μὲ παράξενη ἀνατριχίλα πέρασε ὅλο του τὸ κορμί, ποῦ δὲν τὴν εἶχε νιώσει ἄλλη φορά. Τοῦ φαινόταν, πῶς ἤθελε νὰ κλάψῃ.

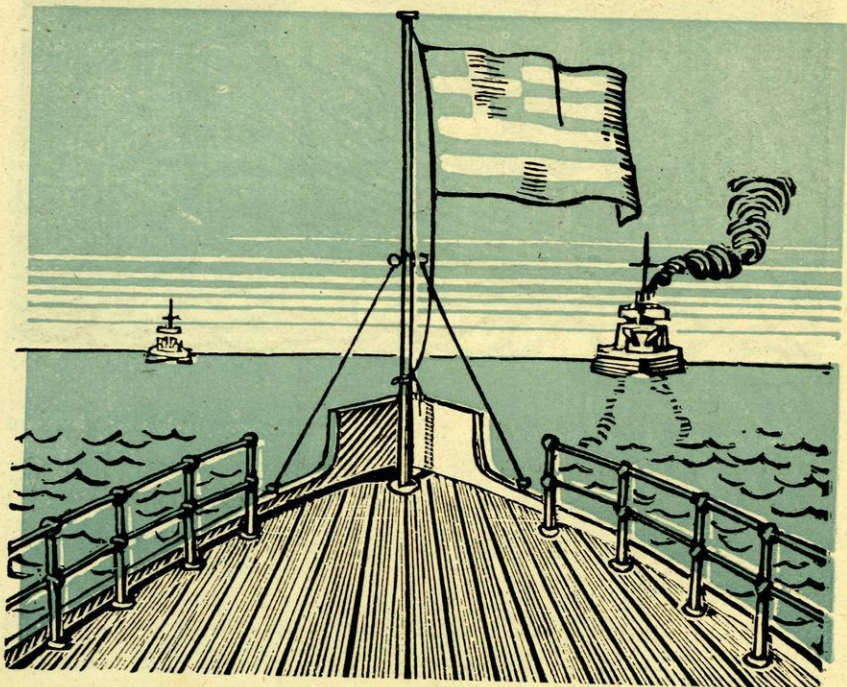
Ὅταν τελείωσε ἡ ὥραία τελετὴ, ὁ θεῖος του τὸν πῆρε κάτω στὴ σάλα τοῦ πλοίου, ὅπου ἦταν μαζεμένοι καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί, καὶ τοῦ πρόσφερε διάφορα γλυκά. Μὰ ὁ Λεάνδρος ἦταν τόσο συγκινημένος ἀπὸ ὅσα εἶδε, ποῦ δὲν μπορούσε ἀκόμη νὰ φάῃ. Τότε ὁ θεῖος του τοῦ εἶπε :

— Εἶδες, λοιπόν, γιατί σ' ἔφερα τόσο πρῶι στὸ πλοῖο; Σ' ἔφερα νὰ δῇς τὸ χαιρετισμὸ τῆς Σημαίας. Ἔτσι γίνεται στὰ πλοῖα μας

τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, κάθε πρωὶ στίς ὀχτῶ, ποὺ ὑψώνουν τὴ Σημαία, καὶ κάθε βράδυ, μὲ τὴ δύση τοῦ ἡλίου, ποὺ τὴν κατεβάζουν. Εἶναι ὁ χαιρετισμὸς τῆς Σημαίας μας. Κάτω ἀπὸ αὐτὴ οἱ πατέρες μας πολέμησαν στὴ στεριά καὶ στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ μᾶς χαρίσουν μιὰ ἐλεύθερη πατρίδα. Καὶ κάτω ἀπ' αὐτὴ, ἔταν μᾶς χρειαστὴ ἡ πατρίδα μας, θὰ τὴν ὑπερασπιστοῦμε κι ἐμεῖς. Μὰ καὶ πάντα, κάτω ἀπὸ τὴ δοξασμένη αὐτὴ σημαία, ἡ ζωὴ μας πρέπει νὰ τρέχη, ἀφιερωμένη στὴν τιμὴ καὶ τὴ δόξα τῆς ἐλληνικῆς πατρίδας.

Ὁ Λεάνδρος, ποὺ εἶχε ἀκούσει συγκινημένος τὰ ὠραία λόγια τοῦ θεοῦ του, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε :

— Θεῖε, θέλω κι ἐγώ, ἔταν μεγαλώσω, νὰ γίνω ναύτης !

ΤΟ ΜΑΓΕΜΕΝΟ ΓΕΦΥΡΑΚΙ

Ένας μικρός είχε τὸ ἐλάττωμα νὰ λέγῃ ψέμματα. Καὶ πολλὰς φορές χωρὶς κανένα συμφέρον ἔτσι γιὰ γούστο.

Μιὰ μέρα πήγαινε περίπατο μετὰ τὸν πατέρα του στὴν ἐξοχή. Περνώντας ἀπὸ μιὰ στάνη, εἶδαν ἕνα μεγάλο σκύλο, ποὺ τὴ φύλαγε.

— Τί μεγάλο σκυλί ! εἶπε ὁ πατέρας.

— Μπᾶ ! ἔκαμε ὁ γιός· αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτε. Ἐγὼ μιὰ μέρα, στὸ λιμάνι, εἶδα ἕνα σκυλί, ποὺ εἶχε μαζί του ἕνας ξένος, μεγάλο σὰ μοσχάρι.

— Τόσο πολὺ ; ἀπόρησε τάχα ὁ πατέρας.

— Ἴσως ἦταν καὶ μεγαλύτερο, ἀποκρίθηκε ὁ γιός.

Ὁ πατέρας κάρφωσε τὸ βλέμμα του στὸ γιό του, καμώθηκε πὼς τὸ πίστεψε καὶ προχώρησε.

Σὲ λίγο εἶδαν ἀπὸ μακριὰ ἓνα γεφυράκι.

— Τί ὁμορφο! φώναξε ὁ γιός. Πᾶμε νὰ τὸ δοῦμε κι ἀπὸ κοντά.

— Μὴ βιάζεσαι, κι ἀπὸ κεῖ θὰ περάσουμε σὲ λίγο, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Πρέπει νὰ ξέρης ἔμως, πῶς αὐτὸ τ' ὁμορφο γεφυράκι εἶναι μαγεμένο.

— Μαγεμένο; Τί δηλαδή;

— Νά, ὅποιος ἔχει πῆ φέμα, ἅμα τὸ περάση, βουθαίνεται στὴ στιγμὴ.

— Καὶ μένει βουβός; ρώτησε μὲ φόβο ὁ μικρός.

— Σ' ὅλη του τὴ ζωὴ! Μὰ ἐσὺ γιατί φοβάσαι; Εἶπες κανένα φέμα;

— Ὁχι... δὲν εἶπα... μά...

— Ἐμπρὸς λοιπόν!

— Ἐμπρὸς!... δὲ φοβάμαι.

Καὶ προχώρησαν πρὸς τὸ γεφυράκι. Ἀλλὰ τοῦ γιου ἔτρεμαν καὶ τὰ γόνατα κι ἡ καρδιά. Ὅσο πλησίαζαν, τόσο καὶ μεγάλωνε ἡ ταραχὴ του, πὺν ἦταν ἀδύνατο νὰ τὴν κρύψῃ. Δὲν μπόρεσε πιὰ νὰ βαστάξῃ. Καὶ λέει τοῦ πατέρα του:

— Σιγότερα, πατεράκη, νὰ ζῆς... κουράστηκα...

— Μπά, πῶς αὐτό; Ἄς εἶναι, πᾶμε καὶ σιγότερα, δὲ βιαζόμαστε.

— Ἐπειτα, πατεράκη, ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ.

— Γιά, ν' ἀκούσω.

— Τώρα θυμήθηκα καλά. Ὁ σκύλος τοῦ ξένου δὲν ἦταν καθαυτὸ σὰ μοσχάρι. Ἦταν ἐπάνω κάτω σὰν ἓνα μικρὸ γαϊδουράκι.

— Καλά, παιδί μου. Νά, φτάσαμε στὸ γεφυράκι. Βλέπεις καὶ τί ὁμορφο πὺν εἶναι; Βλέπεις καὶ τὸ νεράκι, πὺν κυλάει ἀπὸ κάτω;

Ποῦ νὰ τὰ ἀκούσῃ ὅμως αὐτὰ ὁ Σωτηράκης! Τὸν ἔχει κυριέψει ἡ ἀγωνία. Ὁ ἰδρώτας τρέχει ἀπὸ τὸ χλωμὸ πρόσωπό του.

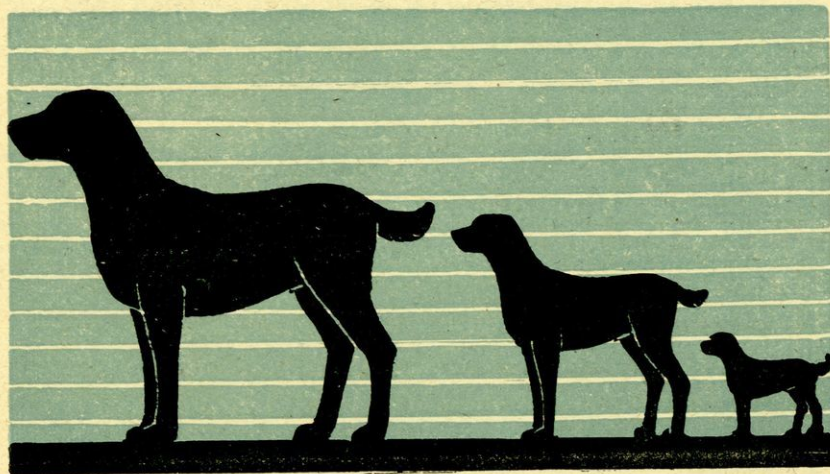
Κι ἔξαφνα πάλι στέκεται.

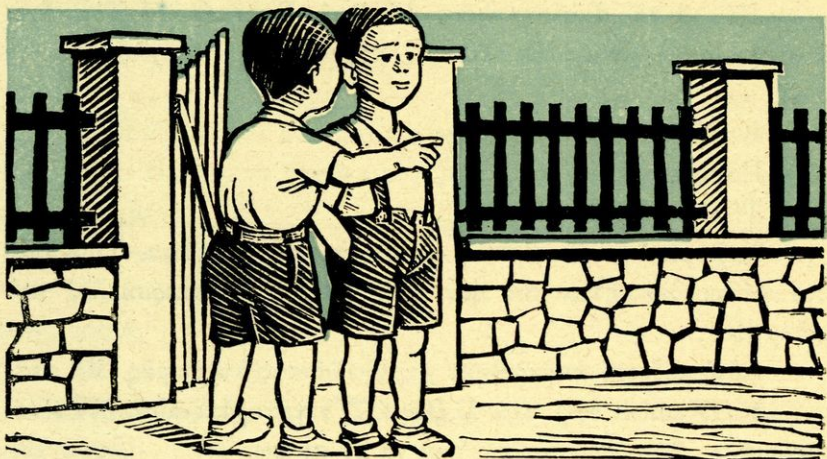
— Πατεράκη!...

— Τί εἶναι, παιδί μου;

— Συγχώρεσέ με, πατεράκη, θὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Ὁ σκύλος τοῦ ξένου δὲν ἦταν πιὸ μεγάλος ἀπὸ τὸ μαντρόσκυλο, ποὺ εἶδαμε!...

— Αὐτὸ τῶξερα, ἀποκρίθηκε χαμογελώντας ὁ πατέρας. Μὰ στάσου νὰ σοῦ πῶ κι ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν. Τὸ γεφυράκι αὐτὸ δὲν εἶναι μαγεμένο. Ἔτσι σοῦ τό'πα, γιὰ νὰ σὲ πιάσω.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΛΟΙ ΦΙΛΟΙ

— Θόδωρε, μὴν πηγαίνεις μετὰ Σωτηράκη! Εἶναι ἄτακτο παιδί καὶ θὰ σὲ μπλέξῃ σὲ καμὶὰ κακὴ πράξη καὶ θὰ μετανιώσῃς πικρά.

Ἔτσι ἔλεγε στὸ Θόδωρο ἡ μητέρα του.

— Ὅχι, μητέρα, παίζουμε, ἔλεγε ὁ Θόδωρος. Εἴμαστε γειτόνοι καὶ συμμαθητές. Μὲ ποιόν ἄλλο θέλεις νὰ παίζω;

— Καλὰ! παιδί μου, πρόσεχε μόνο μὴ μετανιώσῃς, ὅταν θὰ εἶναι ἀργά.

Μὰ μέρα ὁ Σωτηράκης εἶχε πάει στὸ σπίτι τοῦ Θόδωρου. Κατέβηκαν στὸν κήπο καὶ διασκέδαζαν μετὰ τὰ κουνελάκια τοῦ Θόδωρου.

Εἶχε τέσσερα κουνελάκια, τρία γκριῖζα καὶ ἓνα κάτασπρο με κόκκινα μάτια.

— Τί τρῶνε τὰ κουνελάκια σου; ρώτησε ὁ Σωτηράκης.

— Τρῶνε χόρτο, ρίζες, ρεβίθια καὶ ὅ,τι ἄλλο βρεθῇ.

— Σανό δὲν τρῶνε; ρώτησε ὁ Σωτηράκης. Τὰ δικά μου τρῶνε σανό καὶ παχαίνουν.

— Τρῶνε καὶ σανό, μὰ ποῦ νὰ τὸν βρῶ, δὲν ἔχομε σανό.

— "Α, ξέρεις ποῦ μπορεῖς νὰ ἔβρης σανό; Κάτω στὸ σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τὸ ἀμαξοστάσι τοῦ κῆρ Βασίλη τοῦ ἀμαξᾶ. Κάθε μέρα ξεφορτώνουν ἐκεῖ κάρα μὲ σανό καὶ μπορεῖς νὰ μαζέψης ὅσο θέλεις σκορπισμένο κάτω στὸ χῶμα.

— "Α, ὦραϊα! Πᾶμε μαζί, λέει ὁ Θόδωρος καὶ σηκώνεται γρήγορα γρήγορα.

Βάζουν τὰ κουνέλια στὸ κασόνι τους καὶ ξεκινοῦν οἱ δυὸ φίλοι γιὰ τὸ σταθμὸ.

Ἰδρωμένοι φτάνουν στὸ σταθμὸ καὶ διευθύνονται στὸ ἀμαξοστάσι τοῦ κῆρ Βασίλη. Βλέπουν ἀπ' ἔξω ἓνα κάρο φορτωμένο βαριά ὡς ἐπάνω μὲ σανό καὶ ἄλλο σανό σκορπισμένο στῇ γῇ. Ψυχῇ δὲ φαινόταν ἐκεῖ. Οἱ καρτσέρηδες ἦταν μέσα στὸ ἀμαξοστάσι καὶ προγευμάτιζαν.

— Λοιπόν, λέει ὁ Σωτηράκης, ὦραϊα εὐκαιρία! Δὲ μᾶς βλέπει

καθένας. Ν' ἀρπάξουμε ἀπὸ τὸ κάρο ἀπὸ ἓνα δεμάτι σανὸ ὁ καθένας καὶ νὰ τὸ βάλουμε στὰ πόδια !

— "Α, ἔλα κι ἔλα ! λέει ὁ Θόδωρος. Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κάνω τέτοιον πράμα. Καλύτερα νὰ μαζέψουμε ἀπὸ τὸ σκορπισμένο σανό. Γι' αὐτὸ δὲν ἤρθαμε ;

— Εἶσαι φοβητσιάρης, καημένε ! λέει ὁ Σωτηράκης.

— Τί θὰ πῇ φοβητσιάρης ; Αὐτὸ ποὺ λὲς εἶναι κλοπή, κι ἐγὼ κλέφτης δὲ γίνομαι.

— Πούφ ! κλοπή ! Μιὰ χεριὰ παλιόχορτο ! "Ασε νὰ πάρω ἐγὼ πρῶτα.

— Κι ἂν μᾶς πιάσουνε ;

— Ποιὸς θὰ μᾶς πιάσῃ ; Ἐλα, καημένε !

Καὶ τραβᾷ ἀπὸ τὸ χέρι τὸ Θόδωρο.

— Ἐλα, τοῦ λέει, Θοδωράκη, καὶ θὰ σοῦ δώσω κι ἓνα γραμματόσημο ἀπὸ τὰ σπάνια.

Μόλις ἄκουσε γραμματόσημα ὁ Θοδωράκης, ποὺ ἦταν μοναδικὸς συλλέκτης, δὲν κρατήθηκε καὶ δέχτηκε. . . .

Τρυπώνουν λοιπὸν μέσα στὸ κάρο καὶ ἀρπάζει ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα δεμάτι σανό.

Μὰ ἔξαφνα « κράπ ! » ἀκούγεται, καὶ ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ ἀμαξοστασίου. Ἀλίμονο ! Ἕνας μεγαλόσωμος καὶ ἄγριος ἀμαξᾶς βγαίνει ἀπ' ἐκεῖ κρατώντας τὸ καμτσίκι του καὶ βλέπει τοὺς μικροὺς κλέφτες ! Ὁ Σωτηράκης δὲ χάνει καιρὸ, τρέχει ἀμέσως σὰ λαγός, στρίβει στὴ γωνία τοῦ δρόμου καὶ χάνεται ἀφήνοντας μόνον τὸ δυστυχημένο Θόδωρο.

Ὁ Θόδωρος τὰ ἔχασε. Μένει ξερός καὶ ἀκίνητος μὲ τὸ δεμάτι στὴν ἀγκαλιά του. Σὺν τὸν εἶδε ὅμως ὁ ἀμαξᾶς καὶ διευθύνθηκε ἐναντίον του, τὸ βάζει κι αὐτὸς στὰ πόδια, χωρὶς νὰ ξέρῃ ποὺ πηγαίνει. Τὸν κυνηγᾷ ὁ ἀμαξᾶς, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ περνοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ, στέκονται καὶ φωνάζουν :

— Πιάστε τον !

‘Ο Θόδωρος τρέχει, τρέχει κατακόκκινος καὶ ἰδροκοπώντας ἀπὸ τῇ μιᾷ γωνία τῶν μικρῶν δρόμων στὴν ἄλλη, χωρὶς νὰ κοιτάξῃ πίσω του. Κρατεῖ πάντα στὴν ἀγκαλιά του τὸ δεμάτι μὲ τὸ σανό.

— Τιγκλίν, τιγκλίν ! ἀκούγεται τὸ κουδούνισμα τοῦ τράμ, ποὺ ἔστρεφε στὴ γωνία τοῦ δρόμου καὶ διεθυνόταν πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἔτρεχε ὁ Θόδωρος.

Τρέχει πρὸς τὸ τράμ, γιὰ νὰ σκαρφαλώσῃ ὁ Θόδωρος, μὰ ἓνα ποδηλάτο, ποὺ κατέβαινε, τοῦ κόβει τὸ δρόμο. Κάνει νὰ πισογυρίσῃ, μὰ γλιστρᾷ στὶς λάσπες τοῦ δρόμου καὶ πέφτει κάτω. Τὸ δεμάτι μὲ τὸ σανὸ λύνεται κι ὁ ἀέρας σκορπᾷ στὸ δρόμο τὸ χορτάρι.

— Στραβώθηκες, φωνάζει ὁ ποδηλάτης, δὲν ἀκούς τὸ κουδούνι ;

Οἱ διαβάτες σταματοῦν, κοιτάζουν καὶ γελοῦν μὲ τὸ πάθημα τοῦ Θόδωρου. ‘Ο ἀμαξάς, ποὺ τὸν κυνηγοῦσε κάμποσο διάστημα, βαρέθηκε καὶ γύρισε στὸ ἀμαξοστάσι.

‘Ο Θόδωρος σηκώνεται καταλασπωμένος μ’ ἓνα δυνατὸ χτύπημα στὸ γόνατο, μὲ ξεσκισμένο τὸ παντελόνι του καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια.

— Καλὰ νὰ πάθῃ ! ἔλεγε μέσα του. Γιατί ν’ ἀκούσω τὸ Σωτηράκη ! Αὐτὸς φταίει γιὰ ὅλα. Ποῦ νὰ εἶναι τώρα ; Θὰ εἶναι σὲ καμιὰ γωνιά καὶ θὰ γελᾷ μὲ τὸ πάθημά μου !

Μὰ κι ὁ Σωτηράκης δὲν πέρασε καλύτερα. Μόλις ἔφτασε στὸ σπίτι του, βλέπει τὴ μητέρα του στὴν πόρτα, ποὺ κοίταζε δεξιὰ κι ἀριστερά. ‘Ο Σωτηράκης πετᾷ βιαστικὰ τὸ δεμάτι μὲ τὸ σανὸ στὴν πόρτα λαχανιάζοντας.

— Τί ἔγινες, παιδί μου, ἀπὸ τὸ πρωί ; φώναξε ἡ μητέρα του.

Ποῦ τριγυρίζεις; Πάλι κάποια παλιοδουλειὰ θὰ σκάρωσες. Μὰ ἔννοια σου, δὲ θὰ ῥθῃ ὁ πατέρας σου; Ἀλίμονό σου, κακόπαιδο! Μὴν κάθῃσαι τώρα! Τρέξε ἀμέσως στὸν κύρ Βασίλῃ τὸν ἀμαξά, νὰ τοῦ πῆς στίς ἔντεκα νὰ εἶναι στὸ σπίτι τῆς θείας σου, γιὰ νὰ κουβαλήσῃ τὰ πράγματα στὸ ἄλλο σπίτι. Τρέχα, γιατί περάσε ἡ ὥρα κι ἡ θεία σου περιμένει.

Μπούμ! Μόλις ἄκουσε « κύρ Βασίλῃ » ὁ Σωτηράκης, τοῦ φάνηκε πὼς κεραμίδα ἔπεσε στὸ κεφάλι του!

— Μά, μητέρα, δὲν στέλνεις καλύτερα τὸ Γιαννάκη; Ἐγώ... ἐγὼ θέλω νὰ γράψω τὰ μαθήματά μου. Ἔχω πολλὰ νὰ γράψω καὶ νὰ διαβάσω...

— Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω ἐγώ! Γρήγορα κι ἄφησε τὰ λόγια, παλιόπαιδο. Τώρα θυμῆθῃκες τὰ γραψίματά σου. Τρέχα, γιατί περνᾷ ἡ ὥρα...

Ὁ Σωτηράκης τρέμοντας γύρισε πάλι στὸν τόπο ποῦ ἔγινε ἡ κλοπή. Κι ἂν τὸν ἔδλεπε ὁ ἄγριος ἀμαξάς;

Φτάνοντας ἐκεῖ σταματᾷ στὴ γωνία καὶ κρυφοκοιτάζει. Κανένας! Τρέχει στὸ ἀμαξοστάσι, βρίσκει τὸν κύρ Βασίλῃ καὶ δίνει γρήγορα γρήγορα τὴν παραγγελία. Πηγαίνει νὰ φύγῃ. Μὰ πίσω ἀπὸ τὸ φορτωμένο κάρο ἀντικρίζει τὸν ἀμαξά:

— Παλιόπαιδο, πάλι ἐδῶ μοῦ βρέθηκες; Ἡρθες νὰ ξανακλέψῃς, ἔ! Στάσου νὰ σοῦ δείξω ἐγώ...

Καὶ τρέχοντας τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ αὐτί.

Ὁ Σωτηράκης ἀρχίζει τὰ κλάματα, ζητεῖ συγγνώμη, κι ὁ ἀμαξάς τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν ἄφησε, γιατί τὴ στιγμὴ ἐκείνη φάνηκε κι ὁ κύρ Βασίλης καὶ τὸν παρκαλῆσε νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

Γυρίζει στὸ σπίτι μὲ δάκρυα στὰ μάτια καὶ κρύβεται μέσα στὸ σπίτι σὰ βρεγμένη γάτα. Κι ἡ μητέρα του τοῦ φωνάζει:

— Γρήγορα τώρα διάβασε και γράψε τὰ μαθήματά σου, καὶ σὰν ἔρθῃ ὁ πατέρας σου, θὰ λογαριαστοῦμε.

Ὁ Σωτηράκης τὸ φυσαὶ δὲν κρυώνει, ποὺ λέει ὁ λόγος. Ποῦ νὰ ξανακάνῃ τέτοιες ἐπιχειρήσεις!

Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ ἔφερε βαριά τὸ πάθημά του καὶ ποὺ λυπήθηκε πραγματικά γιὰ τὴν κακὴ πράξη ἦταν ὁ Θόδωρος. Δυσκολεύτηκε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴ ντροπὴ του. Τὸν βασάνιζε ἀκόμη πολὺ ἡ σκέψη πὼς εἶχε φίλο ἓνα παιδὶ σὰν τὸ Σωτηράκη. Κι ἀποφάσισε νὰ μὴν ἔχῃ πιά σχέσεις μ' ἓναν τέτοιο φίλο.

Φίλο ποὺ σὲ γέλασε,
ἀφοῦ τὸν δοκιμάσης,
ἀπὸ μακριὰ χαιρέτα τον,
μὰ κάκια μὴν τοῦ πιάσης!

Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ

— Σήμερα δὲ θὰ ἔχωμε δουλειά, εἶπε ὁ πατέρας, ὁ ἥλιος, στίς κόρες του, τίς Ἀκτίνες. Σήμερα δὲ θὰ κατεβῇτε κάτω στὴ Γῆ. Καθὼς βλέπετε, μεγάλα μαύρα σύννεφα σωριάστηκαν μπροστά μας καὶ δὲ μᾶς ἀφήνουν νὰ ζεστάνουμε τὸν κόσμο.

Αὐτὸ δὲν ἦταν καὶ πολὺ εὐχάριστο. Οἱ Ἀκτίνες στενοχωριόνταν πολὺ νὰ μένουν πίσω ἀπὸ τὰ πυκνὰ σύννεφα, ποὺ θὰ τίς ἐμπόδιζαν νὰ βλέπουν τὴ Γῆ.

— Μὰ ἐγὼ ἔδωσα τὸ λόγο μου στὴ μικρὴ Ἀννούλα νὰ κατεβῶ σήμερα στὴ γῆ. Θέλω νὰ γιατρέψω τὴ μητερούλα της, ἔλεγε μὲ παράπονο μιὰ ἀπὸ τίς Ἀκτίνες. Ὁ γιατρός τὸ εἶπε χθὲς ὀριστικά: «Ἄννα, τῆς εἶπε, νὰ παρακαλέσῃς τὸ χρυσοῦ μας ἥλιο νὰ φανῇ ὁλόλαμπρος αὔριο τὸ πρωί. Πάρε τὴ μητερούλα σου, βοήθησέ την νὰ κατεβῇ στὸν κῆπο καὶ νὰ καθίσῃ στὴ λιακάδα καὶ θὰ γίνῃ καλά. Ὁ μεγαλύτερος γιατρός μας εἶναι ὁ ἥλιος». Ἀχ! νὰ μπορούσα νὰ διώξω αὐτὰ τὰ κακὰ σύννεφα.

Μονάχη της βέβαια δὲν μπορούσε νὰ τὸ κάνη αὐτὸ ἡ Ἀκτίνα. Οἱ ἀδερφές της ὅμως, ποὺ ἄκουσαν τὸ παράπονό της, φάνηκαν πρόθυμες νὰ τῇ βοηθήσουν.

Ἔτσι κι ἔγινε. Δὲν μπορούσαν βέβαια νὰ σπρώξουν μὲ βία τὰ σύννεφα. Ἐπεσαν ὅμως ὅλες μαζί ἐπάνω τους καὶ τὰ ζέσταναν πολλή ὥρα καὶ μὲ ἐπιμονή. Ἄμα ζεστάθηκαν καλὰ τὰ σύννεφα, ἄρχισαν σιγὰ σιγὰ νὰ ἀραιώνουν μὲ πολλή τους λύπη. Καὶ μόλις ξάνοιγαν λιγάκι... φούπ! ἡ μικρὴ ἐκείνη Ἀκτίνα ξεγλιστροῦσε μέσα ἀπ' τὸ ἀνοιγμα, περνοῦσε μὲ ἀφάνταστη ταχύτητα κι ἔφτανε στὴ Γῆ.

— Ἐλάτε κι ἐσεῖς! Ἐλάτε γρήγορα! φώναζε στὶς ἀδερφές της.

Ἔτσι πέρασαν κι ἄλλες Ἀκτίνες ἀπὸ τὰ σύννεφα, ἔφτασαν στὴ Γῆ καὶ πῆγαν στὸν κήπο τοῦ σπιτιοῦ τῆς Ἀννούλας.

Ἡ Ἀννούλα στεκόταν στὸ παράθυρο καὶ κοίταζε καὶ ξανακοίταζε καταλυπημένη τὸ συννεφιασμένο οὐρανό. Ἦταν πολὺ στενοχωρημένη, ποὺ δὲ φαινόταν ὁ ἥλιος πουθενά. Μόλις ὅμως εἶδε νὰ χαϊδεύουν ἀπαλὰ οἱ Ἀκτίνες τὰ λουλουδία τοῦ κήπου της, ἔτρεξε στὸ δωμάτιο, ποὺ ἦταν ἡ μητέρα της.

Τὸ προσωπάκι της ἔλαμπε ἀπὸ χαρὰ.

— Μητέρα, μητερούλα μου! φώναζε. Γιὰ κοίταξε! Νά, ἦρθε ὁ καλὸς μας ἥλιος στὸν κήπο μας, ἦρθε! Δὲς τί ὀμορφὴ λιακάδα! Ἐλα, πᾶμε!

Ἐπιάσε ἀπὸ τὸ χέρι τῇ μητέρα της, ποὺ ἦταν πολὺ ἀδύνατη καὶ χλωμὴ ἀπὸ τὴν ἀρρώστια καὶ μόλις μπορούσε νὰ κρατηθῇ στὰ πόδια της. Τὴν ὀδήγησε προσεχτικὰ στὸν κήπο. Ἐκεῖ κοντά, κάτω ἀπὸ μιὰ ἀμυγδαλιὰ εἶχε βάλει μιὰ πολυθρόνα μ' ἓνα μαλακὸ μαξιλαράκι, γιὰ νὰ καθίσῃ ἀναπαυτικὰ ἡ δυστυχισμένη μητέρα της.

Κάθισε ἐκεῖ μὲ πολλή εὐχαρίστηση ἡ μητέρα. Πλησίαζε ἡ ἄνοιξη καὶ οἱ ἀμυγδαλιές εἶχαν ὥραϊα κάτασπρα λουλουῖδια. Καὶ τὰ λουλουδάκια τοῦ κήπου εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀνοίγουν. Τὰ πουλάκια κελαηδοῦσαν γλυκά. Κάπου κάπου κανένα κάτασπρο λουλουδάκι ἐπεφτε ἀπὸ τὴν ἀμυγδαλιὰ κάτω στὴν ποδιὰ τῆς ἄρρωστης. "Ὅλα μοσχοβολοῦσαν, ὅλα ἔλαμπαν τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Χαρὰ Θεοῦ! . . .

Ἡ μητέρα ἤσυχη κι εὐχαριστημένη ζεστάθηκε ἀπὸ τὸν εὐεργετικὸ ἥλιο κι ἔβλεπε μὲ χαρὰ ὅλα γύρω. Εἶχε πολὺ καιρὸ νὰ βγῇ ἔξω στὸ ὑπαιθρο.

Ὁ ἥλιος κι ὁ καθαρὸς ἀέρας τῆς ἔδιναν καινούρια δύναμη.

— "Αχ! Ἀνούλα μου, τί εὐχάριστα ποὺ εἶναι ἐδῶ! ἔλεγε. Αὐτὸς ὁ ἥλιος σὲ λίγο θὰ μὲ κάνη ἐντελῶς καλά. Εἶμαι βέβαιη γι' αὐτό.

— Καὶ βέβαια, μητερούλα μου, ἔλεγε χαρούμενη ἡ Ἄννα. Νά, τώρα τὰ μαγουλάκια σου ἄρχισαν νὰ κοκκινίζουν. Δὲν εἶσαι πιὰ χλωμή. . . κι ἀποροῦσε καὶ ἡ ἴδια μὲ τὴν ἀλλαγὴ αὐτή.

— Τὸ πιστεύω! εἶπε ἡ μητέρα. Ἄν βγαίνη ταχτικά ὁ ἥλιος καὶ ἔρχωμαι κι ἐγὼ ἐδῶ ἔξω νὰ μὲ ζεσταίνη, γρήγορα θὰ βρῶ τὴν υἰεῖά μου καὶ τὰ χρώματα, ποὺ εἶχα πρὶν ἄρρωσθήσω.

— Θὰ παρακαλέσω καὶ πάλι μ' ὅλη μου τὴν καρδιά τὸν καλὸ μας ἥλιο νὰ ἔρχεται ταχτικά, εἶπε μέσα της ἡ Ἄννα.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο, εἶπε :

— Ἐέρεις, μητερούλα μου; Ἀγαπῶ πολὺ, μὰ πάρα πολὺ τὸν ἥλιο. Τὸν ἔκανε ὁ καλὸς μας Θεός, γιὰ νὰ μᾶς δίνη τὴν υἰεῖα μας καὶ ὅλα τὰ καλά.

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Στὸ καινούριο προάστιο, μὲ τὰ ὁμορφα σπιτάκια, ποὺ ἦταν χτισμένα κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά, θὰ γινόταν τὴν ἄλλη μέρα μιὰ ὠραία γιορτή.

Ἦταν Φλεβάρης μῆνας, ἡ ἐποχὴ ποὺ φυτεύουν τὰ δέντρα, γιὰ νὰ πιάσουν. Καὶ ἡ Κοινότητα εἶχε αποφασίσει νὰ φυτέψῃ μερικὰ δέντρα, γιὰ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν υἰγεία τοῦ τόπου.

Τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶχε βάλτους, καὶ τὰ κουνούπια, ποὺ τὰ γεννοῦν τὰ στεκούμενα νερά, ἔφερναν θέρμη στοὺς κατοίκους. Γι' αὐτὸ ὁ γιατρὸς τοῦ προαστίου τοὺς συμβούλεψε νὰ φυτέφουν εὐκαλύπτους.

Οἱ εὐκαλύπτοι εἶναι ὠραῖα δέντρα, μὲ πυκνὴ φυλλωσιὰ, ποὺ ἀγαποῦν πολὺ τὴν ὑγρασίαν καὶ τραβοῦν μὲ τίς ρίζες τους πολὺ νερὸ ἀπὸ τὸ χῶμα. Καὶ γι' αὐτὸ τὰ φυτεύουν σὲ μέρη, ὅπου θέλουν νὰ ἀποξηράνουν τὴ γῆ. Ἀλλὰ χῶρια ἀπ' αὐτό, καὶ τὰ φύλλα τους, ποὺ ἔχουν μιὰ ὠραία μυρωδιά, τὰ μεταχειρίζονται σὰν τσαί ἢ σὲ καπνίσματα, καὶ εἶναι ὠφέλιμα γιὰ πολλὰς ἀρρώστιες. Λένε μάλιστα, πὼς καὶ ἡ μυρωδιά τους διώχνει τὰ κουνούπια. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ γιατρὸς εἶχε δώσει τὴ συμβουλὴ νὰ φυτέφουν πλυντοῦ εὐκαλύπτους.

Τὰ κακομαθημένα ὅμως παιδιὰ τοῦ προαστίου εἶχαν μιὰ κακὴ συνήθεια. Δὲν ἄφηναν δεντράκι νὰ προκόψῃ. Σὰν τίς κατοίκες κι αὐτά, εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῶν μικρῶν δέντρων. Οἱ κατοίκες τουλάχιστο, ὅταν τίς ἀφήνουν νὰ βόσκουν ἐλεύθερες, καταστρέφουν τὰ δέντρα, γιὰ νὰ φᾶνε τὴ χλωρὴ τους φυλλωσιὰ καὶ τὰ νέα του βλασταράκια. Τὰ παιδιὰ ὅμως καταστρέφουν τὰ δέντρα χωρὶς λόγο, γιὰ νὰ περνοῦν τὴν ὥρα τους. Σὰ νὰ ἔλειπαν ἄλλα παιγνίδια γιὰ νὰ περάσουν τὴν ὥρα τους!

Πὼς νὰ προκόψουν λοιπὸν τὰ καημένα τὰ δεντράκια; Τὰ παιδιὰ τὰ κουνούσαν, τὰ ξερίζωναν, τοὺς ἔσπαζαν τὰ κλαδιά τους, τοὺς πελεκουσαν τίς φλοῦδες τους μὲ τοὺς σουγιάδες. Καὶ τὰ δεντράκια μαραίνονταν. Τὰ παιδιὰ σκότωναν τὰ δεντράκια. Καὶ δὲν καταλάβαιναν, πὼς ὅταν παίρνει κανεὶς μιὰ ζωὴ, εἶναι φονιάς. Γιατὶ καὶ τὸ δέντρο ἔχει τὴ ζωὴ του, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ἄλλα ζωντανὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ...

— Καλά! Θα φυτέψουμε τὰ δέντρα... εἶπε ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος. Ἀλλὰ πῶς θὰ τὰ γλιτώσουμε ἀπὸ τὰ κκομαθημένα παιδιὰ; Τὶς κατοίκες, βγάλαμε διαταγὴ καὶ τὶς περιορίσαμε· πῶς θὰ περιορίσουμε ὅμως τὰ παιδιὰ;

— Ἔννοια σας!... εἶπε τότε ὁ δάσκαλος τοῦ προαστίου. Αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά. Σᾶς δίνω τὸ λόγο μου, πῶς, ἀπὸ τώρα κι ἔμπρός, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, ὅχι μόνο δὲ θὰ καταστρέφουν πιὰ τὰ δεντράκια, ἀλλὰ θὰ γίνουν καὶ οἱ καλύτεροι φίλοι τους. Καὶ θὰ τὰ προστατεύουν μάλιστα κι ἀπὸ τὰ ἄλλα κακὰ παιδιὰ.

Ὁ δάσκαλος μάζεψε τότε τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἡ Κοινότητα θὰ κάνῃ αὔριο στὸν καθένα ἀπὸ σᾶς ἓνα ὠραῖο δῶρο. Θὰ σᾶς χαρίσῃ ἀπὸ ἓνα δεντράκι. Τὸ δεντράκι αὐτὸ θὰ εἶναι δικό του τοῦ καθενός. Τὸ δεντράκι τοῦ Κώστα, τοῦ Πέτρου, τοῦ Παύλου. Καὶ καθένας σας θὰ φροντίζει τὸ δικό του. Θὰ κοιτάζῃ νὰ μὴν τὸ πειράζῃ κανένας. Θὰ προσέχῃ νὰ τὸ στερεώνῃ ἐπάνω στὸ παλούκι, ποὺ εἶναι δεμένο, ἂν τύχῃ καὶ τὸ γεῖρῃ ὁ ἄνεμος. Θὰ τὸ ποτίζει, ἂν βρίσκεται κοντὰ στὸ σπίτι του. Καὶ θὰ τὸ περιποιῇται μὲ κάθε τρόπο, ὥσπου νὰ μεγαλώσῃ. Ἔτσι θὰ μεγαλώνῃ καθένας σας μαζί μὲ τὸ δεντράκι του, σὰν ἀδερφάκια.

Στὸ τέλος τοῦ χρόνου κάθε παιδί, ποὺ τὸ δεντράκι του θὰ ἔχῃ προκόψῃ περισσότερο, θὰ παίρνῃ ἓνα βραβεῖο.

Σᾶς θέλω λοιπόν! Αὔριο θὰ φυτευτοῦν τὰ δεντράκια στοὺς λάκους, ποὺ ἔχουν ἀνοίξει. Θὰ πᾶμε ὅλοι μαζί, καὶ κάθε δεντράκι, ποὺ θὰ φυτεύεται, θὰ τὸ παραδίνῃ ὁ Πρόεδρος στὸν καθένα καὶ θὰ λέῃ: « Φυτεύεται τὸ δεντράκι αὐτὸ τοῦ Πέτρου Νικολαΐδη. Νικολαΐδη, πάρε το! Ἡ Κοινότητα σοῦ τὸ παραδίνει καὶ σοῦ τὸ ἐμπιστεύεται. Κοίταξε νὰ φανῇς ἄξιος

τῆς τιμῆς, πὺ σοῦ κάνει». Καὶ ὕστερα στὸν ἄλλο, καὶ πάλι στὸν ἄλλο . . .

Μ' ἀκούσατε τώρα, παιδιά. Ἀπὸ σᾶς περιμένω νὰ βγάλετε ἀσπροπρόσωπο τὸ σχολεῖο σας καὶ τὸ δάσκαλό σας.

Τὰ παιδιά ἐνθουσιάσθηκαν, χτύπησαν παλαμάκια καὶ μὲ μιὰ φωνὴ φώναξαν ὅλα:

— Μάλιστα, κύριε. Θὰ φανοῦμε ἄξιοι. Θὰ μᾶς δῆτε!

Ἔτσι ἔγινε. Τὴν ἄλλη μέρα φυτεύτηκαν πενήντα εὐκάλυπτοι. Καὶ τὰ παιδιά ἔγιναν οἱ καλύτεροι φίλοι τους.

Ὑστερα ἀπὸ χρόνια, θὰ μεγαλώσουν καὶ θὰ φουντώσουν οἱ μικροὶ εὐκάλυπτοι. Καὶ θ' ἀπλώσουν τὴ σκιά τους καὶ θὰ χαρίζουν τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ στοὺς κατοίκους τοῦ προαστίου τὰ ὠραία δέντρα. Θὰ τὰ γνωρίζουν τότε ἀκόμη μὲ τὰ ὀνόματα τῶν σημερινῶν παιδιῶν. Καὶ θὰ λένε: Κοντὰ στὸ δέντρο τοῦ Νικολαΐδη, κοντὰ στὸ δέντρο τοῦ Πετρόπουλου.

Νὰ μιὰ ὠραία καὶ ἀληθινὴ δόξα!

Η ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ

Ποιά άλλη χώρα έχει τόσο όμορφα δέντρα σὰν τὴν πορτοκαλιά;

Μόνο λίγες χώρες ἔχουν αὐτὴ τὴ χάρη. Κι ἀπ' ὅλες περισσότερο ἢ πατρίδα μας, ἡ Ἑλλάδα μας.

Ἡ πορτοκαλιά ἔχει φύλλωμα βαθὺ πράσινο, ποὺ δὲν πέφτει οὔτε ἀπὸ κρῦο οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τοῦ χειμῶνα.

Τὴν ἀνοιξὴ ἀνοίγουν ἀνάμεσα στὰ πυκνὰ φύλλα τους μικρὰ μικρὰ λουλουδάκια κάτασπρα. Ἔχουν ἓνα εὐχάριστο καὶ δυνατὸ ἄρωμα, ποὺ μοσκοβολᾷ ὅλος ὁ τόπος.

Τὸ χειμῶνα, ὅταν τ' ἄλλα δέντρα κινοῦν ἀπελπιστικὰ τὰ γυμνά τους κλαδιά, μὲ τὴν ἄγρια ἀνεμοζάλη μέσα στὸ πράσινο φύλλωμα τῆς πορτοκαλιάς χρυσίζουν τὰ γλυκὰ καὶ ἀρωματισμένα φρούτα, τὰ χρυσὰ μῆλα, τὰ ὅμορφα πορτοκάλια. Μέσα στὰ πυκνὰ κλαδιά τῆς βρίσκουν καταφύγιο καὶ κοιμούνται τὰ σπουργίτια τῆς νύχτες ποὺ χιονίζει.

Τὰ πορτοκάλια κρέμονται ἀπὸ τὰ κλαδιά σὰν ὅμορφα στολίδια σὲ μιὰ φανταστικὴ γιορτῇ. Ὀλόκληροί κῆποι τῆς Ἑλλάδας στολίζονται μὲ πορτοκαλιὲς καὶ λεμονιὲς κι εὐωδιάζουν.

Κάθε χρόνο τὰ πορτοκάλια μας καὶ τὰ λεμόνια μας ταξιθεύουν σὲ κοντινὲς καὶ σὲ μακρινὲς χώρες. Τραῖνα καὶ βαπόρια καὶ καΐκια καὶ ἀεροπλάνα τὰ μεταφέρουν σ' ὅλο τὸν κόσμο, ποὺ τὰ ζητοῦν, γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὸ γλυκό τους χυμὸ καὶ νὰ δροσιστοῦν γεροὶ καὶ ἄρρωστοι.

Μὲ τὸ ὅμορφο χρῶμα τους φαίνονται σὰ νὰ μεταφέρουν τῆς χρυσῆς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τῆς Ἑλλάδας στὸν ἄλλο κόσμο, ποὺ δὲν ἔχει τέτοιο ἥλιο καὶ τέτοια πολύτιμα φρούτα.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

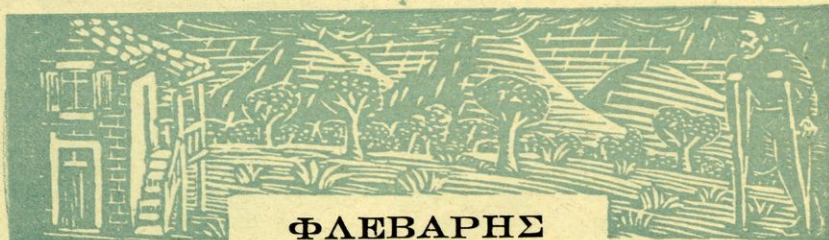
ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

1. Δεκέμβρης, Χριστού Γέννηση καὶ καλὸς μας χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο, τὸ Δεκέμβρη παραμῦθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλοκαιριοῦ.

ΓΕΝΑΡΗΣ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ἔλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶν' τὸν Ἀλωνάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας μοιάζει.

ΦΛΕΒΑΡΗΣ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυρίση.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἀνοιξη θ' ἀνθίση.

ΤΟ ΣΠΟΥΡΓΙΤΑΚΙ

Ἡ μητέρα μάς ἔχει πει τούτη τὴν ἱστορία :

Ἦταν μιὰ φορά ἓνα σπουργιτάκι ποὺ ἀκόμη δὲν ἤξερε καλά καλὰ νὰ πετᾷ. Ἡ μητέρα του τὸ συμβόλευε :

— Πρόσεχε, τοῦ ἔλεγε ὅσο ἀκόμη δὲν πετᾷς καλά, μὴ βγαίνης μόνο σου ἀπὸ τὴ φωλιά. Μὴν εἶσαι ἀνυπόμονο. Σιγὰ σιγὰ, νὰ δυναμώσουν πρῶτα καλὰ οἱ φτεροῦγες σου καὶ τότε νὰ πετάξης μόνο σου.

Τὸ βλέπεις αὐτὸ τὸ μικρὸ θηρίο, ποὺ κάθεται στὸ παράθυρο καὶ γλείφει τὰ πόδια του ; Εἶναι ἡ ψιφίνα, ἡ Δουλούκα. Ἄλλο μόνο στὰ πουλάκια, ποὺ δὲν εἶναι φρόνιμα καὶ δὲν προσέχουν. Τὰ ἀρπάζει μὲ τὰ σουβλερὰ νύχια της καὶ τὰ τρώει.

Λοιπὸν πρόσεχε, μὴ βγαίνης ἀκόμη μόνο σου ἀπὸ τὴ φωλιά. Γιατὶ ἂν πέσης κάτω καὶ δὲ σὲ δῶ νὰ σὲ γλιτώσω, ἡ ψιφίνα θὰ σὲ πιάσῃ.

— Καλὰ, μητέρα, εἶπε τὸ πουλάκι.

Τότε ἡ μητέρα του πέταξε νὰ πάη γιὰ τροφή. Καὶ καθὼς

φτερούγισε, ἡ ψιφίνα σταμάτησε τὸ γλείψιμο, γύρισε τὸ κεφάλι της καὶ τὴν εἶδε. Ἐπειτα γύρισε καὶ εἶδε στὴν ἄκρη τῶν κεραμιδιῶν τὸ μικρὸ πουλάκι, ποῦ τὴν κοίταζε μὲ περιέργεια.

— Ἐ, σὺ, αὐτοῦ πάνω, τοῦ λέει. Δὲ θαρῆθηκες νὰ κάθῃσαι χωμένο κάτω ἀπὸ τὸ κεραμίδι ; Κάνε καὶ μιὰ βόλτα, παιδί μου, νὰ ξεμουδιάσῃς !

— Ἀ, δὲν κάνει ! Δὲ μ' ἀφήνει ἡ μητέρα, γιατί ἀκόμη εἶμαι μικρό, ἀποκριθῆκε τὸ σπουργιτάκι.

— Μπά ; Τί περίεργοι ποῦ εἶναι μερικοὶ γονεῖς ! Ὅλο μὴ τοῦτο, μὴ ἐκεῖνο ! Τυραννοῦν τὰ παιδιὰ τους. Δὲν τ' ἀφήνουν κι αὐτὰ νὰ ζήσουν τὰ καημένα. Μόνο τὸν ἑαυτὸ τους κοιτάζουν... Καὶ θὰ σοῦ εἶπε βέβαια γιὰ μένα, πὼς τρώγω τὰ πουλάκια, ἔ ;

— Ἀλήθεια, τὸ ἄκουσες ;

— Καὶ νὰ μὴν τὸ ἄκουγα, μήπως δὲν ξέρω, πὼς πολλοὶ γονεῖς φοβίζουν τὰ παιδιὰ τους μὲ ψευτιές ; Ἀ, πόσα παιδάκια ζοῦν ἔτσι σκλαβωμένα σὰν καὶ σένα. Σὲ λυποῦμαι, καημένο πουλί !

Τὸ σπουργιτάκι, καθὼς ἄκουσε αὐτά, ἔμεινε συλλογισμένο.

Ἀλήθεια, σωστὰ μιλοῦσε ἡ ψιφίνα. Μήπως κι αὐτὸ δὲν ἦταν δυστυχισμένο, ποῦ ἡ μητέρα του δὲν τὸ ἀφῆγε νὰ πετάξῃ μόνο του ; Καὶ τοῦ ἔλεγε πὼς τάχα ἡ ψιφίνα τρώει πουλιά, ἐνῶ αὐτὴ, πόσο καλὴ ἦταν καὶ τί ὠραία καὶ σωστὰ ποῦ μιλοῦσε !

Κι ἐνῶ τὸ ἀνόητο πουλί συλλογιζόταν αὐτά, ἡ ψιφίνα συλλογιζόταν ἄλλα :

— Μοῦ φαίνεται πὼς εὐκολα θὰ τὸ καταφέρω αὐτὸ τὸ σπουργιτάκι νὰ τὸ φέρω κάτω. Ἀ, θὰ εἶναι σπουδαῖος μεζές,

πολύ τρυφερός, κι ἔχω τόσες ἡμέρες νὰ φάω πραγματικά καλὸ φαΐ.

Ἔπειτα γυρίζει πάλι καὶ τοῦ λέει :

— Ἔλα, σπουργιτάκι. Γιά τέντωσε λίγο τὰ φτερά σου. Πάρε θάρρος. Μὴν εἶσαι τόσο δειλὸ καὶ φοβισμένο. Ποπὸ! σὲ βλέπουν τ' ἄλλα πουλάκια καὶ σὲ περιγελοῦν μὲ τὴ δειλία σου.

Τὸ ἀνόητο σπουργιτάκι λησμόνησε δλωσδιόλου τὴ συμβουλὴ τῆς μητέρας του. Τέντωσε τὰ φτερά του, ἔβαλε δύναμη καὶ πέταξε. Ὡπ, ὦπ... τί ὠραῖα ποὺ ἦταν! Ἐφτασε στὴ μάντρα, καὶ στάθηκε πάνω.

Ἡ ψιψίνα δὲν ἔχασε καιρό. Χύθηκε νὰ τὸ ἀρπάξῃ. Τότε μόνο τό σπουργιτάκι εἶδε, πὼς ἡ ψιψίνα ἦταν ἀληθινὰ κακὸ ζῶο. Πέταξε ἀμέσως πάλι γιὰ τὰ κεραμίδια, πιστεύοντας πὼς θὰ ξέφυγε. Μὰ ὅταν κατέβηκε ἀπὸ τὰ κεραμίδια στὴ μάντρα ἦταν εὐκολο, τώρα ποὺ ἔπρεπε ν' ἀνεβῇ (ἀπὸ τὴ μάντρα στὰ κεραμίδια), εἶδε πὼς δὲν εἶχε δύναμη. Ἀντὶ νὰ βρεθῇ στὴ στέγη, χτύπησε πρὶς κάτω, στὸν τοῖχο, καὶ ἀπὸ κεῖ κουρασμένο καὶ χτυπημένο ἔπεσε στὸ χῶμα.

Ἡ ψιψίνα ὄρμησε καταπάνω του. Αὐτὸ ἔβαλε φωνὲς ἀπελπισμένες καὶ καλοῦσε τὴ μανούλα του νὰ τὸ σώσῃ.

Εὐτυχῶς ποὺ ἡ μητέρα του ἐκείνη τὴ στιγμὴ γύριζε στὴ φωλιά καὶ τὸ εἶδε. Ἐτρεξε ἀμέσως καί, πρὶν φτάσῃ ἡ ψιψίνα, βοήθησε τὸ πουλάκι μὲ τὴ μιὰ τῆς φτερούγα νὰ πετάξῃ μαζί της ὡς τὴ φωλιά.

— Δὲ σοῦ εἶπα νὰ μὴ βγῇς ἔξω ἀπ' τὴ φωλιά; τοῦ εἶπε αὐστηρά.

— Ὡ, μητέρα. Δὲ θὰ τὸ ξανακάνω, πρὶν μεγαλώσω, θὰ σὲ ἀκούω πάντοτε, εἶπε τὸ μετανιωμένο σπουργιτάκι, ἐνῶ ἡ καρδιά του χτυποῦσε ἀκόμη δυνατὰ ἀπὸ τὸ φόβο, ποὺ εἶχε δοκιμάσει.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Ἡ μητέρα τῆς Σάσας, ἡ κυρία Περσεφόνη, εἶναι πολὺ αὐστηρή, δὲν εἶναι ὅμως κακὴ. Ἡ Σάσα μᾶς διηγήθηκε ἓνα περιστατικό, ποὺ μᾶς ἔκανε ἐντύπωση.

Βρίσκονταν τότε ακόμη στην ἐπαρχία, δὲν εἶχαν ἔρθει στὴν Ἀθήνα. Ὁ πατέρας τῆς Σάσας εἶχε χαρίσει στὴ μητέρα της ἓνα ὠραιότατο ἀνθοδοχεῖο, κρυστάλλινο. Ἐπάνω σὲ μιὰν ἀνθοστήλη, στὴ γωνιὰ τῆς σάλας τους, φάνταζε τὸ ἀνθοδοχεῖο σὰ διαμαντένιο. Ἡ μητέρα τῆς Σάσας κάθε Κυριακὴ τοῦ ἄλλαζε τὰ λουλούδια καὶ τὸ καμάρωνε, σὰν τὸ ἀκριβότερο καὶ πὺ ἀγαπημένο στολίδι τοῦ σπιτιοῦ.

Ἦταν τότε ἡ Σάσα δέκα χρονῶν καὶ μπορούσε νὰ ξέρη κάπως τὴν ἀξία τοῦ κάθε πράγματος. Γιὰ τὸ ἀνθοδοχεῖο, πὼς εἶχε ἀξία πολὺ μεγάλη. Κάποτε, πὺ περνώντας σκούνησε ἄθελα τὴν ἀνθοστήλη, ἡ μητέρα της πετάχτηκε τρομαγμένη καὶ φώναξε:

— Τί θέλεις ἐκεῖ; Δὲ σοῦ ἔχω πεῖ χίλιες φορὲς νὰ μὴ πλησιάζεις ἐκεῖ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τῆς ἔδωσε καὶ δύο δυνατὰ χτυπήματα, πὺ τὴν ἔκαναν νὰ κλάψῃ ὀλόκληρη νύχτα καὶ νὰ κοιμηθῇ νηστική. Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ εἶχε δεῖξει στὴ Σάσα τὴν ἀξία τοῦ ἀνθοδοχείου. Εἶχε ὅμως βάλει βαθιὰ στὴν ψυχὴ της καὶ τὴν ἰδέα, πὼς μπορούσε ἡ μητέρα της ν' ἀγαπᾷ περισσότερο τὸ ἀνθοδοχεῖο, παρὰ ἐκεῖνη.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγον καιρό, ἓνα ἀπόγεμα, πῆγαν νὰ τοὺς δοῦν ἡ θεία της Καλλιόπη μὲ τὸν ἐξαδερφούλη τὸ Μίμη. Αὐτὸς εἶχε μαζὶ καὶ τὸ τόπι του, ἓνα ὁμορφο χρωματιστὸ τόπι.

Τὴν παραμονὴ αὐτῆς τῆς μέρας εἶχε βρέξει δυνατὰ, σωστὸς κατακλυσμός. Εἶχε ὅμως καλοσυνέψι ὕστερα κι ἓνας ἥλιος ὀλόλαμπρος πλημμύριζε τὴν πλάσῃ μὲ χρυσὸ φῶς. Ἄν δὲν ἀκουγόταν τὸ ποτάμι, πὺ εἶχε φουσκώσει κι ἔτρεμε ὀρμητικὸ βουίζοντας, δὲ θὰ πίστευε κανεὶς πὼς τὴν περασμένη μέρα εἶχε γίνεи τέτοιος κατακλυσμός.

Τὰ δυὸ ξαδέρφια ἔπαιζαν στὴν αὐλὴ χαρούμενα, ὅταν τὰ φώναξε ἡ μητέρα τῆς Σάσας.

— Μίμη, Σάσα, ἐλάτε νὰ σᾶς δώσω κουλουράκια. Ἔχετε καιρὸ καὶ γιὰ νὰ παίξετε . . .

Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν στὴ σάλα, ὅπου οἱ δυὸ ἀδερφές, ἡ κυρία Περσεφόνη καὶ ἡ κυρία Καλλιόπη, συνομιλοῦσαν. Πῆραν τὰ παιδιὰ, καθένα τὸ ζαχαρωτὸ κουλουράκι του, καὶ ἔτρεξαν πάλι νὰ βγοῦν.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ξέφυγε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Μίμη τὸ τόπι του καὶ κύλισε πρὸς τὴ γωνιά, κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθοστήλη.

Ἡ Σάσα, χωρὶς νὰ σκεφτῇ καθόλου, ὅρμησε νὰ τὸ πάρῃ.

Ποῖος ξέρεи πῶς μπερδεύτηκε τὸ πόδι τῆς στὸ χαλί. Ἐπείσε πάνω στὴν ἀνθοστήλη, αὐτὴ ἔγειρε πρὸς τὸν τοῖχο καὶ τὸ ἀνθοδοχεῖο ἔπεσε μὲ κρότο καὶ ἔγινε κομμάτια. Λουλούδια, νερά, καμμάτια κρύσταλλα καὶ τὸ κουλουράκι τῆς Σάσας γέμισαν τὸ πάτωμα.

Ἡ μητέρα τῆς πρῶτα ἔγινε χλωμὴ σὰν τὸ κερί. Ὅστερα ἄρχισε νὰ φωνάζει σὰν τρελή:

— ὦ, ἀπρόσεχτο πλάσμα! τί ἔκανες! Φύγε ἀπ' ἐμπρὸς μου, φύγε ἀπὸ τὰ μάτια μου τώρα. Φύγε καὶ θὰ σὲ περιποιηθῶ ὅπως σοῦ πρέπει ἀργότερα!

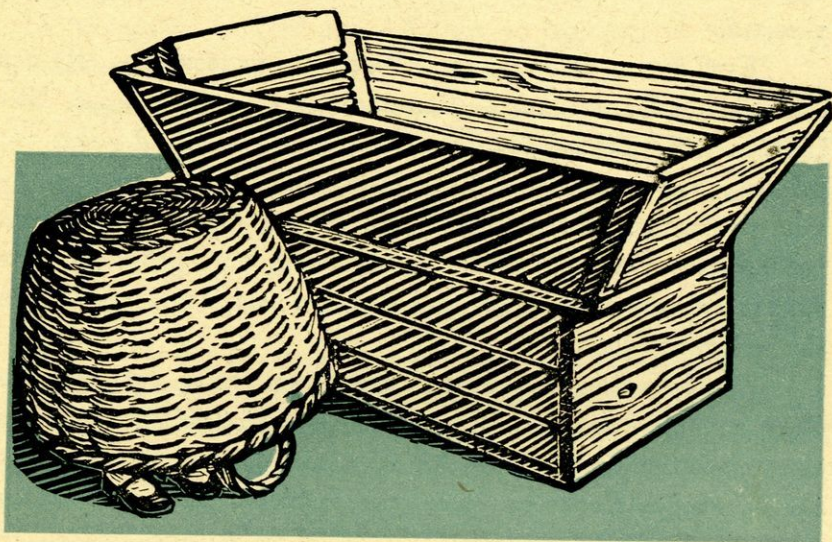
Ἡ θεία τῆς Σάσας ζητοῦσε νὰ μαλακώσῃ τὴν ἀδερφή τῆς, μὰ ἐκείνη ὅσο μάζευε σκυμμένη τὰ συντρίμμια καὶ τὰ λουλούδια, τόσο περισσότερο ἀγρίευε καὶ φώναζε. Ἡ λύπη τῆς ἦταν μεγάλῃ, καὶ ὁ θυμὸς τῆς δὲν κρατιόταν.

Ὁ Μίμης εἶχε ζαρῶσει σὲ μιὰ γωνιά. Ἡ Σάσα, σὰ νὰ εἶχε πεθάνει ἐκείνη τὴ στιγμὴ. Ἡ ντροπὴ, ἡ λύπη, ὁ φόβος, τὴν εἶχαν παραλύσει.

Ἡ θεία τῆς τὴν ἔσπρωξε μαλακὰ πρὸς τὴν πόρτα καὶ ἡ Σάσα βγήκε.

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΟ ΚΟΦΙΝΙ

Ἡ Σάσα χωρίς νὰ νιώθῃ καθαρά, σὰν κάποιος ἄλλος νὰ τὴν ἔσπρωχνε, προχώρησε στὴν αὐλή, ἔστριψε, μπήκε στὸ πλυσταριό, ἄρπαξε τὸ μεγάλο κοφίνι τῆς μπουγάδας, τὸ ἔριξε κάτω, γονάτισε καὶ τὸ ἀναποδογύρισε ἀποπάνω της. Καὶ κεῖ, καθὼς βρέθηκε γονατιστὴ κάτω ἀπ' τὸ κοφίνι, κάτι σὰν προσευχὴ τῆς ἐρχόταν

στὰ χεῖλῃ, μὰ δὲν ἔλεγε παρὰ μόνο «Παναγίτσα μου, Παναγίτσα μου...» καὶ ὅλο τὸ ἴδιο.

Πέρασε κάμποση ὥρα, ποὺ δὲν ἄκουγε παρὰ τὶς φωνὲς τῆς μητέρας της, χωρίς νὰ ξεχωρίζῃ τὰ λόγια της. Ἔπειτα ἄκουσε τὸ Μίμη, ποὺ γύριζε τὶς κάμαρες καὶ τὴν αὐλὴ φωνάζοντας «Σάσα, Σάσα...». Ἔπειτα τὸν ἄκουσε νὰ ρωτᾷ: «Ποῦ πῆγε ἡ Σάσα;» καὶ τὴ φωνὴ τῆς κυρίας Περσεφόνης: «Ἐννοια της, νομίζει ὅτι, ἂν κρυφτῇ, σώθηκε. . . τὸ παλιοκόριτσο».

Καὶ ἦταν πάντα φοβερὴ ἡ φωνὴ τῆς, ποὺ ἡ Σάσα ἀνατρίχιασε.

« Σὲ λίγο θ' ἀρχίσῃ νὰ ψάχνῃ », συλλογίστηκε, « θὰ μὲ βρῇ καὶ θὰ μὲ σκοτώσῃ στὸ ξύλο ».

Ἡ καρδιά τῆς σφίχτηκε. Ἐξω δὲν ἀκουγόταν τώρα, παρὰ μόνο ἡ βοή τοῦ ποταμιοῦ. Ἐνῶ πρωτύτερα τὴν εἶχε συνηθίσει καὶ δὲν τὴν πρόσεχε, τώρα δυνάμωσε καὶ τῆς γέμισε τ' αὐτιά.

Ἔτσι ἄγριος θὰ ἦταν καὶ ὁ θυμὸς τῆς μητέρας τῆς. Μὲ τὴν ἰδέα αὐτὴ πάλι μιὰ ἀνατριχίλα πέρασε ὅλο τῆς τὸ κορμί. Μαζεύτηκε περισσότερο μέσα στὸ κοφίνι, κουβάρι. Μὲ τὰ μάτια τῆς ὀρθάνοιχτα, πολεμοῦσε νὰ δῇ ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν πλέξη τοῦ κοφινιοῦ τί γίνεται. Ἔτσι καθὼς ἦταν, ἔβλεπε τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα καὶ διέκρινε ἓνα ξερὸ κλαδί τῆς ἀχλαδιᾶς τῆς, ποὺ πότε πότε σάλευε ἀπὸ τὸν ἀέρα. Πέρα φαίνόταν ἓνα κομμάτι οὐρανοῦ, ποὺ ὅλο καὶ σκοτενιάζει.

Σὲ λίγο ἄκουσε καληνυχτίσματα καὶ πάλι τὴ φωνὴ τοῦ Μίμη καὶ τῆς θείας τῆς. Ἐπειτα ἡσυχία. Τὸ βράδυ προχωροῦσε καὶ τὸ σκοτάδι ἀπλωνόταν. Τῆς πονοῦσαν τὰ μάτια, τὰ γόνατα, ὅλο τὸ κορμί. Κρατοῦσε ὅμως τὴν ἀναπνοή τῆς καὶ περίμενε πάντα μὲ τ' αὐτιά τεντωμένα.

Πέρασε λίγη ὥρα, χωρὶς ν' ἀκουστῇ τίποτε. Ἐπειτα ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μητέρας τῆς :

— Σάσα!

Πέρασε ἓνα λεπτὸ καὶ ξαναφώνηξε :

— Σάσα!

Σὰ ν' ἀπαντοῦσε τώρα ἡ Σάσα μέσα στὸ νοῦ τῆς κι ἔλεγε :

« Δὲ θὰ βγῶ ἀπὸ δῶ, ἂν δὲν ἀκούσω τὴ φωνὴ σου νὰ μὲ φωνάζῃ μὲ καλοσύνη καὶ ὅχι μὲ ἀγριάδα ».

Πέρασε πάλι ἓνα λεπτό καὶ πάλι ἡ μητέρα της φώναξε :
— "Έβγα, σοῦ λέω, παλιοκόριτσο, μὴ μὲ κάνης καὶ φάχνω,
ἔβγα κι ἔννοια σου !

"Εκεῖνο τὸ « ἔννοια σου ! »

"Εκεῖνο τὸ « ἔννοια σου » σήκωνε τῆς Σάσας τὸ πετοὶ ἀπ' τὸ φόβο. Μαζεύτηκε καὶ σφίχτηκε στὴν κρυφώνα της. Τὸ σκοτάδι τώρα εἶχε σκεπάσει τὰ πάντα. Δυὸ ἀστέρια λαμπύριζαν στὸ κομμάτι τ' οὐρανοῦ ποὺ ἔβλεπε. "Αρχισε νὰ κρυώνει, τὰ δόντια της χτυποῦσαν.

Τώρα ἄκουσε τὴ μητέρα της, ποὺ βάλθηκε νὰ φάχνῃ.

"Ανοιξε ἐρμάρια, κασέλες, τράβηξε κρεβάτια. Ξαφνικὰ ἓνα φῶς τῆς χτύπησε τὰ μάτια. Ἡ μητέρα της εἶχε βγῆ κρατώντας τὴ λάμπα.

Α Γ Ω Ν Ι Ε Σ

"Εφαξε μὲ τὴ λάμπα δεξιὰ, ἀριστερά, ὅλες τὶς γωνιὲς τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ κήπου, καὶ ὕστερα μπῆκε στὸ πλυσταριό. Ἡ Σάσα κρατοῦσε τὴν ἀναπνοή της, ἐνῶ ἡ καρδιά της χτυποῦσε σὰν καμπάνα « ντοὺκ ντοὺκ ντοὺκ ντοὺκ » καὶ τὰ δόντια της χτυποῦσαν, δίχως νὰ μπορῇ νὰ τὰ κρατήσῃ.

Ἡ μητέρα της ἔφαξε παντοῦ, πέρασε δίπλα, καὶ τὸ φουστάνι της τρίφτηκε στὸ κοφίνι, ὕστερα βγῆκε πάλι, δίχως νὰ πῇ τίποτε.

"Ἐγινε πάλι ἡσυχία γιὰ πολλὴ ὥρα. Ἡ Σάσα κατάλαβε, πὼς ἡ μητέρα της εἶχε πάει ἀντίκρυ στὴν κυρα-Ἄργυρη καὶ θὰ ἔφαχνε στὴ γειτονιά.

Παίρνει τότε τὴν ἀπόφαση νὰ βγῇ καὶ νὰ τρέξῃ στὸ σπίτι τῆς θείας της. Πετιέται ἔξω ἀπὸ τὸ κοφίνι καὶ δρασκελᾷ τὴν αὐλή.

Μὰ καθὼς ἔκανε νὰ ξεμυτίσῃ ἀπ' τὴν αὐλόθυρα, ἀκούει ὁμιλίες καὶ φωνὲς στὸ δρόμο καὶ τὸ μάτι τῆς ἄρπαξε κάτι σκιές, ποὺ ἔρχονταν. Γύρισε δολότρεμη καὶ χώθηκε κάτω ἀπὸ τὸ κοφίνι πάλι γονατιστή.

Οἱ φωνὲς πλησίασαν, ἄκουσε τὴ θύρα τῆς αὐλῆς ποὺ ἀνοιξε καὶ γνώρισε ἀνάμεσα στὶς φωνὲς καὶ τὴ χοντρή φωνὴ τοῦ πατέρα τῆς. Λέξεις δὲν ξεχώριζε, μὰ καταλάβαινε τὴν ἀνησυχία καὶ τὴν ἀγωνία μέσα σ' αὐτὲς τὶς φωνές.

Μπήκαν, ὁ πατέρας τῆς, ἡ μητέρα τῆς καὶ κάποια γυναίκα, ἴσως ἡ κυρα-Ἀργυρή. Ἀκουγε τώρα καθαρότερα τὶς ὁμιλίες τους.

— Ἐψαξες παντοῦ; ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς.

— Ναί, ναί, ἀπαντοῦσε ἡ μητέρα τῆς. Καὶ τώρα ἡ φωνὴ τῆς χτυποῦσε στ' αὐτιά τῆς Σάσας σὰν κομμένη. Φαινόταν σὰ νὰ ἔχανε λίγο ἐκείνη τὴν ἀγριάδα, ποὺ τὴν τρώμαζε.

— Σάσα! Σάσα! φώναξε ὁ πατέρας τῆς.

Καὶ σὲ λίγο :

— Σάσα, ἂν εἶσαι κρυμμένη πουθενά, ἔβγα, δὲ θὰ σὲ μαλώσῃ ἡ μητέρα σου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔκανε ἡ Σάσα νὰ πεταχτῇ, μὰ πάλι δίστασε καὶ ἔμεινε στὴ θέση τῆς. Φώτισε πάλι ἡ αὐλὴ, καὶ εἶδε τὸν πατέρα τῆς μὲ τὴ λάμπα στὸ χέρι καὶ πίσω τὴ μητέρα τῆς.

— Τὸ φοβέρισες πολὺ τὸ παιδί καὶ τὸ τρώμαξες! ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς, καθὼς πήγγαινε πρὸς τὸ πλυσταριό. Δὲν ἦταν δὲ καὶ τόση μεγάλῃ ἡ ζημιὰ, οὔτε κι ἔφταιγε τὸ παιδί.

Ἡ μητέρα τῆς Σάσας δὲ μιλοῦσε. Φαινόταν τσακισμένη.

— Δὲν εἶναι οὔτ' ἐδῶ, εἶπε ὁ πατέρας τῆς, ἀφοῦ κοίταξε γύρω σ' ὅλες τὶς γωνιὲς καὶ πίσω ἀπὸ τὴ σκάφη, ποὺ ἦταν

ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο. Στὸ κοφίνι δὲν πῆγε πάλι ὁ νοῦς τους.

— Στὸ πηγάδι κοίταξες; ρωτοῦσε τώρα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα τῆς Σάσας. Εἶναι κλειστό.

Δυὸ δευτερόλεπτα πέρασαν καὶ ξαφνικὰ μιὰ σπαραχτικὴ φωνὴ ἀφήνει ἡ μητέρα τῆς καὶ ἡ Σάσα τὴν εἶδε νὰ παραπατῇ καὶ νὰ φέρνῃ τὸ χέρι τῆς στὸ πρόσωπο, ἐνῶ μὲ τ' ἄλλο ἔφαχνε γιὰ στήριγμα.

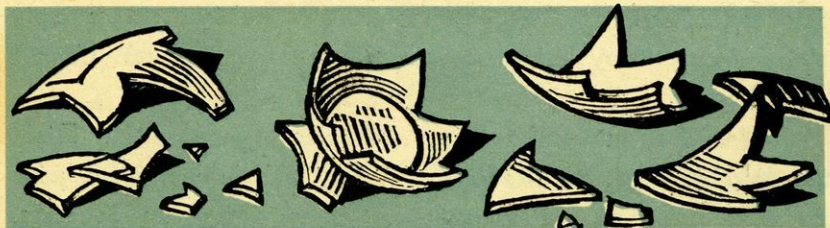
— Τί ἔπαθες; ἔκαμε ὁ πατέρας τῆς Σάσας, ἐνῶ ἀκουμποῦσε τὴ λάμπα κι ἔτρεχε σ' αὐτή.

— Στὸ ποτάμι, φώναξε τώρα ἡ μητέρα τῆς Σάσας. Μὴν πῆγε πρὸς τὸ ποτάμι;... Παιδί μου! φώναξε σπαραχτικὰ κι ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ ἄντρα τῆς.

Ἐκείνη τὴ στιγμή λιγώθηκε ἡ καρδιὰ τῆς Σάσας. Πετάχτηκε, σπρώχνοντας πέρα τὸ κοφίνι καὶ ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιά τῆς.

— Ὅχι, ἐδῶ εἶμαι, μητέρα! φώναξε.

Ἄ, θὰ τῆς μείνῃ ἀλησμόνητη ἐκείνη ἡ στιγμή! Τότε ἐνίωσε καλὰ ἡ Σάσα πόσο τὴν ἀγαποῦσε ἡ καημένη ἡ μητέρα τῆς καὶ πόσο εἶχε γελαστῇ νὰ νομίζῃ, πὼς ἡ μητέρα τῆς εἶχε καλύψα τὸ ἀνθοδοχεῖο ἀπὸ αὐτή.

2 φορές

ΔΙΑΜΑΝΤΙ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Ξέρω ένα κορίτσι, που είναι όνομα και πράμα. Διαμαντούλα είναι το όνομά της και αληθινά διαμάντι είναι. Ξέρετε γιατί; Άκουστε:

Ευπνά πρώτη, πλένεται γοργά, συγυρίζεται, κάνει την προσευχή και αρχίζει τις δουλειές του σπιτιού μαζί με τη μητέρα της. Έχει το νοῦ της και στο ρολόγι, γιατί πριν έρθει ή ώρα του σχολείου, πρέπει να μελετήσει και το μάθημά της.

Ξέρει ή Διαμαντούλα πόσες δουλειές έχει το σπίτι. Ξέρει πώς αρχίζουν από τη χαραυγή και δὲν τελειώνουν, παρὰ μόνο την ώρα που όλοι θὰ κοιμηθοῦν. Όλες αὐτὲς τις δουλειές,

ἂν τις ἔκανε μόνο ἢ μητέρα της θὰ τσακίζοταν ἀπὸ τὴν κούραση.

Πρῶτα πρέπει ν' αεριστῇ ὅλο τὸ σπίτι καὶ τῶν κρεβατιῶν τὰ σκεπάσματα καὶ τὰ στρώματα. Ἔπειτα νὰ γίνη σκούπισμα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς αὐλῆς, ξεσκόνισμα στὰ διάφορα ἔπιπλα καὶ νὰ βγῇ καμιά ἀραχνίτσα, ἂν στάθηκε σὲ καμιά γωνιά.

Ἔπειτα πρέπει ν' ἀνάψη ἢ φωτιά, νὰ ἐτοιμαστῇ τὸ πρωινὸ γιὰ ὅλους: πρῶτα γιὰ τὰ πουλερικά, τὰ κουνέλια, τὰ περιστέρια, ἔπειτα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὕστερα γιὰ τὴν ψιψίνα καὶ τὸν Πιστό.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ πρέπει ν' ἀρχίσῃ τὸ μαγείρεμα. Καὶ δὲν εἶναι εὐκολο πράγμα. Πρῶτα πρῶτα πρέπει κάθε μέρα ν' ἀλλάζῃ τὸ φαγητὸ στὸ σπίτι. Χρειάζεται ψώνισμα. Χρειάζεται προσοχὴ καὶ γνώση. Γιατὶ ἂν δὲν τὸ προσέξῃς, μπορεῖ νὰ καῇ τὸ φαγητό. Κι ἂν δὲν ξέρῃς, μπορεῖ νὰ ρίξῃς περισσότερο ἀλάτι ἀπὸ ὅ,τι πρέπει καὶ νὰ μὴν τρώγεται ὕστερα.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸ μαγείρεμα ἔχουμε ράψιμο καὶ μπάλωμα. Ἔχουμε κέντημα. Ἔχουμε ρόκα, ἀργαλειό. Ἔχουμε τὸν κῆπο, ποὺ θέλει σκάλισμα καὶ πότισμα. Ἔπειτα ἔχουμε βραδινὸ φαγητό, πλύσιμο τῶν πιάτων, στρώσιμο τῶν κρεβατιῶν.

Νά, πόσες δουλειὲς ἔχει καθημερινὰ τὸ σπίτι. Ἀς ἀφήσουμε τὶς ἔκτακτες, μπουγάδα, σφουγγάρισμα, σιδέρωμα, λουτρὸ γιὰ ὅλους, περιποίησι τῶν μικρῶν παιδιῶν. Ἀς ἀφήσουμε καὶ κεῖνες ποὺ πρέπει νὰ γίνουν, ὅταν ἔρχονται γιορτές. Καὶ πόσες δὲν ξεχάσαμε !

Ἡ Διαμαντούλα εἶναι ἀληθινὸ διαμάντι. Σ' ὅλες τὶς δουλειὲς βοηθεῖ, καὶ τὰ μαθήματά της προφταίνει, καὶ τὰ παιχνίδια της ἀκόμῃ. Τὸ βράδυ μὲ τὴ λάμπα ἢ μελετᾷ ἢ κρατεῖ τὸ πλέξιμό της, ὥσπου νὰ ἔρθῃ ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου.

Η ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Ευπνᾶ με τὴν αὐγούλα
κι ἀπάνω εὐθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στὴν αὐλὴ,

Χρυσὴ νοικοκυρούλα,
ἔχει δουλειᾶς νὰ κάνη
καὶ πρέπει νὰ προκάνη,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμῇ.

Τ' ἄνθη τῆς νὰ ποτίσῃ,
τὶς κόττες νὰ ταΐσῃ,
τὸ σπῖτι νὰ σκουπίσῃ,
νὰ φτιάξῃ τὸ φαΐ.

Τὰ ροῦχα ν' ἀερίσῃ,
παντοῦ νὰ συγυρίσῃ,
νὰ ράψῃ, νὰ κεντήσῃ,
γεμάτῃ προκοπῇ.

Ὅμως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει ;
Σὲ τόσοις κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά ;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα,
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δύο τους μιὰ χαρά.

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

✕ 'Η Διαμαντούλα ἔχει ἓναν μεγάλο ἀδερφό, τὸν 'Ηλία, ποὺ τὸν ἀγαπᾷ πάρα πολύ, ὅχι μόνο γιατί εἶναι ἀδερφός της, ἀλλὰ καὶ γιὰτί, ὅταν αὐτὴ ἦταν μωρό, ἐκεῖνος τῆς ἔσωσε τὴ ζωή. ✕

Νά, πῶς ἔγινε αὐτό.

Οἱ γονεῖς τους ἓνα βράδυ ἦταν καλεσμένοι νὰ περάσουν τὴ βραδιά σὲ κάποια φιλικὴ οἰκογένεια. Κι ἄλλη φορὰ εἶχαν ἀφήσει τὸν 'Ηλία καὶ τὴ μικρότερη ἀδερφοῦλα του μονάχους στὸ σπίτι. Καὶ τώρα λοιπόν, ἀφοῦ κοίμησαν στὸ κρεβατάκι της τὴ μικρούλα, ἔβαλαν καὶ τὸν 'Ηλία νὰ πλαγιαίῃ στὸ δικό του, δίπλα της, καὶ φεύγοντας τοῦ εἶπαν:

—'Ηλία, ἐμεῖς δὲ θ' ἀργήσουμε. Ἄν ξυπνήσῃ ἡ μπεμπούλα καὶ κλαίῃ, χάιδεψέ την λίγο καὶ ἡσύχασέ την. Καληνύχτα καὶ ὕπνο ἐλαφρό.

Κι ἔφυγαν. Ὁ Ἡλίας τοὺς ἄκουσε νὰ κατεβαίνουν τὴ σκάλα, ποὺ ἔτριξε. Ἐπειτα τὸ κλειδί, ποὺ ἔκλειναν τὴν ἐξώθυρα. Τὰ βήματα τῆς μητέρας του στὸ πεζοδρόμιο καὶ τὴ φωνή της, ποὺ κάτω ἔλεγε. Ἐπειτα ἀπλώθηκε ἡσυχία μεγάλη στὴν κρεβατοκάμαρα. Μόνο ἡ ἀλαφριά καὶ κανονικὴ ἀναπνοὴ τῆς ἀδερφούλας του ἀκουγόταν. Τὸ καντήλι ἔχυνε τὸ γλυκὸ γαλάζιο φῶς του ἐπάνω στὸ εἰκονοστάσι καὶ γύρω σὲ ὅλα τὰ πράγματα.

Ὁ Ἡλίας ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ σὲ λίγο εἶχε ἀποκοιμηθῇ.

Θὰ εἶχαν περάσει ὡς τρεῖς ὥρες, ὅταν ὁ Ἡλίας ξύπνησε ἀπὸ φωνὲς καὶ θόρυβο, ποὺ γινόταν στὸ δρόμο. Ἀπὸ τὶς γρίλιες τῆς μπαλκονόθυρας ἔμπαινε ἓνα κόκκινο φῶς, ποὺ γέμιζε τὸ δωμάτιο καὶ πότε δυνάμωνε καὶ πότε ἔπεφτε. Ἐνῶσε καὶ μιὰ δυνάτη μυρουδιά, σὰ νὰ καίγεται πανί.

Ἀνασηκώθηκε λίγο στὸ κρεβάτι του παραξενεμένος. Ὁ θόρυβος τοῦ δρόμου ὅλο καὶ μεγάλωνε. Σὰ νὰ εἶχε μαζευτῇ πολλὸς κόσμος κάτω, ἐμπρὸς στὸ σπίτι.

Τώρα ἄκουσε καθαρά, ποὺ φώναζαν:

- Νερό, νερό!
- Θὰ κοιμούνται ἐπάνω!
- Μιὰ σκάλα νὰ φέρουμε!

Κι ἔξαφνα ἄκουσε μιὰ σπαραχτικὴ φωνή, τὴ φωνή τῆς μητέρας του:

- Τὰ παιδιὰ μου!

Πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι του. Μιὰ ζέστη ἔνῴσε τώρα ν' ἀπλώνεται παντοῦ καὶ καπνὸς νὰ τοῦ πειράζῃ τὰ μάτια καὶ τὸ λαιμό. Τρέχει πρὸς τὴν μπαλκονόθυρα. Ἀπλώνει τὰ χέρια νὰ τὴν ἀνοίξῃ, μὰ στέκει τρομαγμένος. Φλόγες τὴν ἔγλειφαν ἀπ' ἔξω καὶ ζητοῦσαν νὰ μποῦν μέσα.

Τρέχει πίσω, ἀνοίγει τὴ θύρα πρὸς τὸ διάδρομο, ποὺ ὀδηγοῦσε στὴ σκάλα. Φοβερό! Ἐκεῖ ἦταν τόσες φλόγες καὶ καπνός, ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ σταθῇ καθόλου. Πνιγόταν.

Μεγάλη ταραχὴ γινόταν κάτω στὴν ἐξώθυρα. "Αδειαζαν κουβάδες νερό, ποὺ τσίριζε πάνω στὶς φλόγες· οἱ κουβάδες βροντοῦσαν, οἱ φωνές πλήθαιναν.

Ὁ Ἡλίας γύρισε κατὰτρομος μέσα. Ἐρίξε μιὰ ματιὰ στὴν ἀδερφοῦλα του, ποὺ κοιμόταν. Τί ἔπρεπε νὰ κάνῃ; Δὲν ἔβλεπε σωτηρία. Οὔτε στὸν ἐξώστη μποροῦσε νὰ βγῇ, οὔτε στὴ σκάλα νὰ κατέβῃ.

Καὶ οἱ φλόγες μεγάλωναν, μεγάλωναν καὶ προχωροῦσαν.

— Τὰ παιδιὰ μου! Ἀφήστε με!... ἄκουσε πάλι τὴ φωνὴ τῆς μητέρας του. Ἡλία μου, μπεμπέκα μου, παιδιὰ μου! ἔλεγε.

Κι ἔπειτα οἱ φωνές της καὶ τὰ κλάματά της σκεπάζονταν ἀπὸ τὸ θόρυβο καὶ τὶς φωνές τοῦ κόσμου.

— Πρέπει νὰ βγῶ ἀπὸ δῶ, εἶπε μὲ ἀπόφαση ὁ Ἡλίας.

Ἐσκυψε πάνω ἀπὸ τὸ κρεβατάκι τῆς ἀδερφοῦλας του κι ἔκανε νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ, γιὰ νὰ τὴ σηκώσῃ, μὰ στάθηκε. Γύρισε καὶ ἔριξε τὰ μάτια του στὸ εἰκονοστάσι. Ἡ Παναγία τὸν κοίταζε στὰ μάτια, γλυκιὰ καθὼς πάντοτε.

Πέφτει στὰ γόνατα ἐμπρὸς της καὶ ἀμέσως τὰ χεῖλη του φιθύρισαν :

« Γλυκιὰ μου Παναγία, δῶσε μου τὴ δύναμη νὰ βρῶ τὴ σωτηρία μας. Τουλάχιστο νὰ σώσω τὴ μπεμπέκα μας καὶ νὰ μὴν πεθάνῃ ἢ μητέρα ἀπὸ τὴ λύπη της. Ξέρω πὼς θὰ μᾶς σώσῃς. Εὐχαριστῶ, γλυκιὰ μου Παναγία ».

Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ ὁ Ἡλίας, ἔνιωσε μέσα του τόση δύναμη καὶ θάρρος, ποὺ ἀργότερα τὸ σκέφτηκε καλὰ καὶ δὲν τὸ ξέχασε ποτέ του.

Εὐθὺς ὄρμᾳ, παίρνει μιὰ καρέκλα, ἀνεβαίνει καὶ πιάνει τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας. Ζώνει τὸ νυχτικό του καλὰ, καὶ βάζει τὸ εἰκόνισμα στὸν κόρφο του. Ἐπειτα πηγαίνει, σκύβει καὶ σηκώνει τὴ μικρούλα.

Τὴν κατεβάζει ἀπὸ τὸ κρεβατάκι της, ἐνῶ αὐτὴ βάνει τὰ κλάματα. Ἀρπάζει ὕστερα τὸ παπλωματάκι του καὶ μ' αὐτὸ κουκουλώνεται ὁλόκληρος μὲ τὴ μπεμπέκα μαζί. Ἔτσι κουκουλωμένος, κρατώντας τὴν ἀδερφούλα στὴν ἀγκαλιά του καὶ σφίγγοντας στὸ στήθος τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, ὁ Ἥλιος ὄρμησε κατὰ τὴ σκάλα.

Μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα κατέβηκε ὅλα ἐκεῖνα τὰ σκαλοπάτια, ποὺ ἡ φωτιὰ τὰ εἶχε μισοκάψει καὶ οἱ φλόγες τὰ τύλιγαν.

Μόλις βρέθηκε στὸ πεζοδρόμιο, σωσμένος πιά, ἕνας φοβερὸς βρόντος ἀκούστηκε κι ὁλόκληρη ἡ σκάλα ἤρθε κάτω σωρὸς ξύλα, ποὺ καίγονταν.

— Κατέβηκαν τὰ παιδιά! Σώθηκαν! ἀκούστηκαν τώρα φωνές.

+ Ἐνας ἄρπαξε καὶ σήκωσε στὰ χέρια του τὸν Ἥλία καὶ ἄλλος τὴ μικρούλα. Νά ὁ πατέρας τους. Τὰ παίρνει καὶ τὰ δυὸ στὴν ἀγκαλιά του καὶ τρέχει στὴ μητέρα τους, ποὺ τὴν κρατοῦσαν οἱ γυναῖκες στὴν εἴσοδο τοῦ ἀντικρινοῦ σπιτιοῦ καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὴν ἡσυχάσουν.

Καθὼς τὰ εἶδε, χύθηκε καὶ τὰ ἀγκάλιασε.

— Δὲ μοῦ πάθατε τίποτε; Δὲ μοῦ πάθατε τίποτε, ὦ, χρυσά μου, ὦ, κοῦκλες μου! ἔλεγε καὶ τὰ ἔφαχνε καὶ τὰ χάιδευε καὶ τὰ φιλοῦσε.

Ἐ, τώρα δὲν τὴν ἔμελλε. Τὸ σπíti ἄς καιγόταν κι ὅλα τὰ πράματα. Δὲν ἦταν ἀσφαλισμένα, μὰ αὐτὰ ξαναγίνονται. Ἄν χάνονταν ὅμως τὰ παιδιά, βέβαια δὲ θὰ μπορούσε νὰ ζήσει.

— Ἡλία μου χρυσό μου ἀγόρι, ἡρωά μου! ἔλεγε καὶ ξανάλεγε καὶ δὲ χόρταινε νὰ τὸν φιλῇ.

Ὁ Ἡλίας ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του τὸ εἰκόνισμα.

— Νά, μητέρα, εἶπε μὲ ἀπλότητα. Ἡ Παναγία μᾶς ἔσωσε.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα του κοιτάχτηκαν δακρυσμένοι καὶ ἀμίλητοι. Ἐπειτα πῆρε τὴν εἰκόνα ἡ μητέρα, τὴν κοίταξε μὲ ἄπειρη λατρεία, γονάτισε, τὴν ἀσπάστηκε καὶ εἶπε ψιθυριστὰ σηκώνοντας τὰ μάτια ψηλά :

— Σ' εὐχαριστῶ, Παναγία μου!

Καὶ ὁ πατέρας τοῦ Ἡλίας εἶπε κι αὐτός :

— Σ' εὐχαριστῶ, Παναγία μου, γιὰ τὸ γιὸ ποὺ μοῦ ἔχεις χαρίσει.

ΧΡΥΣΟ ΚΑΝΘΗΛΙ

Χρυσὸ καντήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τ' ἀπαλὸ
κι ἔλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτὸ
μιὰ ἀχτίνα του, ἂν τὰ φτάσῃ.

Ἕνα καντήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὺν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
ὅπως ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει ;
Ἡ χρυσή μου ἡ μητέρα.

Εξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἥλιος καθουρδίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει ;
Ὁ χρυσός μου ὁ πατέρας.

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὥραϊα στὸ σχολειό ;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴ μητέρα ;
Τάχα ξέρετε ; Εἴμ' ἐγώ !

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

1. Ἀρχίζοντας ὁ Μάρτιος, ἔχει ἀκόμη ἀρκετὸ κρύο. Πολλὲς φορὲς μάλιστα καὶ χιονίζει. Γρήγορα ὅμως προχωρεῖ παντοῦ κάθε βλάστηση. Ὅλα εἶναι πράσινα. Παρουσιάζεται τὸ χαμομήλι, ἡ παπαρούνα. Τὰ δέντρα εἶναι δλάνθιστα. Οἱ λεμονιὲς πεντοβολοῦν εὐωδιές, ποὺ κρατοῦν ὡς τὸν Ἰούνιο. Οἱ μέλισσες ἀρχίζουν νὰ πετοῦν ἀπὸ κάλυκα σὲ κάλυκα. Ἔρχονται τὰ χελιδόνια καὶ σκίζουν σπαθωτὰ τὸν ἀέρα, κάτω ἀπὸ τὸ γαλάζιο κι δόδλαμπρο οὐρανό. Πεταλοῦδες καὶ ἔντομα ξυπνοῦν.

Οἱ καλλιεργητὲς σπέρνουν τὰ καλοκαιρινά.

Δὲν εἶναι ὅμως ἀκόμη καιρὸς γιὰ ἐκδρομὲς, γιατί ὁ Μάρτιος εἶναι ἄστατος. Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ ἐκτίθεται κανεὶς στὸν ἥλιο καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγει τὰ ρεύματα, ποὺ εἶναι ὑπουλα αὐτὸ τὸ μήνα.

2. Τὸν Ἀπρίλιο ὅμως ἡ Ἀνοιξὴ μπαίνει μ' ὅλη της τὴ δόξα. Τὸ πράσινο πανηγυρίζει. Σκάζουν τὰ μπουμπούκια. Φανερώνονται τὰ φύλλα στὰ κλήματα. Χρυσίζουν οἱ φουντίτσες τῆς συκιᾶς. Κατάνθιστες οἱ λεμονιές. Τὰ μαρούλια καὶ τὰ ραπανάκια ξεπροβάλλουν.

Τυριά, γιαούρτια, αὐγὰ ἄφθονα.

Οἱ βοσκοὶ ξεκινοῦν μὲ τὰ κοπάδια τους γιὰ τὰ βουνά.

Οἱ νοικοκυράδες ἀσπρίζουν τὰ σπίτια τους.

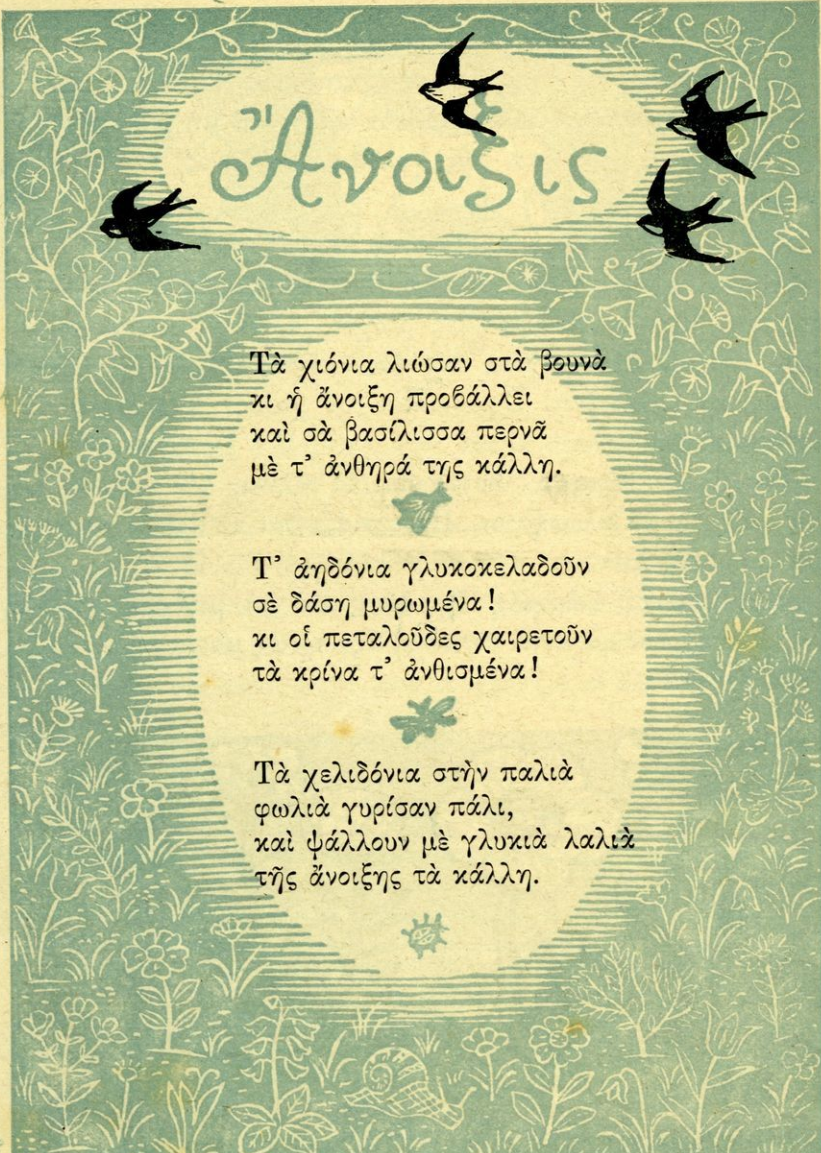
Προφυλαχθῆτε ἀκόμη ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ μὴ βιασθῆτε νὰ ἐλαφρώσετε τὰ φορέματά σας, γιὰτὶ ὁ κίνδυνος τῆς υγείας ὑπάρχει.

3. Ὁ χρυσοὺς ὁ Μάϊος προβαίνει. Τὰ τριαντάφυλλα στὶς δόξες τους. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικες βροχές, ἀληθινὲς μπόρες, δροσίζουν τὴ γῆ, μὰ γρήγορα ὁ τόπος στεγνώνει. Ἡ θερμοκρασία ἔλο καὶ ἀνεβαίνει. Σηκώνονται τὰ χαλιά. Φοριοῦνται τὰ καλοκαιρινά.

Ἀρχίζει τὸ θέρισμα. Φυτεύονται τὰ σέλινα, τὰ ραδίκια. Οἱ κότες κάθονται νὰ κλωσήσουν. Παρουσιάζονται τὰ πρῶτα φρούτα, μούσμουλα, κεράσια.

Ἀρχίζουν οἱ ἐκδρομές, ὅχι ὅμως καὶ τὰ μπάνια. Πρέπει τώρα νὰ ἐλαφρώσουμε σιγὰ σιγὰ καὶ τὴν τροφή μας.

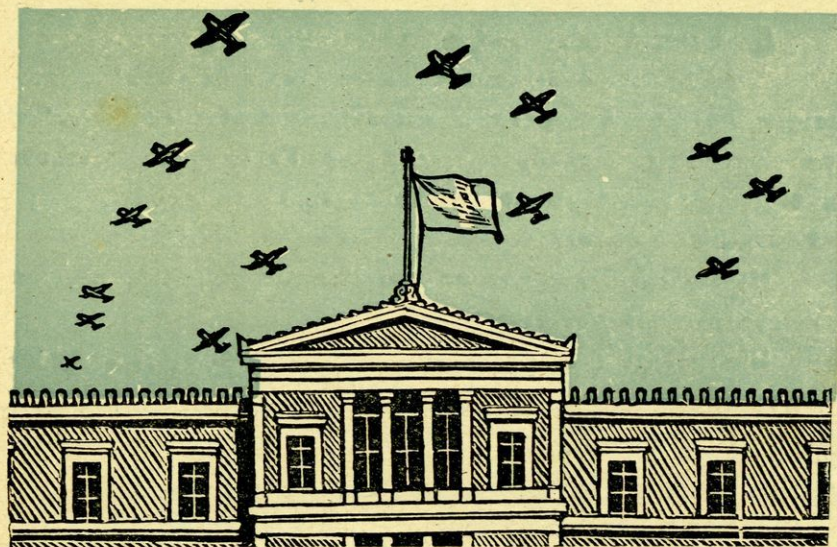

Άνοιξις

Τὰ χιόνια λιώσαν στὰ βουνά
κι ἡ ἄνοιξη προβάλλει
καὶ σὰ βασίλισσα περνᾷ
μὲ τ' ἀνθηρὰ τῆς κάλλη.

Τ' ἀηδόνια γλυκοκελαδοῦν
σὲ δάση μυρωμένα!
κι οἱ πεταλοῦδες χαιρετοῦν
τὰ κρίνα τ' ἀνθισμένα!

Τὰ χελιδόνια στὴν παλιὰ
φωλιὰ γυρίσαν πάλι,
καὶ ψάλλουν μὲ γλυκιὰ λαλιὰ
τῆς ἄνοιξης τὰ κάλλη.

Τ' ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ ΜΑΣ

24095

→ Νά το, νά το τὸ ἀεροπλάνο μας! Εἶναι ἐλληνικὸ ἀεροπλάνο! Σὰν ἓνα μεγάλο πουλὶ ἀπλώνει τὶς γυαλιστερὲς φτεροῦγες του στὸν ἥλιο καὶ παίρνει τὸ γοργό του δρόμο μέσα στὸ γαλάζιο οὐρανό.

Τὸ κυβερνᾷ ἓνα γενναῖο Ἑλληνόπουλο μὲ χέρι σταθερό. Μπορεῖ νὰ τὸ κατεβάσῃ χαμηλὰ ὥς τὶς κορυφὲς τῶν καμπαναριῶν καὶ μπορεῖ νὰ τὸ ἀνεβάσῃ ὥς τὰ σύννεφα καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα, ἔπου ὁ ἀέρας εἶναι παγωμένος. Μπορεῖ νὰ κἀνῃ στὸν ἀέρα τὶς πιὸ ἐπικίνδυνες ἀεροθασίες, τὰ πιὸ θαυμάσια καὶ περίεργα παιχνίδια.

Τὰ βουνὰ δὲν εἶναι ἀρκετὰ ψηλά, γιὰ νὰ σταματήσουν τὸ πέταγμά του. Οὔτε ἡ θάλασσα, ἡ ἀπέραντη, μπορεῖ νὰ λιγοστέψῃ τὴν ἀντοχή τῶν φτερῶν του.

Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει νικήσει τοὺς αἰθέρες, τὸ ἄπειρο.

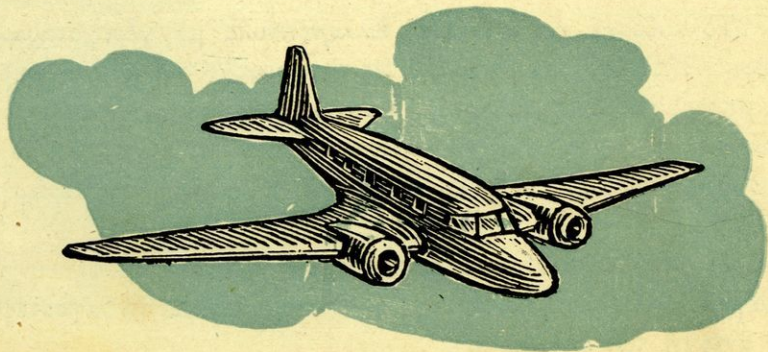
Ὅποιος πετᾷ μὲ ἀεροπλάνο, νιώθει ὅλα τὰ θαύματα ποὺ παρουσιάζει ἡ γῆ. Ἀπὸ ψηλὰ οἱ ἀπέραντες πεδιάδες καὶ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἓνας πολυχρωμὸς τάπητας. Τὰ δάση τὸν στολίζουν μ' ἓνα βαθυπράσινο χρῶμα καὶ τὰ ποτάμια λάμπουν ἐπάνω του σὰν ἀσημένιες κορδέλες. ✕

✕ Πόσα μικρὰ φαίνονται ἀπ' ἐκεῖ πάνω οἱ πολυκατοικίες καὶ τὰ μεγάλα κτίρια τῶν ἀνθρώπων. ✕

Ἡ μεγαλύτερη πόλη σὲ λίγα λεπτά τῆς ὥρας ξετυλίγεται ἔμπρὸς στὰ μάτια τοῦ ἀεροπόρου μὲ τὰ σπίτια της, ποὺ φαίνονται σὰν μικρὰ κουτάκια βαλμένα μὲ τάξη ἢ σὰ λιθάρια σκορπισμένα ἐπάνω στὶς πρασινάδες.

Γιὰ τὰ φτερά τοῦ ἀεροπλάνου οἱ μεγάλες ἀποστάσεις καὶ οἱ ἀπέραντες θάλασσες, ποὺ χωρίζουν τὶς διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου, εἶναι ἓνα παιγνίδι. Μπορεῖ κανεὶς νὰ φτάσῃ σὲ μιὰ ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴν Κρήτη ἢ στὴ Θεσσαλονίκη ἢ στὰ Γιάννενα ἢ στὴν Κέρκυρα. Σὲ λίγες ὥρες μπορεῖ νὰ φτάσῃ στὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἀμερικῆς.

Εὐλογημένα φτερά! Εὐλογημένοι οἱ ἀεροπόροι μας!

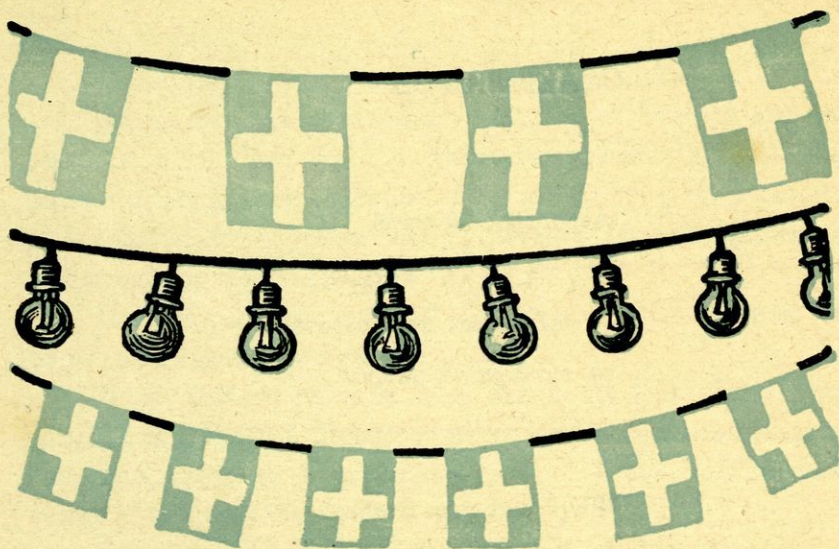

Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἀεροπόρος θὰ γενῶ
στὴ γῇ νὰ μὴν ἐγγίζω,
νὰ βρίσκωμαι στὸν οὐρανό,
τὰ σύννεφα νὰ σκίζω.

Ψυχὴ καὶ χέρι σταθερὸ
σὰν πιάνω τὸ τιμόνι,
νὰ γίνωμαι πότε ἀετὸς
καὶ πότε χελιδόνι.

Καὶ ἂν ἡ μοίρα τὸ καλῇ,
μιὰ μέρα νὰ πεθάνω,
παίρνω τοῦ χάρου τὸ φιλὶ
μέσ' στὸ ἀεροπλάνο.

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΕΡΝΑ

Είκοσιπέντε Μαρτίου ! Ἡ Ἐθνικὴ γιορτὴ !

Μπροστὰ ἀπὸ τὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη γίνεται ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ ὕψωμένα τὰ γυμνὰ σπαθιά, ἐπάνω στ' ἄλογά τους χαμηλώνουν τὰ σπαθιά τους, καθὼς περνοῦν. Χαιρετοῦν Ἐκεῖνον, ποὺ ἔπεσε γιὰ τὴν πατρίδα, χαιρετοῦν ὅλους τοὺς γενναίους, ποὺ θυσίασαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὁ στρατὸς περνᾷ, μὲ τὶς σάλπιγγες, τὰ τύμπανα, μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ μπροστὰ. Περνᾷ ἡ Σημαία.....

Ἀτέλειωτο εἶναι τὸ πέρασμά του.

Περνοῦν οἱ στρατιωτικὲς Σχολές, μὲ τὰ νέα παιδιά, ποὺ θὰ βγοῦν αὔριο ἀξιωματικοί. Τὰ σχολεῖα τοῦ στρατοῦ τῆς Ἠερᾶς, τῆς Θαλάσσης καὶ τοῦ Ἀέρα. Περνᾷ τὸ Πεζικό, οἱ φαντᾶροι. Περνᾷ τὸ εὐζωνικό, οἱ τσολιάδες, μὲ τὶς ἄσπρες φουστανέλες.

Περνᾷ τὸ Πυροβολικὸ μὲ τὰ κανόνια. Περνοῦν τὰ τάνκς, τὰ ἄρματα μάχης. Περνᾷ τὸ Ἴππικὸ μὲ τοὺς ἵππους στὰ ὠραία ἄλογα καβάλα. Περνοῦν ψηλὰ στὸν οὐρανὸ τὰ ἀεροπλάνα, σὺν τεράστια πουλιά, ποὺ σκίζουσι τὸν ἀέρα.

Περνᾷ ἡ λεβεντιά, μὲ τὰ κορμιὰ στητά, μὲ τὰ κεφάλια ὀρθά, μὲ τὰ μέτωπα ψηλά, μὲ περήφανη ματιά, μὲ ἀτρόμητη καρδιά. Περνᾷ ἡ λεβεντιά, σὺν ἑνὶ ἀνθρώπῳ. Μὲ μιὰ ψυχή, μιὰ καρδιά γιὰ τὴν Πατρίδα.

Περνᾷ ἡ Ἑλλάδα μας !

Μιὰ μέρα ἡ Πατρίδα μας θὰ καλέσῃ τὰ παιδιά της κάτω ἀπὸ τίς σημαίες. Καὶ τότε τὰ παιδιά της, ὅλα αὐτὰ τὰ λεβέντικα νιάτα, θὰ τρέξουν στὴ φωνή της μὲ ἀρχηγὸ τὸ Βασιλιά μας. Θὰ τρέξουν ἀπὸ στεριὲς καὶ θάλασσες. Καὶ θὰ στήσουν σὺν ἀσπίδα τὰ στήθη τους μπροστὰ της. Καὶ θὰ βαδίσουν ἐκεῖ ποὺ τοὺς καλεῖ τὸ μεγάλο χρέος. Ἄλλοι θὰ σκοτωθοῦν, ἄλλοι θὰ πληγωθοῦν, ἄλλοι θὰ γυρίσουν δοξασμένοι. Μὰ ἡ Ἑλλάδα θὰ ζῇ αἰώνια.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

Τὰ παιδιὰ πηδοῦσαν σὰ σπουργίτια στὸ προαύλιο τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ τὸ πλημμύριζε ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος.

Εἶχαν βγῆ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία βαστώντας στὸ χέρι θάγια ἁγιασμένα. Γιατὶ ἦταν ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων.

— ὦ, λέει ἡ μητέρα, σὰν εἶδε τὸ Βασιλάκη, τὴ Χαρούλα καὶ τὴ μικρὴ Μαργαρίτα, ποὺ γύριζαν χαρούμενα μὲ τὴ γιαγιά τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Νά τὰ περιστεράκια μου μὲ τὸ κλωνάρι τῆς δάφνης, ποὺ μοσχοβολᾷ.

— Πάρε τὰ θάγια μου, λέει ἡ Μαργαρίτα, εἶναι τὰ καλύτερα ἀπ' ὅλα.

— Ναί, ἀγάπη μου, σ' εὐχαριστῶ. Νά 'χης τὴ βοήθεια τοῦ Χριστοῦλῃ μας.

— Ἐμεῖς θὰ τὰ προσφέρουμε στὸν παπποῦ καὶ στὸν πατέρα, εἶπαν τὰ ἄλλα δυὸ παιδιὰ !

— Θὰ τὰ βάλουμε ὅλα μέσα στὸ σπῖτι, εἶπε ἡ μαμά, γιὰ νὰ τὸ εὐλογήσῃ ὁ Κύριος. Θὰ μείνουν ὅλο τὸ χρόνο στὸ εἰκότισμα.

— Σήμερα εἶναι μεγάλη γιορτή, εἶπε ἡ γιαγιά, γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Σὰ σήμερα μπῆκε ὁ Κύριος στὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ πλήθη τοῦ κόσμου, ποὺ τὸν λάτρευαν, σκόρπιζαν στὸ χῶμα, ποὺ πατοῦσε, βάρια καὶ λουλούδια. Ὑστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ὁ Ἰούδας τὸν πρόδωσε, τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν θανάτωσαν οἱ κακοὶ ἄνθρωποι. Φριχτὲς μέρες, παιδιὰ μου, ποὺ γεμίζουν τὴν ψυχὴ μὲ τρόμο. Νὰ εἴστε φρόνιμα αὐτὴ τὴν Ἁγία Ἑβδομάδα, ποὺ θὰ πηγαίνουμε κάθε βράδυ στὶς ὁλονυχτίες. Ἔτσι θὰ χαρῆτε πραγματικὰ τὴν ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς.

— Τί ὁμορφὴ μέρα εἶναι τὸ Πάσχα ! εἶπε ἡ Χαρούλα.

— Βέβαια, εἶπε ἡ μητέρα, ὕστερα ἀπὸ τὴν πένθιμη ἑβδομάδα τῶν Παθῶν ἔρχεται ἡ χαρούμενη γιορτὴ τῆς Ἀνάστασης. Τί ὁμορφὴ γιορτὴ ! Ὁ Ἰησοῦς ἀνασταίνεται καὶ μαζί του ἀνασταίνεται ὅλη ἡ γῆ ! Πρασινάδες καὶ λουλούδια παντοῦ, χελιδονίσματα στὸν οὐρανό, χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση στὶς ψυχὲς τῶν καλῶν παιδιῶν.

Α Ν Α Σ Τ Α Σ Η !

— Εἶναι ὥρα, μητέρα ; ρωτοῦν τὰ παιδιὰ ἀνυπόμονα.

— Ὅχι ἀκόμη, παιδί μου. . . . σὲ λίγο. . . .

Τὸ σπῖτι λάμπει ἀπὸ πάστρα καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὶς βιολῆτες καὶ τοὺς κρίνους καὶ κάθε λογῆς λουλούδια. Τ' ἀστέρια λάμπουν στὸν οὐρανό. Οἱ Χριστιανοὶ περιμένουν μὲ ἀνυπομονησία νὰ χτυπήσουν οἱ καμπάνες. Τὰ μεσάνυχτα θὰ κάνουν Ἀνάσταση.

— Εἶναι ὥρα, μητέρα; ρωτᾷ πάλι τὸ παιδί.

Περιμένουν ὅλοι, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, γέροι καὶ γριᾶς νὰ πάνε στὴν Ἀνάσταση. Σὲ λίγο ἀκούγεται ὁ πρῶτος ἤχος μιᾶς μακρινῆς καμπάνας.

— Εἶναι ὥρα, μητέρα;

— Ὁχι ἀκόμη, λίγο ἀκόμη!

Καὶ σὲ λίγο ἀκούγονται ὅλες οἱ καμπάνες. Σημαίνουν χαρμόсуна. Καὶ χύνεται ὅλος ὁ κόσμος μὲ τὶς λαμπάδες στὸ χέρι γιὰ τὴν ἐκκλησία. Καὶ χτυποῦν χωρὶς διακοπὴ οἱ μεγάλες καμπάνες καὶ ἀποκρίνονται οἱ μικρὲς καμπάνες ἀπὸ ἄλλες ἐκκλησίες.

Τὸ προαύλιο τῆς Ἐκκλησίας γέμισε κόσμο. Δὲ χωρεῖ πιὰ οὔτε μῆλο. Εἶναι μεσάνυχτα. Βγαίνουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία οἱ παπάδες χρυσοστολισμένοι, οἱ ψάλτες, τὰ ἐξαπτέρυγα, τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου. Ἀνάβουν τὶς λαμπάδες καὶ λάμπει ὁ κόσμος. Μιὰ θάλασσα ἀπὸ φῶτα.

Ἀνεβαίνει ὁ παπὰς μὲ τοὺς ψάλτες στὴν ἐξέδρα. Διαβάζει τὸ Εὐαγγέλιο καὶ σὲ λίγο μὲ δυνατὴ φωνὴ ψέλνει τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη!».

Καμπάνες, μουσικὲς, σάλπιγγες, βεγγαλικά φῶτα.... πανηγυρίζουν. Ὁλος ὁ κόσμος χαίρεται.

Μπαίνουν ὕστερα στὴν ἐκκλησία, καὶ ὅταν τελειώνη ἡ λειτουργία γυρίζουν στὰ σπίτια μὲ ἀναμμένες τὶς λαμπάδες, ἀνάβουν τὸ καντηλάκι τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ ἅγιο φῶς, ἀγκαλιάζονται ἀδερφικὰ καὶ φιλοῦνται. . .

Χριστὸς ἀνέστη! Καὶ τοῦ χρόνου!

Α Ν Α Σ Τ Α Σ Η

Κοιμᾶται ὁ κόσμος πιά βαθιὰ
κατὰ τὰ ξημερώματα.
Κι οἱ Μυροφόρες φέρνουνε
στὸν τάφο τὰ ἀρώματα.

Πάνω στὸ μνήμα τοῦ Χριστοῦ
ὁμορφο παλληκάρι
κάθεται μ' ἄσπρη φορεσιά,
ἐπάνω στὸ λιθάρι.

Καὶ λέει σ' αὐτὲς ποὺ τὸν ρωτοῦν
ποῦ εἶν' τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα :
—Δὲν εἶν' ἐδῶ, ἀναστήθηκε !
ἄφησε πιά τὸ χῶμα !

Δ. Ζήσης

Η ΘΥΡΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΥΡΤΗ

1. Τὸ σπίτι τοῦ κυρ Ἀνέστη ἦταν στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι ἦταν εὐρύχωρη αὐλὴ μὲ μιὰ μεγάλη αὐλόπορτα. Ἡ αὐλόπορτα ὅμως αὐτὴ δὲν εἶχε σύρτη καὶ γι' αὐτὸ ἦταν πάντα ἀνοιχτή.

Τὰ πουλερικὰ τῆς αὐλῆς ἔβρισκαν ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα καὶ ἔβγαιναν ἔξω στὰ χωράφια. Τὰ πρόβατα πάλι καὶ οἱ γίδες, ποὺ ἔβοσκαν γύρω στὰ χωράφια, ἔμπαιναν ἐλεύθερα στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ αὐλόπορτα. Ἔτσι τὰ παιδιά τοῦ γεωργοῦ δὲν ἔκαναν ἄλλη δουλειὰ ὅλη τὴν ἡμέρα, παρὰ νὰ μπάζουν τίς κότες στὴν αὐλὴ καὶ νὰ διώχνουν τὰ ξένα γίδια καὶ πρόβατα.

Ἡ καημένη ἡ γυναῖκα τοῦ γεωργοῦ διαρκῶς ἔλεγε στὸν ἄντρα της:

— Δὲν εἶναι κατάσταση αὐτὴ, πρέπει νὰ βάλουμε ἓνα σύρτη στὴν πόρτα, γιὰ νὰ ἡσυχάσωμε.

— Καὶ τὰ παιδιά τί δουλειὰ ἔχουν ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀπαντοῦσε ὁ γεωργός. Ἄς μαζεύουν τὰ πουλερικὰ καὶ ἄς διώχνουν τὰ ξένα ζῶα.

2. Μιὰ ἡμέρα ἓνας χοῖρος τοῦ γεωργοῦ βγήκε ἀπὸ τὸ στάβλο του στὴν αὐλὴ. Βρῆκε τὴν αὐλόπορτα μισανοιχτὴ, τὴν ἔσπρωξε λίγο μὲ τὸ μουσούδι του καὶ γρυλλίζοντας βγήκε στὰ χωράφια. Σιγὰ σιγὰ, ζητώντας τροφή, μπῆκε στὸ κοντινὸ δάσος.

Ἦστερ' ἀπὸ λίγο μιὰ γειτόνισσα φώναξε, ὅτι ὁ χοῖρος ἔφυγε καὶ ἔκανε κατὰ τὸ δάσος. Ἔτρεξαν ὅλοι τότε γιὰ νὰ βροῦν τὸ χοῖρο. Ὁ γεωργὸς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔδενε τὸ ἄλογο στὸ στάβλο. Ἀφήνει τὸ ἄλογο καὶ τρέχει ἔξω. Ἡ γυναῖκα του, ποὺ σιδέρωνε, ἀφήνει τὸ σιδέρωμα καὶ τρέχει ἀπὸ κοντὰ καὶ αὐτὴ. Τὸ κο-

ρίτσι τους, ἡ Μαριώ, ποὺ μαγεύειρε στὴ φωτιά, ἄφησε τὸ μαγεύρεμα κι ἔτρεξε κι αὐτὴ ἔξω, γιὰ νὰ βοηθήσῃ. Τὰ παιδιὰ καὶ οἱ γειτόνοι ἐπίσης ἀκολούθησαν.

Ἔτσι λοιπὸν ἔτρεχαν ὅλοι, ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ, κατὰ τὸ δάσος. Τὸ μεγαλύτερο παιδί τοῦ γεωργοῦ ὅμως κυνηγώντας τὸ χοῖρο ἔπεσε καὶ χτύπησε ἄσχημα πολὺ τὸ πόδι του. Τότε ὁ γεωργὸς καὶ τὰ ἄλλα τοῦ παιδιὰ ἀναγκάστηκαν ν' ἀφήσουν τὸ κυνήγι τοῦ χοίρου, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὸ χτυπημένο στὸ σπίτι.

Ἡ γυναῖκα τοῦ γεωργοῦ καὶ ἡ κόρη τῆς ἀκολούθησαν ἐπίσης, γιὰ νὰ περιποιηθοῦν τὸ παιδί.

Ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι, τί νὰ δοῦν ! Τὸ φαγητὸ ποὺ μαγευρόταν εἶχε πιάσει. Δυὸ πουκάμισα, ποὺ κρέμονταν ἐπάνω ἀπὸ τὴ φωτιά, γιὰ νὰ στεγνώσουν, εἶχαν μισοκαῆ. Ὁ γεωργὸς θύμωσε καὶ μάλωσε τὴν γυναῖκα του καὶ τὴν κόρη του, ποὺ ἄφησαν τὸ φαγητὸ καὶ τὰ πουκάμισα καὶ βγῆκαν ἔξω.

Μπαίνει κατόπι ὁ γεωργὸς στὸ στάβλο καὶ βλέπει, ὅτι τὸ ἄλογο, ποὺ τὸ εἶχε ἀφήσει λυτὸ, εἶχε κλωτσήσει ἓνα μικρὸ πουλάρακι καὶ τοῦ εἶχε σπάσει τὸ πόδι. Τὸ μικρὸ ζῶο μὲ τὸ σπασμένο πόδι ἦταν ἀξιολύπητο.

Ἔτσι, γιὰ οἰκονομία λίγων δραχμῶν, ποὺ θὰ ἔδινε ὁ γεωργὸς νὰ ἀγοράσῃ ἓνα σύρτη, ἔχασε ἓνα χοῖρο, ἓνα πουλάρακι καὶ δεκαπέντε ἡμερῶν ἐργασία τοῦ παιδιοῦ του, ποὺ τὸν βοηθοῦσε στὰ κτήματα. Ἐχασε ἀκόμη τὰ δυὸ του πουκάμισα καὶ τὸ φαγητὸ τῆς ἡμέρας !

Τότε θυμῆθηκε τὴν παροιμία, ποὺ τοῦ ἔλεγε ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας του : «Ὅποιος λυπᾶται τὸ καρφί, χάνει καὶ τὸ πέταλο».

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΒΙΟΠΑΛΑΙΣΤΗΣ

— Νὰ τὰ λουστράρω, κύριε;

Ποιός νὰ ἐμπιστευτῇ ἓνα νήπιο!

— Μὰ ξέρεις ἐσὺ νὰ λουστράρῃς;

— Θὰ δῆτε, κύριε, τὶ ὥραϊα ποὺ ξέρω.

— Τέλος πάντων... Ἐμπρός!

Τὸ νήπιο τοποθέτησε τὸ καινούριο κασελάκι του, ἔβγαλε τὶς σχεδὸν ἀμεταχείριστες βοῦρτσες του, ξεβούλωσε τὸ ἀμεταχείριστο ἀκόμη μπουκαλάκι τοῦ βερνικιοῦ του καὶ ἄρχισε τὴ δουλειά του μὲ μεγάλη προσοχή καὶ μὲ ἀρκετὴ τέχνη.

— Ἀπὸ πότε μπήκες στὴ δουλειά;

— Ἀπὸ σήμερα τὸ πρωί, κύριε. Ἀλλὰ ἔμαθα πρώτα.

— Ποιός σ' ἔμαθε;

— Ἕνα παιδί, πατριώτης μου, λίγο μεγαλύτερος ἀπὸ μένα.

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι;

— Εἶμαι προσφυγόπουλο.

— Ἐχεις πατέρα;

— Ὁχι.

— Μάνα;

— Ὁχι.

— Ἀδέρφια, συγγενεῖς;

— Κανένα, κύριε. Χάθηκαν ὅλοι. Μονάχος μου εἶμαι τώρα στὸν κόσμο.

— Ποῦ μένεις;

— Σὲ μιὰ πατριώτισσά μου, ποὺ ἤρθαμε μαζί ἐδῶ στὴν Ἀθήνα.

— Ἔτσι σὲ κρατᾷ ἡ πατριώτισσά σου;

— "Όχι, κύριε ! Πληρώνω δυο χιλιάδες δραχμές τήν ημέρα, και τρώγω τὸ θράδυ και κοιμοῦμαι. Πρὶν ἔκανα θελήματα, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔβγαζα τὰ ἔξοδα. "Εγὶνα λοιπὸν λοῦστρος.

— Πόσα βγάζεις τώρα ;

— Σήμερα ἔβγαλα τρεῖς χιλιάδες δραχμές. Θὰ πληρώσω τὶς δύο, θὰ μοῦ μείνῃ μία.

— Γιατί εἶναι ξεσκισιμένο τὸ πουκάμισό σου ; Μάλωσες μὲ ἄλλα παιδιὰ και σοῦ τὸ ξέσκισαν ;

— Μοῦ τὸ ἔσκισαν οἱ ἄλλοι λοῦστροι τῆς γειτονιάς, γιατί δὲ θέλουν νὰ δουλεύω, θὰ μὲ διώξουν λένε. Εἶπαν στὸν ἀστυφύλακα νὰ μὲ διώξῃ.

— Γιατί θὰ σὲ διώξῃ ;

— Γιατί δὲν ἔχω, λέει, ἄδεια.

— Καὶ γιατί δὲ βγάζεις ἄδεια ;

— Μοῦ χρειάζεται ἓνα δεκαχίλιαρο, κύριε, γιὰ τὴν ἄδεια. Δὲν τὸ ἔχω νὰ τὸ δώσω. Ἄμα μαζέψω, θὰ τὴ βγάλω και τότε θὰ εἶμαι ἡσυχος.

— Ἄν σὲ διώξουν ὅμως ;

Μεγάλο πρόβλημα εἶχε νὰ λύσῃ τὸ νήπιο.

— Νὰ σοῦ δώσω ἐγώ... τοῦ εἶπε ὁ κύριος, ποῦ τοῦ εἶχε συμπληρώσει τὸ γυάλισμα.

— Καὶ πῶς θὰ σᾶς τὸ δώσω πίσω ; Κερδίζω τόσα λίγα χρήματα, ποῦ δὲ θὰ μοῦ φτάνουν νὰ ξεπληρώσω τὸ χρέος.

— Δὲ θέλω νὰ μοῦ τὸ δώσης. Φτάνει νὰ βγάλῃς τὴν ἄδεια.

Ὁ κύριος ἔβγαλε ἓνα δεκαχίλιαρο και τὸ ἔδωσε στὸ νήπιο, ποῦ εὐχαριστήθηκε πολὺ και βιαστικὰ ἐξαφανίστηκε μὲ πηδήματα μικροῦ κατσικιού.

— Τὸ κασελάκι σου, μικρέ !

— Θὰ γυρίσω, κύριε.

Ὅποτερα ἀπὸ ἓνα τέταρτο γύρισε μὲ ἓνα χαρτὶ στὸ χέρι.

— Ἡ ἄδεια, κύριε ! Τὴν ἔβγαλα.

— Εὗγε σου ! Εἶσαι τίμιο παιδί καὶ θὰ προκόψῃς.

Τὸ νήπιο σήκωσε δακρυσμένα τὰ ματάκια του πρὸς τὸν εὐεργέτη του.

— Ἐγώ, κύριε, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ ξεπληρώσω, ὁ Θεός....

Καὶ ἀπομακρύνθηκε σφογγίζοντας τὰ μάτια του.....

Ο ΤΕΜΠΕΛΗΣ

Ἡ Ἀνοιξη

ὦ, τί ἡμέρα μαγική, τί ἀθάνατη λιανιάδα,
λὲς καὶ τὴν ἔκανε ὁ Θεὸς μόνο γιὰ τὴν Ἑλλάδα.
Θὰ ἔβγω ἔξω στοὺς ἀγρούς, θὰ πέσω στὸ γρασίδι,
θὰ φάω τρυφεροὺς καρπούς, σὰν πρόβατο, σὰ γίδι !
Τί φίνα τεμπελιά !
Μὰ τέτοια μέρα σήμερα, δὲν εἶναι γιὰ δουλειά !

Τὸ Καλοκαίρι

Τί ζέστη ἀνυπόφορη, τί σύννεφα ἀπὸ σκόνῃ,
ποὺ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του ὅποιον εὐρὴ στραβώνει.
Τί λαύρα καὶ τί ἀντηλιά !
Μὰ τέτοια μέρα σήμερα, δὲν εἶναι γιὰ δουλειά !

Τὸ Φθινόπωρο

Τί ἀτέλειωτη βροχή, τί λάσπη, τί κακό !
Τί ὑγρασία, τί σκοτεινιά ! Μὲ πιάνει νευρικό.
Μοῦ ἔρχεται, στὸ σθέρκο μου νὰ δέσω μιὰ θηλιά.
Μὰ τέτοια μέρα σήμερα, δὲν εἶναι γιὰ δουλειά !

Ὁ Χειμώνας

Τί ξεροθόρι, πῶς χτυποῦν τὰ κατωσάγονά μου !
Τρέμω σὰν φάρι, δὲν μπορῶ νὰ βγῶ ἀπ' τὸ πάπλωμά μου.
Τί κρύο καὶ τί τούρτουρο, μοῦ πάγωσε ἡ μιλιὰ.
Μὰ τέτοια μέρα σήμερα, δὲν εἶναι γιὰ δουλειά !

Δ. Γρ. Καμπούρογλου

Ο ΤΕΜΠΕΛΗΣ

Ὁ Τεμπέλης, ἓνας μεγάλος μαλλιαρὸς μαντρόσκυλος τῆς γειτονιάς μου, ἀκούει σ' ἓνα ὄνομα, ποὺ γιὰ κάθε ἄνθρωπο θὰ ἦταν βρισιά. Αὐτὸς ὅμως, ὅταν ἀκούῃ τ' ὄνομά του, καθὼς κάθεται ξαπλωμένος στὴ μέση τοῦ δρόμου, σαλεύει χαρούμενος τὴν οὐρά του, σὰ νὰ λέῃ: «εὐχαριστῶ». Νὰ ἐξηγούμαστε ὅμως: Σαλεύει τὴν οὐρά του, χωρὶς νὰ κουνηθῇ ἀπὸ τὴ θέση του. Διαφορετικὰ τί τεμπέλης θὰ ἦταν; Καὶ μὲ τὸ σάλεμα τῆς οὐρᾶς του συνεννοεῖται θαυμάσια μὲ τ' ἀφεντικά του, ποὺ τὸν φωνάζουν.

— Τί μὲ φωνάζετε; Νὰ φάω; ὦχ! ἀδερφέ! Δὲ μοῦ στέλνετε ἐδῶ κανένα κοκαλάκι; Ποῦ νὰ σηκώνωμαι, μὲ τέτοια ζέστη, νὰ ἔρθω στὸ σπίτι!

Προτιμᾷ νὰ μείνῃ νησιτικός, παρὰ νὰ τὸ κουνήσῃ ἀπὸ τὴ θέση του.

Κάτι ἤξερε, λοιπόν, ὁ νουνός του, ποὺ τὸν ἐβγαλε Τεμπέλη, ἀντὶ νὰ τὸν βγάλῃ Ἀζώρ, Μπραϊμῆ ἢ Λέοντα. Ἐκτὸς ἂν τὸν ἔκαμε τεμπέλη τὸ ὄνομά του. Πάντως ὅμως ὁ Τεμπέλης τῆς γειτονιάς μου εἶναι πραγματικὰ τεμπέλης. Ὅλη τὴ μέρα βρίσκεται ξαπλωμένος στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Ὁ δρόμος εἶναι στενός, ἔχει πάντα ἴσκιό ἀπὸ τὰ γύρω ψηλὰ σπίτια καί, ἐπειδὴ καταβρέχουν δυὸ φορὲς τὴ μέρα, ἔχει περισσότερη δροσιά ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιο, ποὺ τὸ πυρῶνει ὁ ἥλιος. Καὶ ὁ τεμπέλης, σὰν ὅλους τοὺς τεμπέληδες, ξέρει καὶ βρίσκει τὴν καλοπέρασή του.

Ἐπειτα στὴ μέση τοῦ δρόμου ἔχει περισσότερη ἡσυχία. Οἱ ἄνθρωποι περνοῦν ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια καὶ δὲ χαλοῦν τὴν ἡσυχία του. Καὶ τ' αὐτοκίνητα εἶναι πολὺ σπάνια στὸ στενὸ δρομάκι. Ἐπειτα, καὶ ἂν τύχῃ νὰ περάσῃ κανένα, δὲ θὰ πα-

ραμερίση ὁ Τεμπέλης. Αὐτὸ δὰ δὲν τὸ ἔκανε ποτὲ τοῦ!...

Ὁ Τεμπέλης τέλος πάντων δὲν ἐννοεῖ νὰ χαλάσῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ γιὰ τίποτε. Δὲ γαβγίζει ποτὲ κανέναν. Ὅχι, γιατί ἔχει τὴν ιδέα, πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλοὶ καὶ ἅγιοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν κάνῃ τὸν κόπο νὰ γαβγίσῃ. Ὡς καὶ ἡ καλοσύνη τοῦ ἀκόμη εἶναι τεμπελιά. Προχθὲς κάποιος ἀπρόσεχτος, καθὼς περνοῦσε, τοῦ πάτησε τὴν οὐρά. Ἐνας ἄλλος σκύλος στὴ θέση τοῦ θ' ἄρπαζε τὸ πόδι, ποὺ τὸν πάτησε, καὶ θὰ τοῦ τὸ συγύριζε. Ὁ Τεμπέλης ἐσήκωσε μόνο τὰ μάτια τοῦ καὶ τὸν κοίταξε, σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε :

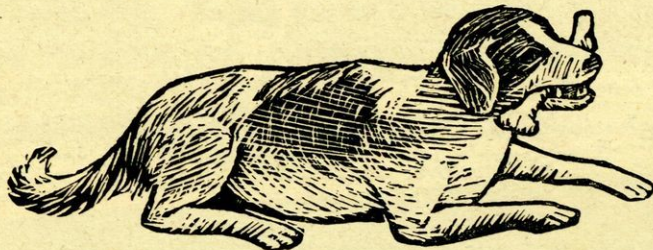
— Στραβὸς εἶσαι, καημένε; Δὲν προσέχεις καὶ λιγάκι μπροστά σου;

Καὶ ξανακοιμήθηκε.

Ἐνα πράγμα μόνο δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ ὁ Τεμπέλης : Εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς γειτονίας, ποὺ παίζουν κάθε Κυριακὴ ποδόσφαιρο στὸ δρόμο. Ὅταν περνοῦν κοντά τοῦ, τοὺς γκρινιάζει καὶ τοὺς δείχνει τὰ δόντια τοῦ. Εἶναι φανερό, πὼς τοὺς λέει :

— Δὲν πᾶτε νὰ διαβάσετε καὶ λιγάκι, παιδιὰ μου; Ὅλη μέρα στοὺς δρόμους; Ἐγὼ ἐπὶ τέλους, καὶ ἂν εἶμαι τεμπέλης, δὲν ἔχω νὰ μάθω γράμματα....

Τὰ παιδιὰ, ὅμως, φαίνεται δὲν καταλαβαίνουν τὴ γλώσσα τοῦ. Κι ἐξακολουθοῦν νὰ κλωτσοῦν τὴ μπάλα.

ΕΝΑΣ ΕΞΕΠΝΟΣ ΣΚΥΛΟΣ

— "Ήμουν τότε μικρό παιδί, διηγόταν ο πατέρας μου. Είχε πάει τότε στο Βόλο για δουλειά του ο καημένος ο παππούς και με πήρε μαζί του.

Τὸ ἀπόγεμα καθίσαμε σ' ἓνα καφενεῖο στὴν προκουμαία καὶ τρώγαμε παγωτά, ὅταν ἤρθε ἓνας σκύλος καὶ ἀκούμπησε τὸ σάγονι του στὰ γόνατα τοῦ παπποῦ. "Ἐκαμε ἐκεῖνος νὰ τὸν διώξῃ. Μὰ πάλι ἤρθε ὁ σκύλος καὶ ἀκούμπησε στὸ γόνατό του καὶ τὸν κοίταξε παρακλητικά.

— Μὰ τί θέλεις ἀπὸ μένα ; ρώτησε ὁ παππούς.

Στὸ πλαγινὸ τραπέζι κάθονταν κάτι γνωστοί μας.

— Σοῦ γυρεῦει δεκάρα, τοῦ εἶπαν.

Καὶ τοῦ διηγήθηκαν πὼς ἔτσι γυρίζει αὐτὸς ὁ σκύλος, ἀπόγεμα καὶ βράδυ, στὰ καφενεῖα τῆς προκουμαίας. Καὶ ἀπὸ τραπεζάκι σὲ τραπεζάκι πήγαινε καὶ ζητοῦσε μιὰ δεκάρα. Καὶ σὰν τοῦ τὴν ἔδιναν, τὴν ἔπαιρνε στὸ στόμα, τὴν πήγαινε σ' ἓναν ὀρισμένο φούρναρη, τὴν ἔβαζε στὸ πεζούλι τῆς προθήκης του, καὶ ὁ φούρναρης τοῦ ἔδινε ἓνα κουλούρι. Τὸ ἔτρωγε ὁ σκύλος καὶ πήγαινε σ' ἄλλον νὰ ζητήσῃ δεκάρα. Δὲν πήγαινε ὅμως ποτὲ δυὸ φορές στὸν ἴδιο, τὴν ἴδια μέρα.

Τοῦ ἄρεσε αὐτὸ τοῦ παπποῦ μου καὶ τοῦ ἔδωσε τοῦ σκύλου μιὰ δεκάρα. "Ἐφυγε αὐτὸς καὶ δὲ γύρισε πιά.

Τὴν ἄλλη μέρα καθόμαστε στὸ καφενεῖο ὁ παππούς μου καὶ ἐγὼ καὶ πάλι ἤρθε ὁ σκύλος καὶ πάλι τοῦ ἔδωσε ἓνα νόμισμα. Σὲ λίγο ὅμως ξανάρχεται ὁ σκύλος καὶ τοῦ βάζει τὸ νόμισμα ἐπάνω στὸ γόνατο. Ζήτησε ὁ παππούς μου νὰ τοῦ τὸ ξαναδώσῃ, μὰ αὐτὸς δὲν τὸ ἔπαιρνε, παρὰ κάθισε μπροστά του καὶ τὸν κοίταξε.

Τότε παρατήρησε ὁ παππούς τὸ νόμισμα καὶ εἶδε, πὼς κατὰ

λάθος τοῦ εἶχε δώσει πεντάρα ἀντὶ δεκάρα. Τὴν εἶχε πάει ὁ σκύ-
λος στὸν ἀρτοποιό, ὁ ἀρτοποιὸς ἀρνῆθηκε νὰ τοῦ δώσει κουλούρι
καὶ τοῦ ἐπέστρεψε τὴν πεντάρα. Καὶ τὸ ἔξυπνο αὐτὸ σκυλὶ δὲν
τὴν πέταξε, νὰ πάη νὰ πάρη ἀπὸ ἄλλον δεκάρα, ἀλλὰ τὴν ἐπέ-
στρεψε στὸν παππού μου καὶ περίμενε τὸ σωστὸ νόμισμα. Τοῦ
ἔδωσε τότε ὁ παππούς μου μιὰ δεκάρα, κι ἔφυγε καὶ δὲ γύ-
ρισε πιὰ.

Πηνελόπη Σ. Δέλτα

ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

ΜΑΡΤΗΣ

1. Ἀπὸ Μάρτη καλοκαίρι κι ἀπὸ Αὐγουστο χειμὼνα.
2. Εὐλα φύλαγε γιὰ τὸ Μάρτη, νὰ μὴν κάψης τὰ παλούκια.
3. Μάρτης γδάρτης, καὶ κακὸς παλουκοκαύτης.

ΑΠΡΙΛΗΣ

1. Ἀπρίλης μὲ τὰ λούλουδα καὶ Μάης μὲ τὰ ρόδα.
2. Ἄν κάμη ὁ Ἀπρίλης δυὸ νερά κι ὁ Μάης ἄλλο ἓνα,
χαρά στονε τὸ γεωργό, πόχει πολλὰ σπαρμένα.

ΜΑΗΣ

1. Μάης ἄβροχος, μούστος ἄμετρος.
2. Μάης μὲ λουλούδια, μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια.
3. Μάης πανταδείλιος καὶ πάντα δέλι θέλει.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ

Έχω δυο φίλους, τον Άνδρέα και τη Μορφούλα. Είμαστε και οι τρεις σαν ένας. Άμα μελετήσουμε, λέμε ο ένας στον άλλον τὰ μαθήματά μας και δείχνουμε τὰ γραπτά μας. Όπου δυσκολεύεται ο ένας, τον βοηθεί ο άλλος. Παίζουμε μαζί, τότε στο σπίτι του ενός, τότε του άλλου.

Τη Μορφούλα τὴν αγαπῶ, γιατί είναι πάντα ὁμορφη, καθαρή και καλοχτενισμένη.

Έχει φερίματα γλυκά κι ευγενικά. Δεν ἔρχεται νὰ σὲ σκουντήση δυνατά, δὲν πειράζει τὰ πράγματά σου, δὲν κακομιλᾷ ποτέ. Πάντα καλὸ θὰ πῇ και ποτὲ δὲ δείχνει πείσμα.

Εἶναι πρόθυμη νὰ δώση ὅ,τι τῆς γυρέψουν, ἂν τὸ ἔχη. Πρώτη αὐτὴ προσφέρει ὅ,τι ἔχει γιὰ τὰ ἄπορα παιδιά. Εἶναι και ἔξυπνη, καταλαβαίνει γρήγορα τὸ κάθε μάθημα, και ὅποιο τὴ ρωτήση, τοῦ τὸ ἐξηγεί πρόθυμα. Δεν λέει ποτὲ δυο φορές τὸ ἴδιο πράμα. Και πάντοτε ξέρει νὰ μιλᾷ σωστὰ και εὐχάριστα.

Τὰ δάχτυλά της εἶναι πεντακάθαρα. Ποτὲ δὲν εἶδα τὴν ποδιά της λερωμένη, ποτέ. Τὰ βιβλία της και τὰ τετράδιά της, ἢ σάκα της λάμπουν.

Τὸν Άνδρέα τὸν αγαπῶ, γιατί κι αὐτὸς εἶναι καθαρὸς και καλοχτενισμένος. Οὔτε φωνάζει, οὔτε τσακώνεται, οὔτε ψευτιὲς λέει, οὔτε πονηριὲς κάνει.

Τὸν ἀγάπησα ἀπὸ τὴ μέρα, ποὺ εἶδα πόσο γενναῖο παιδί εἶναι.

Ήταν ἓνα ἀπόγεμα ἀπὸ τίς πρώτες μέρες ποὺ εἴχαμε πάει στοὺς σχολεῖο. Σχολάσαμε. Μιὰ ὁμάδα παιδιά πηγαίναμε μαζί, γιατί καθόμαστε στὴν ἴδια γειτονιά. Στὸ δρόμο ἦταν ἓνα μεγαλούτσικο ἀγόρι, ποὺ πουλοῦσε κουλούρια. Τὴν ὥρα ποὺ περνούσαμε ἐμεῖς, κάποιο ξυπόλυτο ἀλητάκι τοῦ ἄρπαξε ἓνα κουλούρι

καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια. Ἐκεῖνος ἄφησε τὸ πανέρι του κάτω καὶ κυνήγησε τὸν μικρό, ὥσπου τὸν ἔπιασε. Ὅμως στὸ μεταξὺ τὸ κουλούρι ἦταν μισοφαγωμένο κιόλας. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ τὸν χτυπᾷ δυνατά, νὰ τὸν βρίζει καὶ νὰ τὸν τραβᾷ πρὸς τὸ μέρος ποῦ εἶχε ἀκουμπήσει τὰ κουλούρια του.

Ὁ Ἀνδρέας πῆγε τότε κοντὰ καὶ τοῦ λέει :

— Ἀφησέ τον. Μπορεῖ νὰ πεινοῦσε καὶ δὲν εἶχε λεφτά. Νά ! σοῦ πληρώνω ἐγὼ τὸ κουλούρι ποῦ πῆρε, κι ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του λεφτὰ καὶ τοῦ ἔδινε.

Ἐκεῖνος ὅμως φαίνεται, πὼς εἶχε εὐχαρίστηση νὰ δέρνη τὸν μικρὸ καὶ δὲν ἤθελε νὰ σταματήσει. Ὁ μικρὸς οὐρλιαζε ἀπὸ τοὺς πόνους.

— Ἀφησέ τον, δὲν ἀκοῦς ; εἶπε τώρα ἀγριεμένος ὁ Ἀνδρέας, ἐνῶ κι ἐμεῖς μαζευόμαστε κοντά.

Τότε τὸ παιδὶ μὲ τὰ κουλούρια, κοίταξε περιφρονητικὰ τὸν Ἀνδρέα καὶ τοῦ εἶπε μιὰ βρισιά.

Ὁ Ἀνδρέας πήδησε ἀπάνω του. Τοῦ ἔδωσε δυὸ ξαφνικὲς γροθιὰς στὸ πρόσωπο, ποῦ ἐκεῖνος τρόμαξε. Ἀφησε τὸν μικρό, ποῦ ἔγινε ἄφαντος ἀμέσως, καὶ θέλησε νὰ ριχτῇ στὸν Ἀνδρέα. Μὰ ὁ Ἀνδρέας, δίχως νὰ δειλιάσῃ, τοῦ ἔδωσε μερικὲς γροθιὰς ἀκόμη, καὶ τὸν ἔκανε νὰ σταθῇ καὶ νὰ κοιτάζῃ ὅλους μας σαστισμένος.

— Νὰ μάθῃς νὰ μὴ βρίζῃς, τοῦ λέει ὁ Ἀνδρέας, καὶ νὰ μὴν χτυπᾷς γιὰ τὸ γούστο σου, ἀφοῦ σοῦ τὸ πλήρωσα τὸ κουλούρι.

Ἐκεῖνος στεκόταν ἀκόμη σαστισμένος, ἐνῶ ἐμεῖς φεύγαμε.

Ἀπὸ τότε ἀγάπησα πολὺ τὸν Ἀνδρέα καὶ ἄλλο φίλο δὲν ἔχω, παρὰ αὐτὸν καὶ τὴ γλυκιὰ Μορφούλα.

Η ΜΑΡΙΝΑ

Τὸ καλύτερο κορίτσι στὴν τάξη μας εἶναι ἡ Μαρίνα. "Αν δὲν εἶχα φίλη τὴ Μορφούλα, ποὺ κάθεται κοντά μας, θὰ εἶχα τὴ Μαρινούλα. Γιατί ὅμως εἶναι τὸ καλύτερο; Νὰ σᾶς πῶ: Πρῶτα πρῶτα εἶναι κι αὐτὴ πάντα καθαρὴ καὶ καλοχτενισμένη. Τὰ δόντια της λάμπουν. Τὰ νύχια της ποτὲ δὲν τὰ εἶδα βρώμικα.

"Επειτα στὰ μαθήματα εἶναι πάντοτε προσεχτική, γράφει ὠραῖα καὶ μιλά ἀκόμη πιὸ ὠραῖα.

"Επειτα δὲν ἔχει ποτὲ μαλώσει μὲ κανένα παιδί, οὔτε στὸ σχολεῖο οὔτε στὴ γειτονιά.

Μὰ γιὰ νὰ καταλάβετε πιὸ καλά, γιατί εἶναι τὸ καλύτερο κορίτσι, ἀκούστε:

Ἡ Μαρίνα εἶχε στὸ σπίτι ἕναν κουμπάρ, ποὺ ἔριχνε ὅσα λεφτὰ τῆς ἔδιναν πότε πότε ὁ μπαμπάς της, ἡ μαμά της καὶ οἱ θείες της. Μᾶς ἔλεγε, ὅτι τὴν πρωτοχρονιὰ θὰ τὸν ἔσπαζε καὶ θὰ ἀγόραζε πρῶτα ἕνα ζευγάρι χρωματιστὲς μάλλινες κάλτσες, γιὰ τὸ ἀγοράκι τῆς κυρα-Φρόσως τῆς χήρας. "Επειτα μιὰ χρυσὴ δαχτυλίδι, γιὰ τὴ μητέρα της, καὶ τελευταῖα ἕνα κουτὶ μὲ νερομπογιές, γιὰ τὸν ἑαυτὸ της.

Μιὰ μέρα ὅμως, πολὺ πρὶν ἀπ' τὰ Χριστούγεννα ἀκόμη, ἡ Μαρίνα, ποὺ εἶχε βγῆ μὲ τὴ μητέρα της νὰ πᾶνε ἐπίσκεψη σὲ μιὰ θεία της, εἶδε, καθὼς περνοῦσαν ἔξω ἀπὸ ἕνα μεγάλο κτίριο, ἕνα λυπητερὸ θέαμα. Πλῆθος ἀπὸ γυναῖκες, γέρους καὶ μικρὰ παιδιὰ, σὲ ἐλσεινὴ κατάσταση, κάθονταν στὸ πεζοδρόμιο χάμω καὶ πολεμοῦσαν νὰ ζεσταθοῦν μέσα σὲ κουρελιασμένα σκεπάσματα.

Ἡ μητέρα της ἤξερε, πὼς ἦταν ἄτυχοι χωριανοί, κατατρεγμένοι, ποὺ ζητοῦσαν ἄσυλο καὶ παρηγοριά. Εἶχε δώσει μάλιστα

ἡ μητέρα της, καθὼς καὶ ὁ πατέρας της, λεφτὰ στὸν ἔρανο, ποὺ ἔκανε γι' αὐτοὺς τοὺς δυστυχημένους ἡ Βασίλισσα, ἀφοῦ πρώτη αὐτὴ ἔδωσε τὸ μεγαλύτερο μερίδιο.

“Ὅταν τὰ ἔμαθε αὐτὰ ἡ Μαρίνα, χωρὶς κανένα δισταγμό, εἶπε :

—Μητέρα, τὰ λεφτὰ τοῦ κουμπαραῖ μου θὰ τὰ δώσω στὸν ἔρανο.

Κι ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι, ἔσπασε ἀμέσως τὸν κουμπαραῖ της καὶ μέτρησε τὰ λεφτά. Τὴν ἄλλη μέρα πῆγαν μαζί με τὴν μητέρα της καὶ τὰ παράδωσαν γιὰ τὸν ἔρανο.

Εὐτυχῶς ὁ Αἰ-Βασίλης εἶχε καὶ καλτσάκια χρωματιστὰ μάλλινα καὶ δαχτυλήθρα χρυσή καὶ κουτί με ὠραιότατες μπογιές. Καὶ τὸ πρωὶ τῆς Πρωτοχρονιάς, ὅταν ἡ Μαρινούλα κατέβηκε ἀπὸ τὸ κρεβατάκι της, τὰ βρῆκε αὐτὰ μαζί με σοκολάτες καὶ κουραμπιέδες σ' ἓνα μεγάλο κουτί, δεμένο με κόκκινες μεταξωτὲς κορδέλες.

ΔΕΙΛΙΝΟ

Ἡ μέρα γέρνει ἀγάλι ἀγάλι
στοῦ δειλινοῦ τὴν ἀγκαλιά,
ἢ πλάση ἡσύχασε καὶ πάλι
καὶ σταματᾷ κάθε δουλειά.

Ὁ ζευγολάτης κουρασμένος,
τ' ἀλέτρι λύνει ἀπ' τὸ Ντορή,
τὰ πρόβατά του τραγουδώντας
πάει ὁ βοσκὸς γιὰ τὸ μαντρί.

Τὰ πλάσματα ἔλα ξαλαφρώνουν
αὐτὴ τὴν ὥρα τὴ γλυκιά,
στὸ σπιτικό του κάθε ἐργάτης
γυρίζει μὲ ἥσυχη καρδιά.

Ὁ τίμιος κόπος τῆς ἡμέρας
τὴν ὥρα αὐτὴ τοῦ δειλινοῦ
ἔλα τὰ πρόσωπα ὁμορφαίνει
σὰν εὐλογία τ' οὐρανοῦ.

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

Ὁ Θεὸς μου ἔδωσε κορμί καὶ μυαλό. Ἔχω χρέος νὰ τὰ φροντίσω.

Πρέπει νὰ γυμνάζω τὸ κορμί μου καὶ νὰ τὸ συνηθίζω στὴ σκληραγωγία. Πρέπει νὰ γυμνάζω τὸ μυαλό μου. Νὰ μαθαίνω τὶς ἱστορίες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὶς ἱστορίες τῆς Πατρίδας μου. Νὰ μαθαίνω καὶ πολλὰς ἄλλες ἱστορίες. Νὰ μαθαίνω γιὰ τοὺς τόπους, γιὰ τὴ φύση, γιὰ τὰ ζῶα, γιὰ τὰ πράγματα ὅλα τοῦ κόσμου. Νὰ μαθαίνω διάφορες δουλειᾶς καὶ νὰ φτιάχνω διάφορα πράγματα. Νὰ μαθαίνω νὰ σχεδιάζω καὶ νὰ ζωγραφίζω. Νὰ μαθαίνω νὰ τραγουδῶ. Καὶ τὸ κυριώτερο νὰ μαθαίνω νὰ μιλῶ σωστὰ καὶ ὠραῖα.

Ἀπ' ὅλα ὅμως τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶναι νὰ μάθω νὰ φέρωμαι σ' ὅλους μὲ καλοσύνη καὶ φρονιμάδα. Νὰ σέβωμαι τὸ Θεό. Νὰ σέβωμαι τὸ Βασιλιά. Νὰ σέβωμαι τοὺς γονεῖς μου. Νὰ σέβωμαι τοὺς μεγαλύτερους μου. Νὰ μὴν πειράζω τὰ ζῶα, νὰ μὴ χαλῶ τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου. Νὰ βοηθῶ κάθε ἀδύνατο.

Ἔτσι λοιπὸν θὰ φτιάξω τὸν ἑαυτό μου.

Τώρα θὰ πῶ πῶς περνᾷ ἡ μέρα μου, ἀπὸ τὸ πρωί, ποὺ θὰ ξυπνήσω, ὡς τὸ βράδυ, ποὺ θὰ κοιμηθῶ. Πιστεύω πῶς κάνω ὅ, τι πρέπει καὶ φροντίζω γιὰ τὴν ὑγεία μου μὲ τὸν πιὸ καλὸ τρόπο. Ἀκοῦστε.

Πρῶτα πρῶτα σηκώνομαι πρωί. Πάντοτε μισὴ ὥρα πρὶν βγῆ ὁ ἥλιος. Καὶ πῶς σηκώνομαι νομίζετε; Μήπως χουζουρεύω συνεχίζοντας τὰ ὄνειρά μου μὲ ἀνοιχτὰ μάτια, ὥσπου νὰ πάρω τὴν ἀπόφαση νὰ κατεβῶ ἀπ' τὸ κρεβάτι;

Ὅχι! Ἀλλὰ μόλις ξυπνήσω, ἀνοίγω τὰ μάτια μου καὶ πετιέμαι μεμιάς! Μάλιστα! ἔτσι σηκώνομαι.

Ἐπειτα, καθὼς εἶμαι μὲ τὰ νυχτικά, τρέχω στὸ λουτρό, γδύ-

νομαι και μπαίνω κάτω από τὸ ντούς. Τὸ κρύο νερό, ποὺ πέφτει μὲ ὀρμὴ ἐπάνω μου, μὲ κάνει νὰ χοροπηδῶ. Κρατῶ στὸ χέρι μιὰ σκληρὴ βούρτσα και τρίβομαι μὲ δύναμη. Αὐτὸ κρατεῖ δυὸ λεπτὰ τῆς ὥρας. Πιάνω ὕστερα μιὰ στεγνὴ πετσέτα κι ἀρχίζω μ' αὐτὴ νὰ τρίβω ὅλο μου τὸ κορμί, σφιχτά. "Αἶμα στεγνώσω φορῶ τὰ ἐσώρουχά μου και μὲ γυμνὰ μπράτσα και γάμπες πετιέμαι στὴν αὐλὴ κι ἀρχίζω ἓνα γρήγορο τρέξιμο γύρω γύρω. Ἀφοῦ κάνω τρεῖς τέσσερεις γύρους, σταματῶ κι ἀρχίζω τὴ γυμναστική.

Μετὰ τὴ γυμναστικὴ μπαίνω μέσα, κάνω σταυρὸ και προσευχὴ στὸ εἰκόνησμα, καλημερίζω ὅλους και πίνω τὸ γάλα μου. Ἔπειτα δουλεῖα και σχολεῖο.

Τὸ μεσημέρι, πάντα τὴν ἴδια ὥρα ἀκριθῶς, βρίσκομαι στὸ τραπέζι. Τρώγω πάντοτε φαγητὸ μαγειρεμένο ἀπλά, ὅχι μὲ σάλτσες και ποικιλίες. Πρὶν ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἓνα ποτήρι νερό, μετὰ ἀπὸ τὸ φαγητὸ φροῦτα. Στὸ τραπέζι, ὅταν γίνεται συζήτηση, κι αὐτὸ γίνεται σχεδὸν πάντοτε, προσέχω νὰ μὴν πῶ τίποτε δυσάρεστο. Κι ἂν τύχη κι ἀκούσω κάτι τέτοιο, κάνω πῶς δὲν ἀκούω και τὸ ξεχνῶ ἀμέσως.

Ἐέρετε γιατί αὐτό; Γιατὶ ὁ δυσάρεστος λόγος πάντα βλάπτει, μὰ περισσότερο τὴν ὥρα ποὺ ἐτοιμάζεται νὰ ἐργαστῇ τὸ στομάχι μας. Μιὰ ὁποιαδήποτε στενοχώρια ἐμποδίζει τὰ σπλάχνα νὰ κάνουν κανονικὰ τὴ δουλειά τους. Κι ἀπὸ κεῖ ἀρχίζουν πολ- λές ἀρρώστιες.

"Όταν σηκωθῶ ἀπὸ τὸ τραπέζι, θὰ κάνω ἓναν περίπατο σύμφωνα μὲ τὴν ἐποχὴ. Ἡ σὲ ἐξοχὴ ἢ σὲ κῆπο, ἀνάμεσα στὰ δέντρα και τὰ λουλούδια, ἢ σὲ παραλία. Ἔπειτα δουλεῖα και σχολεῖο.

Τὸ βράδυ, πρὶν ἀπὸ τὸ δεῖπνο, θὰ παίξω μὲ τοὺς φίλους μου, θὰ τραγουδήσω, θὰ χορέψω, θὰ διαβάσω ἓνα καλὸ περιοδικὸ ἢ

βιβλίο ἢ θὰ κάνω καμιά ἐπίσκεψη σέ ἀγαπημένο σπίτι. Στὸ παιχνίδι καὶ στὴν ἐπίσκεψη προσέχω πάντοτε νὰ μὴν πληγῶνω κανένα μὲ τὰ λόγια μου, κι ἂν κανεὶς τυχὸν μὲ πειράξῃ, ἀδιαφορῶ καὶ κρατῶ τὴν ἀξιοπρέπειά μου.

Ἡ μητέρα μου τὸ ἔχει πεῖ, ὅτι πολλὰς φορὲς οἱ ἄνθρωποι πειράζονται ἀπὸ διάφορες παρεξηγήσεις καὶ εἶναι δύσκολο νὰ βρῇς ποῖός ἔχει ἀληθινὴ κακία.

Ἵσως μὲ ρωτήσετε τώρα: Ἔχουν ὅλα αὐτὰ σχέση μετὰ τὴν υἡεία;

Ναί, ἔχουν μεγάλη σχέση! Ὅπως εἴπαμε, ἀπὸ τὰ λόγια, ποὺ ἀκούει ἢ λείει κανεὶς, ἀρχίζουν πολλὰς ἀρρώστιες. Γιατὶ τὰ λόγια ἔχουν σχέση μετὰ τὸ μυαλό, τὸ μυαλὸ μὲ τὰ νεῦρα καὶ τὰ νεῦρα μὲ τὰ σπλάχνα καὶ ὅλο τὸ κορμί. Λοιπὸν κάτι, ποὺ μπαίνει στὸ μυαλὸ κι ἐνοχλεῖ, ἐνοχλεῖ καὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰ σπλάχνα κι ὅλο τὸ κορμί, δηλαδὴ τὸ ἀρρωσταίνει· πιστεύω πῶς μὲ καταλάβετε.

Στὸ δεῖπνο τρώγω ἐλαφρά. Δὲν πρέπει, ὅταν κοιμᾶται κανεὶς, νὰ ἔχῃ βαρὺ στομάχι. Ὑποφέρει καὶ βλέπει ἄσχημα ὄνειρα.

Μετὰ τὸ δεῖπνο μικρὴ ἀνάπαυση σ' ἓνα εὐρύχωρο κάθισμα. Ἐπειτα νύψιμο, πλύσιμο τοῦ στόματος, γδύσιμο, προσευχὴ καὶ πλάνιασμα.

Κοιμοῦμαι μὲ ἀνοιχτὸ παράθυρο. Ὁ ὕπνος μου εἶναι πάντοτε ἡσυχος. Δὲ γυρίζω ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, ἀλλὰ μένω στὸ ἓνα μου πλευρὸ καὶ μόνο μιὰ φορὰ τὴ νύχτα γυρίζω στὸ ἄλλο πλευρὸ καὶ κοιμοῦμαι ἀτάραχα ὡς τὸ πρωί, χωρὶς νὰ ἔχω ποτὲ διπλωμένα τὰ γόνατα.

Ποιὰ γνώμη ἔχετε σεῖς; Φέρομαι καλὰ στὸν ἑαυτό μου ἢ ὄχι;

ΑΠΟΓΕΜΑ ΣΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Όταν ο καιρός δὲν εἶναι κατάλληλος γιὰ παιγνίδι στὴν αὐλὴ ἢ στὸ περιβόλι, μαζεύομαστε ὅλα τὰ παιδιά στὸ σπίτι τοῦ Κωστάκη, στὴ μεγάλη τραπέζαρία τους.

Ἐκεῖ παίζουμε διάφορα παιγνίδια, τραγουδοῦμε, ἢ ἓνας ἀπὸ μᾶς διαβάζει ὠραῖες ἱστορίες κι ἐμεῖς ἀκοῦμε.

Προχτὲς εἶχαμε μαζευτῇ ὅλα ἐκεῖ. Ὁ Κωστάκης μᾶς ἔδειξε ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸν κήπο μὲ τὰ λουλούδια, ποὺ καλλιεργοῦν αὐτὸς καὶ ἡ ἀδερφοῦλα του ἡ Νίνα. Ἔχουν περίφημες τριανταφυλλιές, γαρυφαλιές, γιασεμὶ καὶ ἄλλα.

Ἐπειτα καθίσαμε στὸ τραπέζι καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη μᾶς φίλεψε ἀπὸ μιὰ κούπα γάλα μ' ἓνα κομμάτι νοστιμότατο γλυκὸ μὲ σταφίδες. Ὅστερα μᾶς παρακάλεσε νὰ ποῦμε ἓνα τραγούδι.

— Ποιὸ νὰ ποῦμε ; ποιὸ νὰ ποῦμε ; ρωτούσαμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

— Εἴσαστε ἀκριβῶς ἑπτὰ, μᾶς λέει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Λοιπὸν νὰ πῆτε τὸ τραγούδι τῶν ἑπτὰ νάνων. Θυμᾶμαι ποὺ τὸ λέγατε τόσο ὠραῖα τὰ Χριστούγεννα, ποὺ παραστήσατε τὸ παραμῦθι τῆς Χιονάτης στὸ σχολεῖο.

— Τὸ ξέρουμε ὅλοι ; ρώτησε ὁ Λάκης.

— Ναί, ναί ! φωνάξαμε ὅλα τὰ παιδιά.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, ἐγὼ θὰ παίξω στὸ πιάνο, εἶπε ἡ Νίνα, ἡ ἀδερφοῦλα τοῦ Κωστάκη.

Πήραμε ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα ὄνομα νάνου καὶ ἄρχισε τὸ τραγούδι μὲ μεγάλη ὄρεξη καὶ μὲ τὴ συνοδεία τοῦ πιάνου.

Τὸ τραγούδι τῶν νάνων.

Οἱ νάνοι οἱ ἑπτὰ ξακουσμένοι,
μ' ἀξίνες βαριές φορτωμένοι,
στὰ ἑπτὰ τὰ βουνά μας χωμένοι,
δουλεύουμ' ἀκούραστα ἐμεῖς.

Διαμάντια, ρουμπίνια, ζαφείρια,
πετράδια πολύχρωμα μύρια
στῆς γῆς τὰ βαθιὰ χωνευτήρια
παλεύουμε νὰ ἔβρουμ' ἐμεῖς.

Σοφός, Κουτεντές, Νυσταγμένοι,
Γκρινιαρῆς, Γλεντζές, Μαζεμένοι,
ἄφου! κι ὁ Συναχωμένος,
οἱ νάνοι οἱ ἑπτὰ εἴμαστ' ἐμεῖς!

Γέλια ποὺ κάναμε μὲ τὸ τελευταῖο τετράστιχο, ποὺ καθένας λέει τραγουδιστὰ τ' ὄνομά του καὶ παριστάνει τὸν τρόπο τοῦ νάνου. Καὶ πὺὸ πολλὰ γέλια μὲ τὸ Χαραλαμπάκη, ποὺ ἔκανε τὸ Συναχωμένο, μὲ τὸ « ἄφου! » δυνατὸ δυνατό.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ τραγούδι παίξαμε ἓνα παιγνίδι, ὅπου ἔπρεπε ὅλοι νὰ σχεδιάσουμε γρήγορα μὲ τὸ μολύβι σ' ἓνα κομμάτι χαρτὶ ἓνα ὠρισμένο ζῶο ἢ φρούτο καὶ νὰ προσπαθήσουμε ποιὸς θὰ τὸ σχεδιάσῃ γρηγορώτερα καὶ καλύτερα.

Ἄλλα γέλια μ' αὐτό! Πρῶτα ἔπρεπε νὰ σχεδιάσουμε ἓνα γουρουνάκι. Ἄ, τί ἀστεῖα σχέδια ποὺ ἔγιναν! Ὁ Νικάνης,

για νὰ τὸ κάνη πιδ γρήγορα, δὲν τοῦ εἶχε οὔτε αὐτιά οὔτε μάτια.
Ἡ Διλὴ τοῦ ἔβαλε μιὰ οὐρὰ σὰν τῆς γάτας.

Ἀφοῦ διασκεδάσαμε ἀρκετὴ ὥρα μὲ τὸ παιγνίδι αὐτὸ καθίσαμε ὅλοι ἀναπαυστικὰ στὰ καθίσματά μας καὶ ὁ Κωστάκης μᾶς διάβασε ἀπὸ ἓνα βιβλίο τὴν ἱστορία τοῦ βασιλιᾶ τῶν ζώων, ποὺ βγῆκε νὰ ἐπισκεφτῇ τοὺς ὑπηκόους του καὶ νὰ μάθῃ πῶς περνοῦν καὶ ἂν ἔχουν τίποτε παράπονα.

Τὸ λιοντάρι καὶ τὸ βασίλειό του.

Ἐνα πρωὶ ὁ βασιλιάς τῶν ζώων, τὸ ὠραῖο καὶ δυνατὸ λιοντάρι, βγῆκε νὰ ἐπισκεφτῇ τοὺς ὑπηκόους του.

Τὸ βασίλειό του ἦταν ἀπέραντο, ἀπλωνόταν σὲ λόφους καὶ βουνὰ σκεπασμένα μὲ πυκνὰ δάση ἀπὸ δέντρα μεγάλα, θάμνους καὶ βάτους. Ἀφθονες πηγὰς ἔχυναν τὰ κρυσταλλένια νερά τους καὶ ἔφτιαναν ποτάμια καὶ ρυάκια, ποὺ δρόσιζαν τὶς ρίζες τῶν δέντρων καὶ ἔσβηναν τὴ δίψα τῶν ζώων καὶ τῶν πουλιῶν. Πλῆθος σπηλιές, τρύπες καὶ γούβες ἦταν οἱ κατοικίες καὶ οἱ φωλιές τοῦ λαοῦ, ποὺ περνοῦσε τὴ ζωὴ του στὴ μεγάλη αὐτὴ ζούγκλα, κάτω ἀπὸ τὴ δυνατὴ καὶ φοβερὴ κυδέρνηση τοῦ βασιλιᾶ λέοντα.

Ὁ βασιλιάς λοιπὸν ἄρχισε τὴν περιοδεία του, καὶ πρῶτο πρῶτο ποὺ τὸν χαιρέτησε ἦταν ἓνα μυρμήγκι.

— Χαῖρε, μεγάλε μας βασιλιά, εἶπε ὁ μύρμηγκας κουνώντας τὶς δύο του κεραίες. Πολλὰ τὰ ἔτη σου.

Ὁ λέοντάς ἀντιχαιρέτησε τὸ μυρμήγκι μὲ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ ρώτησε :

— Πῶς περνᾷ ὁ λαὸς τῶν ἀγαπημένων μου μυρμηγκιῶν ;

— Καλά, μεγαλειότατε. Ἐργαζόμαστε πάντα μὲ ὑπομονή

καὶ ζοῦμε, ὅπως ποθεῖ ἡ ψυχὴ μας. Ἐνν μόνον παράπονον ἔχομε.

— Λέγε τὸ παράπονό σου δίχως κενένα φόβον, κι ἂν εἶναι δίκαιο, θὰ κάνω ὅ,τι πρέπει γιὰ σᾶς.

— Ὁ μυρμηγκοφάγος, βασιλιά μου, μᾶς ἀφανίζει. Τὸ ξέρεις τὸ πουλὶ μὲ τὸν κόκκινον σκοῦφο, τὴ μακριὰ μύτη καὶ τὴ γλώσσα, ἄχ, ἐκεῖνη τὴ γλώσσα, ποὺ χώνεται μέσα στὰ σπίτια μας καὶ μέσα στὰ κελιά μας καὶ δὲν ἀφήνει μικρὸ καὶ μεγάλο ἀπὸ μᾶς. Ἐλεος, βασιλιά μου, κάνε νὰ χαθῇ ἀπὸ τὸ βασίλειον τὸ κακοῦργο αὐτὸ πουλί, γιατί ἄλλιως δὲ θὰ μείνῃ μυρμηγκὶ στὸν κόσμον νὰ σὲ χαιρετᾷ, καθὼς πρέπει, ὅταν διαβαίνει.

— Μείνε ἥσυχο, θὰ φροντίσω νὰ ἐξολοθρέψω ὅλους τοὺς μυρμηγκοφάγους τοῦ βασιλείου μου, ἂν δὲ σταματήσουν αὐτὴ τὴν καταστροφή, ποὺ κάνουν σ' ἐσᾶς.

Καὶ τὸ λιοντάρι προχώρησε, ἐνῶ τὸ μυρμηγκὶ ἐνθουσιασμένον χώθηκε στὴ φωλιά τραβώντας κι ἓνα κριθαρόσπορον μέσα. Κι ἔγινε καίνη τὴ μέρα γιορτὴ καὶ πανηγύρι στὰ μυρμηγκία.

Παρακάτω τὸ λιοντάρι συνάντησε ἓνα βάτραχο. Αὐτὸς ἀμέσως προσφώνησε τὸ βασιλιά μ' ἓνα περίφημον «κουάξ, κουάξ», ποὺ ἔκαμε ὅλον τὸν τόπον ν' ἀντηχήσῃ. Ὅταν ὁ βασιλιάς τὸν ρώτησε, ἂν θέλῃ νὰ τοῦ πῇ τίποτε, ὁ βάτραχος ἀποκρίθηκε:

— Κουάξ, μεγαλειότατε, ἐδῶ σὲ τούτῃ τὴ λίμνῃ περνοῦμε ὅλοι μας λαμπρά. ἔχομε, δόξα σοι ὁ Θεός, κουάξ, ἀρκετὴ τροφή. Μὰ σὲ παρακαλῶ, βασιλιά μου, κουάξ, τί θὰ γίνουμε μὲ αὐτοὺς τοὺς πελαργούς, ποὺ τὰ ἔχουν, κουάξ, μαζί μας; Τί τοὺς φταίμε ἐμεῖς; Γιατί πέφτουν ταχτικά καὶ μᾶς ἀρπάζουν μὲ κείνες τίς φοβερὲς τοὺς μύτες καὶ μᾶς καταπίνουν, κουάξ;

— Μπά; ἔτσι κάνουν οἱ πελαργοί;

— Μάλιστα, κουάξ, μεγαλειότατε.

—Καλά, θὰ φροντίσω νὰ τοὺς ἐξολοθρέψω ὅλους, ἂν ἐπιμένουν σ' αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα.

Κι ἔφυγε τὸ λιοντάρι, ἐνῶ ὁ βάτραχος κατευχαριστημένος πέταξε τὴ γλώσσα του ἔξω κι ἄρπαξε σὰν ἀστραπή μιὰ μύγα, ποὺ περνοῦσε, καὶ ὕστερα μ' ἓνα πῆδημα ἔκαμε βουτιὰ στὴ λίμνη.

Παρακάτω τὸ λιοντάρι συνάντησε ἓναν ἀρουραῖο.

—Πῶς περνοῦν οἱ ἀρουραῖοι μου; εἶπε, ἀφοῦ δέχτηκε τὸ χαιρετισμὸ τοῦ ποντικοῦ, ποὺ ἔγινε μὲ ὅλο τὸ σέβας.

—Καλὰ περνοῦμε, μεγαλειότατε. Βρίσκομε ἀφθονη τροφή στὰ σπαρτά, ποὺ καλλιεργοῦν οἱ ἄνθρωποι γύρω στὴν περιοχή. Μὰ δὲ φτάνει ποὺ αὐτοί, τέλος πάντων μὲ τὸ δίκιο τους, μᾶς κυνηγοῦν, πρέπει νὰ μᾶς κυνηγᾷ καὶ ἡ νυφίτσα καὶ ἡ ἀλεπού καὶ ἡ κουκουβάγια ἀκόμη; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κάνε τους, μεγαλειότατε, νὰ μᾶς ἀφήσουν ἡσυχους, τί ἔχουν μὲ μᾶς; "Αν ἐξακολουθήσῃ αὐτό, θ' ἀναγκαστοῦμε κι ἐμεῖς νὰ μεταναστεύουμε στὴν πολιτεία, κοντὰ στὰ ξαδέρφια μας. Αὐτοὶ περνοῦν ἔξοχα. Ἔχουν περίφημες κατοικίες μὲ μπετόν, εὐκολίες μεγάλες στὴ συγκοινωνία μὲ τοὺς ὑπονόμεους, κελάρια, ἀποθήκες μὲ τυριά, βούτυρα, λάδια, γεννήματα κάθε λογῆς, τίποτε δὲν τοὺς λείπει.

—Καλά, δὲ θέλω νὰ μεταναστεύετε καὶ μὴ στενοχωριέστε. Θὰ ἐξολοθρέψω ὅλες τὶς κουκουβάγιες, τὶς νυφίτσες καὶ ἀλεπούδες, ἂν ἐπιμένουν νὰ σᾶς τρῶνε.

Παρακάτω σὺναντᾷ τὸ λιοντάρι τὸ μυρμηγκοφάγο, ποὺ μὲ πολὺ σέβας χαιρέτησε τὸ βασιλιά, μὰ αὐτὸς τὸν κοίταξε μὲ θυμὸ καὶ εἶπε:

—Εἰν' ἀλήθεια αὐτὸ ποὺ ἄκουσα γιὰ σένα, ὅτι κυνηγᾷς τὰ καημένα τὰ μυρμηγκία καὶ πᾶς νὰ τὰ ἀφανίσῃς;

—Ὡ, βασιλιά μου, ἀποκρίθηκε τὸ πουλί, ρώτησες τὰ δέντρα, καὶ τὰ φυτὰ νὰ σοῦ ποῦν τὸ τί ὑποφέρουν ἀπὸ τὰ μυρμηγκία; Ἀνεβαίνουν, δαγκώνουν τὴν τρυφερή τους φλούδα καὶ ροφοῦν τὸ

χυμό τους, ὥσπου καὶ τὰ ξεραίνουν ἀκόμῃ. Θ' ἀκούσης ἀπὸ τὰ δέντρα τέτοια ἀπελπισμένα παράπονα, ποὺ θὰ πονέσῃ ἡ καρδιά σου. Πίστεψέ με, βασιλιά, πὼς ἂν δὲν εἴμαστε ἔμεῖς νὰ τὰ κυνηγοῦμε, κανένα ζῶο, οὔτε κι ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲ θὰ ἔβρισκες δάσος γιὰ νὰ ἔχῃς τὴ φωλιά καὶ τὴ διαμονή σου. Τὰ μυρμήγκια θὰ γέμιζαν τὸν κόσμο καὶ θὰ κατὰστρεφαν καὶ τὴν πιὸ μικρὴ πρασινάδα. Γι' αὐτό, βασιλιά μου, δὲν πρέπει νὰ με μαλώνῃς, ἀλλὰ νὰ μοῦ πῆς νὰ τὰ κυνηγήσω πιὸ δυνατὰ καὶ νὰ μὴν ἀφήσω μυρμήγκι γιὰ μυρμήγκι στὴ ζωή.

Τὸ λιοντάρι ἔμεινε συλλογισμένο λίγο.

— Καλά, θὰ ἐξετάσω, εἶπε· καὶ προχώρησε.

Παρακάτω συνάντησε ἕναν πελαργό.

— Δὲ μοῦ λές, τοῦ εἶπε μὲ θυμό, εἶναι ἀλήθεια πὼς τὰ ἔχεις βάλει μὲ τοὺς βατράχους καὶ προσπαθεῖς νὰ τοὺς καταστρέψῃς;

— Μάλιστα, μεγαλειότατε, ἀλλὰ οἱ μύγες, οἱ πεταλοῦδες, τὰ σκουληκάκια καὶ τὰ σαλιγκαράκια δὲν εἶναι κι αὐτὰ ὅλα ὑπὴκοοί σου, δὲ ζοῦν ὅλα κάτω ἀπὸ τὴν προστασία σου;

— Βεβαίως! ἀποκρίθηκε τὸ λιοντάρι.

— Γιατί λοιπὸν ὁ βάτραχος τρώει ὅλ' αὐτὰ κι ἔχει τὴν ἀνάδεια νὰ σὰς παραπονιέται, ὅτι τὸν τρῶμε ἔμεῖς καὶ δὲν τὸν ἀφήνουμε νὰ τὰ ἀφανίσῃ; Ἡ μήπως πρέπει νὰ γεμίσῃ ὁ κόσμος βατράχους καὶ νὰ μὴν μπορῇ ἄλλος νὰ ζήσῃ;

Τὸ λιοντάρι πάλι ἔμεινε λίγο σκεφτικὸ καὶ ἔπειτα εἶπε:

— Καλά, θὰ ἐξετάσω.

Πιὸ πέρα συνάντησε τὴν πονηρὴ ἄλεπού.

— Τί ἀκούω, κυρία Μαρία, τῆς λέει μὲ θυμό. Κάματε συμμορία μὲ τὴ νυφίτσα καὶ τὴν κουκουβάγια καὶ δὲν ἀφήγετε τοὺς ἀρουραίους σὲ χλωρὸ κλαρί; Τί σὰς ἐφταιξαν;

— Ταπεινὰ σὰς ζητῶ νὰ με συμπαθήσετε, μεγαλειότατε, ἀποκρίθηκε ἡ ἄλεπού. Ἐγὼ δὲν προτιμῶ καὶ πολὺ αὐτὰ τὰ βρωμερὰ

ζῶα. Σκεφτῆτε ὅμως μονάχα, ὅτι ἀπ' αὐτὰ κινδυνεύουμε νὰ ξεπα-
στρευτοῦμε ὅλοι μας. Τρῶνε, μεγαλειότατε, μὲ τέτοια λαιμαργία
τὰ σπαρτὰ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἂν ἔμεναν ἀκυνήγητα, θὰ τὰ κατὰ-
στρεφαν ὅλα μέσα σὲ λίγες ὥρες. Πέστε μου, τότε, μεγαλειότατε,
τί θὰ ἔτρωγαν οἱ ἀγαπητές μου ὄρνιθες; Καὶ τί θὰ ἔτρωγαν τὰ
ἀγαπητὰ σου πρόβατα καὶ βόδια; Γι' αὐτό, μεγαλειότατε, σὲ πα-
ρακαλῶ μὲ ὅλο τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπακοή, νὰ μὴν ἐμποδίσῃς του-
λάχιστο τὴν κουκουβάγια καὶ τὴ νυφίτσα νὰ τὰ κυνηγοῦν.

Τὸ λιοντάρι γιὰ τρίτη φορὰ στάθηκε συλλογισμένο. Σκέ-
φτηκε ὅτι οἱ πρῶτοι κιόλας ὑπήκοοι ποὺ εἶδε εἶχαν παράπονα ὁ
ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο. Συλλογίστηκε ὅτι ὅλα ἴσως τὰ ζῶα θὰ εἶχαν
ὅμοια παράπονα ποὺ δὲνμποροῦσαν νὰ θεραπευθοῦν. Τότε ἀπο-
φάσισε νὰ μὴν προχωρήσῃ στὴν περιοδεία του. Ἡ ζωὴ στὸ βασι-
λειο πῆγαινε πάντα καλὰ καὶ ποτὲ δὲν εἶχε ἀλλάξει. Γιατί νὰ
ζητοῦσε αὐτὸς καινούρια δικαιοσύνη;

Κι ἔτσι τὸ λιοντάρι γύρισε στὴ φωλιά του καὶ βασίλευε στὸ
βασιλεῖο τῶν ζώων, ὅπως τὸ βρῆκε ἀπὸ τοὺς προγόνους του καὶ
ὅπως ὁ Θεὸς τὸ εἶχε πλάσει.

Ὅταν τελείωσε τὴν ἀνάγνωση αὐτὴ ὁ Κωστάκης, ὅλοι χει-
ροκροτήσαμε γιὰ τὸ ὥραιο καὶ χρωματισμένο διάβασμα ποὺ ἔκανε.
Ὑστερα ὁ Ἀργυράκης εἶπε τὸν τραγουδιστὸ μῦθο :

Γάιδαρος καὶ λύκος

Μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρὸ
σ' ἓνα μέρος δροσερὸ
ἓνας γάιδαρος καθόταν,
ἔτρωγε κι εὐχαριστιόταν.

— Πῶς δὲ βλέπω. Βλέπω ἐσένα !
— "Ω, τί λές ! θὰ φᾶς ἐμένα ;
— Ναί, κι ἀρχίζω παρευθύς.
— Στάσου, φίλε, νὰ χαρῆς !

Μὰ γιὰ τύχη του κακὴ,
νά, ἓνας λύκος φτάνει ἐκεῖ.
— Γεῖα χαρά σου, γαιδαράκο.
— "Ω, καλῶς τὸ φιλαράκο !

Μιὰ καὶ ἀπόφαση ἔχεις πάρει
νὰ μὲ φᾶς τὸ φουκαριάρη,
μὴ τουλάχιστον ἀρχίσης
ἀπ' τὴ μούρη μου, νὰ ζήσης !

— Ἑέρεις, ἄδεια εἶν' ἡ κοιλιά μου. "Αρχισε ἀπ' τὰ πισινά μου.
— "Ελα, βόσκησε κοντά μου. — "Εχε χάρη, μπουνταλά μου.
— Τί; Νὰ φάω χόρτζ ἐγώ ; 'Απ' τὰ πισινὰ θ' ἀρχίσω.
— Βλέπεις τίποτ' ἄλλο ἐδῶ ; Πάει ὁ λύκος ἀπὸ πίσω.

Μιά γερή κλωτσιά τοῦ φέρνει,
τοῦμπες τρεῖς ὁ λύκος παίρνει.
Μὲ τὰ μοῦτρα του σπασμένα,
μὲ τὰ δόντια του βγαλμένα,

τρέχει οὐρλιάζοντας στὸ δάσος.
Καὶ ὁ γάιδαρος ὁ μπάσος
γκάρισμα τρανὸ ἀρχινᾷ,
καὶ ἀντηχοῦνε τὰ βουνά.

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτό, καληνυχτίσαμε τὴ μητέρα τοῦ Κωστάκη,
τὴν ἀδερφοῦλα του, καὶ γυρίσαμε στὰ σπίτια μας, ἀφοῦ συμφω-
νήσαμε νὰ μαζευτοῦμε πάλι μιὰν ἄλλη μέρα.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

1. Μπαίνοντας ο Ίούνιος, έχει αρχίσει πιά η ζέστη και η ξηρασία. Πνέουν όμως νότιοι άνεμοι μυχλακοί και δροσιζουν. Έχουν αρχίσει όλοι τα μπάνια στη θάλασσα. Ο θερισμός του σιταριού, κριθαριού, βρώμης έχει γενικευτή. Τώρα φυτεύουν τα καπνά, το μπαμπάκι, το άραποσίτι. Στους λαχανόκηπους τα σπανάκια, τα φασολάκια, τα κουνουπίδια.

Άφθονία από ντομάτες, αγγούρια, μελιτζάνες. Επίσης βερλικοκα, ροδάκινα.

Όσοι είναι ασθενικοί, πρέπει τώρα να πάνε στα ψηλά δασωμένα βουνά και σε άπάνεμα μέρη να περάσουν τις διακοπές, για να αποκτήσουν νέες δυνάμεις.

2. Τον Ίούλιο η ζέστη μεγαλώνει πολύ και έχουμε τα «κυνικά καύματα». Μπόρες όμως ξαφνικές φέρνουν κάποια ανακούφιση. Ο άλωνισμός προχωρεί και ο τρύγος αρχίζει.

Ωραίο φαγητό της εποχής είναι παπύ με μπάμιες.

3. Τον Αύγουστο προχωρεί άλωνισμα και τρύγος. Άφθονία φρούτων, σταφίδες, σταφύλια, σύκα, πεπόνια, καρπούζια, αχλάδια. Χρειάζεται λίγη προσοχή στα φρούτα που τρώμε και στα νερά που πίνουμε, γιατί φέρνουν έντερικά, όταν δεν είναι καλά γινωμένα ή ακάθαρτα.

ΕΓΙΑ ΜΟΛΑ

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα, τράβα τὰ κουπιά,
φύσα ἀέρα τὸ πανάκι, πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰ δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα, φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει, σκίζει τὸ νερό.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα, πέρα μακριὰ
τόποι ἄγνωροι προσμένουν, χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα ἀέρα τὸ πανάκι, φύσα το μ’ ὁρμή,
κράτα ἴσιο τὸ τιμόνι, κράτα το γραμμή.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα, θάλασσα γλυκιὰ,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου, γαλανὴ ἀγκαλιὰ.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου, θάλασσα ἀρμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου, αὔρα δροσερή.

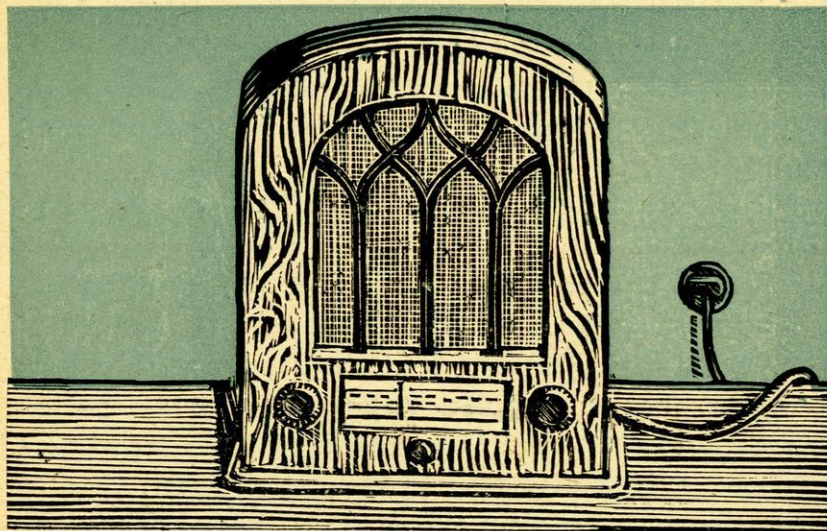
Η ΕΞΟΧΗ

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλιν
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
ἐδῶ στήν ἐξοχή.

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἥλιος παντοτινός.

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά,
ὥς τὰ νερὰ τὰ κρύα,
τὰ χόρτα τὰ χλωρά.

Ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ φτωχοί,
δὲ βρίσκεται στήν πόλιν
μὲ πλούτη ἐξοχή.

Η ΦΩΝΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

Ὁ Γιώργος μὲ τὸν πατέρα του ἀνέβηκαν μιὰ Κυριακὴ ἐπάνω στὸ Λυκαβηττό, γιὰ νὰ δοῦν τὴν Ἀθήνα.

Τί ὁμορφο θέαμα! Τί ἀμέτρητα σπίτια! Ὅταν τὰ βλέπει κανεὶς ἀπὸ ψηλά, φαίνονται ὅλα ὅμοια.

Μέσα στὸ πλῆθος τῶν σπιτιῶν προβάλλουν στὸν οὐρανὸ οἱ τροῦλοι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ ψηλὰ κωδωνοστάσια.

— Πατέρα, τί εἶναι αὐτὲς οἱ σιδερένιες κολῶνες μὲ τὰ σύρματα;

— Εἶναι οἱ στύλοι τοῦ ραδιοφώνου, παιδί μου, λέει ὁ πατέρας. Μ' αὐτοὺς ἡ πρωτεύουσά μας μιλεῖ μὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ φωνὴ ποὺ φεύγει ἀπὸ τοὺς ψηλοὺς αὐτοὺς στύλους τοῦ ραδιοφώνου δὲ γνωρίζει ἀποστάσεις, δὲ φοβᾶται κανένα ἐμπόδιο.

— Καὶ ὥς ποῦ φτάνει ἡ φωνή του; ρώτησε ὁ Γιώργος.

— Σ' ἓνα δευτερόλεπτο πηγαίνει στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου.

Ἀπὸ τὴν πολυθόρυβη πόλη μας φτάνει ὡς τὸ πιὸ ἀπομακρυσμένο χωριουδάκι. Φτάνει στὰ βουνά, ποὺ εἶναι ἀπλησίαστα ἀπὸ τὰ χιόνια. Φτάνει στὰ πλοῖα, ποὺ ἀρμενίζουσιν μέσα στὶς ἀπέραντες θάλασσες. Φτάνει στὰ ἀεροπλάνα, ποὺ χάνονται στοὺς αἰθέρινους δρόμους.

— Φτάνει καὶ στὴν Ἀμερική; ρώτησε πάλι ὁ Γιώργος, μὲ περιέργεια.

— Βέβαια, παιδί μου. Ἡ φωνή του εἶναι μιὰ φωνή, ποὺ ἐνώνει ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς.

Μέσα στὴν ἡσυχία τοῦ πιὸ ταπεινοῦ δωματίου, ἓνας ἀπλὸς δέκτης, ποὺ εἶναι τὸ μικρὸ αὐτὸ κουτάκι, τὸ ραδιόφωνο μαζεύει τὶς φωνὲς ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ φωνὲς αὐτὲς ἔρχονται καμιά φορὰ ἀπὸ τὰ μακρινότερα μέρη τῆς γῆς, ποὺ μιλοῦν διάφορες γλώσσες. Δὲ χρειάζονται κανένα σύρμα γιὰ νὰ ἔρθουν, ὅπως τὰ τηλεγραφήματα ἢ τὰ τηλεφωνήματα. Ἔρχονται ἔτσι, περνώντας τὴν ἀτμόσφαιρα.

Ἀνάμεσα ὅμως στὶς ξένες φωνές, οἱ Ἕλληνες, ποὺ ζοῦνε ἔξω ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, λαχταροῦν ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴ ἐκείνη, ποὺ τοὺς φέρνει τὶς γλυκιᾶς ὁμιλίες καὶ τὰ ὁμορφα τραγούδια τῆς Ἑλλάδας μας.

Οἱ ξενιτεμένοι γέροντες ἀκοῦν μὲ συγκίνηση τὴν ἐλληνικὴ φωνή. Σκέφτονται, πὼς ἔρχεται ἀπὸ τὸ χωριὸ τους, ὅπου βρῖσκεται τὸ σπιτάκι, ποὺ ἄφησαν μιὰ μέρα μακρινή. Κοντὰ τους οἱ νέοι ἀκοῦν μιὰ φωνή, τὴν πραγματικὴ φωνὴ τῆς πατρίδας, καὶ φαντάζονται, πὼς βρῖσκονται στὸν τόπο, ποὺ ὄνειρεύονται νὰ ἐπισκεφτοῦν μιὰ μέρα.

Τί εὐλογημένη ἐφεύρεση τὸ ραδιόφωνο. Ἐνώνει ὅλον τὸν κόσμο σὲ μιὰ οἰκογένεια.

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

Σηκωθήτε, παιδιά,
κελαηδήστε, πουλιά,
δέντρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχτήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολιστήτε

Κι όλα ἐμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιά
καὶ τραγούδια γλυκὰ
τοιμαστήτε.

Τὸ χρυσὸ βασιλιά,
πρὸς σὲ λίγο ἀρχινᾷ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχτήτε.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΦΑΕΘΩΝ

Ὁ θεὸς τοῦ Ἥλιου, ὁ Ἀπόλλωνας εἶχε παιδὶ πάνω στὴ γῆ, τὸν Φαέθοντα. Ὅταν ὁ Φαέθοντας ἦταν ἀκόμῃ μικρός, ἡ μητέρα του τοῦ ἔδειχνε τὸν οὐρανὸ καὶ τοῦ ἔλεγε :

— Νά, παιδί μου ! Ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι ὁ πατέρας σου !

Ὅταν ὅμως ὁ Φαέθοντας μεγάλωσε, τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν φθονοῦσαν, ἐπειδὴ εἶχε πατέρα τὸ θεὸ τοῦ Ἥλιου, καὶ τὸν πείραζαν καὶ τὸν κοροΐδευαν λέγοντας, πὼς δὲν εἶναι γιὸς τοῦ Ἥλιου.

Ὁ Φαέθοντας στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ θέλησε ν' ἀποδείξῃ στὰ παιδιὰ, ὅτι πραγματικὰ ἔχει πατέρα τὸν Ἀπόλλωνα. Γι' αὐτὸ κίνησε καὶ πῆγε μακριὰ στὴν Ἀνατολή, ὅπου ἦταν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα του.

Θαμπωμένος ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ παλατιοῦ, στεκόταν στὴν

πόρτα του καὶ κοίταζε. Ἐπάνω σ' ἓνα χρυσὸ θρόνο καθόταν ὁ θεὸς ἵκνυμένος μὲ δολόχρυσα φορέματα. Γύρω του κάθονταν ἡ Ἡμέρα, ὁ Μῆνας, ὁ Χρόνος καὶ οἱ Ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Ἡ Ἄνοιξη στολισμένη μὲ λουλούδια, τὸ Καλοκαίρι στεφανωμένο μὲ στάχια, τὸ Φθινόπωρο μέσα στὰ φρούτα, καὶ ὁ Χειμώνας μὲ τὴν κατάσπρη φορεσιά του.

Τὸ μάτι τοῦ Ἥλιου διέκρινε ἀμέσως τὸ παιδί του, ποὺ ἐρχόταν, καὶ τοῦ εἶπε :

— Καλῶς τον! Γιὰ ποῖό λόγο ἦρθες ἐδῶ, παιδί μου; Τί τρέχει;

— Ἦρθα, πατέρα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμης μιὰ χάρη.

— Ὅ,τι θέλει ὁ καλὸς μου γιὸς! εἶπε ὁ Ἀπόλλωνας, μὴ βάζοντας μὲ τὸ νοῦ του κακὸ.

— Θὰ μοῦ ὀρκιστῇς, πατέρα, πῶς θὰ μοῦ κάμης αὐτὴ τὴ χάρη.

— Σοῦ ὀρκίζομαι νὰ κάνω ὅ,τι ζητήσης, εἶπε ὁ θεός.

Ὁ Φαέθοντας τότε πῆρε θάρρος καὶ παρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ τὴν ἄλλη μέρα νὰ διευθύνῃ αὐτὸς τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου.

Ὁ Ἀπόλλωνας ἔφριξε μόλις ἄκουσε αὐτὴ τὴν ἀπαίτηση τοῦ παιδιοῦ του.

— Τρελάθηκες, παιδί μου; τοῦ εἶπε. Δὲν ξέρεις ὅτι τὰ ἄλογα τοῦ ἄρματος τοῦ Ἥλιου εἶναι τόσο ἀτίθασα καὶ τόσο ἄγρια, ποὺ κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διευθύνῃ, ἐκτὸς ἀπὸ μένα; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! παιδί μου, ζήτησέ μου ὅ,τι ἄλλο θέλεις. Μὴ ζητᾷς τὸ θάνατό σου!

Ὁ Φαέθοντας ὅμως ἦταν πολὺ πεισματάρικο παιδί. Ἦθελε καὶ καλὰ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου. Κι ἐκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε. Κι ἐπειδὴ ὁ πατέρας του εἶχε βάλει ὄρκιο, ἀναγκάσθηκε στὸ τέλος νὰ τοῦ κάμῃ αὐτὴ τὴ χάρη.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔξεψε τὰ λαμπρὰ ἄλογα κι ὁ Φαέθοντας ἀνέβηκε στὸ χρυσὸ ἀμάξι.

Τὰ ἄλογα ξεκίνησαν καὶ πετοῦσαν ἐπάνω στὸν οὐρανό. Ὁ Φαέθοντας ἔβλεπε ἀπὸ ψηλά τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια, τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια τῆς γῆς καὶ χαιρόταν πολὺ.

Ὅταν ὁμως τὸ ἄρμα ἀνέβηκε πολὺ ψηλά, ἐκεῖ ποὺ δὲν φτάνουν οὔτε οἱ ἀετοί, ἄρχισε ὁ Φαέθοντας νὰ ζαλιῖται. Καὶ τ' ἄλογα, ποὺ καταλαβαίνουν τὸν καθαλάρη, κατάλαβαν πιά ὅτι δὲν τὰ διευθύνει ὁ ἥλιος. Καὶ ἄρχισαν νὰ μὴν ὑπακούουν στὸ Φαέθοντα, ἀλλὰ νὰ καλπάζουν ὅπως ἤθελαν, πότε ἐπάνω, πότε κάτω καὶ πότε στὴ συνηθισμένη τροχιά τοῦ Οὐρανοῦ. Σὲ μιὰ στιγμή τὸ ἄρμα πλησίασε πολὺ στὴ γῆ, καὶ τὰ λουλούδια μαραίνονταν, οἱ πηγῆς στέρευαν καὶ ἔκανε τόση ζέστη, ὥστε ἡ Γῆ ἄρχισε νὰ λιώνη. Ὅταν πέρασε πάνω ἀπὸ τὴν Ἀφρική, οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ἔγιναν μαῦροι. Αὐτὸ τὸ χρῶμα ἔμεινε καὶ στοὺς ἀπογόνους τους.

Ἡ θεὰ Γῆ παρακάλεσε τότε μὲ θρήνους τὸ Δία, νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ καταστραφῇ. Τότε ὁ Ζεὺς θύμωσε πολὺ. Πῆρε στὰ χέρια του τὸν κεραυνό, ποὺ τοῦ εἶχαν φτιάσει οἱ Κύκλωπες, καὶ τὸν τίναξε ἐπάνω στὸ Φαέθοντα. Ὁ Φαέθοντας ἔπεσε κάτω στὴ γῆ νεκρός.

Ὁ θεὸς τοῦ ἥλιου τὸν εἶδε ἀπὸ ψηλά. Ἡ καρδιά του λυπήθηκε πολὺ, ἀλλὰ ἔτρεξε, ἔπιασε τὰ ἡνίκ τῶν ἀλόγων καὶ ξανάφερε τὸ ἄρμα στὸν κανονικό του δρόμο. Πολλὲς ἡμέρες ὕστερα ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύννεφα καὶ ὁ ἥλιος δὲν παρουσιαζόταν νὰ τὸν δοῦν οἱ ἄνθρωποι.

Ἔτσι χάθηκε ὁ Φαέθοντας... Στὸν τάφο του ἐπάνω ἔγραψαν:

«Ἐδῶ βρίσκεται ἓνα παιδί, ποὺ ἦταν πεισματάρικο καὶ δὲν ἄκουσε τίς συμβουλὲς τοῦ πατέρα του».

ΠΑΙΓΝΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΣΠΙΤΑΚΙΑ

2 φύρες.
Μαζεύω πετρίτσες και μ' αὐτὲς φτιάχνω τὸ σπίτι μας. Βάζω τὶς πετρίτσες στὴ σειρά, τὴ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, και φτιάχνω πρῶτα τοὺς τέσσερεις τοίχους. Ἔπειτα μὲ μικρότερες πετρίτσες κάνω τὰ χωρίσματα. Νά ἡ σάλα, νά ἡ κρεβατοκάμαρα, ἐδῶ ἡ τραπεζαρία, ἐκεῖ ἡ κουζίνα, ἀκριβῶς ὅπως εἶναι τὸ σπίτι μας. Ἀφ' ἡνὼ ἀνοίγματα, ὅπου εἶναι οἱ θύρες, κι ἓνα μεγάλο ἀνοίγμα στὴν εἴσοδο.

Ὁ Μίμης ἔρχεται και βλέπει.

— Τὸ σπίτι σου φτιάχνεις ;

— Ναί.

— Νὰ φτιάξω κι ἐγὼ κολλητὰ τὸ δικό μας ;

— Ἐλα.

Τρέχει ὁ Μίμης και μαζεύει πετρίτσες, κεραμιδάκια και κόβει ἀπὸ τὴν πιπεριά μερικὰ φιλά κλαδάκια μὲ φύλλα. Τί τὰ θέλεις αὐτά ; Μμ ! θὰ βάλῃ και τὰ δέντρα ὁ Μίμης ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια.

Ἀληθινὰ ὁ Μίμης, ἀφοῦ πρῶτα ἔφτιαξε μὲ τὶς πετρίτσες κολλητὰ τὸ δικό τους σπίτι, ὕστερα ἔβαλε και τὰ δέντρα στὴν ἄκρη τοῦ πεζοδρομιοῦ. Τί ὁμορφα ποὺ ἦταν !

Ὅσο νὰ γίνῃ αὐτό, μαζεύτηκαν και τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, ἡ Νίνα, ὁ Τάκης και ἡ Πίτσα, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ Σταθάκης και ὁ μικρούλης ὁ Χαραλαμπάκος.

Ὅλα θέλουν νὰ λάβουν μέρος στὸ παιγνίδι. Ὁ Τάκης, ποὺ εἶναι μεγαλύτερος, λέει :

— Ἀκοῦστε, παιδιὰ. Ἐλᾶτε νὰ φτιάξωμε ὅλα τὰ σπίτια στὴ σειρά, και τὰ δικά μας και τὰ ξένα. Νὰ βάλωμε και τὰ μαγαζιά. Θέλετε ;

— Ναί, ναί, φωνάξαμε μ' ἐνθουσιασμό ὅλοι.

2 φορές — Λοιπόν, ἐγὼ μὲ τὴ Νίνα καὶ μὲ τὸ Μίμη θὰ χαράξωμε τοὺς δρόμους καὶ τὰ χτίρια. Ἔσεῖς οἱ ἄλλοι θὰ μαζέψετε πετρίτσες, ὅσο μπορεῖτε πιδ πολλές.

Εὐθὺς ὅλοι μπήκαμε στὴ δουλειά. Μ' ἓνα ξυλάκι ὁ Τάκης κάνει τὸ σχέδιο στὸ χῶμα. Προχωρεῖ κανονικά. Κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Μίμη, τὸ σπίτι τῆς Πίτσας, κοντὰ τοῦ Βασιλάκη, κοντὰ τοῦ Χαραλαμπάκου. Μὰ σὲ λίγο βλέπει, πῶς δὲν τὸν παίρνει τὸ μέρος.

— Πρέπει νὰ γίνουν μικρότερα, λέει ὁ Μίμης.

Οἱ ἄλλοι συμφωνοῦμε. Χαλοῦμε τὶς γραμμὲς καὶ ἡ δουλειὰ ξαναρχίζει.

Στὸ μεταξὺ οἱ πετρίτσες κουβαλιοῦνται. Ἔχει γίνει ἓνα μικροῦτοικο θουναλάκι ἀπ' αὐτές.

Ἡ Νίνα λέει :

— Ἐνόσω προχωρεῖ τὸ σχέδιο, νὰ βάζωμε πετραδάκια ἐπάνω σὲς χαρακιές.

Ἀρχίζομε λοιπὸν νὰ βάζωμε καὶ τὰ πετραδάκια. Ἡ δουλειὰ πηγαίνει περίφημα. Παρουσιάζονται σιγὰ σιγὰ οἱ δρόμοι. Τὰ σπία ἀντικρίζονται. Νά καὶ τὸ σχολεῖο στὴ θέση του, γύρω γύρω ὁ περίβολός του καὶ στὴ δεξιὰ μεριὰ ὁ μακρόστενος κήπος του. Νά καὶ ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ καμπαναριό της. Νά ἡ μεγάλη στρογγυλὴ πλατεία καὶ ἡ ἀγορά. Ὅλα τὰ μαγαζιά στὴ γραμμὴ.

— Παιδιά, φωνάζει τώρα ὁ Τάκης. Μολύβι καὶ χαρτὶ ποιὸς ἔχει ; Θὰ γράψωμε τὶς ἐπιγραφὰς τῶν μαγαζιῶν.

Μολύβι βρέθηκε, χαρτὶ ὅμως ὄχι.

— Σταθῆτε νὰ φέρω, τοὺς λέω· καὶ τρέχω μέσα στὸ σπίτι μας.

— Νὰ εἶναι χοντρὸ καὶ νὰ τὸ κόψης μὲ τὸ φαλίδι μικρὰ κομματάκια, μοῦ παραγγέλνει ὁ Τάκης.

Βρῆκα στὸ σπίτι χαρτόνι καὶ τὸ ἔκοψα μὲ τὸ φαλίδι μικρὰ κομματάκια. Τοὺς τὰ ἔφερα καὶ τὰ βρῆκαν ὅλοι περίφημα. Ἡ Πί-

τσα, πὸν παίρνει πάντοτε ἄριστα στὴν καλλιγραφία, ἀναλαμβάνει νὰ γράφῃ τὶς ἐπιγραφές. Σὲ λίγη ὥρα ἦταν ὅλες ἑτοιμὲς καὶ μπῆκαν στὴ θέσῃ τους.

Ἐχωρίζονται τώρα τὰ μαγαζιά, καθένα μὲ τὴν ἐπιγραφή του :

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΟΠΩΡΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ
ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

† Στὸ μεταξὺ ὅλο κι ἔρχονται παιδάκια. Ἔχουν μαζευτῇ τώρα καμιά δεκαριά καὶ ὅλοι θέλουν νὰ λάβουν μέρος. ✕

— Σιγά, σιγά, μὴ βιάζεστε, ὅλοι θὰ παίξωμε, λέει ὁ Τάκης. Ἀκοῦστε. Τώρα πὸν εἶναι ὅλα ἑτοιμα, οἱ μισοὶ θὰ πάρουν τὰ μαγαζιά γιὰ νὰ πουλοῦν τὰ πράματα. Οἱ ἄλλοι θ' ἀγοράζουν.

Ἀφοῦ ὀρίστηκαν οἱ καταστηματάρχες, ἄρχισε ἡ κίνηση. Ὁ Σταθάκης, πὸν πουλάει πανικά, ἔμπλεξε σ' ἓνα φοβερὸ παζάρι μὲ τὴν Ἑλενίτσα.

— Σᾶς λέω, κυρία μου, ὅτι τόσο μᾶς κοστίζει αὐτὴ ἡ κορδέλα. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὴ δώσω οὔτε μιὰ δεκάρα λιγότερο.

— Τί λὲς καλὲ· θαρρεῖς καὶ χάθηκαν τὰ μαγαζιά; Δὲν πάω παρακάτω νομίζεις;

— "Ελα, ἔλα, πάρ' την. Δὲν πειράζει. Νὰ ξέρης ὅμως, ὅτι ζημιώνομαι.

Ποπό, τί φασαρία, τί θόρυβος! "Ολοι διαλαλοῦσαν στὴ θύρα τοῦ μαγαζιοῦ τοὺς τὰ καλὰ τοὺς ἐμπορεύματα.

— "Απὸ δῶ, περᾶστε, ἀπὸ δῶ. Ἐχομε ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε: χτένια, τσατσάρες, κουβαρίστρες, κοῦκλες, βώλους, ζωγραφιές, τετράδια, μολύβια, μπογιές.

— Ἐδῶ ἀρνάκι τοῦ γάλακτος, φωνάζει ὁ χασάπης.

— Κουλουράκια, παξιμαδάκια τῆς ὥρας, φωνάζει ὁ φωμάς.

Τὸ ζαχαροπλαστεῖο ἔκανε χρυσὲς δουλειές. "Ολοι ἐκεῖ κολλᾶνε. Καὶ ὁ πιτσιρίκος ὁ Χαραλαμπάκος τρίβει τὰ χέρια του καὶ λέει:

— "Ε, σωθήκανε τὰ γλυκά. Οἱ λουκουμάδες τέλοος!

Κ Α Τ Α Σ Τ Ρ Ο Φ Η

Ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ τρία παλιόπαιδα τοῦ δρόμου ἔρχονται καὶ ἀρχίζουν νὰ μᾶς κοροϊδεύουν. Ὁ Τάκης ἀγριεύει καὶ θέλει νὰ τοὺς χτυπήσῃ, μὰ ὁ Μίμης καὶ ἡ Μαρίνα τὸν κρατοῦν.

— "Αμα δὲν τοὺς δώσωμε σημασία, θὰ βαρεθοῦν καὶ θὰ φύγουν, τοῦ λένε.

Ἐκεῖνα ὅμως ὁρμοῦν ξαφνικὰ καὶ μὲ τὰ πόδια τοὺς χαλοῦν ὅλα τὰ ὠραῖα σπιτάκια καὶ τρέχουν. Βγαίνει τότε ὁ κύριος Φυλακτός, ὁ ἀστυνόμος, ποὺ κάθεται ἀντίκρυ μας καὶ εἶχε δεῖ ὅλα ὅσα γίνηκαν, καὶ μὲ δυὸ πηδῆματα τοὺς ἀρπάζει. Τοὺς φέρνει μπροστὰ στὰ χαλασμένα μας σπίτια καὶ τοὺς λέει:

— Τί σᾶς ἔφταιξαν τὰ παιδιά, ποὺ τοὺς χαλάσατε τὰ σπιτάκια τους; Δὲν ἦταν καλύτερα νὰ κάμετε κι ἐσεῖς ὅ,τι μποροῦσατε καὶ νὰ χαρῆτε λίγο μαζί τους; Τί καταλάβατε τώρα; Ντροπὴ

σας. Νὰ βάλω τώρα τὰ παιδιὰ πὺδ εἶναι πιὸ πολλὰ ἀπὸ σᾶς νὰ
σᾶς ρίξουν κάτω καὶ νὰ σᾶς δαίρουν ; +

— "Ὁχι, ὄχι ! Μόνο νὰ μὴ μᾶς ξαναπειράξουν, γιατί τότε δὲ θὰ
μᾶς γλιτώσουν, φώναξαν τὰ παιδιὰ. ✕

— Ἐμπρός, ζητήστε συχώρεση, εἶπε ὁ ἀστυνόμος.

Ἐκεῖνα κάτι μουρμούρισαν.

— Δρόμο τώρα καὶ προσέξτε καλά, νὰ μὴ μάθω πὺς κἀνατε
ἄλλη ζημιὰ.

Ἐκεῖνα ἔφυγαν μὲ κατεβασμένα κεφάλια.

— Εὐχαριστοῦμε πολύ, εἶπαμε ὅλα τὰ παιδιὰ στὸν ἀστυνόμο.

Αὐτὸς μᾶς χαμογέλασε καὶ εἶπε :

— Τώρα πὺδ μέινετε χωρὶς σπίτια ;

— Θὰ κἀνουμε ἀνοικοδόμηση, φώναξαν μαζί ὁ Τάκης, ὁ Μίμης
καὶ ἡ Μαρίνα.

— Μάλιστα, μάλιστα, ξεφωνίσουμε ὅλα τὰ παιδιὰ, γεμάτα
χαρές.

— Μπράβο, ἔκανε ἐνθουσιασμένος καὶ ὁ κύριος Φυλακτός. Καλή
σας δύναμη, λοιπόν, καὶ γειά σας, γιατί ἔχω ὑπηρεσία, ἀλλιῶς
θὰ ἔμενα νὰ βοηθήσω κι ἐγώ.

Τί γέλια κἀναμε ὅλοι κι αὐτὸς μαζί, καθὼς ἔφευγε. Κι
ἀμέσως στρωθήκαμε στὴν ἀνοικοδόμηση μὲ γρηγοράδα καὶ ὄρεξη,
πὺδ ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχαμε.

Καὶ δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα, κι ὅλα ἦσαν χίλιες φορὲς καλύ-
τερα ἀπὸ πρὶν. Καὶ ἄρχισε ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνηση πάλι στὰ μαγα-
ζιά μὲ περισσότερο θόρυβο καὶ φωνές, μὲ χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμό.

Η ΕΡΓΑΣΙΑ

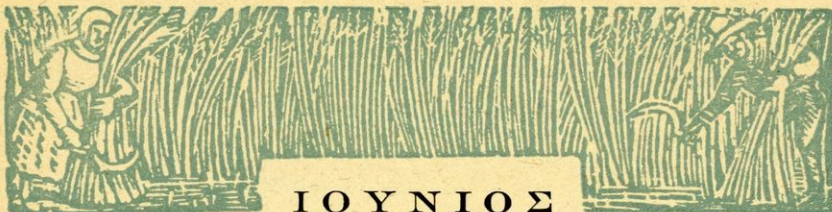
Ἡ ἐργασία εἶν' ἱερή
κι ἀπ' τὸ Θεὸ διαταγμένη,
κάνεις στὸν κόσμον ἀργὸς δὲ μένει,
σὰν ἔχῃ ὑγεία καὶ μπορεῖ.

Ἔχει πιδ γλύκα τὸ φωμί,
ποὺ ἀπ' τῆς δουλειᾶς τὸν κόπο θγαίνει,
κι ὅποιος ἐργάζεται, ὁμορφαίνει
καὶ στὸ μυαλὸ καὶ στὸ κορμί.

Μὰ τοῦ τεμπέλη εἶναι βαριά
καὶ δυσκολόσυρτη ἡ ζωὴ του,
ἀνόρεχτα τρώει τὸ φωμί του
κι ἔχει στὸ νοῦ τὴν πονηριά.

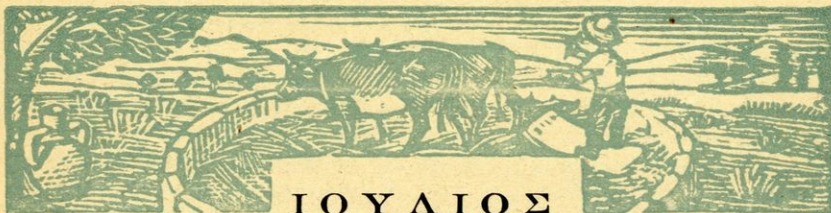
Γι' αὐτὸ ἄς δουλεύουμε, παιδιά,
ὅπου ὁ καθένας μᾶς ὀρίστη,
μ' ὄρεξῃ πάντα καὶ μὲ πίστη
καὶ μὲ χαρούμενη καρδιά.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

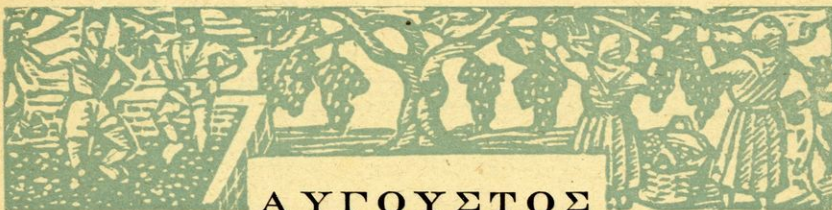
ΙΟΥΝΙΟΣ

1. 'Απ' τοῦ Θεριστῆ τοῦ ὄρεπανιοῦ μας ἡ γιορτῆ.
2. Μὴ σὲ γελάσῃ ὁ βάθρακας ἢ τὸ χελιδονάκι·
ἀν δὲ λαλήσῃ ὁ τσίτζικας, δὲν εἶν' καλοκαιρίκι.
3. 'Απὸ τὸ θέρο ὡς τίς ἐλιές, δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1. Ποὺ μοχτάει τὸ χειμῶνα χαίρεται τὸν 'Αλωνάρη.
2. Κάψες τὸν 'Αλωνάρη, εὐτυχία ὅλο τὸ χρόνο.
3. Τῆς 'Αγία - Μαρίνας ρώγα καὶ τ' 'Αι - Λιδὸς σταφύλι.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1. Αὐγουστε, καλέ μου μήνα, νά 'σουν τρεῖς βολές τὸ χρόνο.
2. Τὸν Αὐγουστο τὸν χαίρεται ὁ πόχει τρυγήσει.
3. Κάθε πράμα στὸν καιρὸ του κι ὁ κολοῖδς τὸν Αὐγουστο.
4. Καλὸς ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ, τ' Αὐγούστου τὸ φεγγάρι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

I. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Κ. Πρώτα Ὀληγαίου

1. Εἶμαι στήν τρίτη τάξη	Σελίς 5
2. Πρὶν ἀρχίσω τὸ σχολεῖο	» 7
3. Ὁ παπὰς μας	» 9
4. Οἱ γιορτὲς τῶν διακοπῶν	» 11
5. Παραμύθια	» 13
6. Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ	» 17
7. Θεέ μου, σὺ ποὺ ὀρίζεις (ποίημα)	» 23
8. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 26
9. Βρέχει, βρέχει ὁ οὐρανὸς	» 28
10. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας	» 53
11. Μεσολόγγι	» 65
12. Οἱ μικροὶ στρατιῶτες	» 72
13. Ποῦ πᾶς, στρατιώτη;	» 78
14. Ἐθνικὸς ὕμνος	» 79
15. Μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα	» 80
16. Ἑλλάδα, βασιλισσά μας (ᾄσμα)	» 82
17. Ὁ βασιλιάς μας	» 83
18. Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια	» 85
19. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 89
20. Ὁ κύκλος τοῦ νεροῦ (ποίημα)	» 91
21. Τὸ σπουργιτάκι	» 123
22. Ἡ καρδιά τῆς μάνας	» 126
23. Διαμάντι τοῦ σπιτιοῦ	» 134
24. Ἡ μικρὴ νοικοκυρά (ποίημα)	» 136
25. Τὰ ἀσφαλισμένα παιδιὰ	» 137
26. Τὸ χρυσὸ καντήλι (ποίημα)	» 142
27. Ἡ οἰκογένεια (ποίημα)	» 143
28. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 144
29. Οἱ φίλοι μου	» 167
30. Ἡ Μαρίνα	» 169
31. Δειλινὸ (ποίημα)	» 171
32. Τὸ χρέος στὸν ἑαυτό μου	» 172
33. Ἀπόγεμα στοῦ Κωστάκη	» 175
34. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 184
35. Ἐγὼ μὲν (ποίημα)	» 185
36. Σηκωθῆτε, παιδιὰ (ποίημα)	» 189
37. Παιγνίδι μὲ τὰ σπιτάκια	» 193
38. Ἐργασία (ποίημα)	» 198

II. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Δημ. Ζήση

1. Οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς	Σελίς 29
2. Ἡ βροχή (ποίημα), <i>I. Πολέμη</i>	» 36
3. Ὁ γεωργὸς σπέρνει	» 37
4. Ἡ τσάπα	» 39
5. Τὸ χωριό μου (ποίημα), <i>I. Πολέμη</i>	» 40
6. Ὁ μπαρμπα - Θανάσης κι οἱ παροιμίες του	» 41
7. Ὁ ὑποδηματοποιὸς (διάλογος)	» 43
8. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	» 48
9. Ὁ ἀνυπόμονος (ποίημα), <i>Z. Παπαντωνίου</i>	» 51
10. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ φθινοπώρου	» 52
11. Χειμωνιά (ποίημα)	» 92
12. Μιά φιλανθρωπικὴ ἐπίσκεψη (Διήγηση μαθητοῦ)	» 94
13. Τα κάλαντα	» 97
14. Ἡ Σημαία	» 101
15. Τὸ μαγεμένο γεφυράκι	» 105
16. Οἱ δυὸ καλοὶ φίλοι	» 108
17. Ὁ καλύτερος γιατρός	» 114
18. Τὰ δέντρα τῶν παιδιῶν	» 117
19. Ἡ πορτοκαλιά	» 121
20. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμῶνα	» 126
21. Ἀνοιξη (ποίημα)	» 146
22. Τ' ἀεροπλάνα μας	» 147
23. Ὁ ἀεροπόρος	» 149
24. Ὁ στρατὸς περνᾷ	» 150
25. Ἡ Κυριακὴ τῶν Βατῶν	» 152
26. Ἀνάσταση	» 153
27. Ἀνάσταση (ποίημα), <i>Δ. Ζήση</i>	» 155
28. Ἡ θύρα ποὺ δὲν ἔχει σύρτη	» 156
29. Ἕνας μικρὸς βιοπαλαιστὴς	» 158
30. Ὁ τεμπέλης (ποίημα), <i>Δ. Γρ. Καμπούρογλου</i>	» 161
31. Ὁ τεμπέλης	» 162
32. Ἕνας ἔξυπνος σκύλος, <i>Πηνελόπης Σ. Δέλτα</i>	» 164
33. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἄνοιξης	» 166
34. Ἡ ἐξοχή (ποίημα)	» 186
35. Ἡ φωνὴ ποὺ δὲν ξέρει ἀποστάσεις	» 187
36. Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ μυθολογία: Φαέθοντα	» 190
37. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ	» 199

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Είμαι στην τρίτη τάξη	Σελίς 5
2. Πρίν αρχίσω σχολείο	> 7
3. 'Ο παπάς μας	> 9
4. Οί γιορτές τών διακοπών	> 11
5. Παραμύθια. ('Ο 'Ασπρούλης χάθηκε. 'Η βοσκοπούλα ψάχνει. 'Ο 'Ασπρούλης βρέθηκε)	> 13
6. 'Η θυσία του 'Αβραάμ. ('Η χάρη του Κυρίου)	> 17
7. Θεέ μου, σὺ ποὺ δρίξεις (ποίημα)	> 25
8. Οί καιροὶ καὶ οί δουλειές	> 26
9. Βρέχει, βρέχει ὁ οὐρανὸς (ποίημα)	> 28
10. Οί σταγόνες τῆς βροχῆς	> 29
11. 'Η βροχὴ (ποίημα), I. Πολέμη	> 36
12. 'Ο γεωργὸς σπέρνει	> 37
13. 'Η τσάπα	> 39
14. Τὸ χωριό μου (ποίημα), I. Πολέμη	> 40
15. 'Ο μπαρμπα - Θανάσης κι οί παροιμίες του	> 41
16. 'Ο ὑποδηματοποιὸς (διάλογος)	> 43
17. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	> 48
1. 'Η νυχτερίδα	> 48
2. 'Ο σκαντζόχοιρος, ἡ ἀράχνη, ἡ χελώνα καὶ ἡ μέλισσα	> 49
3. Γιατὶ τὰ σκυλιὰ κυνηγοῦν τίς γάτες καὶ οί γάτες τοὺς πον- τικούς	> 49
4. Γιατὶ τὰ σκυλιὰ μυρίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο	> 50
18. 'Ο ἀνυπόμονος (ποίημα), Z. Παπαντωνίου	> 51
19. Τί λένε γιὰ τοὺς μήνες τοῦ φθινοπώρου	> 52
20. 'Η θυσία τῆς 'Ιφιγένειας	> 53
'Η 'Ιφιγένεια σὴν Αὐλίδα	> 57
Λόγια τῆς 'Ιφιγένειας στοὺς γονεῖς της	> 61
21. Μεσολόγγι	> 65
'Η μεγάλη νύχτα	> 67
Ξημέρωμα	> 70
22. Οί μικροὶ στρατιῶτες	> 72
28 'Οκτωβρίου	> 75
23. Ποῦ πᾶς, στρατιώτη;	> 78
24. 'Εθνικὸς ὕμνος	> 79
25. Μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα	> 80
26. 'Ελλάδα, βασίλισσά μας (ᾄσμα)	> 82

27. Ὁ Βασιλιάς μας	Σελίς 83
28. Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια	» 85
29. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 89
30. Ὁ κύκλος τοῦ νεροῦ (ποίημα)	» 91
31. Χειμωνιά	» 92
32. Μιά φιλανθρωπικὴ ἐπίσκεψη (διήγηση μαθητοῦ)	» 94
33. Τὰ κάλαντα	» 97
34. Ἡ Σημαία	» 101
35. Τὸ μαγεμένο γεφυράκι	» 105
36. Οἱ δυὸ καλοὶ φίλοι	» 108
37. Ὁ καλύτερος γιατρός	» 114
38. Τὰ δέντρα τῶν παιδιῶν	» 117
39. Ἡ πορτοκαλιά	» 121
40. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμῶνα	» 122
41. Τὸ σπουργιτάκι	» 123
42. Ἡ καρδιά τῆς μάνας	» 126
Κάτω ἀπ' τὸ κοφίνι	» 129
Ἀγωνίες	» 131
43. Διαμάντι τοῦ σπιτιοῦ	» 134
44. Ἡ μικρὴ νοικοκυρά (ποίημα)	» 136
45. Τὰ ἀσφαλισμένα παιδιὰ	» 137
46. Χρυσὸ καντήλι (ποίημα)	» 142
47. Ἡ οἰκογένεια (ποίημα)	» 143
48. Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	» 144
49. Ἀνοιξη (ποίημα)	» 146
50. Τ' αἰεροπλάνο μας	» 147
51. Ὁ αἰερόπορος	» 149
52. Ὁ στρατὸς περνᾷ	» 150
53. Κυριακὴ τῶν Βατῶν	» 152
54. Ἀνάσταση	» 153
55. Ἀνάσταση (ποίημα), Δ. Ζήση	» 155
56. Ἡ θύρα ποὺ δὲν ἔχει σύρτη	» 156
57. Ἕνας μικρὸς βιοπαλαιστής	» 158
58. Ὁ τεμπέλης (ποίημα), Δ. Γρ. Καμπούρογλου	» 161
59. Ὁ τεμπέλης	» 162
60. Ἕνας ἔξυπνος σκύλος, Πηνελόπης Σ. Δέλιτα	» 164
61. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἀνοιξης	» 166
62. Οἱ φίλοι μου	» 167
63. Ἡ Μαρίνα	» 169
64. Δειλινὸ (ποίημα)	» 171
65. Τὸ χρέος στὸν ἑαυτό μου	» 172

66.	Ἀπόγεμα στοῦ Κωστάκη	Σελίς 175
	Τὸ τραγούδι τῶν νάνων (ποίημα)	> 176
	Τὸ λιοντάρι καὶ τὸ βασίλειό του	> 177
	Γάιδαρος καὶ λύκος (ποίημα)	> 182
67.	Οἱ καιροὶ καὶ οἱ δουλειές	> 184
68.	Ἔγια μόλα (ποίημα)	> 185
69.	Ἡ ἔξοχή (ποίημα)	> 186
70.	Ἡ φωνὴ ποὺ δὲν ξέρει ἀποστάσεις	> 187
71.	Σηκωθῆτε, παιδιὰ (ποίημα)	> 189
72.	Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ μυθολογία: Φαέθοντας	> 190
73.	Παιγνίδι μετὰ σπιτάκια	> 193
	Καταστροφή	> 196
74.	Ἔργασία (ποίημα)	> 198
75.	Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ	> 199

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσῆμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ', 1952 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 150.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α Σ Π Ι Ω Τ Η - Ε Λ Κ Α Α.Ε.

